

NICOLAI. PEROTTI: AD. PIRRV M. PE
ROTTVM. NEPOTEM. EX. FRATRE. SVA
VISSIMVM. RVDIMENTA. GRAMATI-
CES. INCIPIVNT.

A: LITTERAS: A. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n
o. p. q. r. s. t. u. x. y. z. & . ꝑ. ꝛ.

Da salutationē beate marie uirginis. Aue maria
gratia plena dominus tecū benedicta tu in mu-
lieribus & benedictus fructus uentris tui ihesus. Sancta Maria
mater dei ora pro nobis peccatoribus. Amen.

Da orationem dominicā. Pater noster qui es in celis sanctifice
tur nomē tuū adueniat regnū tuū fiat uolūtas tua sicut in celo
et in terra panem nostrū quotidianū da nobis hodie et dimitte
nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nris
et ne nos inducas in tēptacionem sed libera nos a malo Amen

Da Simbolū. Credo in deū patrē oīpotētem. creatorem celī et
terre. et in hiesum cristū filium eius unicū dominū nostrū qui cō-
ceptus est de spiritu sancto natus ex maria uirgine. passus sub
Poncio pilato. crucifixus mortuus et sepultus. descendit ad īfe-
ros. tertia die resurrexit a mortuis: ascēdit ad celos sedet ad dex-
terā dei patris oīpotētis. inde uēturus est iudicare uiuos et mor-
tuos. Credo in spiritū sanctū: et sanctam catholicam ecclesiam
sanctorū cōmuōnē remissionē peccatorū: carnis resurrectionē:
et uitam eternam Amen.

Quare optima a prīcipio docēda sunt: quia tenatius herēt que
nudis animis p̄cipiūt: ut sapor quo noua imbuūt maxie durat:
Quare p̄tinatius herēt que deteriora sunt: quia bona facile mu-
tantur in peius: nūq̄ in bonū uitia uertuntur:

Cur paulatim instruēdi sunt pueri: quia sicut uascula angusti oris
sup̄fusam liquoris copiā: sic animi puerorū que nimia sunt respu-
unt: sensim autem instillātibus cōplentur:

Quomodo utendū est remissionibus: Ita ut nec odiū studiorū

Sept. 14

1.

faciant negare. nec ocii cōsuetudinem nimiam.

Quod est primum ingenii signū in pueris. Memoria: quod secundum imitationem.

Quotuplex est uirtus memorię. duplex quę facile percipere. & fideliter continere. Cur in arte grammatice prius instruendi sunt pueri. quia hec est iniciū & fundamentum omnium disciplinarum nec potest ad ullius rei summam nisi precedentibus iniciis perueniri.

Quid est grammatice: est ars recte loquendi recteque scribendi scriptorū & poetarū lectiōibus obseruata: Vnde dicitur grammatice a. *γρᾶμμα* ut *γρᾶμματῶν* hoc est a litteris. Latine enim litteraria dicitur quod ex litteris syllabe fiunt: ex syllabis dictiones ex dictionibus oratio ex quibus disciplina grammatice constituitur.

Quot sunt partes grammatice. quatuor quę littera. syllaba dictio. & oratio. Littera ut p. syllaba ut pir. dictio ut pirrus. oratio ut pirrus icubitus uirtuti.

Quid est littera. est minima pars uocis composita. Quid est uox. est aer ictus auribus accedens. Vnde dicitur uox a. *uocare* quod est uoco.

Quotuplex est uox. quadruplex. articulata que ab aliquo sensu mentis proficiscitur. Inarticulata que a nullo sensu mentis proficiscitur. Litterata que scribi potest. Illitterata que ascribi non potest. Articulate autem quedam possunt scribi. ut pirrus. quedam non possunt scribi ut sibili & gemitus hominum. Inarticulate etiam quedam scribi possunt & litterate sunt ut coax & cra. quedam sunt illitterate & scribi non possunt ut strepitus mugitus & similia.

Vnde dicta est littera. Littera dicta est quasi legitima quod legitibus iter prebeat. uel a litturis quia ueteres in ceratis tabulis scribebant. Littere quot accidunt. tria nomen. figura. potestas.

Quid interest inter litteras & elementa. Elementa dicuntur ipse pronuntiationes. Littere uero sunt signa elementorum. abusiue tamen & littere pro elementis & elementa pro litteris ponuntur.

Quot sunt littere siue figure elementorum uigintidue: a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. x. y. z.

Quot sunt uocales: Sex quęque latine a. e. i. o. u. & una greca: y. psilo

Cōsonātes quot sūt Sexdecī b.c.d.f.g.k.l.m:n.p.q.r.s.t.x.s .

Ex consonātibus quot sunt mute nouem b.c.d.f.g.k.p.q.t.

Quare dicūtur mute. q̄a incipiūt a se ipsis & desinūt in uocales.

Quot sunt semiuocales . Septem . l . m . n . r . s . t . x . s .

Quare dicuntur semiuocales . quia omnes fere a uocalibus inci-
pientes & in se desinentes similem fere uocalibus sonū habent.

Quot sūt liq̄de . q̄tuor . l . m . n . r . Quā dicūt liq̄de q̄a post mu-
tas posite ī eadē sillaba faciūt p̄cedētē sillabā breuē esse cōmunē

Quot sunt duple due . x . & . z . Quare dicunt duple . q̄a ponūt
p̄ duabus litteris . x . enī ponit̄ p̄ . c . & . s . z . uero ponit̄ p̄ dupli-
ci ss . ut grecisso p̄ grecizo . l . etiā & . u . si ī p̄cīpio dcōis ponāt
seq̄nte uocali cōsonantes fiūt ut . iuno & uenus . Si uero ī mediō
dictiōis ponant̄ nō cōposite īter duas uocales dupliciū uī habēt
ut maia & audiui .

H. q̄re nō ponit̄ īter litteras q̄a nō ē littera sed aspiratōis nota .

Quot sunt uocales prepositiue tres a . e . o .

Quot sunt subiunctiue . due e . u . quare dicuntur subiunctiue .
quia subiuncte prepositiuis diptongos faciunt .

Quot sūt diptōgi . q̄nq̄ . æ . œ . au . eu . & ei :

Quot sūt diptōgi que scribūtur & nō p̄ferūtur : tres : æ : œ : & ei :

Quot sunt diptongi que scribūtur & proferūtur : due : au : & eu :

Dyptōgi sūt lōgi uel breues : semp sūt lōge nisi īterdū sequēte uo-
cali ut ap̄d Virgiliū stipitibus duris agit̄ sudibusue praeustis :

De sillaba:

Quid est sillaba: est comprehensio litterarū que sub uno accen-
tu & uno spirītu profertur : Vnde dicitur sillaba a: *silabi grece:*
quod est cōprehēdere licet abusiue singulae uocaliū sonus silla-
bas nominamus: Sillabe quot accidunt: quatuor: tenor spiritus
tempus: & numerus:

Quot sunt tenores sillabarū: tres accutus: grauis: & circūflexus.

Quot sūt spiritus sillabarū: duo asp: & leuis: Quot sunt tēpora
sillabarū: tria breue: lōgū: & mediū q̄bus om̄is sillaba uel breuis

longa uel communis efficitur. Numerus quomodo accidit syllaba quae aut unius litterae est syllaba ut a aut duarum ut ab. aut trium ut arx aut quatuor ut mars aut quinque ut stas aut sex ut stirps. maioris autem numeri quam sex litterarum nulla apud Latinos syllaba inuenitur.

De dictione.

Dictio quid est. est minima pars orationis constructe. Quae dicitur est inter syllabam et dictionem. Syllaba est pars dictionis et nihil per se significat. Dictio autem per se significat. Dictio unde dicitur a dicendo quod dicat aliquid hoc est significet. Quot syllabarum est maxima dictio apud Latinos tredecim ut Dioclitianopolitanissimorum.

De oratione.

Quid est oratio. Est ordinatio dictionum congrua sententiae perfectaeque de partibus orationis quot sunt. Octo nomen. uerbum. participium. praepositio. aduerbiu. interiectio. et coniunctio. Quot sunt partibus orationis declinabiles. quatuor nomen. uerbum. participium. et pronomen. Quot sunt partibus orationis indeclinabiles. quatuor. Praepositio. aduerbium. interiectio. et coniunctio.

De nomine.

Quid est nomen. Est pars orationis cum casu corpus aut res proprie conuenienter uel significans. Unde dicitur nomen. nomen dicitur quasi notamen quod hoc notemus uniuscuiusque substantiae qualitate. uel a greco quod est. *onoma*. Quot accidunt nomini. quinque. species. genus. numerus. figura et casus. Quotplex est nomen. duplex. Substantiuum et Adiectiuum. Quod est nomen substantiuum. est illud cui preponitur unum articulare tam ut hic liber. uel duo ad summum ut hic et hec homo.

Quotplex est nomen substantiuum. duplex proprium. & appellatiuum. Quod est nomen proprium quod uni soli conuenit. phirus et penolpe. Quod est appellatiuum. quod est commune multorum ut homo leo. Quod est nomen adiectiuum. quod uariatur per tres diuersas uoces. ut probus proba probum. uel per tres articulos ut hic et hec et hoc felix.

Quot sunt species nominum tam propriorum quam appellatiuorum. due. *Deriuatiua. k.* Primitiua ut iulus. mons. Deriuatiua ut iulius. montanus.

*Adnotem dicitur
innotem. de deri*

Quot sūt spēs p̄prioꝝ noim. q̄tuor. p̄nomē qđ p̄ponit̄ differē
tie causa ut Cneus. Nomē qđ ē cuiusq; p̄priū ut Paulus Cogno
mē quod ē cognatiōis cōe. ut Scipio. Agnomē quod ab aliquo
euētu imponit̄ ut africanus. Quot sunt species tā primitiuoꝝ q̄
deriuatiuoꝝ noim cōes|uigitiq; q; Corporeale īcorporeale. omōi
mū. sinonimū. p̄priū. appellatiuū. substātiuū. adiectm̄. ad aliqd
dictū. q̄si ad aliqd dictū. gētile. patriū. īterrogatm̄ īfinitū. relatm̄
collectm̄. diuiduū. ficticiū. generale. spēale. ordiale. nūerale. abso
lutū tēporale. locale Quod ē nomē corporale. qđ corpus signifi
cat ut hō. Quod īcorporeale. qđ nō significat corpus. ut uirtus
^{reduca} Omonima que sūt. q̄ uoce nō significatiōe cōueniūt. ut nepos fi
lius filii. uel luxuriosus. Que sunt sinonima. q̄ nō uoce sed signi
ficatiōe cōueniūt. ut ens. gladius mucro. Quod ē ad aliqd. qđ
sine intellectu. eius ad quod dicit̄ p̄ferri nō pōt ut filius pater.
Quasi ad aliqd quod ē. quod q̄is habeat aliqd cōtrariū & q̄si
semp adherens. tamē neq; ip̄o noīe significat etiā illud nec secū
interimit ut nox. dies. Gētile quod ē. qđ gētē significat ut gre
cus. latinus. Patriū quod est. quod a patria sumitur ut Romāus
Quod est īterrogatm̄. quod cū īterrogatiōe p̄fertur. ut quis
qualis. quātus. quod. Infinitū quod est. quod est īterrogatiuo
cōtrarium ut quis qualis quātus. cū graui accentu profertur.
Relatiuū qđ ē. qđ refert ātecedēs. ut qui que quod & talis tātus
Collectiuum quod est. quod in singulari numero multitudinē
significat ut populus. Diuiduū quod est. q̄ a duobus. uel pluri
bus ad singulos habet relationem. uel ad plures in nūero pares
distributos. ut uterq; alter. quisq; singuli. Ficticiū quod est. qđ
a p̄prietate sonorum factum est ut turtur grus tarantara.
Quod ē generale. qđ ī diuerlas spēs pōt diuidi. ut aīal. arbor.
Quod est speciale. quod a genere diuiditur. ut homo. laurus.
Quod est ordinale. quod ordinē significat. ut primus secūdus.
Quod est numerale. quod numerum significat. ut unus. duo.
Quod est absolutum. quod per se intelligitur. ut ens. deus.

Quod est tpale qđ tēpus significat. ut mensis annus. Quod ē locale qđ locū signat. ut ppiquus. lōgiquus. Quot sunt deriuatorū noīm spēs pprie. nouē. patronomicū possessiuū. cōpatiuū. suplatiuū. diminutū. denoiatiuū. uerbale. pticipiale. aduerbiale. Quod ē nomē patronomicū qđ a noībus ppriis patre deriuat scđm formā grecā. & significat cū gtō primitiui filiū uel nepotē ut eacides filius uel nepos eaci. Quod ē nomē possessiuū. qđ cū gtō primitiui significat aliqd eorū q̄ possident ut euādrius ensis .i. euādri ensis. Cōpatm quod ē. qđ lignificat magis cū positiuo ut fortior id est magis fortis. Que noīa cōparant. Appellatiua dūtaxat qlitatē aut quātitatē significantia. qlitatē. ut bonus. malus. quātitatē. ut magnus paruus. Cōpatiuū cui casui seruit. ablatō utriusq; nūeri sine ppositiōe. dicimus enī doctior illo. uel doctior illis. Suplatiuū quod ē. quod p se platū itellectū habet cū ualde aduerbio positiuū. uel ad plures sui generis cōparatū supponit oībus. ut Eneas piūssimus id est ualde pius. optimus teucroꝝ id est bonus super oēs teucros. Superlatiuū cui casui seruit genitiuo tm plurali. dicimus enī doctissimus poetarum. Diminutiū quod est. quod diminutionē sui deriuatiui absolute demōstrat. ut regulus id est paruus rex.

Quot causis pferunt diminutiua. tribus. necessarie significatio nis. urbanitatis. & adulationis gratia. ut tantillus. ingeniolū corculū. Denoiatiua que sunt q̄ a noīe deriuant. ut a saxo saxosus Verbalia q̄ sunt que a uerbo deriuantur. ut a domo domitor. Participialia q̄ sunt. que a pticipiis deriuant. ut amandus. & reuerendus. hoc est dignus amari & reuereri. Aduerbialia que sūt que ab aduerbiis deriuantur. ut hodiernus crastinus.

De generibus nominum.

Quot sunt genera nominū. septem. Masculinū. Femininū. Neutrum. Cōmune. Omne. Promiscuū. & Incertum. Masculinū cui pponit unū articulare pnomen hic. ut hic pirrhus. Femininum cui pponit unū articulare pnomē hec. ut hec penelope. Neutꝝ

Genus sumit multis modis. Nomen est natiua a familie origo inuicem pparat. Itē genus qualem pducibile in dyalectia. Itē genus. pinguis maneries q̄litas substantial. s. a. a. u. u. e. s. partiu orōnis dicitur q̄z generat ut masculinū & femininū. Quod ē genus in nro pposito. Genus ē ex plerūq; sexū q̄ sit p̄ uerū cōmūm generū. nā illa uerū nō ē genus s. id qđ p cō intelligimꝝ. Itē genus in nro pposito ē. q̄lā p̄ uerū dister nō ē. s. uerū est nō.

Nota qd declinat p 3m
Sue terminata in a
neii sup ut h' habet
h' neuima. sophisma
curfina.

is longā desinūt & similiter in a apud eos desinētia neutra & q
cūq; terminationē suā seruant genul suū apud nos seruāt. ut hic
boreas crater titan sofia poeta scema & reliqua.

Vndecima regula. Cubile cuius generis. neutri qa oia noia q in
ntō singulari in e correptā uel in i desinūt neutra sūt ut monile
gumi. Excipiūt a gtis cōposita oīs generis ut eiusmōi. Nā nihili
frugi mācipi obliq sunt casus oibus casibus figurate adiuncti.

Duodecima regula. Sermo cuius generis. masculini qa oia noia
q in ntō singulari in o desinūt nisi sit uerbalia añ-i & nisi in do
go exigāt o in i mutātia i gtō q fei sūt generis pter hic ordo
do et cupido p deo. ut hec actō oō dulcedo origo masculia sūt
pter caro carnis qd pfeim margo tā masculinū q feim inuenitur

Ca caluo 116

uirgo cōmunis etiam generis inuenitur. *latro (himo) pstrudo (pstru ois gnis.)*

Decimatercia regula. Cornu est neutri. qa oia noia in u uel in
uel in d uel i l uel in m uel i t in ntō singulari desinētia neutra sūt

ut genu lac aliqd ceruical caput tēplū excipit hic sal qd tñ apd
ueteres neutre iuenit hic pugil hic sol hic & hec pful exul uigil
hic & hec & hoc nequam. *Anoib) ariat in t. exone quot (2 tot. qstus ois. 3p. 2 gpo*

Decimaquarta regula. Numē cuius generis. neutri qa oia noia
n desinētia si pducunt ultimā aut si a canēdo cōponunt masculia sūt.

Excipiūt nisi a canēdo cōposita neutra sūt. ut hic lien
ren splen hoc solamen semen flamen hic tubicen cornicen fibi
cen Excipitur hic pecten hic flamen p sacerdote Greca uero in
n genul suū seruāt ut hē titā hic siren hic delphin hec heleusin.

Decimaquinta regula Laquear cuius generis neutri qa oia noia
desinētia in ar neutra sūt ut instar lacunar. *exipit hic bostar*
hic lar hic & hec & hoc par & sua cōposita.

Decimasexta regula. Cācer cuius generis masculini qa oia noia
desinētia masculia sūt pter noia terciē dclatiōis b uel u loco cōso
nātis antea hntia uel terre fretus significantia ut hic puer ager
auster hoc tuber suber cadauer hoc siler papauer cicer Excipitur
hic imber & ab eo cōposita september mulciber hoc iter spin

Nota emynata. m. an. masculi
ua sūt ut h. titan.

Nota uarij q. neutri. qz oia dclati
m. an. neu sūt pter. h. lic. pte
pecten. (a h' flamen p sacerdote. &
hec siren. Et qz oia dclati pter
masculina. ut h. uen. uorm. u.

In on. masculina. pte. locata. Cō
posita xō de dya. & de gera. neu
sūt ut hoc gyalogodion. hoc
diapason. (hec siren. u.

In. In emynata. m. sūt. ut del
phim. (2 p^t declinare h' delphim. u.

Jugens & vider

spiter cacer p morbo. degener paup uber cois uel potius omnis sunt generis. ^{h mter}

Decimaseptia regula. Vir cuius generis masculini qa i ir desine tia noia masculia sut ut hic leuir treuir abadir. Excipiunt hoc ga

Decimaoctaua regula. Honor cuius generis. mas. dir & hoc ir ^{hoc pte.}

culini qa oia noia in or desinetia masculia sut labor lector pre ter coparatiua que cois sunt generis. Excipiuntur hic senior .hec

arbor. hoc marmor equor et hic et hec memor immemor & .a.

decore corpore uel colore coposita que comuia sunt ut dedecor bicorpor. auctor etia est cois generis nisi cum eum significat q

Qut actor. vic. 2 auctor. 10. die. h.
h' auctor. 2 auctrix q.

auget tunc enim auctrix facit femininu.

Decima nona regula. Robur cuius generis neutri qa in ur desi neta noia neutra sunt. ut iecur gutt. ^{mir m} pter noia deoy uel getilia

uel appellatia auuu x uel t. an ur hncia q masculia sut ut auxur au

stur turt. ^{ur fur} Verbalia uero q hoibus iponunt si sut terci declatiōis

coia sut ut augur fur trifur. qbus addit ligur: Si secude masculia

Vicesima regula. Ciuitas cuius generis feminini. ut satur.

qa i as desinetia noia feia sut ut pietas pter patria & getilia que

comunia sut ut arpinas capenas archas. Excipiunt hic maris. uas

dis as sis. hoc uas sis. fas nefas & nugas ois generis indecliabile

Vicesimaprima regula. Gurges cuius generis masculini qa i es

correpta desinetia q nullā significatiōis naturalē cōmunionē ha

bēt cū feis masculia sut. ut trames limes. Excipiunt duo i ges. hec

seges & teges cōpes cōpedis. Itē iqes quod ois generis inuenit

Vicesimasecūda regula. Clades cuius generis. Femī qa in es pro

ductā desinetia femia sut ut labes. Excipitur hic uerres pro por

huic
Xultur

Amas

Q nomina eminata in es creseta in g
ut gges. ff. miles. ff. se correcta. 2. m.
no creseta in i. se femi. ut. labes. clades
nomina. q. & aduatois. se penta a femi
pe. dies. et in dies. q. se masculin

caulis hec bipēnis hec febris pestis neptis uestis uallis turris pe-
luis pellis culpis cassis lis Molaris cū adiectū est cōis ē generis
cū ad dētē uel lapidē refertur mas est Rudis cū uirgā significat
q̄ gladiatores donabātur feim ē Finis & clunis icerti sūt generis
Vicesimaquarta regula : Flos cuius generis Masculini q̄a in os
desinētia masculina sūt preter cos glos dos feminia & custos
sacerdos bos cōpos ipos cōmunia & os oris & os ossis, neutra ^{caos. melos. argos.}

Vicesimaquinta regula Vetus cuius generis masculini q̄a in us
correptā desinētia secūde & q̄rte declinatōis masculia sūt ut an-
nus lexis Excipiūtur hec cristallus costus phaselus artus Item ^{teyo}
hec acus humus alius p̄terea hec domus colus Itē anus nurus
socrus & manus tribus porticus idus tm̄ plurale hoc pelagus
hoc acus aceris: purgamētū frumētū uulgus tā masculiū q̄ neutri
inuenitur hoc etiā uirus & pus indeclinabilia Specus uero & pe-
nus tā masculini q̄ feminini et neutri generis esse inueniuntur.

Vicesimasexta regula ^{manus} Manus cuius generis neutri q̄a in us cor-
reptā desinētia terciē declinatōis neutra sūt Excipitur hic lepus
hec uenus hic & hec ligus hic et hec et hoc uetus hec pecus pe-
cudis. nam hoc pecus pecoris facit ^{hic q̄ p̄udis.}

Vicesimaseptima regula Rus cuius generis neutri q̄a in us pro-
ductā desinētia monasillaba neutra sūt supra sillabā uero femia
ut crus thul iuuetul senectus incus Excipitur hic mus hic & hec
Vicesimoctaua regula In aus desinētia feia sūt ut laus. ^{ay} sus gruf
Vicesimanona regula In es diptongum unum mas pres predis
et unum neutrum inuenitur es eris

Tricesima regula In t desinentia neutra sunt ut caput occiput

Tricesimaprima regula Pax cuius generis Fei q̄a i x desinētia noia
feinia sūt ut fornax nex nix nisi e ate x habeāt supra sillabā nec
sint fetus terre tūc enī masculina sūt ut ueruex uertex exlex pu-
lex culex apex cimex Excipiūt hec pellex supellex uibex: ^{olix} p̄terea
hic rex grex calix ^{alix} uarix fornix frutex natrix anguis genus
hic uel hec cortex silex Sciendum q̄ uerbalia in trix quamuis

*Nota adiecta em
nata in .x. ois. q̄
sup. ut. h. h. p̄terea*

sint feminina in obliquis tamē casibus & in plurali neutris etiā iunguntur. ut uictoria tollite signa & uictori signo.

Tricesima secunda regula. Ars cuius generis. Feminini. quia in duas desinentias consonantes monosyllaba feminina supra sillabam uero masculina sunt. ut gens. fors. scrobs. fors. obs. frons. mors. mēs. puls. drabs. lens. urbs stirps. hic māceps. auceps. dodrās. triens. q̄drans. adeps. forceps. Excipiuntur hic mons. fons. mars. pons dens. & hec cohors. hyemps.

Quid in his agendum in quibus ueteres genera confuderunt. Frequentiori auctorum usui adherendū est.

De numero.

Quid ē nūerus. ē dictiōis forma q̄ discretionē q̄tītatis facere pōt. Quot sūt numeri noīm. duo. Singularis ut homo Pluralis ut homines.

De Figura.

Quot sūt figuræ noīm. tres simplex. cōposita. & decōposita Simplex ut aīus. Cōposita ut magnāimus. Decōposita ut magnāimitas. Quot modis noīa cōponūtur q̄tuor ex duobus integris. ut suburbanus ex duobus corruptis. ut efficax muiceps. ex integro & corrupto ut iēptus isulfus. ex corrupto & integro. ut nugigerulus. aliquādo ex quāpluribus ut in expugnabilis. imperterritus.

De casu

Quid est casus. est motus casualiū dictionū q̄ maxie fit in fine. Quot sūt casus noīm. sex. ntūs. gtūs. dtūs. actūs. utūs & ablatūs. Vnde dicitur casus a cadēdo q̄ q̄lī a recto cadere uideātur. Vnde rectus in pprie dicitur casus. Quot sūt littere terminales noīm. quibus latini utuntur. q̄tuordecim. uocales quinq̄. a. e. i. o. u. Semiuocales sex. l. m. n. r. s. x. mute tres. c. d. t. Quot sunt declinatiōes noīm. quinq̄. Prima cuius gtūs singularis ī æ diptōgō uel si greca sit noīa ī es lōgā desinit ut musa muse. & rethorice rethorices. Secūda cuius gtūs singularis in i productam desinit ut herus heri. Tercia cuius genitiuus singularis in is. correptā desinit ut pater patris. Quarta cuius gtūs singularis ī us. uel ī u: pductā desinit ut uisus

uisus. cornu cornu Quia cuius gūs singularis in ei diuisas sillabas definit ut dies diei: ut *seminis* *ue* *ci*.

De prima declinatione:

Prima declinatio per quot genera declinat. Tria Masculinum. Femininum: & Commune: *magna. pascua. mamona. neuē. tm.*

Prima regula: Nominatiuus prime declinationis quot terminationes habet: quatuor: a: e: as: es: & unā hebreā am ut poeta rethorice: *eneas: anchises abraham*:

Secunda regula. Genitiuus & datiuus singularis & nominatiuus & uocatiuus pluralis in æ: diptōgō desinūt semper exceptis genitiuis singularibus eorū que termināt in :e: lōgā qui gti termināt in es: ut rethorice rethorices:

Tercia regula Accusatiuus singularis in am: uel in an uel in en: terminatur ut *poetam: aeneam: anchisen*:

Quarta regula: Vocatiuus ^{ablatiuo} singularis in: a: facit uel in: e: quando uenit ab es: uel ab: e: uel in am: quando uenit ab am. ut: *o: enea anchise: rethorice abrahā*:

^{vi} Quinta regula. Ablatiuus singularis in :a: desinit uel in: e: quando fit ab es: uel ab: e: ut a poeta: *anchise rethorice*:

Sexta regula: Genitiuus pluralis in arū desinit & plerūq; p cōsionē in um: ut *troiugenarū & troiugenū*:

Septima regula: Datiuus & ablatiuus plurales in is: desinūt. Feinina tamē pauca transfigurata ex masculinis nō habētibus neutra q̄ p sexū discernūt faciūt datiuū & ablatiuū in bus: ut *natabus filiabus: libertabus asinabus: his addūt ambabus & duabus*:

Octaua regula: Accusatiuus pluralis semp terminatur in as:

De modo examinandi:

Oeta que pars est: nomen est: Quid est nomen: Est pars orationis cum casu corpus aut rem proprie communiterue significans: Poeta est pars declinabilis aut indeclinabilis: declinabilis: Quot sunt partes orationis declinabiles: quatuor: nomen: uerbum: participium: & pronomen:

*dnab. de. 16. c. 1
mlab. porab*

Quot sunt pteſoꝝonis indeclinabiles q̄tuor. Prepoſitio. Aduer-
bium. Interiectio. & Cōiunctio. Quare dicitur nomē quali no-
tamē q̄ hoc notemus uniuſcūq; ſubſtātie q̄litate uel a greco qd̄
eſt Nominī quot accidunt: q̄nq; ſpecies. genus. nu-
merus. figura. & caſus. Cuius ſpeciei deriuatiue .vñ deriuatur a
poelis. Quot ſunt ſpecies noīm. due. Primitiua. ut iulus & mōs.
Deriuatiua. ut iulius & mōtanus. Quale nomē eſt ſubſtātiuum
quare. q̄a p̄ponitur ei unum articulare tm̄. ut hic poeta. Quotu-
plex eſt nomē: duplex Subſtātiuum & Adiectiuum. Subſtātiuum
cui p̄ponitur unū articulare tm̄. ut hic liber. uel duo ad plus. Vt
hic & hec homo. Et adiectiuum q̄ quod uariat̄ per tres diuerſas uo-
ces. ut probus proba probum. uel tres articulos. ut hic & hec &
hoc felix. Quale nomē ſubſtātiuum eſt poeta. Appellatiuum. Quo-
tuplex eſt nomē ſubſtātm̄: duplex. Quod proprium. quod unī
ſolī cōuenit. ut pirrhus & penelope. Et appellatiuum. quod ē com-
mune multoꝝ. ut homo leo. Cuius ſpeciei tā primitiuoꝝ q̄ deri-
uatiuoꝝ eſt poeta. Corporalis. q̄a corpus ſignificat. Quot ſunt
ſpecies tā primitiuoꝝ q̄ deriuatiuoꝝ nominū: Vigintiquinq;.
Corporale. Incorporale. omonimū. ſynonimū. p̄prium. appella-
tiuum. ſubſtātiuum. adiectm̄. ad aliqd̄ dictum. q̄ſi ad aliqd̄ dictū.
gētile. patrium. interrogatiuum. infinitū. relatiuum. collectiuum. di-
uiduum. ficticiū. generale. ſpeciale. ordinale. numerale. abſolutū
tēporale. locale. Cuius ſpeciei deriuatiuoꝝ p̄prie. denominatiue.
q̄a a nomine deriuat̄ quod ē poelis. Quot ſunt deriuatiuorum
noīm ſpecies p̄prie. nouē. Patronomicū. poſſeſſiuū. cōparatiuum
ſuplatiuū. diminutm̄. denominatiuum. uerbale. participiale. aduer-
biale. Cuius generis poeta .masculini. q̄a p̄ponit̄ ei unū articu-
lare p̄nomē hic. Quot ſunt genera noīm. Septē. Masculinū cui
p̄ponit̄ hic. ut hic pirrhus. Femininū cui p̄ponitur hec . Vt hec
penelope. Neutrū cui p̄ponit̄ hoc. ut hoc animal. Cōe cui hic &
hec. ut hic & hec hō. Omne cui tria articularia p̄noia p̄ponūt̄.
ut hic & hec & hoc felix. Promiſcuū quod ſub una uoce & uno

articulo denotat aīalia utriusq; sexus. ut hic passer hec aquila. In certū quod nulla rōe cogēte sola auctoritas uetere sub diuerso genere ptulit. ut hic uel hec filex. finis. talpa & reliq;. Poeta per quā regulā est generis masculī. per decimā de generibus q̄ notatur q̄ oīa noīa greca q̄ in as uel in is lōgam desinūt & similiter in a apud eos desinētia neutra & q̄cunq; terminatōem suam seruāt genus suū apud nos seruāt. ut hic boreas crater. titan. fosia. poeta & reliq;. Prima declinatio p̄ quot genera declinatur. Tria masculinū. femininū. & cōe. Cuius numeri poeta singularis. q̄a singulariter pfertur. Quid ē numerus. Est dictōnis forma q̄ discretionē quātitatīs facere pōt. Quot sunt numeri noīm. duo singularis ut hō. pluralis ut hoīes. Cuius figure poeta: simplicis. q̄ re q̄a simpliciter pfertur. Quot sunt figure noīm tres. Simplex ut animus. Cōposita ut magnanimus. Decōposita ut magnanimitas. Quot mōis noīa cōponūtur. q̄tuor. Ex duobus integris. ut suburbāus. ex duobus corruptis ut efficax municeps. ex integro & corrupto. ut ineptus & isulsus. ex corrupto & integro. ut nugigerulus. aliqñ ex pluribus ut inexpugnabilis iperterritus. Caplis quō cōponitur. ex pluribus corruptis cape si uis. Poeta cuius casus noīatiui uocatiui & ablatiui singularis. q̄re. q̄a in talibus casibus declinādo reperitur. Poete cuius casus gti & datiui singularis noīatiui & uocatiui pluralis. In hoc loco poeta currit poeta cuius casus. noīatiui: q̄a est suppositū huius uerbi currit: quod req̄rit añ se noīatiuū. Quid ē casus. ē motus casualium dictionū q̄ maxime fit in fine: Vñ d̄r casus: A cadēdo q̄ q̄si a recto cadere uideatur: vñ rectus iproprie d̄r casus. Quot sūt casus noīm sex. Noīatiuus. Genitiuus. Datiuus. Accusatiuus. Vocatiuus. Ablatiuus. Qua littera terminat poeta. a uocali. Quot sunt termīales littere noīm q̄bus latini utūtur. q̄tuordecī. Voca les q̄nq;. a. e. i. o. u. Semiuocales sex. l. m. n. r. f. x. Mute tres. c. d. t. Quot sunt declinatōnes noīm q̄nq;. Prima cuius gtūs singularis in ae diphthongon uel in es longā desinit. ut poeta poetæ. &

rhetorice rhetorices. Secūda cuius g̃t̃s & reliq̃ ut supra : Poeta
cuius declinatiõis. prime. q̃re. quia eius g̃t̃s singularis in ae dip
thōgon desinit. Nt̃s singularis prime declinatōnis quot termi
natiões habet. q̃tuor. a. e. as. es. & unam hebream. am. Vt poeta
rhetorice. Eneas. anchises. Abraam. Poeta quō facit in g̃t̃o. Facit
in genitiuo & dt̃o singulari & Nt̃o & vt̃o plurali poetæ. p̃ quā
regulam. Per sc̃dam prime declinatiõis. Qua d̃r. q̃ g̃t̃s & dt̃s
singularis & Nt̃s & vt̃s pluralis in ae diphthōgon desinūt sem
per exceptis g̃t̃s singularibus eor̃ q̃ termināt in e longam qui
genitiui termināt in es. Poeta quomodo facit in accusatō singu
lari poetam. Per quam regulā. per tertiam prime declinationis.
Qua notat̃ q̃ accusat̃s singularis in am. vel in an. vel in en ter
minat̃. Vt poetam. Eneam. & Anchisen. Quomō facit in voca
tuo singulari. facit in vt̃o & ablatiuo singulari poeta. p̃ quam r̃
gulam. per quartam & q̃ntam prime declinationis. q̃bus notat̃
q̃ vt̃s & ablat̃s singularis in. a. termināt̃. uel in. e. q̃n̄ uentunt
ab es uel ab. e. Vt. o. Enea. Anchise. rhetorice. ab Enea. Anchise.
rhetorice. Quomodo facit in g̃t̃o plurali poetar̃. per quā regu
lam. per sextam prime declinationis. Qua notat̃. q̃ g̃t̃s plura
lis in arum desinit. & plerūq̃ per concisionem in um. Vt troiu
genarum & troiugenū. Quomodo facit in datiuo plurali. facit
in datiuo & ablatiuo plurali poetis. Per quam regulam. per sep
timam prime declinatiõis. Qua notatur q̃ datiuus & ablatiuus
pluralis in is desinunt. Feminina tamen pauca & reliqua. Poeta
quomodo facit in accusatiuo plurali. poetar̃. per quam regulā.
per octauam prime declinationis. Qua notat̃. q̃ accusat̃s plu
ralis semper terminat̃ in as.

Poeta quomodo declinatur. Noīatiuo hic poeta. Genitiuo hu
ius poetæ. Datiuo huic poetæ. Accusatiuo hūc poetam. Vocati
uo o poeta. Ablatiuo ab hoc poeta. Et pluraliter. Noīatiuo hi
poetæ. Genitiuo hor̃ poetarum. Datiuo hīs poetis. Accusatiō
hos poetar̃. Vt̃o o poetar̃. Ablatō ab his poetis.

Nominatiuo hec musa. Genitio huius muse. Datiuo huic muse. Accusatiuo hanc musam. Vocatiuo o musa. Ablatiuo ab hac musa. Et pluraliter. Nominatiuo he muse. Genitio harum musarum. Datiuo his musis. Accusatiuo has musas. Vocatiuo o muse. Ablatiuo ab his musis.

Nominatiuo hic & hec aduena. Genitio huius aduene. Datiuo huic aduene. Accusatiuo hunc & hanc aduenam. Vocatiuo o aduena. Ablatiuo ab hoc & ab hac aduena. Et pluraliter. Nominatiuo hi & he aduene. Genitio horum & harum aduenarum. Datiuo his aduenis. Accusatiuo hos & has aduenas. Vocatiuo o aduene. Ablatiuo ab his aduenis.

De Secunda declinatione.

Rima regula. Nomen secunde declinationis quot terminationes habet? Sex. Er. ir. ur. us. um. eus. Vt Caper. alexander hiber: hispanus & fulvius qui etiam hibernus dicitur quod solum produxit er in hac declinatione & ab eo compositum celtiber. nam pro gente que est iuxta armenos hiber hiberis dicitur. In ir & in ur latinorum tantum masculinorum. ut uir & sator. In us. ut platanus. In um neutrorum & figurate femininorum. ut regnum glicerium. In eus greca tantum & masculina. ut Theseus. Thideus. Secunda declinatio per quot genera declinat? Tria. masculinum: & neutrum.

Secunda regula. Genus singularis in i. desinit. & in ir. uel in ur. uel in eus. desinitia una semper sillaba uincunt in genitio: in us uero & in um pares habent sillabas. *Injer. u. aliquando. frat. aliquando e. eque.*

Tertia regula. Datiuus & ablatiuis secunde declinationis fiunt a genitio i mutata in o. ut huius luciferi. huic et hoc lucifero. huius Tiphei. huic et hoc Tipheo. *magistri. tro.*

Quarta regula. Accusatiuus singularis secunde declinationis desinit in um. Vt Priamum. Theseum. Greca uero in eus. desinit etiam in a. Cetera uero in on terminantur. ut Thesea. Priamon. *zabulun.*

Quinta regula. Vocatiuus singularis secunde declinationis quomodo

in r uel in m desinit nomiatiuus similis ei est. In eus vero desinētibus propriis grecus est uocatiuus qui a nomiatiuo fit ablata. s. ut o Theseu. In us desinētia mutata us in e faciūt uocatiuum. Si tamē añ us i sit in propriis abiecta us facimus uocatiuum. ut Virgilius o Virgili. Dicimus etiam Fili pro filie. Dicunt etiam cristiani deus agnus vulgus populus pelagus fluuius in utō.

Sexta regula. Pluralis nomiatiuus & uocatiuus tam masculinuf q̄ femininus secūde declinatiōis similis est genitiuo singulari.

Neutri uero generis nomiatiuus accusatūs & uocatiuus plurales faciūt in a. In oībus enim neutris tres casus sunt similes. nomiatiuus accusatūs & utūs. & in plurali numero semp desinunt in a nisi sint greca. Ut tempe cepe.

Septima regula. Genitiuus pluralis secūde declinatiōis fit in omni genere addita rum ablatiui singulari. Ut magistro magistrorum. Multa tamē per syncopē dicuntur. Ut denum. septenū. senū tricenum. numum. sextertium. modium. liberum. fabrum. elemētum. iugerum.

Octaua regula. Dtūs & ablatūs pluralis secūde declinatiōis fiūt ab ablatiui singulari mutata o in is lōgam.

Nona regula. Accusatūs pluralis secunde declinatiōis tā masculinus q̄ femininus fit addita s ablatiui singulari.

Decima regula. Nomia que secūdum modum pronomis declinātur sunt octo. Vnus. totūs. solus. alius. Vllus. uter. & alter. & quis uel qui cum suis compositis. que etiam secūdum mobilium nominū regulam ueteres declinabāt preter quis. Neuter tñ neutra neutrum cum utroq; modo sicut simplex suū diceret. apud iuniores secūdum mobilia nomia declinatur. Horū feminia sūt. Vna. tota. sola. alia. Vlla. altera. utera. Que neutra. Vnum. solū totum. aliud. Vllum. alterū. uterū. quid uel quod. quorū genitiui Vnius. solius. totius. alius. Vllius. utrius. & corripit & pducūt penultimā alterius semper corripit.

Nomiatiuo hic magister. Gtō huius magistri. Dtō huic magro

Accusatiuo hunc magistrum. Vtō o magister. Ablatiuo ab hoc magrō. Etpluraliter. Ntō hī magistri. Gtō horum magistrorum. Datiuo his magistris. Accusatiuo hos magistros. Vocatō o magistri. Ablatiuo ab his magistris.

Ntō hec pinus. Gtō huius pini. Datiuo huic pino. Accusatiuo hāc pinū. Vtō o pine. Ablatiuo ab hac pīna. Etpluraliter. Ntō he pini. Genitiuo harum pinarum. Datiuo his pinis. Accusatiō has pinos. Vocatiuo o pini. Ablatiuo ab his pinis:

Ntō hoc tēplum. Gtō huius tēpli. Dtō huic tēplo. Accusatiuo hoc tēplum. Vtō o tēplum. Ablatiō ab hoc tēplo. Etpluraliter.

Ntō hec tēpla. Gtō horū tēploꝝ. Datiuo his templis. Accusatiō hec templa. Vocatiuo o templa. Ablatiuo ab his templis.

Noīatiuo ullus ulla ullū. Gtō ullius. Dtō ulli. Accusatiuo ullum am. um. Ablatō ab ullo. a. o. Etpluraliter. Ntō ulli ulle ulla. Gtō ulloꝝ. arū. orū. Dtō ullis. Accusatiuo ullos. as. a. Ablatō ab ullis

De Tertia declinatione.

Tertia declinatio per quot genera declinat: per omīa. Prima regula. Quot sunt terminatiōēs noīm tertie declinatōis quinquagintaquor. Que in a. ut poema. In e. ut monile. ī o. ut leo in ac. ut lac. in ec. ut allec. In id hebreā & barbara. ut Dauid. ī al ut sal. ī el ut mel. ī il. ut pugil. in ol. ut sol. in ul. ut consul. in an. ut titan. in en ut splen. in in ut phorcin. in on ut sidon. in ar ut par. in er ut pater. in ir ut gadir. in or ut amor. in ur ut turtur. ī as ut pallas. in es ut comes. in is ut collis. in os ut copos. ī us ut lepus. in aps ut draps. in ebs. ut celebs. in ibs ut calibs. ī obs. ut scobs. in urbs ut urbs. in uls ut puls. in ms ut hyems. ī ans: ut dodrās. in ens ut dens. in ins ut tirins: in ons ut fons. in uns ut aruns. in aps ut daps. in eps ut manceps. in ips ut cinips. ī ops. ut ops. mater deoꝝ. Irps ut stirps. in ax ut fax. in ex ut fex. In ix ut fenix. in ox ut velox. in ux ut crux. in aes ut praes. in aus ut fraus. in ut ut caput. in alx ut calx: in anx ut lanx. in arx. ut arx. in unx ut coniunx:

Secunda regula. Gtūs singularis tertie declinatiōis in is correptā desinit excipitur uis huiusuis quod producitur.

Tertia regula. Dtūs singularis tertie declinatiōis fit a genitō ab iecta. s.

Quarta regula. Accusatūs singularis tertie declinatiōis fit a gtō singulari is mutata in em. In is tñ termiata ppria uel greca simili hñtia ntñ gtō in im termināt accusatm̄. vt tibrim ararim neapolī. p̄terea latina hec iueniūtur turrī tibrim burī securī puppī. sitim restī uim peluim tussim maguderim. puppē etiā & securē turrē & restē inuenies. In grecis uero tā in hac q̄ in aliis declinationibus greca termiatio in a iuenitur vt peana. titana.

Quinta regula. Vtūs singularis tertie declinatiōis similis ē ntō singulari nisi sit vtūs grecus qui fit a ntō ablata s. uel a genitio ablata tis. ut Thebai. chalcan. palla. xenophon.

Sexta regula. In e correptā neutra nisi sint ppria similē habent ablatiuū singularē dtō singulari. vt ab hoc mari. natali. monili. excipit̄ ab hoc gauſape qđ ueteres & hic gauſapes & hec gauſapa & hoc gauſape & gauſapiū dixerūt. Similiter in ar neutra. & in al penultimā in obliq̄s pducētia & i er & in is adiectiua si faciūt in e neutra & q̄ im tm̄ termināt accusatm̄ & in is uel in er noīa mēsiū in i productā faciūt ablatiuū. ut tribunali lupanari celeri utili tibrī aprili septēbrī. excipit̄ ab hoc farre. Oīa uero q̄ i im uel i em faciūt accusatiuū & q̄ oīs generis sūt. & q̄ in uis ctis ptis mnis gnis uel i guis exeūt & oīa fere q̄ duas añ is cōsonātes in eadē hñt sillaba cōpatiua. & similiter oīa in ix feminia uerbalia & circūflexa q̄ apud ueteres i tis desinebāt tā in e q̄ in i faciūt ablatiuū. ut secure uel i uigile uel i uetere uel i pare. uel i inope. uel i. ācipite uel i naue uel i uecte uel i nepte. uel i amne. uel i igne. uel i angue. uel i poste. uel i minore uel i uictrice uel i arpinate uel arpinati. hospes & sospes cū sint oīs generis hospite & sospite faciūt nec ē contra regulā cū habeāt femininū in a. excipit̄ uestis testis pestis & paup̄ degener uber q̄ p e solā faciūt

ablatiui. memori vel meore dr qm ntus memoris .& hoc e. dictu
est ut cōcorde uel concordi .inuenit enim concordis & hoc e. si
cut amentis & hoc amēte. Oīa noīa tertie declinationis pter su
pradieta in e faciūt ablatiuū. ut patre classe auctoritas tñ & in i
qñq; pfert. ut Virgilius aductum Eneam classi. ^{2 vocatiui & acūsatiui.}
Septima regula. Ntūs pluralis tertie declinatōis in masculis feif
& cōibus fitta gto singulari mutata is in es. ut matres felices ex
cipiunt sardis trallis alpīs sirtis que is pductā hnt p greca dip
tōgo (neutra uero si abltūs in i solā uel in e desinit pter cōparā
correpta i & addita assī uero i e solā similiter cōparatiua muta
ta e in a faciūt nominatiuum pluralem. vt monilia. paria felicia
tpa maiora excipiūt uetera ludicra pluria uel plura amplustria
uel amplustra.

Octaua regula. Gtūs pluralis tertie declinatōis cū in i solū uel i
e & in i. desinit abltūs in iū facit. ut sedili sediliū. felice uel i. feli
ciū cōparatiua uero i um faciunt ut a maiore uel i. maiorē a miore
uel ri rū. In e uero solā faciētia abltm si ntūs in duas terminatur
consonātes in iū faciunt. vt fōte fontiuū. fronte frontium. excep
tis in ms. uel ps. si non sint a capite cōposita que in um faciunt
vt hyems hyemū. municeps municipū. A capite cōposita in ium
termināt genitiuū. vt triceps tricipitū. Que uero genitiuum hnt
parē ntō in ium faciunt. vt collis colliū. cedes cedium. excipitur
iuuenum canum panum. uetus uigil memor suplex artifex quis
in e & in i terminēt ablatiuum nō tñ in ium sed in um faciūt ge
nitiuum. Pluralia in es que carēt singularibus genitiuum in ium
faciunt. ut uires. ium. penates penatiū. similiter i is lōgū desinēti
a ut lis iū. samnis iū. nox etiā noctium facit. Cetera omīa desi
nunt i um. ut poema poematū. excipit boum a boue p bouium
In es terminata pares habentia sillabas cum genitiuo . & in as
frequētius per sincopen dicuntur. ut uatum probitatum. nā sup
plicium artificum iudicum differētie causa dicta sunt.

Nona regula. Datius & abltūs tertie declinatōis nascit a gto si

gulari iteriecta bu. vt felicibus hoibus penatibus excipit bobus
Frequenter tamen greca neutra in a. in is longam terminant dati
uos & ablatiuos plurales. ut poematis problematis:

Decima regula. Accusatiuus & utus plurales tertie declinationis
similes sunt nō plurali ut latrones mres sirtis alpis. oia q̄ habet
simile nō gtm̄ & q̄ in i solā terminant abltm̄. & q̄ pluralia sūt in
ns vel rs desinētia plerq̄ p̄ is raro p̄ es terminant accusatiuū plu
ralē. vt oīs alacris pēatis fontis partis. in x uero desinētia trium
genex raro p̄ is plurales & lites tā p̄ es q̄ per is. Ntō hic pater.
gtō huius p̄ris. dtō huic tri. actō hūc em. vtō o p̄r. abltō ab hoc
e. Etplr̄. ntō hi tres. gtō horū trū. dtō his bus. actō has es. vtō o
es. abltō ab his bus. Ntō hec uirtus. gtō huins tutis. dtō huic ti
actō hāc em. vtō o tus. abltō ab hac te. Etplr̄ ntō he tutes. gtō
harū tū. dtō his bus. actō has es. vtō o tes. abltō ab his tutibus
Ntō hoc opus. gtō huius ris. dtō huic ri. actō hoc opus. utō
o opus. ablatiuo ab hoc re. Etplr̄. ntō hec opa. gtō horū rū. dtō
his bus. actō hec ra. uocatiuo o ra. ablatiuo ab his operibus.

Ntō hic & hec homo. gtō huius nis. dtō huic nī. actō hūc &
hāc nē. utō o homo: ablatiuo ab hoc & ab hac e. Etplr̄. ntō hī
& he nes. genitiuo horū & harū num. datiuo his bus. accusatiuo
hos & has es. uocatiuo o nes. ablatiuo ab his hominibus.

Ntō hic & hec oīs & hoc oē. gtō huius is. dtō huic nī. accusati
uo hūc & hāc em. & hoc ne. Vtō o nis & o ne. ablatiuo ab hoc
& ab hac & ab hoc nī. Etplr̄. ntō hī & he es. & hec ia. gtō horū
& harū & horū iū. datiuo his bus accusatiuo hos & has es & hec
ia. uocatiuo o es & o ia. ablatiuo ab his omnibus.

Ntō hic & hec pulcrior & hoc pulcrius. gtō huius pulcrioris:
dtō huic rī. actō hūc & hāc em. et hoc us. vtō o or. et o us. abltō
ab hoc et ab hac et ab hoc re uel rī. Etplr̄. ntō hī et he es et hec a
gtō horū et harū et horū rū. dtō his bus. actō hos et has es et hec
ra. uocatiuo o res. et hec ra. ablatiuo ab his pulcrioribus.

Ntō hic et hec et hoc felix. Gtō huius cis. dtō huic ci. actō hūc

& hāc em. & hoc ix. vtō o ix. abltō ab hoc & ab hac & ab hoc e
vel i. Et plr. ntō hī et he es. et hec ia. gtō hoꝝ et haꝝ et hoꝝ ium
dtō hīs bus: actō hos et has ces. et hec ia. vtō o es et o ia. abltō
ab hīs bus.

De Quarta declinatione.

Quarta declinatio p̄ quot genera declinat̄: tria. masculi-
nū. femininū. & neutꝝ. Prima regula. Quot termina-
tioēs habet ntūs q̄rte declinatioīs. duas. in us correptā masculi-
noꝝ uel feioꝝ. & in u p̄ductā neutroꝝ q̄ etiā indeclinabilia sūt
in singulari numero. Scda regula. Gtūs singularis q̄rte decli-
natioīs fit a ntō p̄ducta us. Tertia regula. Dtūs singularis
q̄rte declinatioīs fit a gtō abiecta s. & addita i. penultia corrup-
ta. ut curruī. Quarta regula. Accusatiuus singularis q̄rte decli-
nationis fit a ntō mutata s in m. ut senatū. Quinta regula.
Vtūs ē similis ntō. ut o senatus. Sexta regula. Abltūs fit a
ntō remota s. ut senatu. Septima regula. Ntūs actūs & vtūs
plurales q̄rte declinationis similes sunt gtō singulari. ut sēatus
Octana regula. Gtūs ^{plurim.} singularis q̄rte declinationis fit a ntō sin-
gulari abiecta s. & addita um. ut curruū. Nona r̄gula. Dtūs
& abltūs plurales q̄rte declinationis fiūt a ntō singulari mutata
u in i et interposita bu. ut māibus senatibus. excipiūt differentie
cā artubus arcubus p̄tubus portubus uero tribubus lacubus fi-
cubus acubus q̄rcubus specubus nulla cogēte causa differentie
Decima regula. Neutra q̄rte declinatioīs correpta u ntī singula-
ris & assumpta a faciunt ntīm actīm & vtīm plurales. In reliqs ca-
sibus sequuntur declinationē masculinoꝝ & feminioꝝ ut supra
Ntō hic uisus: gtō huius us. dtō huic ui. actō hūc um. utio o us
abltō ab hoc uisu. Et plr. ntō hi us. gtō hoꝝ uisuū. dtō hīs bus.
actō hos uisus. utio o us. abltō ab hīs uisibus. Ntō hec ma-
nus. gtō huius nus. dtō huic uī. actō hāc um. utio o us. abltō
ab hac u. Et plr. ntō he us. gtō haꝝ uum. dtō hīs bus: actō has
us. utio o nus. abltō ab hīs manūibus. Ntō hoc cornu. geni-
tīuo huius cornu. datīuo huic u. accusatiuo hoc u. uocatiuo o u.

¶ nōiatiū z ḡ. z uocatiū
singularis. z n̄ z actū
z uocatiū m̄ pluralis
similis est. t̄minat̄
m. u. ut usq. manū.

ablatio ab hoc u. Et plr. nō hec cornua. gō hoꝝ uū. datiuo his
bus. accusatiuo hec a. uocatiuo o a. ablatiuo ab his cornibus.

De Quinta declinatione.

Vinta declinatio p̄ quot genera declinat̄. p̄ unū maxie
femininū. Prima regula. Quinta declinatio quot ter
minatioēs habet. unā in es p̄ductā. Sc̄da regula. Gōs et da
tiuus q̄nte declinationis fiūt a nō singulari abiecta s & assūpta
ī. ut fides fidei. acies aciei. Tertia regula. Actūs. s. fit a nō.
mutata s in m. ut hāc rē. Quarta regula. Vtūs singularis &
ntūs & actūs & utūs plurales q̄nte declinationis similes sūt nō
singulari. Quinta regula. Abltūs singularis q̄nte declinationis fit
a nō abiecta s. Sexta regula. Gōs pluralis q̄nte declinatio
nis fit ab ablatio. s. addita rū. Septia regula. Dtūs & abltūs
plurales fiunt ab ablatiuo. s. addita bus. Nō hec res. Gō
huius rei. dtō hic rei. actō hanc rē. utō o res. ablatiuo ab hac re
Et plr. Nominatiuo he res. gō harū rerū. datiuo his rebus. accu
satiuo has res. uocatiuo o res. ablatiuo ab his rebus. Nō
hic uel hec dies. gō huius ei. dtō huic ei. actō hūc uel hāc diē
uocatiuo o es. ablatiuo ab hoc uel ab hac die. Et plr. nomiatiuo
hi uel he dies. genitiuo horum uel harum dierū. datiuo his die
bus. accusatiuo hos uel has dies. utō o dies. abltō ab his bus.
Nō hec spes. gō huius ei. dtō huic ei. actō hāc spē. utō o es.
abltō ab hac e. Et plr. nō he es. actō has es. utō o es. r̄liqs caret
Quomodo declinant̄ adiectiua q̄ uariātur per tres uoces.
Nō bonus a ū. gō boni e i. dtō bono e o. actō bonū am um.
utō o bone a um. abltō bono a o. Et plr. nō boni e a. gō bo
noꝝ arū oꝝ. dtō bonis. actō os as a. utō boni e a. abltō bonis
Et plr. nō hi duo he e. & hec o. gō orū arū oꝝ. dtō obuſ abuf
obuſ. actō os as o. utō o duo e o. abltō duobuſ duabus obuſ.
Et plr. nō ambo be bo. genitiuo orū arū orū. datiuo obuſ abuf
obuſ. actō of af o. uocatiuo o bo e o. ablatiuo obuſ abuf obuſ.

De Verbo.

*Innotatū. uocatiū. singlāres
n. acq. 2. obq. plurales. q̄ d. d.
natiō similes sūt. ut in
n. acq. 2. obq. o. d. d. q̄ d. d.
2. d. d. d. d. d. d. d. d. d.*

Erbū qd est. est parsoſonis declinabilis cū modis et tēporibus sine casu agēdi uel patiēdi significatiua.

Vñ dī uerbū a uerberatu aeris q̄ p̄ferēdo aer uerberat licet. n. hoc accidat oibus ptibusoſonis tñ p̄cipue in hac dictione q̄si p̄ priū eius accipit̄ q̄a hac frequētius utimur in omni oratione.

Verbo quot accidunt. octo. genus. tempus. modus. species. Figura. cōiugatio. persona. et numerus. Quot sūt genera uerborū: q̄nq̄. actiuū. passiū. neutrum. commune & deponens.

Quod ē uerbū actm. qd̄ in o desinēs facit ex se passiuum in or

Quod ē uerbū passiū. qd̄ in or desinēs descēdit ab actiuo

Quod ē uerbū neutrum. qd̄ in o desinēs non facit ex se passiuum

Quod est uerbū commune. quod in or desinēs nō descēdit ab

actiuo. et retinet utrāq̄ significationem. *si minime in participio h̄ in participio de p̄p̄. uti legitur.*

Quod ē uerbū deponēs qd̄ i or desinēs nō descēdit ab actiuo & retinet unam significationem.

Quot sunt t̄pa uerborū: q̄nq̄. p̄sens. p̄teritū imperfectum. preteritum perfectum. p̄teritum plusq̄perfectum et futurum.

Amo cuius tēporis p̄sentis. q̄a p̄ntem habet significationē.

Amabā cuius tēporis preteriti imperfecti: quia significat quod cepit geri et nondum est perfectum.

Amaui cuius t̄pis. p̄teriti perfecti. q̄a res perfecta monstrat

Amauerā cuius t̄pis plusq̄perfecti. q̄a res iā pridē p̄fectā oñdit

Amabo cuius tēporis futuri. quia res futura monstrat.

De modis uerborum:

Vid ē modus. ē inclinatio animi declinationē uerbi significans. Quot sunt modi uerborū: quinq̄. Indicatiuus. Imperatiuus. optatiuus. subiunctiuus. et infinitiuus

Quis ē modus indicatiuus. quo indicamus quid agit.

Quis ē modus imperatiuus. quo ut fiat aliqd imperamus. Quis

ē modus optatiuus. q̄ eget aduerbio optādī ut p̄fctm̄ significet

sensū: Quis ē modus subiunctiuus. q̄ non solū eget aduerbio uel

coniūctione uerū etiā altero uerbo ut p̄fectū significet sensum.

Quis est modus infinitivus. qui caret numeris & personis. & eget alio quo aliorum modorum ut perfectum significet sensum.

Quid interest inter infinitivum & impersonale. quod infinitivus altero verbo finito omnino eget. Impersonale vero perfectum actum significat per omnes modos. Indicativus quot tempora habet quatuor. presentis. preteritum imperfectum. preteritum perfectum. preteritum plusquamperfectum & futurum. Imperativus quot tempora habet. duo. presentis & futurum. Optativus quot tempora habet. quatuor. duo coniuncta. scilicet presentis & preteritum imperfectum. preteritum perfectum & plusquamperfectum et futurum per se. Subiunctivus quot tempora habet. quatuor per se sicut indicativus. Infinitivus quot tempora habet. quatuor. duo coniuncta et unum per se sicut optativus.

Quam vim habet infinitivus. habet vim nominis rei ipsius unde nomen verbi dictum est. ut si dicam bonum est legere. id est bona est lectio.

Gerundia infinitivi vice funguntur quod solet apud grecos articulis iungi. Et in activis ac communibus utramque habent significationem. in neutris et deponentibus aliam.

De Speciebus verborum.

Not sunt species verborum. due. Primitiva et derivativa.

Primitiva est que primam positionem a natura accepit. Ut

ferueo. Derivativa est que a primitivis derivatur. ut feruesco.

Quot sunt species derivativorum verborum. quatuor. inchoativa. meditata. frequentativa. desiderativa. diminutiva. Quod est verbum inchoativum quod initium actus vel passionis primitivi significat & formatur semper a secunda persona primitivi addita compositum propter hoc quod facit hisco & sua composita. ut dehisco facisco. Omnia inchoativa tertia sunt coniugationis & neutra. & caret preteritis & supinis. Frequentativa sunt que frequentiam actus primitivi significant ut agito. id est. frequenter ago.

Quomodo formantur frequentativa. si preteritum primitivi desinit in gi. formantur a secunda persona presentis abiecta s & addita to ut agito compositum gito legito quod & lectito dicitur. si non desinit in gi formantur ab ultimo supino u mutata in o a quoque in i brevia sunt a prima coniugatione ut merlo curlo ipito. omnia frequentativa sunt coniugationis primae & servant

+ Huc sunt meditata. que de
finiunt in tria & significand medita
tatione ad primitivum. formantur
ab ultimo supino. adhi. r. io.
ut eximio. micturio. Dia
meditata sunt. 2. sing. s. p.
neu. 2. am. p. p. 2. sup. m. s.

significationē primitiuorū. Desideratiua sunt q̄ significāt infini-
tiuū primitiui cū cupio. ut uiso arcesso facesso. i. cupio arcere ui-
dere facere. Oīa desideratiua sunt tertie cōiugatiōis. Diminutiua
sūt q̄ in lo desinūt & diminutionē significāt. ut sorbeo sorbillo.
Sūt alie quoq; deriuatiōēs uerborū a noībus ut a patre patro. et
patrīssō. a greco gr̄cīssō & grecor. a poeta poetor. a uerbis ut ab
albo albico a uello uellico. ab aduerbiis ut a perendie perēdino.
a cras pro crastinor. A p̄positionibus ut ab intra intro. A supra
uel super supero superas.

De figuris Verborum.

Vot sūt figure uerborū: tres. simplex. cōposita & de
cōposita. Cupio cuius figure simplicis q̄a simpliciter p̄-
fert. Cōcupio cuius figure cōposite q̄a cōponitur ex
con & cupio. Cōcupisco cuius figure decōposite. quia nō per se
componit̄ sed a concupio cōposito uerbo deriuatur.

Que sūt uerba composita quorū simplicia non iueniūtur. Sunt
hec. defēdo percutio allīceo compleo aspicio reperio. Suffragor
appello deleo. defēdor defēsaris.

Notādū q̄ principalē lram quācunq; habuerit positio uerbi in
suo loco seruamus p̄ oēm declinationē p̄ter ago egi. eo iui uel ii
Cū quot partibus orōnis cōponitur uerbum. cum quatuor. no-
mine. uerbo. abuerbio. & p̄positione. sicut participia. ut amplifi-
co calefacio maledico produco.

De Coniugatione.

Vid est cōiugatio. est consequēs uerborū declinatio:
q̄ uocalibus secūde p̄sone comprehenditur.

Quot sunt cōiugationes uerborū. q̄tuor. Prima est q̄ in secunda
p̄sone p̄sentis indicatiui habet a p̄ductam ante s. uel ante ris.
ut amo amas & amor amaris. Secūda que in secunda p̄sone p̄-
sentis indicatiui habet e p̄ductam ante s uel ante ris. ut doceo
doces & doceor doceris. Tertia q̄ in secunda p̄sone p̄ntis idica-
tiui habet i correptam ante s uel e correptam ante ris. Vt lego

*Quo dicto opposita ē deriuatiua.
β n̄ oī dicto deriuatiua ē opposita.*

legis & legor legeris. Quarta q̄ habet ī p̄ductā añ s uel añ ris.
ut audio audis & audior audiris. Et omnia uerba quarte coniu-
gationis in io desinunt p̄ter queo & eo & ueneo cū compositis

De personis uerborum.

Personarum uerborum quot sunt? tres. Prima. Secunda. &
Tertia. ut lego legis legit.

Que ē priā p̄sona q̄ de se sola uel cū aliis loq̄r. ut dico dicimus
Que est secunda p̄sona. ad quam uel sola uel cum aliis priā
loquitur. ut dicis dicitis.

Que est tertia p̄sona. de qua extra se & extra illam posita ad
quam dirigit sermonem loquitur priā. ut dicit dicunt

Notandū q̄ priā p̄sona & secunda uerborū solis pronomi-
nibus iungi possunt. exceptis uerbis substantie uel uocandi. ut
priscianus uocor. Tertia uero cunctis nominibus iungitur.

Quare imperatiuus caret priā p̄sona in singulari. quia natu-
raliter nullus sibi imperat. Infinitia omnia & impersonalia. Ge-
rundia & supina carent numeris & personis.

Pluit tonat fulmiat & similia q̄re priā & sc̄dis personis carēt q̄
ad hoīes nō p̄tinēt nisi figurate p̄ apostrophē ^{deus} ~~ap̄~~ introduceat

De numeris.

Uot sunt numeri uerborum? duo. Singularis. & plu-
ralis. Singularis ut lego. pluralis ut legimus.

Prima regula. Docebā cuius tēporis. preteriti imperfecti. q̄a q̄d
cepit geri nondū est perfectum. vñ formatur a secunda p̄sona
p̄sentis indicatiui. quia priā & secūda coniugatio abiecta s. se-
cunde persone p̄sentis indicatiui tertia & quarta o positione mu-
tata in e longā & addita bā faciunt p̄teritū imperfectū. ut ama-
bam docebā legebā audiebā. dicimus tñ ibam uenibā quibam.

Secūda regula. Omne p̄teritū perfectū in i desinīt & mutata i in
e correptā & assumpta ram facit p̄teritum plusq̄perfectum.

Tertia regula. Futurū indicatiui modi in priā & sc̄da cōiugatiōe
fit a sc̄da p̄sona p̄ntis indicatiui abiecta s & addita bo. ut do.

ceo doces docebo ī tertia & ī quarta o. positōe mutata in am. ut audiā. excipiē eo & queo & ueneo q̄rte cōiugatiōis . que secūdū primā & secūdā cōiugationē formāt futurę.

Quarta regula. Secūda persona singularis p̄ntis īperatiui modi fit a sc̄da persona p̄ntis īdicatiui abiecta s. In tertia tamē cōiugatiōe abiecta s & ī ī e mutata. Tertia persona singularis īperatiui modi fit o positōe uerbi mutata ī primā cōiugatiōe in et ī aliis in at. Prima persōa pluralis tā p̄ntis q̄ futuri īperatiui fit a sua tertia singulari abiecta t & addita mus. Secūda pluralis fit a sua singulari addita te sed in tertia etiam .e. in ī. reuertitur. Tertia fit a sua tertia singulari n littera ante t interpolita. Secunda uel tertia persona singularis futuri īpatiuī fit a tertia singulari indicatiui addita o & p̄ducta penultia p̄terq̄ ī tertia cōiugatiōe. Secunda pluralis futuri īpatiuī fit a sua sc̄da uel tertia singulari addita te sillaba. tertia pluralis futuri fit a tertia p̄ntis pluralis indicatiui addita o. *fr̄ addo te*

Quinta regula. Pr̄ia persōa p̄ntis & p̄teriti īperfecti optatiui modi & p̄teriti īperfecti subiūctiuī fiūt a sc̄da persōa singulari īperatiui addita rē. Preteritū p̄fectū & plusq̄perfectū optatiui .& p̄teritū plusq̄perfectū subiūctiuī formāc̄ a pr̄ia persōa p̄teriti indicatiui. addita s & sem. Futurę optatiui & p̄ntis subiūctiuī formātur ab ipsa positōe uerbi o. In pr̄ia cōiugatiōe mutata in em in ceteris in am. Preteritū p̄fectū subiūctiuī formāc̄ a p̄terito p̄fecto indicatiui mutata ī in e correptā & addita rim. Futurę subiūctiuī formāc̄ a p̄terito p̄fecto eiusdē modi mutata rim in ro.

Sexta regula. Infinitū fit a pr̄ia persōa īpatiuī addita re. Preteritū p̄fectū et plusq̄perfectū infinitiuī fit a p̄terito p̄fecto indicatiui addita s et se. Futurę cum sup̄io in um et ire uel addita esse neutrali p̄ticipio futuri. ut amatū ire uel amaturę esse.

Septima regula. Impersonalia in tur formātur a tertiis personis singularibus actiuis addita ur. ut amat amatur.

Octaua regula. Amabar vn̄ formāc̄ a pr̄ia persōa actiuī p̄teriti

imperfecti indicatiui. quare quia omnia actiua que in o desinunt. addita r. que uero in m mutata m in r faciunt passiuua. pteritum perfectum & que ab eo fiunt per participium pteriti temporis & sum es est. Impatiui secunda persona presentis singularis numeri fit a singulari actiua addita re. & est similis actiuo infinitiuo presentis & pteriti imperfecti temporis. Tertia a tertia addita ur prima pluralis a sua actiua mutata s in r. Secunda pluralis imperatiui a secunda presentis indicatiui actiui abiecta s & addita mini. & est similis secunde plurali presentis indicatiui passiuui. Tertia a tertia actiui addita ur. Prima pluralis impatiui futuri temporis fit a sua actiua mutata s in r. Secunda futuri passiuui impatiui fit a secunda sui presentis mutata u in or. Infinitiuum passiuui ab actiuo fit mutata e in i. q̄ mutatio in tertia coniugatione fit prius abiecta re.

Nona regula. Actiua si in o desinunt addita r. si uero in t addita ur. si in m vel in s plurali numero ultima littera mutata in r in singulari interposita ri vel re. & si ante s i breuis mutata esset in e faciunt cõsimiles passiuorum personas.

Decima regula. Anormala uerba sunt quatuor. scilicet fero edo uolo & sum sed fero per sincopen secundam & tertiam personam habet. ut fers fert. In ceteris sequitur regulam tertie coniugationis ita tamen ut quæ nascuntur a cõcisis secundum formationis regulam concisa proferantur.

De pteritis perfectis prime
coniugationis. Prima regula.

Amo facit in pterito amaui per regulam. prius coniugationis uerba a secunda persona presentis indicatiui abiecta s & addita ui faciunt pteritum perfectum. Excipiuntur sexdecim quorum duodecim abiecta as & addita ui diuisis sillabis formant pteritum domo domuui. crepo crepui. Frico fricui. seco secuui. sono sonuui. tono tonuui. veto uetuui. plico plicui. cubo cubui. nexo nexuui. mico ui. increpo increpui. pter hec sto ste ti. do dedi. iuuo iuui. Secunda regula. A mico cõpositum. Dimico dimicaui facit. Tertia regula. Plico cum nomine cõpositum in auui facit. ut duplicauui. cum ppositione plerumque in ui. ut implicui. *v m auj.*

Quarta regula. Neco necas cū ferro peremptū significat necauit
necatū facit cum alia uī necui nectum.

Quinta regula. Do das. cum monasillabis compositū trāsit ī ter-
tiam cōiugatiōem & semp duplicat p̄teritum ut reddidi credidi
circūdo a dissillabo compositū priē cōiugatiōis facit circūdedi. 2 uenūdo. dedi.
2 pessimūdo dedi.

De p̄teritis perfectis secunde cō-
iugationis. Prima regula.

Erueo facit ferui per regulam. In ueo uerba sc̄de cōi-
ugatiōis eo in i mutata & producta penultia faciunt
preteritū. Vt moueo moui. faueo faui. Conniueo tñ
quod & cōniuo d̄r tam cōniui q̄ cōnixi facit. Et Ferbeo cum per
b dicitur ferbui facit preteritum.

Secūda regula. Ardeo facit p̄teritū arsi per regulam. In deo desi-
nētia uerba sc̄de cōiugatiōis si longa uocalis uel ar āncedit. deo
in si cōuersa. Si uero e uel i breues precedūt deo. p̄ductis eisdē.
& eo mutata in .i. faciūt preteritū. Vt suasi risi arsi sedi uidi. exci-
pit̄ strideo quod quis p̄ducit i tñ stridi facit. Si uero priā silla-
ba in deo terminatorū mutam aliquā uel m semiuocalē .e uel o.
correptas habuerit in aliquā liqdam desinētes quā deo sequat̄
duplicata priā sillaba & eo ī i cōuersa & priori gemiatarū silla-
barum extrema cōsonāte subtracta faciūt preteritum perfectum
ut pepēdi momordi spopōdi qd̄s a sc̄da sillaba euphonie causa
subtraxit. Si autē au diptongus ān deo fuerit p̄ participium de-
clinātur. Vt ausus sum gauisus sum. Inuenitur tñ ausim in sub-
iūctiuo. alia uero oīa ī deo mutata eo ī ui diuisas sillabas faciūt
p̄teritū. Vt cādui studui. excipit̄ prandeo prādi prāsus sum

Tertia regula. Turgeo facit turli p̄ regulā. In geo uel. r. ān geo ī
si naturaliter uero longa uocali geo in xi alia oīa eo in ui diui-
sas sillabas cōuersa faciūt p̄teritū sūt idulsi mulsi terli. qd̄a diffe-
rētie causa mulxi dixerit̄ p̄terea luxi auxili frixi egui uigui regui.

Quarta regula. Fleo facit fleui per quā regulam. In leo uerba q̄
ān l aliā consonātem habent in eadem sillaba et ab oleo et leo

1. Regla *Ex p̄teritis imminat.
in ueo. ut ferueo.*

2 *Ex imminat. in deo.
ut ardeo*

*Si sponat geminata no geiabe.
lex er h̄ adeo. pos. sto. do. dista
remote. p̄ter. ut p̄terit.
Cum in ad p̄terit. sic p̄terit
genit. ut. p̄terit. ut. p̄terit.*

3 *Ex imminat in geo.
ut i geo. est*

4 *Ex imminat in leo. ut fleo
in pleo. ut supleo. ut.*

composita o in ui sillabā. alia omnia in leo eo in ui diuisas silla-
bas conuersa faciūt preteritum. ut impleui suppleui exoleui de-
leui obsoleui. Oleo cū redoleo adoleo & aboleo tā in eui q̄ i uī
diuisas sillabas faciūt preteritum p̄terea dolui calui excellui.

Quinta regula. Habeo facit habui p̄ regulā oīa alia uerba sc̄de
coniugationis q̄cunq; consonāte añ eo in ui diuisas sillabas cō-
uersa faciunt p̄teritū. ut emicui rubui docui timui iacui licui a li-
queo. liceo quoq; licui facit. excipiūt iussi sorpsi uel sorbui mul-
si mansi neui hesi luxi polluxi. torsi qđ solū in queo secūde con-
iugationis inuenit̄ sic cōposita eius contorq̄o extorq̄o contorssi
extorssi

De p̄teritis tertie cōiugatiois.

Prima regula.

Acio quomō facit in p̄terito ieci. dic regulam. In cio
desinētia uerba tertie coniugatiois a uel i añcedēte.
mutāt eā in e p̄ductā & si a p̄cedit io in i longā. si uero in cio
in xi conuersa faciūt preteritū. ut feci abieci aspexi illexi pellexi.
allexi q̄ & allīcui pellicui veteres p̄tulerunt. excipit̄ elicui.

Secunda regula. Fodio & fugio q̄re in preterito faciunt fodi &
fugi. quia in dīo & in gīo desinētia coniugationis tertie uerba.
o in i longam conuersa & p̄ducta penultima faciunt p̄teritum

Tertia regula. Capio facit cepi. cupio cupiui uel cupui. sicut ra-
pio rapui sapio sapui. cepio qđ non ē in usu cepi. Pario peperī.
Percutio & omnia a quatio in si faciunt p̄teritum. ut percussi.

Quarta regula. Suo facit sui per regulā. In uo diuisas sillabas de-
sinētia tertie cōiugationis o in i cōuersa faciunt p̄teritū. ut spui
delui metui. excipit̄ struxi fluxi. nā ungo tingo. lingo mingo.
stingo xi faciunt & coquo coxi. linquo liqui. sed hec quando u
mittit uim littere sequūtur regulā eorū q̄ in go uel in co desinūt

Quinta regula. Soluo facit solui per regulam. In uo desinentia
uerba tertie cōiugatiois u loco cōsonātis posita si penultima in i
desinit o in i. si in uocalē natura longam uo in xi cōuersa faci-
unt preteritum. ut uolui. uixi.

Terminatis in leo

Terminatis in cio. 1.

Terminatis in dīo. 2

Terminatis in go. 3

4

Sexta regula. Scribo facit scripsi per regulam. In bo desinentia verba tertie coniugationis si non antecedit longa uocalis o in i. si antecedit bo in psi conuersa faciunt preteritum. ut bibi nupsi. excipiunt a cu bo composita siue prime siue tertie sint coniugationis que in ui diuisas faciunt preteritum. Nupsi scribitur per b uel p. per p quere. quia nunquam b ante s in principio syllabe potest inueniri.

Septima regula. Vinco facit uici per regulam. in co desinentia uerba tertie coniugationis si non precedit abiecta n & o in i conuersa. s uero precedente scio in ui syllaba. si autem uocalis precesserit natura longa co in xi conuersa faciunt preteritum. ut uinco uici linquo liqui quieui asciui creui pauui consueui. dixi duxi. excipitur compelesco compelescui. & depesco depescui & geminata didici poposci parco pepsci et parsi. ico penultima breui preteritum ici facit penultima longa. Glifco caret preterito.

Octaua regula. Ledo facit lesi per regulam. in do desinentia uerba tertie coniugationis longa naturaliter precedente do in si. in ceteris uero o in i conuersa. et si an n uel i habuerit ea abiecta faciunt preteritum. ut lesi rasi rosi. uasi lusi. Claudio uel cludo clausi uel clusi. scandi fudi scidi. findo quoque fidi. licet quidam fisci putauerint. excipitur cedo cessi. diuido diuisi. strido stridi. ab eo quod est sido preteritum non inuenitur. cudo cusi uel cudi z ea que duplicat principalem syllabam cado cecidi tedo tetedi pedo pepedi pedo pepedi tudo tutudi.

Nona regula. Mergo quomodo facit preteritum merli per quam regulam. in go desinentia uerba tertie coniugationis si go antecedit r go in si aliter in xi conuersa faciunt preteritum. ut merli sparsi. tergo uel tergeo terli. cinxi iunxi anxii. Nec obstant regule porrigo porrexii. pergo pergi surgo surrexi quoniam a rego composita sunt. & composita primitiuorum declinationem sequuntur. Sic etiam porrigo corrigo arri go in exi faciunt. excipiuntur fregi egi legi. Cogo & dego ab ago per sincopen coegi degi: intelligo tamen quod antiqui interlego preferabant negligo & diligo a lego composita in xi faciunt intellexi uel interlexi neglexi dilexi. pango quoque pegi et pepigi & panxi fa

cit. tãgo tetigi. pũgo pupugi vel punxi. expũgo vero expunxi.
Decima regula. In ho aspiratã desinẽtia uerba o in xi faciũt p̄-
teritum. vt ueho uexi. traho xi.

Vndecia regula. Alo quõ facit p̄teritũ.alui per quã regulam. in
lo desinẽtia uerba tertie coniugatiois o in ui diuisas. Sed si du-
plicãt l & a muta icipiunt geiata p̄icipali nec ubiq; eadẽ uoca-
li seruata aliter o in i cõuerla faciũt p̄teritũ. ut aloalui. colo. ui.
malui cõsului. pello pepuli. fallo fefelli. tollo totolli. p̄ quo fre-
quẽtius utimur sustuli a tulo etiã quo veteres utebant̄ tetuli di-
cebat̄. p̄terea psallo psalli. uello uelli uel uulsi. p̄cello & excello.

quorũ simplex in usu nõ est p̄culi & exculi uel excellui ab excelleo
Duodecã regula. In mo desinẽtia uerba tertie cõiugatiois lõga
uocali añcedente o in p̄si aliter in ui diuisas conuerla faciunt p̄-
teritum. ut como compsi p̄mpsi dempsi. uomo uomui. gemo
gemui. excipiunt̄ emo emi. premo pressi.

Tertiadecã regula. Sino siui. per quã regulã. in no desinentia
uerba tertie cõiugatiois nisi o g a uel m añcedat in ui uel ui silla-
bã faciunt. ut sino siui. sterno strauui. cerno creui. sperno spreui.
lino liui lini uel leui. p̄terea pono posui cano cecini. tẽno temsi.
Sed a canẽdo cõposita in ui diuisas faciũt p̄teritũ. ut succino suc-
cinui concinui occinui quod etiam occanui diciẽt. Salustius. ius-
su metelli cornicines occanuere.

Quartadecã regula. Carpo carpsi p̄ quã regulã. in po desinen-
tia uerba tertie cõiugatiois l r uel e p̄ductã añ po hñtia o in e ve-
ro breuẽ hñtia penultia o in ui diuisas conuerla faciũt p̄teritũ.
vt culpsi carpsi repsi sarpsi. repo repui crepui. rumpo quod solũ
habet m ante p̄ eiecta m & conuerla o in i faciunt preteritũ. Vt
Rupi corruipi abrupi.

Quintadecã regula. Tero triui per quã regulã. in ro desinentia
uerba tertie cõiugatiois p̄ ui sillabã terminãt p̄teritum. ut tero
triui: q̄ro q̄siui. sero seui. facit tñ etiã serui. uñ in sero inserui & p̄-
ticipiũ isitus nõ isertus. gero & uro duplicãt s̄ gessi & ussi. uerro

uerſi & uerri. curro cucurri. & in compositis utroq; modo. Vt decurri. ut decucurri:

Sextadecima regula. Laccio laccioſi q; qua regulā. in ſo deſinētia uerba tertie cōiugatiois niſi ſint deſideratiā. o in i cōuerſa z al ſumpta ui ſyllaba faciūt p̄teritū. ut capelci uili. q̄ſo tñ q̄ſiui facit & queſi pinſo pinſui facit p̄teritum

Decimaſeptima regula. Pecto quō facit p̄teritū. vt pleriq; dicunt pexui. ut aſp pecti uel pectiui. ut cariſius ptulit pexi. necto tam nectui q̄ nexi. flecto flexi. facit plecto plexi qđ nūc plector & a plector dicimus. peto petiui facit. meto meſui. uerto uerti. ſterto ſtertui. mitto geiata t miſi. liſto qñ actm̄ eſt caret p̄terito qñ abſolutū habet cum ſto cōe. vt reſiſto reſtiti conſiſto uel conſto conſtiti p̄ſiſto uel perſto p̄ſtiti.

Decima octaua regula. In xo deſinētia quot uerba iueniunt. duo que. texo & nexo. faciunt p̄terita texui & nexui.

De Quarta cōiugatione. Prima regula

Vdio quō facit p̄teritū. audiui per quā regulā. q̄rte cōiugatiois uerba abiecta s ſecūde perſone p̄ntis & addita ui faciūt p̄teritū perfc̄m. ut audiui. Excipiunt in cio deſinētia excedētia numere duarū ſyllabarū ſimplicia n añ cio in xi. ſi uero n nō habuerint cio in ſi uertūt uincio xi ſanctio ſanxi. fartio ſi. fulcio ſi. q̄uis nōnulli differētie cā fulxi poſuerūt. excipiunt ueni hauſi ſepſi ſenſi aperui operui cooperui. reperio duplicauit p̄ dimīnuta una ſyllaba repperi. ſimile ē p̄teritū a cōperio comperi Deponētia uero a pareo experior & operior expertus & optus participia faciunt ſalio ſaliui uel ſalui cambio camſi.

De Supinis. Prima regula.

Vnio muniui quō facit ſupinū munitū per quā regulā. in ui ſyllabā faciētia p̄teritū cuiuſcūq; cōiugatiois ui mutata in tū faciunt ſupinū. ut amatū ſopitū aboletū potatū et per ſincopen potū cupitū ignotū ſcitū auditū. excipiunt differētie cā lautū uel lotū quod etiā lauatū iuenit̄ cautū fautū ſolutū paſtū

amictū & q̄ corripunt penultimā in supino. latū a sero seuī . nā
a serui fertū facit litū litum itum quitū scitū qñ est a secūda con
iugatione. nā a q̄rta p̄ducit cōposita tam p̄ducta q̄ correpta. In
ueniunt agnitum cognitum & agnotum cognotū. a caluo calui
a quo puto calumniam deriuari supinū non iuenit̄ .

Secūda regula. Habeo habui quō facit supinū habitū. dic regulā
ī ui diuisas faciētia p̄t̄m cuiuscūq; sint cōiugationis e uel l vel r
āncedēte ui in tū. si uero sit a uerbis ī uo sepatas i in tū & p̄du
cta penultia. in ceteris nisi x āncedat ui in i breuē mutata & ad
dita tū faciunt supinū. ut frictū nectū doctum cultū consultum
altū quod & alitū facit. desertū aptum idutum amatum cōpesci
tū abolitū tonitū. q̄q̄ Oratius ītonata scripsit. excipiunt̄ mistū
toctū tētum cēsūm elicitum raptū pistū mestū excelsum explici
tum. nā explicatū ab explicauī. ruitū uel rutum. a mico micui su
pinum non ē in usu. a cano cōposita simplicis seruāt supinum a.
quā in p̄senti mutāt in i breuē in e conuersa. ut cantū succētum
accētum nexum pexum a xi terminatione potius sunt ab alo tā
altū q̄ alitū dicitur. A uolo nomen participiale vultus. e āncedē
te x tria inueniunt̄ . pexui nexui texui. que faciunt supia. pexū
nexum texum.

Tertia regula. Mordeo quō facit supinū. morsum. quā ob regu
lā. oīa in deo ī dīo. uel ī do uerba & ī dīor deponētia secūde uel
tertie coniugationis non faciētia p̄teritum ī ui diuisas. nec a do
das cōposita deo uel dīo dīor uel do ī sum mutata faciunt supi
num. Et notādum q̄ habētia n āte do q̄ n in p̄terito amittunt.
eandē amittunt in supino & gemināt s si penultia p̄teriti corri
piat̄ . si uero p̄ducit̄ unā s habēt. ut morsum ausū risū exorsum
igressū lusū rasū tonsū fissum scissū fusū tusū. excipiunt̄ gauisū.
quod assūpsit i euphonie cā. cedo cessum fossum cussū geiant s
Do das datū facit & ab eo cōposita q̄ in tertiā cōiugationē trā
seunt uertunt a in ī. q̄ uero primā seruāt a quoq; seruāt. ut con
ditū creditum uēditum circundatum. p̄terea passum quod non

solum a pando sed etiam pateo & a patior dicitur. Comestum & comestum. tētum & tēsum. & ostēdo ab eo compositum similiter facit. A pedo supinum in usu non inueni.

Quinta regula. Ledo lesi quō facit supinū. lesum. p quā regulam oīa verba q̄ in li faciunt ptm̄ secunde aut tertie coniugōis. si in sum. q̄rte uero si in tum cōuersa faciunt supinum ut lesum arsum alsum q̄ssum lusum fultum sartum. Excipiuntur indultum uel idulsum. multum uel mulsum a mulgeo. nam a mulceo mulsum facit solum. Itē tortum uel torsum. haustum ustum gressum missū duplicata s. preterea sensum & ausum & capessitum.

Quinta regula. Lugeo luxi facit supinū luctū p̄ regulā. In xi faciētia ptm̄ cuiuscunq; sint coniugōis xi in ctū cōuersa faciunt supinū. ut luctū victū frictū intellectū tinctū unctū. excipiuntur fictū pictū strictum mictum. q̄ cā euphonie abiciunt n. p̄terea fluxū. & fluxur̄ q̄uis uetustissimi & fluctus p̄ fluxus. & flucturus pro fluxurus dixerunt. unde & fluctus ipse motus aquar̄.

Sexta regula. Facio facit supinū factū p̄ regulā. In xi faciētia p̄teritū tertie coniugōis ci in ctū cōuersa faciunt supinū. ut factum iactū ictum fictū. liq̄ licitū derelictū. feci factū deberet facere sed in oī uerbo siue in ultia siue in penultima sit a in simplicibus seruat̄ etiā in supino q̄uis mutet̄ in ptō. in cōpositis uero si mutat̄ a i i in p̄nti hec uertit̄ in supino in e nisi in do uel in go desiat positio uerbi tunc enī in supino sēper seruat̄ a. ut captū raptū casum inceptum ifectum ereptum occasum ifractum. impactum exactum. excipit̄ posco poscitū. disco discitū. parco parsum a parsi.

Septima regula. Iungo iunctū per regulā. In go desinētia oīa tertie coniugōis nisi in li terminēt ptm̄ go in ctum mutata. et si a uel i añ n habeant in penultima abiecta n faciunt supinum. ut uinctum punctum fractum pactum strictum mictū ringo rictū. excipiuntur que seruant n cinctum tinctum stinctum anctum.

Octaua regula. Fugio fugitum. per quā regulā. In gio uerba o in tum mutata faciunt supinū. ut fugitum.

Nona regula. Bibo facit bibitum per regulā. In bi terminātia p̄
 terita correpta & assumpta tum faciunt supinū. ut bibitū lābitū
 Decia r̄gula. Emo ēptum p̄ regulā. oīa in mi vel ni pi vel in p̄si.
 terminātia p̄tm̄ tertie coniugationis in ptum faciunt supinū. ut
 adeptū captū ruptū scalptū cōptū dēptū ēptum p̄mptū scriptū.
 Undecia r̄gula. Fallo facit supinum falsum p̄ regulā. in lo desi-
 nētia uerba tertie cōiugationis duplicantia l in lum faciunt supi-
 num. ut falsum pulsum mulsum excelsum perculsum nō inueni-
 tur a p̄fallo supinum nec a tollo. sed p̄ eo utimur sublatum
 Duodecia r̄gula. curro facit cursū p̄ regulā. in ro desinētia dupli-
 cātia r añ o in p̄nti ro i sū cōuersa faciūt supinū vt curro cursum
 uerro uersū. q̄ uero duplicāt s añ i mutāt si in tū. ut gessi gestū.
 i rio unū pario q̄d facit supinū ptū & paritū & participium par-
 tus & paritus. Tertiadecia r̄gula. a uerto sicut a uerro uersū
 diciť texo textum & nexo nexum facit supinum. a sto statum.
 & composita astitum uel astatum. prestitum uel prestatum.
 Quartadecia r̄gula. labor facit lapsum p̄ regulā. Coīa uel depo-
 nētia tertie cōiugōis in bor mutata ea in p̄sum faciunt supinum
 ut lapsum. in gor uero mutāt gor in ctū ut functū. in tor mutāt
 eā in sum. vt usum nisum iueniť etiā nixū. in quor mutāt quor
 in cu & assumpta tum faciunt supinū. ut locutū secutum. Depo-
 nētia in scor hñtia in añpenultia a uel i uel e correptas in ctum
 faciunt supinū. paciscor pactum. p̄ficiscor p̄fectū. exp̄giscor ex-
 perrectū. nāciscor nactū. alia uero absq; r in tum faciunt supinū
 iratum ultum oblītum. excipit̄ defessum. p̄terea cōminiscor &
 adipiscor q̄uis i breuē habeant in añpenultima cōmentum faci-
 unt & adeptum. A remiscor nō iueniť supinū. ab orior ortum.
 & oritum. vñ oriturus. a morior moritum. & in p̄terito gemiat
 u mortuus. a potior potitum. a reor raturum. miserior misertum.
 cōfiteor cōfessum. q̄ror q̄stum. metior mēsum. q̄ a pario uident̄
 deriuari r hñt añ tum. compertum repertum expertum opertū.

De Examinatione Verbi.

Mo q̄ ps ē. verbū ē. q̄re ē uerbū. q̄a ē parsōonis decliabi
 līf cū mōis z t̄pibus s̄ie cāu agēdi vel patiēdi significatīa
 Vnde d̄r verbum. a verberatu aeris. q̄a p̄ferendo aer uerberat̄.
 Verbo quot accidūt. octo. genus. t̄ps. modus. sp̄s. figura. cōiu
 gatio. persona. & nūerus. Cuius generis actiui: q̄a in o desinens
 facit ex se passiuū. Quod ē eius passiuū. amor. q̄a in or desinens
 descēdit ab actiuo. Quod ē eius īpersonale. amat̄. Quō declīa
 tur actiuū. amo. amabā. amauī. amauerā. amabo. Quō declīnat̄
 passiuū. amor. amabar. amatus sū vel fui. amatus eram uel ram.
 amabor. Quō declīnat̄ īpersonale. amat̄. amabat̄. Quot sunt
 genera uerborū. q̄nq̄. Actiuū q̄d in o desinēs facit ex se passiuū.
 Passiuū quod ī or desinēs descēdit ab actiuo. Neutrū quod in o
 desinēs nō facit ex se passiuū. Cōe q̄d in or desinēs nō descēdit
 ab actiuo & hēt utramq̄ significatiōē. Deponēs q̄d in or desī
 nēs nō descēdit ab actiuo & retinet unam significatiōē. Cuius
 t̄pis p̄ntis. q̄a p̄sentē hēt significatiōē. Quot sunt t̄pa uerborū
 q̄nq̄. p̄sens quod p̄sentē habet significatiōē. p̄teritū īperfectū
 quod significat q̄ cepit geri & nondū perfctm ē. p̄teritū perfctm
 quo res p̄fecta mōstrat̄. ptm plusq̄perfectū quo res p̄fecta iam
 pridē oñdit̄. futurū quo res futura monstrat̄. Cuius mōi amo
 indicatī. q̄a hoc īdicamus quod agit̄. Quid ē modus. ē inclina
 tio aī declinationē uerbi significans. Quot sunt modi uerborū.
 q̄nq̄. Indicatiuus quo īdicamus qd agit̄. Imperatiuus quo ut fi
 at aliqd īperamus. Optatiuus q̄ eget aduerbio optandī ut per
 fectū significet sensū. Subiūctiuus q̄ non solū eget aduerbio uel
 coniunctōe uerū etiā altero uerbo ut perfectū significet sensum
 Infinitiuus q̄ carret nūeris & personis & eget aliquo alioq̄ mo
 doq̄ ut perfectū significet sēsum. Quid interest inter infini
 tum & īpersonale. q̄ infinitiuuu altero uerbo infinito oīo eget.
 Impersonale uero perfctm actū significat per oēs modos. Indi
 catiuus quot t̄pa hēt. q̄nq̄. Impatiuus duo. p̄ns & futurū. Opta
 tiuus q̄nq̄. duo coniuncta & unū p̄ se sicut optatūs. Quot sunt

spēs uerborū. due. primitiua q̄ primā positionē a natura accepit
 ut ferueo. deriuatiua q̄ a primitiis deriuat̄ ut feruesco. Cuius spe
 ciei amo. primitiue. q̄ a nullo deriuat̄ sed primā positionē acce
 pit a natura. Quot sunt spēs deriuatiuorū. q̄nc̄. Inchoatiua. q̄
 iniciū actus uel passiois primiti significat. ut hīscō. Meditatiua
 q̄ significant meditationē cū primitiō. ut esurio. Frequētatiua q̄
 frequētā actus primiti significāt. ut agito. Desideratiua q̄ signifi
 cāt infinitū primiti cū cupio. diminutiua q̄ in lo desinūt & dimi
 nutiōnē significant. quot aliē sūt deriuatiōēs uerborū p̄ter supra
 dictas. q̄tuor. aut. n. a noībus fiūt. ut a p̄re patrīssō. aut a uerbis
 ut a uello uellico. aut ab aduerbiis. ut a perēdie perēdino. aut p̄
 positōibus. ut ab ītra intro. Quot sūt figur̄ uerborū. tres. Sīplex
 q̄ simplr̄ p̄fer̄. ut cupio. cōposita q̄ ex duabus uel pluribus uo
 cibus cōponit̄. ut cōcupio. decōposita q̄ non per se cōponit̄ sed
 a cōposito uerbo deriuat̄. ut cōcupīssō. Cuius figure amo. sīpli
 cis q̄ simplr̄ p̄fer̄. q̄ sūt uerba cōposita quorū sīplīcia n̄ inueni
 unt̄ sūt hec defēdo pcutio allīcio cōpleo aspicio repio suffragor
 appello deleo. defēssō. saris. Cū quot p̄tibusōnis cōponit̄ uer
 bū. cū q̄tuor. noīe. uerbo. aduerbio. & p̄positōe. sicut p̄ticipia. ut
 āplifico calefacio maledico p̄duco. Cuius cōiugōis amo. p̄rie q̄r
 q̄a hēt a p̄ductā añ s. Quot sūt cōiugōes uerborū q̄tuor. P̄ria q̄
 hēt a p̄ductā añ s uel añ ris. ut amo. as. amor. aris. Secūda q̄ in
 secūda persōa p̄ntis indicatī hēt e p̄ductā añ s uel ante ris. ut do
 teo. ces. doceor. ris. Tertia q̄ in sc̄da persōa p̄sentis indicatī hēt
 i correptā añ s. uel e correptā ante ris. ut lego. is. & legor. ris. q̄r
 ta q̄ hēt i p̄ductā añ s uel añ ris. ut audio. is. audior. iris. Cuius
 persōe amo. p̄rie. q̄re q̄a de se sola loq̄r. Quot sūt persōe uerbo
 rū. tres. p̄ria q̄ de se sola loq̄r uel cū aliis loq̄r. ut dico dicimus:
 sc̄da ad quā uel de q̄ uel sola uel cū alia p̄ria loq̄r ut dicis dicitis
 tertia de q̄ extra se & extra illā posita ad quā dirigit sermonē lo
 q̄r p̄ria. ut dicit dicūt. Cuius nūeri amo: singularis. q̄a sigl̄r p̄fer̄
 Quot sunt nūeri uerborū. duo singularis ut lego. pluralis ut legi

mus. Amo quō facit ptm̄ īperfctm̄ amabā. p̄ quā regulā. q̄a priā
 & sc̄da cōiugatio abiecta s̄ secunde persōe p̄ntis indicatī & addi
 ta bā faciūt ptm̄ īperfctm̄. quō facit p̄teritū perfectū. amaui. per
 quā rgulā. priē coniugōis uerba a secunda persōa indicatī abie
 cta s̄ et addita uī faciūt p̄teritū perfectū. quō facit p̄teritū plusq̄
 perfectū. amauerā. per quā rgulā oē p̄teritū perfectū in i desinit
 & mutata i in e correptā & allūpta rā facit p̄teritū plusq̄perfctm̄
 Quō facit futurū. amabo. per quā regulā. q̄a futurū indicatī mo
 di in priā et secūda cōiugatiōe fit a secunda persōa p̄ntis indicatī
 abiecta s̄ & addita bo: ut amas amabo. quō facit secūda perso
 nā īperatiui p̄ntis. ama. q̄re. q̄a secunda persōa singularis īpera
 tiui modi fit a secunda persōa p̄ntis indicatī abiecta s̄. in tertia
 cōiugōe abiecta s̄ & i in e mutata. Quō facit tertiā personā sin
 gularis īperatiui. amet. q̄re. q̄a. tertia p̄sona fit. o positione uer
 bi mutata in prima coniugōe in et. in aliis in at. Quō facit pri
 mā personā pluralis tā p̄ntis q̄ futuri īperatiui. amemus per
 quā rgulā. q̄a prime persōe plurales īperatiuorū fiūt a sua tertia
 singulari abiecta t̄ & addita mus. quō facit secūda. amate. q̄re.
 q̄a secunda persōa pluralis p̄ntis īperatiui fit a sua secūda addi
 ta te. & in tertia coniugōe e mutata in i. quō facit tertiā. amet. q̄
 re: q̄a fit a tertiā singulari n lrā interposita añ t. Quō facit secū
 dā & tertiā personā singularis futuri. amato. q̄re: q̄a fit a tertiā
 singulari p̄ntis indicatī addita o. quō facit sc̄dam pluralis futu
 ri. amate. q̄re. q̄a fit a secunda singularis uel tertia addita te silla
 ba. quō facit tertiā pluralis futuri. amanto. q̄re. q̄a fit a tertiā p̄n
 tis pluralis indicatī addita o. priā p̄sona p̄ntis & p̄teriti īperfcti
 optatiui mōi & p̄teriti īperfecti subiūctiui. quō facit amarē. q̄re
 q̄a fiūt a secunda singulari īperatiui addita rē. Ptm̄ perfctm̄ &
 plusq̄perfctm̄ optati & ptm̄ plusq̄perfctm̄ cōiunctiui quō formant
 primā personā. a prima persōa preteriti indicatiui addita s̄. &
 sem. Amo quō facit primā personā optatiui & p̄ntis cōiunctiui
 amē. quare. q̄a format̄ ab ipsa positione uerbi o in priā coniu

gatione mutata i em in ceteris in am. Quomodo facit preteritum
 perfectum subiunctiui amaueri quare. quia formatur a preterito perfecto
 indicati mutata i in e correpta & addita rim. Quomodo facit futurum
 subiunctiui. amauero. quare. quia format a preterito perfecto eiusdem
 modi mutata ri in ro. Quomodo facit presentis & preteriti imperfectum infiniti
 amare. quare. quia fit a prima persona imperatiui addita re. Quomodo facit
 preteriti perfectum & plusquamperfectum infiniti. amauisse. quare. quia fit a pre-
 terito perfecto indicati addita s & se. Quomodo facit futurum infiniti
 amatum ire uel amaturus esse. quare. quia fit cum supino in um z ire
 uel addita e neutrali participio futuri. Quomodo facit supinum.
 amatum. per regulam. In ui sillaba facientia preteriti cuiuscunque coniu-
 gationis ui mutata in tu faciunt supinum. Quomodo facit impersonale.
 amat. quare. quia impersonalia in tur formantur a tertiis personis singu-
 laribus actiuis addita ur. Quomodo facit presentis & preteriti imperfectum.
 passiuu indicati. amor & amabar. quare. quia omnia actiua que in o desi-
 nunt addita r. que uero in m mutata m in r faciunt passiuu. Quomodo
 facit participium perfectum passiuu indicati & que ab eo fiunt. amatus su uel ro.
 amatus era uel ra. amatus esse uel se. & reliqua. quare. quia. preteriti
 perfectum & que ab eo fiunt formantur per participium preteriti temporis. & sum-
 es est. Quomodo facit secundam personam presentis imperatiui singularis. ama-
 re. quare. quia fit ab actiua addita re. Quomodo facit tertiam. amet. quare.
 quia fit a tertia addita ur. Quomodo facit primam pluralis. amemur. quare
 quia fit a sua actiua mutata s in r. Quomodo facit secundam plu-
 ralis. amami. quare. quia fit a secunda presentis indicati remota s
 & addita mini. Quomodo facit tertiam. amentur. quare. quia fit a ter-
 tia acti addita ur. Quomodo facit secundam & tertiam futuri imperatiui. ama-
 tor. quare. quia fiunt a sua actiua amato addita r. quomodo facit primam
 pluralis futuri imperatiui amemur. quare. quia fit a sua actiua mutata s in r
 quomodo facit secundam pluralis futuri imperatiui. amamior. quare. quia fit a
 secunda sui presentis mutata i in or. Quomodo facit infinitum. amari. quare. quia
 fit ab actio mutata e in i. que mutatio in tertia coniugatione fit pri-
 us abiecta re. De Verbo actiuo.

Mo quō declinat. Indicatō mō tēpore pnti. Ego amo
 amas at. Etplr amamus tis .ant. Preterito iperfecto ego
 amabā bas bat. amabamus tis bāt. Preterito pfecto ego amaui
 stī auit. Etplr amauiimus stis runt uel re. Preterito plusq̄perfecto
 ego amauerā as rat. Etplr amaueramus tis rant. Futuro ego a-
 mabo bīs bit. Etplr amabimus tis bunt. Impatiuo mō tēpore p
 senti ad secundā & tertiā personā ama amet. Etplr amemus ate
 ent. Futuro amato tu to ille. Etplr amemus tote anto uel tote.
 Optatiuo mō tpe pnti & pterito iperfcō. utinā amarē res ret. Et
 plr utinā amaremus etis rent. Pto perfcō & plusq̄perfecto utinā a
 mauiſſē ses set. Etplr utinā amauiſſemus setis sent. Futuro utinā
 amē es et. Etplr utinā amemus etis ent. Cōiunctiuo modo tem
 pore pſenti cum amē es et. Etplr cum amemus etis ent: Preteri
 to iperfecto cum amarē es ret. Etplr cum amaremus etis arent.
 Preterito perfcō cum amauerī ris rīt. Etplr cum amauerimus tis
 rint. Preterito plusq̄perfecto cum amauiſſē ses set. Etplr. cum ama
 uiſſemus setis sent. Futuro cum amauero ris rīt. Etplr cum ama
 uerimus tis rīt Infinitiuo mō sine numeris & psonis tpe pſenti
 & preterito iperfcō amare. Pto perfcō & plusq̄perfcō amauiſſē.
 Futuro amatum ire uel amaturē esse. Gerundia sunt hec aman
 dus da dum. Supina sunt hec amatum amatu. Quot sunt parti
 cipia q̄ trahunt a uerbo actiuo. duo. unum presentis & preteri
 ti imperfecti tēporis in ans uel in ens. ut amans & docens. alte
 rum in rus futuri. ut amaturus ra. rum.

De Verbo Passiuo:

Indicatō mō tpe pnti: Amor aris uel are at. Etplr. ama
 mur nī anr. Pto iperfecto amabar aris uel are bāt: etplr
 amabamur amini banr. Preterito perfcō amatus sum uel fui es
 uel stī ē uel fuit. Etplr. amati sumus uel mus estis uel stis sunt fu
 erūt uel re. Pto plusq̄perfcō amatus erā uel ram eras uel ras erat
 uel rat. Etplr amati eramus uel mus eratis uel atis erant uel ant.
 Futuro amabor beris uel bere amabit. Etplr amabimur bimini

abunt. Imperatiuo mō tpe pnti ad secundā & tertiā personam
amare amet. Etplr. amemur minī enī. Futuro amator tu tor il
le. Etplr. amemur nor tor. Optatiuo mō tpe pnti & pterito im
perfco utinā amarer is. uel re ref. Etplr. utinā amaremur ni enī
Preterito pfcō & plusq̄pfcō utinā amatus eēm uel sem. esses uel
ses. eēt uel set. Etplr. utinā amati eēmus uel mus eēt is uel. is eēt
uel sent. Futuro utinā amer is uel re metur. Etplr. utinā amemur
ni enī. Cōiunctio mō tpe pnti cōsimiliter. Preterito ipfecto cū
amarer is uel re et. Etplr. cū amaremur ni enī. Preterito pfecto
cū amatus sim uel im. sis uel is sit uel it. Etplr. cum amati simus
uel mus sitis uel tis sint uel int. Preterito plusq̄perfco cum ama
tus eēm uel sem eēs uel ses eēt uel fuisset. Etplr. cū amati essemus
uel mus eētis uel tis eēt uel sent. Futuro cū amatus ero uel ero
eris uel is erit uel it. Etplr. cū amati erimus uel mus. eritis uel tis
erint uel rint. Infinitō mō sine nūeris & persoīs tpe pnti & pteri
to iperfco amari. Ptō perfco & plusq̄perfco amatū eē uel fuisse.
Futuro amatū iri. Participia huius uerbi sunt duo. unū pteriti
tēporis. ut amatus. alter futuri. ut amandus. Itē actiui uerbi re
gulam neutrale sequit. passiuū cōmune & deponens

De Secunda coniugatione.

Oceo quō declinatur. Doceo uerbū actm̄ indicatio mō
dc̄m tps pntis nūeri singularis figure simplicis persōe pri
me cōiugōis sc̄de sic declinatur. Indicatio mō tpe pnti. Doceo
es et. Etplr. docemus is ent. Ptō iperfco docebā as at. Etplr. doce
bamus tis ant. Ptō perfco docui sti it. mus stis ūt uel re. ptō plus
q̄perfco docuerā as at. mus tis ant. Futuro docebo is it mus tis
būt. Impatiō mō tpe pnti ad sc̄dam & tertiā psonā doce at. do.
ceamus ete ant. Futuro doceto tu to ille. doceamus tote cento.
Optatiuo mō tēpore pnti & preterito iperfco docerē res et. do
ceremus tis rent. preterito perfco & plusq̄perfecto utinā docui
sem es set. semus setis sent. Futuro utinā doceam doceas doceat
doceamus tis ant. Cōiunctiō mō tēpore presenti cōsimiliter.

Preterito imperfecto cū docerē es et. Etpl̄r cū doceremus etis en̄.
Preterito p̄fecto cū docuerī is it. Etpl̄r cum docuerimus tis r̄int.
Preterito plusq̄p̄fecto cū docuissem ses set. Etpl̄r cū docuissemus
setis sent. Futuro cum docuero is it. Etpl̄r cum docuerimus itis
r̄int. Infinitiuo mō sine numeris & p̄sonis t̄p̄e p̄nti & preterito
imperfecto docere. Preterito p̄fecto & plusq̄p̄fecto docuisse.
Futuro doctū iri uel doctur̄ esse. Gerundia docendus da dum
Sup̄ina doctum doctū. Participia docens & docturus.

Oceor quomō declinat̄. Indicatiuo mō t̄p̄ore presenti
Doceor ris uel re et̄. Etpl̄r docemur minī en̄. Preterito
imperfecto docebar baris uel bare bat̄. Etpl̄r docebamur bamini
bant̄. Preterito p̄fecto doctus lū uel fui es uel sti ē uel fuit. etpl̄r
docti sumus uel mus estis uel stis sunt runt uel fuere. Preterito
plusq̄p̄fecto doctus erā uel am eras uel as erat uel at. Etpl̄r do
cti eramus uel mus eratis uel tis erant uel ant. Futuro docebor
is uel re bit̄. Etpl̄r docebimur minī bun̄. Imperatiuo mō t̄p̄o
re p̄nti docere ā. Etpl̄r doceamur minī an̄. Futuro docetor tu
tor ille. Etpl̄r doceamur nor entor. Optatiuo mō t̄p̄e p̄nti & p̄
terito imperfecto utinā docerer is uel ere etur. Etpl̄r utinā docere
mur ni en̄. Preterito p̄fecto & plusq̄p̄fecto utinā doctus essem
uel sē eēs uel fuisses eēt uel set. Etpl̄r utinā docti eēm̄ uel mus
eēt̄is uel tis eēnt uel sent. Futuro utinā docear is uel are atur. Et
plr. doceamur ni ātur. Cōiunctiuo mō t̄p̄e p̄nti cū docear aris
uel are atur. Etplr. cū doceamur ni ātur. Preterito imperfecto cum
docerer eris uel ere etur: Etplr. cum doceremur minī docerentur
Preterito p̄fecto cum doctus sim uel fuerim sis uel fueris sit
uel fuerit. Etplr. cum docti simus uel fuerimus sitis uel tis sit uel
rint. Preterito plusq̄p̄fecto cū doctus eēm̄ uel sem eēs uel ses esset
uel set. Etplr. cum docti essemus uel mus eēt̄is uel fuissetis essent
uel sent. Futuro cum doctus ero uel fuero eris uel ris erit uel rit
Etplr. cum docti erimus uel mus eritis uel tis erint uel fuerint.
Infinitiuo modo sine numeris & p̄sonis t̄p̄ore p̄nti & p̄terito

imperfecto doceri. Preterito perfecto & plusquamperfecto doctum esse
uel fuisse. Futuro doctum iri. Quot sunt participia huius uerbi duo.
unum preteriti temporis doctus. alterum futuri docendus

De Tertia coniugatione.

Ego quo declinat. Indicatio modo tempore presenti lego is git
Et plr. legimus tis gut. Preterito imperfecto legebam bas bat
Et plr. legebamus tis bat. Preterito perfecto legi sti it. Et plr. legiis
stis rut uel re. Preterito plusquamperfecto legeram as at. Et plr. legera
mus tis ant. Futuro legam es et. Et plr. legemus tis ent. Imperatio
modo tempore presenti lege at. Et plr. legamus ite. ant. Futuro legito tu to
ille. Et plr. legamus tote unto. Optatio modo tempore presenti utinam lege
re res ret. Et plr. utinam legeremus tis ret. Preterito perfecto & plus
quamperfecto utinam legisse ses set. Et plr. utinam semus setis sent. Futuro
utinam legam as at. Et plr. utinam legamus tis ant. Coniunctiuo modo tempore
presenti similiter. Preterito imperfecto cum legerem res ret. Et plr. cum re
mus etis ent. Preterito perfecto cum legeri ris it. Et plr. cum imus tis rit.
Preterito plusquamperfecto cum legisse ses set. Et plr. cum semus setis sent.
Futuro cum legero is it. Et plr. cum rimus tis rit. Infinitiuo modo sine
numeris & personis tempore presenti & preterito imperfecto legere.
preterito perfecto & plusquamperfecto legisse. Futuro lectum ire uel lectu
rum esse. Gerundia legendum da dum. Supina lectum lectu. Quot sunt parti
cipia huius uerbi duo. unum presentis temporis legens. alter futuri lecturus.

Ego quomodo declinat. Indicatio modo tempore presenti

Legor ris uel re tur. Et plr. legimur mini unct. preterito im
perfecto legebar baris uel bare legebat. Et plr. legebamur bamini
bant. preterito perfecto lectus sum uel fui es uel sti e uel fuit
Et plr. lecti sumus uel mus estis uel fuistis sunt fuerunt uel fuere. pre
terito plusquamperfecto lectus eram uel am eras uel ras erat uel at. et
plr. lecti eramus uel mus eratis uel tis erant uel rant. Futuro legar
legeris uel ere lege. et plr. legemur mini legent. Impatiuo lege.
legatur. et pluraliter legamur legimini legant. Futuro legitor tu
tor ille. et plr. mur or untor. Optatio modo tempore presenti utinam legerer

reris uel rere retur. Et plr. utinā legeremur minī rentur. Preterito perfecto & plusq̄perfecto utinā lectus eēm uel sem eēs uel ses eēt uel set. Et plr. utinā lecti essemus uel mus tis uel setis eēnt uel sēt Futuro utinā legar aris uel are atur. Et plr. utinā legamur minī c̄ Cōiunctiuo mō t̄p̄e p̄nti consimiliter. Preterito ip̄perfecto cū legerer ris uel rere ret. Et plr. cū legeremur minī rent. Preterito p̄fecto cū lectus sim uel fueri sis uel ris sit uel rit. Et plr. cū lecti simus uel mus sitis uel ritis sint uel rint. Preterito plusq̄perfecto cū lectus eēm uel sem eēs uel ses eēt uel set. Et plr. cū lecti eēmus uel mus eētis uel setis eēnt uel sent. Futuro cū lectus ero uel fuero eris uel ris erit uel rit. Et plr. cū lecti erimus uel mus eritis uel tis. erint uel rint. Infinitiuo mō sine numeris & p̄sonis t̄p̄e presentī & p̄terito ip̄perfecto legi. Preterito p̄fecto & plusq̄perfecto esse. uel fuisse. Futuro lectū iri. Quot participia deriuant̄ ab hoc uerbo. duo. unum tēporis preteriti perfecti: ut lectus. alterū futuri ut legendus.

De Quarta coniugatione.

Vd̄io quomō declinat̄. Indicatiuo modo t̄p̄e p̄nti aud̄io is it. Et plr. aud̄imus tis unt. Preterito ip̄perfecto aud̄iebā bas at. Et plr. aud̄iebamus atis bant. Preterito p̄fecto aud̄iui st̄i iuit. Et plr. aud̄iuiimus st̄is runt uel re. Preterito plusq̄perfecto aud̄iuerā ras rat. Et plr. aud̄iueramus tis ant. Futuro aud̄iā es et. Et plr. aud̄iemus etis ent. Impatiuo mō tēpore p̄senti aud̄i at. Et plr. aud̄iamus ite ant. Futuro aud̄ito tu to ille. Et plr. aud̄iamus tote unto. Optatiuo mō t̄p̄e p̄senti & p̄terito ip̄perfecto utinā aud̄irē res ret. Et plr. utinā aud̄iremus tis rent. Preterito p̄fecto & plusq̄perfecto utinā aud̄iuissem ses set. Et plr. utinā aud̄iuissemus setis sent. Futuro utinā aud̄iā as at. Et plr. aud̄iamus tis ant. Subiūctiuo modo tēpore p̄nti consimiliter. Preterito ip̄perfecto cū aud̄irē res ret. Et plr. cū aud̄iremus tis rent. Preterito p̄fecto cum aud̄iueri ris rit. Et plr. cū aud̄iuerimus tis rint. Preterito plusq̄perfecto cū aud̄iuissem ses set. Et plr. cū aud̄iuissemus

audiuissetis audiuissent. Futuro cū audiueris ris rit. Etpl̄r cū audiuerimus tis rint. Infinitiuo mō sine numeris & personis tēpore p̄senti & preterito īperfecto audire. Preterito p̄fecto & plusq̄perfecto audiuisse. Futuro auditū ire uel auditurū esse. Gerūdia audiendus. da dum. Supina auditum auditu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo. duo. vñū p̄senti temporis. audiens. aliter futuri. auditorus.

Vdior quō declinat. Indicatiuo mō tēpore p̄senti. Audi or audiris uel re tur. Etpl̄r. audimur mini tur. Preterito īperfecto audiebar baris uel bare batur. Etpl̄r audiebamur mini bantur. Preterito p̄fecto auditus sum uel fui es uel sti. est uel fuit. Etpl̄r auditi sumus uel mus estis uel. stis sunt fuerunt uel re. Preterito p̄fecto & plusq̄perfecto auditus erā uel ram eras uel ras erat uel rat. Etpl̄r auditi eramus uel mus eratis uel ratis erant uel rant. Futuro audiar eris uel ere etur. Etpl̄r audiemur mini entur. Impatiuo mō tēpore p̄senti audire audia. Etpl̄r audiamur mini antur.

Quare impatiuus caret prima persona singulari. quia naturaliter nullus sibi imperat. Pluit. tonat. Fulgurat. & similia q̄re carēt primis & secundis personis. q̄a ad hoīes nō pertinēt. habēt tamē primas & secundas personas si figurate per astrophen iupiter introducatur.

Futuro auditor tu tor ille. Etpl̄r audiamur minor untor. Optatiuo mō tēpore p̄senti & p̄terito īperfecto utinā audirer eris uel rere retur. Etpl̄r utinā audiremur ni ren. Preterito p̄fecto & plusq̄perfecto utinā auditus essem uel sem eēs uel ses esset uel set. Etpl̄r utinā auditi essemus uel mus eētis uel tis eēt uel ent. Futuro utinā audiar aris uel are atur. Etpl̄r utinā audiamur mini antur. Coniunctiuo mō tēpore p̄senti cōsimiliter. Preterito īperfecto cum audirer eris uel rere retur. Etpl̄r. cum audiremur mini entur. Preterito p̄fecto cū auditus sim uel rim sis uel ris sit uel erit. Etpl̄r. cū auditi simus uel mus sitis uel tis. sint uel rint. Preterito plusq̄

perfecto cū auditus essem uel sem eēs uel ses esset uel sset. Etplr. cū auditi eēmus uel mus eētis uel setis essent uel sent. Futuro cū auditus ero uel ro eris uel is erit uel it. Etplr. cum auditi erimus uel mus eritis uel tis erint uel rint. Infinitiuo mō sine numeris. & psonis tpe p̄senti & p̄terito imperfcō audiri. Preterito p̄fecto & plusq̄p̄fecto auditū esse uel fuisse. Futuro auditū iri. Quot p̄ticipia trahunt̄ seu deriuant̄ ab hoc uerbo. duo. unū p̄teriti t̄pis auditus. altere futuri audiendus.

De Verbis Anormalis.

Vot sunt uerba anormala. q̄tuor. Sum. uolo. fero. z edo

Quar̄ dicunt̄ anormala: qa nullius coniugatōnis r̄gulā sequunt̄. & ideo q̄si inegalīa sunt ineguale significat.

Vm quomō declinat̄. Indicatiuo mō tpe p̄nti. Sum es ē

Etplr. sumus estis sunt. Preterito imperfcō eram as at. Etplr. eramus atis ant. Preterito p̄fecto fui sti it. Etplr. fuimus stis unt uel re. Preterito plusq̄p̄fecto fueram ras at. Etplr. fueramus atis ant. Futuro ero is rit. Etplr. erimus tis unt. Imperatiuo mō tpe p̄nti sis uel es sit. Etplr. simus este sint. Futuro esto tu esto ille. Etplr. simus estote suntote. Optatiuo modo tēpore p̄nti & preterito imperfcō utinā eēm ses esset. Etplr. utinā essemus tis sent. Preterito p̄fecto & plusq̄p̄fecto utinā fuisset ses set. Etplr. utinā fuissetis etis sent. Futuro utinā sim sis sit Etplr. utinā simus tis sint. Cōiunctiuo mō tēpore p̄nti cōsimiliter. Preterito imperfecto cū essem ses set. Etplr. cū eēmus essetis sent. Preterito p̄fecto cū fuerim is it. Etplr. cū fuerimus tis rint. Preterito plusq̄p̄fecto cū fuisset ses set. Etplr. cū fuissetis tis sent. Futuro cum fuero is rit. Etplr. cum fuerimus tis rit. Infinitiuo modo tēpore p̄nti & preterito imperfcō esse. Preterito p̄fecto & plusq̄p̄fecto fuisse. Futuro caret. Gerundia essendus da dum. Supinis caret. Quot participia trahunt̄ ab hoc uerbo. unum ens.

Olo quomō declinat̄. Indicatiuo mō tēpore p̄nti. Volo uis uult. Etplr. uolumus uultis uolunt: Preterito iper

fecto volebā bas bat. Etpl̄r volebamus atis bant. Preterito p̄fcō volui sti uoluit. Etpl̄r uoluimus stis runt. Ptō plusq̄perfecto uolueram as at. Etpl̄r uolueramus tis ant. Futuro uolam uoles uolet. Etpluraliter uolemus uoletis uolent. Impatiuo caret. sed in cōpositione habet noli & nolite. Futuro nolito. Etpl̄r nolitote. Optatiuo mō t̄p̄e p̄nti & p̄terito imperfecto utinam vellem les let. Etpl̄r utinam vellemus letis lent. Preterito p̄fecto & plusq̄perfecto utinā uoluissē ses set. Etpl̄r utinā uoluissēmus setis sent. Futuro utinā uelim lis lit. Etpl̄r utinā uelimus litis lint. Coniunctiuo mō t̄p̄e p̄nti cōsimiliter. Preterito imperfecto cū uellē les let. Etpl̄r cū uellemus tis lent. Ptō perfecto cū uoluerim is it. Etpl̄r. cum uoluerimus tis rint. Ptō plusq̄perfecto cū uoluissē ses set. Etpl̄r cum uoluissēmus setis sent. Futuro cum uoluerō is it. Etpl̄r cum uoluerimus tis rit. Infinitiuo mō sine numeris & personis tēpore p̄nti & p̄terito imperfecto uelle. Ptō perfecto & plusq̄perfecto uoluisse. Futuro caret: Gerundia uolēdus .da. uolendum. Supinis caret. Quot participia trahunt ab hoc uerbo. unū uolens:

Ero quō declinat̄. Indicatiuo mō t̄p̄e p̄nti. Fero fers fert. Etpl̄r ferimus fertis ferūt. Ptō imperfecto ferebam bas bat: Etpl̄r ferebamus atis bant. Ptō perfecto tuli sti lit. etpl̄r tulimus stis runt uel re. Ptō plusq̄perfecto tulerā as at. Etpl̄r. tuleramus atis ant. Futuro feram es et. Etpl̄r. feremus etis rent. Imperatiuo modo t̄p̄e p̄nti fer ferat. Etpl̄r. feramus ferte ferant. Futuro ferto tu to ille. Etpl̄r. feramus tote unto. Optatiuo modo t̄p̄e p̄nti & p̄terito imperfecto utinā ferrē es ret. Etpl̄r. utinam ferremus tis rent. Ptō p̄fcō & plusq̄perfecto utinā tulissē ses set. etpl̄r. utinā tulissēmus setis sent. Futuro utinā feram as at. etpl̄r. utinā feramus atis rant: Cōiunctiuo mō t̄p̄e p̄nti cōsimiliter. Ptō imperfecto cū ferrē es et. etpl̄r. cū ferremus tis rent. Ptō perfecto cū tuleri ris rit. etpl̄r. cū tulerimus tis rint. Ptō plusq̄perfecto cū tulissē ses set. etpl̄r. cū tulissēmus setis sent. Futuro cū tulerō

ris rit. Et plr. tulerimus tis rint. Infinitiuo mō tpe pnti & pterito imperfecto ferre. Preterito pfecto & plusq̄perfecto tulisse. Futuro latū ire uel latū esse. Gerundia ferendus da dum. Supina latū latu. Quot participia trahunt ab hoc uerbo. duo. unū pntis tēporis ferēs. alterū futuri laturus.

Eror quō declinat. Indicatiuo mō tpe pnti. Feror fer ris uel ferre ferē. Et plr. ferimur ferimini ferunt. Preterito imperfecto ferebar baris uel bare bar. Et plr. ferebamur miniban. Preterito pfecto latus sū uel fui es uel sti ē uel it. Et plr. lati sumus uel mus estis uel tis sunt fuerūt uel re. Ptō plusq̄perfecto latus erā uel ram eras uel eras erat uel rat. Et plr. lati eramus uel mus eratis uel ratis erāt uel rant. Futuro ferar eris uel ere etur. Et plr. feremur minient. Impatiuo mō tpe plenti ferre at. Et plr. feramur miniant. Futuro fertor tu tor ille. Et plr. feramur inoruntor. Optatiuo mō tpe pnti & pterito imperfecto utinā ferrer reris uel ere re. Et plr. utinam ferremur minirent. Ptō pfecto & plusq̄perfecto utinā latus eēm uel sem esses uel ses eēt uel set. Et plr. utinā lati eēmus uel mus eētis uel setis eēt uel sent. Futuro utinā ferar aris uel rare at. et plr. utinā feramur ni ant. Cōiunctiuo mō tpe plenti consimiliter. Ptō imperfecto cū ferrer reris uel rere re. et plr. cū ferremur minirent. Ptō pfecto cū latus sim uel rim sis uel ris sit uel rit. et plr. cū lati simus uel mus sitis uel ritis sint uel rint. Ptō plusq̄perfecto cū latus eēm uel sem eēs uel ses eēt uel set. et plr. cū lati eēmus uel mus eētis uel tis eēt uel sent. Futuro cū latus ero uel ro eris uel ris erit uel fuerit. et plr. cū lati erimus uel mus eritis uel tis erint uel rint. Infinitiuo mō tpe pnti & pterito imperfecto ferri. Preterito pfecto & plusq̄perfecto latū esse uel fuisse. Futuro latū iri. Quot participia trahuntur ab hoc uerbo. duo. unū pteriti tps latus. alterū futuri ferendus

Do quō declinat. Indicatiuo modo tpe pnti. edo es est et plr. edimus tis edūt. Preterito imperfecto edebā bas bat et plr. edebamus atis bant. Ptō pfecto edi sti edit. et plr. edimus

edistis runt uel re. Preterito plusq̄perfecto ederā ras rat .etpl̄r ede
ramus atis rant. Futuro edā des det:etplr.edemus edetis edēt.
Impatiuo mō t̄pe p̄nti es at.Epl̄r edamus este ant. Futuro esto
tu to ille.Etpl̄r edamus tote unto. Optatio mō t̄pe p̄nti & ptō ī
perfecto utinā eēm ses set. etpl̄r utinā eēmus tis sent. Ptō p̄fecto
& plusq̄perfecto utinā edissē es set. Etpl̄r utinā semus tis sēt. Fu
turo utinā edā as dat. Etpl̄r utinā edamus tis dant. Coniunctio
mō t̄pe p̄nti cū edā as at. Etpl̄r cū mus tis edant . Ptō īperfcō cū
eēm es set. Etplr.cū eēmus tis sent. Ptō p̄fecto cū ederi ris rit. Et
plr.cū rimus tis rint. Ptō plusq̄perfecto cū edissē es set. Etplr.cū
semus tis sent. Futuro cū edero is rit. Etplr.cū rimus tis rint. Infī
tuo mō t̄pe p̄nti & ptō īperfcō eē. Ptō p̄fecto & plusq̄perfecto
edisse. Futuro esum ire uel esur̄ esse. Gerundia edēdus da dum.
Supina esum esu. Quot participia deriuant̄ ab hoc uerbo duo
unum presentis temporis edens. alterum futuri esurus.

O is it. Etplr. imus itis eūt. Ptō īperfecto ibā bas bat.
Etplr. ibamus tis bant. Ptō p̄fecto iui stī iuit. Etplr. iui
mus stis rūt uel re. Ptō plusq̄perfecto iuerā as rat. Etplr. iueramus
tis rant. Futuro ibo bis bīt. Etplr. ibimus tis ibūt. Impatiuo mō
t̄pe p̄nti ī eat. Etplr. eamus ite eant. Futuro ito tu ito ille. Etplr.
eamus itote iunto. Optatio mō t̄pe p̄nti & ptō īperfecto utinā
irē es ret. Etplr. utinā iremus tis irēt. Ptō p̄fecto & plusq̄perfcō
utinā iuissē ses set. etplr. utinā iuissēmus tis sēt. Futuro utinā eā
eas eat. etplr. utinā eamus tis eant. Coniunctiuo mō t̄pe p̄nti cū
eā eas eat. etplr. cū eamus tis eant. Ptō īperfecto cū irē ires iret:
etplr. cū iremus tis irēt. Ptō p̄fcō cū iueri is rit. etplr. cū iuerimus
tis rint. Ptō plusq̄perfcō cū iuissē set. etplr. cū semus etis sent. Futu
ro cū iuero is rit. etplr. cū iuerimus tis rint. Infinitiuo mō t̄pe p̄
ineti & ptō. īperfcō ire. Ptō perfecto & plusq̄perfecto iuisse.
Futuro itū ire uel itur̄ eē. Gerūdīa eūdus da dū. Supina itū itu.
Quot participia descēdunt ab hoc uerbo. duo . unum presen
tis t̄pis iens eūtis. alter̄ futuri iturus ra rū. Queo q̄s qui similit̄

declinat vñ etiã similia sūt pticipia quiens queútis quiturus ra rú.
 Io quō declinat. Indicatio mō tpe pñti. Fio fis fit.
 Etplr. fimus fitis fiút. Ptō iperfecto fiebā bas ebat. Et
 plr. fiebamus tis bant. Ptō pfecto factus sū uel fui es uel sti ē uel
 fuit. Etplr. facti sumus uel mus estis uel stis sunt runt uel re. Ptō
 plusq̄perfcō factus erā uel ram eras uel ras erat uel at. Etplr. facti
 eramus uel mus eratis uel tis erāt uel rāt. Futuro fiā es et. Etplr.
 fiemus tis ent. Impatiuo mō tpe pñti si fiat. Etplr. fiamus te ant
 Futuro fito tu to ille. Etplr. fiamus ote unto. Optatio mō tpe p
 senti & ptō iperfcō utinā fierē es ret. Etplr. utinā fieremus tis rēt
 Ptō pfcō & plusq̄perfcō utinā factus eēm uel sem eēs uel ses eēt
 uel set. Etplr. utinā facti eēmus uel mus eētis uel tis eēt uel sent.
 Futuro utinā fiā as at. Etplr. utinā fiamus tis ant. Coniūctio mō
 tpe pñti consimiliter. Ptō. iperfecto cū fierē es ret. Etplr. cū fiere-
 mus tis rēt. Ptō pfecto cū factus sim uel rim sis uel ris sit uel rit
 Etplr. cū facti simus uel mus sitis uel tis sint uel rint. Ptō plusq̄p
 fectō cū factus eēm uel sem eēs uel ses eēt uel set. Etplr. cum facti
 eēmus uel mus eētis uel etis eēt uel sent. Futuro cū fcūs ero uel
 ro eris uel rīs erit uel it. Etplr. cū fcī erimus uel mus eritis uel tis
 erint uel rīt. Infinitio mō tpe pñti & pterito imperfcō fieri. Ptō
 perfectō & plusq̄perfcō fcū esse uel se Futuro fcū iri. Gerūdiis
 caret. Supina factum factu. Quot participia deriuant ab hoc
 uerbo: unum. factus facta factum.

Audeo quō declinat. Indicatio mō tpe pñti gaudeo
 es et. Etplr. gaudemus tis ent. Ptō iperfecto gaudebā
 bas bat. Etplr. gaudebamus tis bāt. Ptō pfecto gauisus sū uel fui
 es uel sti ē uel fuit. Etplr. gauisi sumus uel mus estis uel stis sunt
 rūt uel re. Ptō plusq̄perfcō gauisus erā uel rā eras uel ras erat uel
 rat. etplr. gauisi eramus uel mus eratis uel tis erāt uel rāt. Futu-
 ro gaudebo is bit. Etplr. gaudebimus tis būt. Impatiuo mō tpe
 pñti gaude deat. Etplr. gaudeamus dete ant. Futuro gaudento tu
 to ille. etplr. gaudeamus tote ento. Optatio mō tpe pñti & ptō

īperfecto utinā gauderē es et. Etpl̄r utinā gauderemus etis rent
Ptō pfecto & plusq̄perfecto utinā gauisus eēm uel sem eēs uel ses
eēt uel set. Etpl̄r utinā gauisi eēmus uel mus eētis uel tis eēt uel
sent. Futuro utinā gaudeā as at. Etpl̄r utinā gaudeamus tis ant
Coniūctio mō tpe p̄nti consimilr. Ptō īperfecto cū gauderē es et
Etpl̄r. cū remus tis rēt. Ptō pfecto cū gauisus sim uel rim sis uel ris
sit uel rit. Etpl̄r cū gauisi simus uel mus sitis uel tis sint uel rint.
Ptō plusq̄perfecto cū gauisus eēm uel se eēs uel ses eēt uel set. etpl̄r
cū gauisi eēmus uel mus eētis uel tis eēt uel sent. Futuro cū ga
uisus ero uel ro eris uel ris erit uel rit. Etpl̄r cū gauisi erimus uel
mus eritis uel tis erit uel rint. Infinitio mō tpe p̄nti & ptō īper
fecto gaudere. Ptō pfecto & plusq̄perfecto gauisū esse uel se. Futu
ro gauisū ire uel gauisurū eē. Gerundia gaudendus da dum. Su
pina gauisum gauisu. Quot participia deriuantur ab hoc uerbo
duo. unum p̄ntis tēporis gaudens. alterū futuri gauisurus.

Emīni quō declinat̄. Indicatio mō tpe p̄nti z ptō pfe
cto memini stī it. Etpl̄r. meminimus stis runt uel ere.
Ptō pfecto & plusq̄perfecto meminerā as at. Etpl̄r. meminimus
tis rant. Futuro caret. Impatio mō tpe p̄nti & futuro memento
tu memētote uos. Optatio mō tpe p̄nti & ptō plusq̄perfecto u
tinā meminissē ses set. etpl̄r. ut memissēmus tis sent. Coniūctio
mō tpe p̄nti & ptō īperfecto cū meminerī is rit: Etpl̄r. cū memine
rimus tis rit. Ptō pfecto & plusq̄perfecto cū meminissē ses set. Et
pl̄r. cū memissēmus tis sent. Futuro cū memiero is rit. etpl̄r. cum
memierimus tis rit. Infinitiuo modo tpe p̄nti p̄terito īperfecto
p̄terito pfecto & plusq̄perfecto meminisse. Futuro Gerundiis
supinis participiis caret. Similiter declinantur. odi o distī odit;
nouī nouisti nouit. cepī cepisti cepit.

De Impersonalium declinatione

Impersonalia q̄ deriuant̄ a uerbis in o significatibus acti
onē quō declinat̄. in tertiis t̄m persoīs hoc mō. Indica
tiuō mō tpe p̄nti amat̄. Ptō īperfecto amabat̄. Preterito pfecto

amatū ē uel fuit. Ptō plusq̄perfco amatū erat uel rat. futuro bit. impatio mō tpe pnti amē. Futuro tor. Optatio mō tpe pnti & ptō ipfco ut amant. Ptō pfcō & plusq̄pfcō ut amatū eēt uel set Futuro ut amē. Coniunctio mō tpe pnti consimilr. Ptō imperfecto cū amare. Ptō perfco cū amatū sit uel rit. Ptō plusq̄pfcō cū amatū esset uel set. Futuro cū amatū erit uel rit. Infinitiuo mō tpe pnti & ptō imperfecto amari. Preterito perfco & plusq̄perfco amatum esse uel se. Futuro amatū iri. Verbo impersonali. Indicatio mō tpe pnti oportet. Ptō imperfecto bat. Ptō pfcō oportuit. Ptō plusq̄perfecto rat. Futuro bit. Impatio mō tpe pnti oporteat. Optatio mō tpe pnti & ptō ipfco ut ret. Ptō perfco & plusq̄pfcō ut isset. Futuro ut oporteat. Cōiunctio mō tpe pnti cū teat. Ptō imperfecto cū teret. Ptō perfco cū erit. Ptō plusq̄perfco cū isset. Futuro cū erit. Infinitio mō tpe pnti & ptō imperfecto oportere. Preterito perfecto & plusq̄perfecto oportuisse. futuro caret Quot sūt uerba q̄ in imperatio patiunt apocapen. q̄tuor. duc. fac. fer. De Participio.

Articipiū qd ē. ē p̄sonis decliabilis: q̄ p̄ uerbo ponit. ex quo deriuat. genus & casū hñs ad similitudinē noīs Quare dī pticipiū. q̄a partē capit a noīe: p̄tē a uerbo. Participio quot accidūt. sex. genus. casus. tēpus. significatio. nūerus. & figura. Quot sūt genera pticipioꝝ. q̄tuor. masculinū ut amatus. feinum ut amata. neutꝝ ut amatū. oē ut hic & hec & hoc amans. Amatus cuius generis masculī. q̄re q̄a oē participiū desinēs in us est masculī generis. Amata cuius generis femī. q̄re. q̄a oē participiū desinēs in a: ē femī generis. Amatū cuius generis neutri. q̄re. q̄a oē participiū desinēs in um: ē neutri generis. Amās cuius generis oīs. q̄re. q̄a oē participiū desinēs in ns: ē oīs generis. Casus participioꝝ quot sūt. sex. Ntūs gtūs dtūs actūs vtūs & abltūs. Quō declināt participia. ad regulā noīm exceptis illis q̄ nascūt a uerbo q̄rte coniugōis in eo ^{ut co. 24o.} quōꝝ gtūs ie vocales i eu mutāt. ut iēs euntis. q̄ens queūtis. rediēs redeūtis. Quot sunt nūeri participio

(genus) (figura)

(casus)

(numeri)

rū. duo. singularis ut amās. pluralis ut amātes. Quot sunt tēpo
ra participiorū. qnq. p̄sens. & p̄teritū īperfectū simul omniū par
ticipiorū in ans uel ī ens desinentiū. ut amās & legēs. P̄t̄m perfe
ctū & plusq̄perfectū simul oīm participiorū in tus sus & xus desi
nentiū. ut amatus uisus nexus & mortuus qđ solū in uus termi
nat. Futurū per se oīm participiorū ī rus & ī dus desinentiū. Vt
amaturus & amādus. Legēs cuius t̄pis. p̄ntis & p̄tī imperfcti. q̄
re. q̄a oē participiū desinēs in ans uel ī ens p̄ntis & p̄tī imperfe
cti t̄pis ē. Amatus cuius t̄pis. p̄tī perfecti & plusq̄perfecti. quā
q̄a. oē participiū desinēs in us uel in a uel in um d uel r nō ante
cedente p̄teriti perfecti & plusq̄perfecti tēporis est. Lecturus &
legēdus cuius tēporis. futuri. q̄re. q̄a quotiēscūq; participiū desi
nit ī rus uel in dus ē futuri tēporis. Participia in ns desinentia
quō formā. a p̄ria persona preteriti īperfecti indicatiui modi.
bā mutata in ns. ut amabā amās. excipiunt in eo desinētia q̄rte
conjugationis: ut iens gens adies. Participiū in rus quō formā
ab extremo supino addita rus. ut amatus amaturus. Participiū
in dus quō formā. a ḡtio sui presētis participiū tis sillaba muta
ta in dus. participiū preteriti tēporis quō formatur. ab extremo
supino correpta u & addita s. ut amatu amatus. Quot sunt sig
nificationes participiorū. qnq. Actiua cū ab actiuo descēdit par
ticipiū. ut ab amo amās. passiua. ut ab amor amatus. Neutra ut
a sedeo sedēs. Cōmunis in utraq; significatione. ut ab hortor
hortatus. Deponens. ut a p̄ficiscor p̄fectus & p̄fecturus. A uer
bo actiuo quot participia descēdūt. duo. in ns. & ī rus quando
non carēt supino. A uerbo passiuo quot descēdunt. duo. unum
p̄tī & alterū futuri t̄pis in dus. A uerbo cōi quot participia descē
dunt. q̄tuor. duo in actiua significatione in ns & in rus. ut crī
minās & criminaturus. In passiua unum in dus. ut criminādus.
in cōi unū preteriti perfecti & plusq̄perfecti t̄pis. ut criminatus
A uerbo deponēci quot participia descēdunt. tria. unum in ns.
alterū in rus & unū in tus p̄tī perfecti & plusq̄perfecti temporis.

(t̄p)

(significata)

A uerbo neutro quot participia descēdūt. duo .sicut ab actiuo. nisi sint trāsitiua a quibus descēdūt quatuor. ut arās araturus aratus & arādus. sūt tñ aliq̄ neutra q̄ tria i usu hñt pticipia & sunt hec cenās cenatus cēaturus. prādēs prāsus pranurus. placēs placitus placiturus. nubēs nupta nuptura. assuescēs assuetus assueturus. q̄escēs q̄etus q̄eturus. carēs cassus cariturus. titubās titubatus titubaturus. et neutropassiuua q̄nq̄. gaudens gauisus gauisurus. audēs ausus ausurus. solēs solitus soliturus. fidēs filus filurus. fiēs fcūs futurus dñe cā ne si facturus dicamus a facio eē uideat sūt etiā alia patēs passus passurus. merēs mestus mesturus. licēs licitus liciturus. tacēs tacitus taciturus. iurās iuratus iuraturus. que sūt q̄ in formādis pticipiis duplicare uident supinū. ortus oriturus. mortuus moriturus. ptus pariturus. natus nasciturus. rurus ruiturus fructus fruiturus. ignotus ignosciturus. lauo lauturus uel loturus. ouidius tñ dixit lauaturus. sacra lauaturas mane poscebat aq̄s. oīa uerba q̄ carēt sup̄is carēt pticipiis q̄ descēdūt ab eis. q̄ sūt uerba q̄ carēt sup̄is. oīa meditatiua inchoatiua ipersōalia & plerāq̄ in uo diuisas sillabas & neutra scđe coniugōis faciētia ptm̄ in ui diuisas. p̄terea q̄ uq̄ carēt ptō ut ambigo scādo uideo uergo arceo mado madis strideo. similiter glisco listo ferior uescor medeor remiscor. Que sūt uerba neutra scđe coniugōnis q̄ quis ptm̄ in ui diuisas faciūt tñ hñt sup̄ia. noceo. ualeo: placeo careo pareo liceo oleo taceo torreo doleo. Que sūt q̄ carēt pticipiis p̄ntis t̄pis. odi noui cepi & memi. qa p̄nti carent q̄ uis ueteres meminēs dixerit. Que sūt pticipia q̄ duplicato supino dupliciter efferunt salitus & salsus. soniturus & sonaturus. altus & alitus. astitū & astatū. p̄stitū & p̄statū. Que sūt q̄ cū formā habeāt pticipioꝝ qa tñ carēt t̄pe seper noīa sunt. galeatus. scutatus. pileatus. tunicatus. manicatus. caligatus. brachatus. penulatus. bacchatus. paludatus. pretextatus. trabeatus. comatus. soleatus. cristatus. ocreatus. astatus. limatus. stellatus. litteratus. Turritus. politus. cornutus. astutus. hirsutus.

Quot sunt figure participiorum. ^{due} tres. simplex ut fractus. composita ut efractus. decomposita ut efractio. & opposita ut efractio

figa

Quot modis in uim nois transeunt participia. quatuor modis. compositione. constructione. comparatione. & temporis amissione. Compositione si dictioni adiungitur quod cum uerbo suo non componitur ut innocens. constructione si non habet casum quod a uerbo requiritur. ut amans iustitie. comparatione cum comparatur. ut indulgens indulgentior. Temporis amissione. ut amandus. id est dignus amari. Leges participium quod declinat. Nominatio hic & hec & hoc leges. Genitio huius legentis: Dativus huic legenti. accusativus hunc & hanc legentem & hoc legentem. Vocativus o legens. ablativus ab hoc & ab hac & ab hoc legente uel legenti. Et plura Nominatio hi & he legentes & hec legentia. genitivus horum & harum & horum legentium uel legentium. dativus his legentibus. accusativus hos & has legentes & hec legentia. uocativus o legentes & o legentia. ablativus ab his legentibus. Nominatio lectus lecta lectum. genitivus lecti lecte lecti. dativus lecto lecte lecto. accusativus lectum lectam lectum. Vocativus o lecte lecta lectum. ablativus a lecto lecta lectum. Et plura Nominatio lecti lecte lecta. genitivus lectorum lectorum lectorum. dativus lectis. actio lectos lectas lecta. Vocativus o lecti lecte lecta. ablativus a lectis.

De Pronomine.

Videtur pronomen est personarum declinabile quod per nomine proprio uniuscuiusque accipitur personarumque finitas recipit. Pronomini quot accidunt. sex. species. genus. numerus. figura. persona & casus. Quot sunt species pronominum. due. primitiva ut ego. derivativa ut meus. Quot sunt pronomia primitiva. octo. ego tu sui ille ipse iste hic & is. Quot sunt pronomia demonstrativa. quatuor. ego tu hic iste. Quot sunt pronomia relativa. duo. sui & is. Quot sunt pronomia modo demonstrativa modo relativa. duo. ille ipse. Quot sunt pronomia derivativa. septem. meus tuus suus noster & uester noster & uestras. Quot sunt genera pronominum. quatuor. masculinum ut meus. femininum ut mea neutrum ut meum. compositum ut quidam. trium generum ut ego tu sui. Quot sunt numeri pronominum. duo. singularis ut ego. pluralis ut nos. Quot sunt figure

iste l' hic tm demonstrat. 10q sui. tm referre. & mostrat l. referre. ille l. xpc.

h' mae

p̄nominū. due. simplex & cōposita. simplex ut is .cōposita. ut idē
 Quot p̄noīa componūt per ntios. tria. iste hic is. ille et hic secū
 componūt. vt istic istec istoc. Is vero cū aduerbio demū cōponi
 tur z fit idē qđ significat is demū. i. iteꝝ is . Cū quot partibus
 orōnis componūt p̄noīa. cū q̄tuor. cū noībus. vt huiuscemodi.
 eiusmodi istiusmodi. cū p̄noībus. vt istic meme tete sese. cum ad
 uerbiis. vt eccū eccā. eccos eccas. cū p̄positione. ut mecū tecum se
 cū nobiscū uobiscū. Quot sūt persōe p̄noīm. tres. priā ut ego. se
 cunda ut tu. tertia ut ille. Ego cuius p̄sone. priē. q̄re. q̄a oīa noīa
 p̄noīa sūt tertiāꝝ personāꝝ exceptis ego qđ ē prime & tu qđ
 ē secunde & vtis casibus aliōꝝ q̄ sūt persone secūde. Persōe quō
 se concipiūt. Priā tā secundā q̄ tertiā concipit. ut ego et uos et il
 le fecimus. secunda ueto tm̄ tertiā. ut uos & ille fecistis . tertia ue
 ro tertiā solā. ut istī & illi fecerūt. Quot sunt casus p̄nominum
 sex. Ntūs. gtūs. dtūs. accusatiuus. vtūs. & abltūs. Quot p̄noīa
 hnt uocatm̄. q̄tuor. tu meus noster & nostras. Quot sunt modi
 declinationū in p̄noībus. q̄tuor. primus modus ē cuius gtūs in
 i uel in is desinit & datiuus in i.

Quot p̄nomina declinant hoc modo: tria: ego tu sui.
 Ntō ego. gtō mei uel mis. datiuo mihi. accusatiuo me. ablatō
 a me. etplr. ntō nos. genitiuo nostrꝝ uel nostri. datiuo nobis. ac
 cusatiuo nos. ablatiuo a nobis. A genitiuo mei deriuat̄ meus
 mea meū. A gtō nostri deriuat̄ noster nostra nostrꝝ & nostras
 Ntō tu. genitiuo tuī uel tis. datiuo tibi: accusatiuo te. ablatiuo
 a te. etplr. nominatiuo uos. genitiuo uestꝝ uel uestri. datiuo uo
 bis. accusatiuo uos. ablatiuo a uobis. A genitiuo tuī deriuat̄
 tuus tua tuū. A gtō uestri. uester uestra uestꝝ & uestras
 Gtō sui. dtō sibi. actō se. ablatiuo a se. etplr. gtō sui. dtō sibi.
 actō se. abltō a se. A genitiuo sui deriuat̄ suus sua suū. Secundi
 modi p̄noīa sūt q̄ gt̄m singularē in ius termināt & dt̄m in i p̄ter
 p̄nomē hic qđ facit dt̄m huic addita c. ut differat ab hui iterie
 ctione. Quot p̄noīa declināt hoc modo. q̄nq̄. iste ille is hic ip̄e

Ntō ille illa illud. genitiuo illius. datiuo illi. accusatiuo illum illā
illud. ablatiuo ab illo ab illa ab illo. Etplr. ntō illi ille illa. geniti
uo illorū illarū illorū. dtō illis. actō illos illas illa. ablatō ab illis.
Ntō iste ista istud. genitiuo istius. datiuo isti. accusatiuo istum
istā istud. ablatiuo ab isto ab ista ab isto. Etplr. ntō isti iste ista.
genitiuo istorū istarū istorū. datiuo istis. accusatiō istos istas ista
ablatiuo ab istis.

Nominatiuo ipse ipsa ipsum. genitiuo ipsius. datio ipsi. accusa
tuo ipsum ipsam ipsū. ablatiuo ab ipso ab ipsa ab ipso. Etplr.
nominatiuo ipsi ipse ipsa. genitiuo ipsorū ipsarū ipsorū. datiuo
ipsis. accusatiuo ipsos ipsas ipsa. ablatiuo ab ipsis.

Ntō hic hec hoc. gtiō huius. datiuo huic. accusatiuo hunc hanc
hoc. abltō ab hoc ab hac ab hoc. Etplr. ntō hi he hec. genitiuo
horū harū horū. datiuo his. accusatiuo hos has hec. abltō ab his.
Ntō is ea id. gtiō eius. dtō ei. accusatiuo eū eā id: abltō ab eo ab
ea ab eo. Etplr. ntō ii ee ea. genitiuo eorū earū eorū. datiuo eis
accusatiuo eos eas ea. ablatiuo ab eis.

Noīa q̄ secundo mō p̄nomīnū declinant̄ quot sunt. octo. Que
vnus totus solus alius vter alter. qs vel qui cum suis compositis
Ntō quis vel q̄ que uel q̄ quod uel qd. gtiō cuius. dtō cui. actō
quē quā qd̄ uel qd. abltō a quo uel a q. a q̄ uel a q. a quo uel a q
Etplr. ntō qui q̄ que. gtiō quorū quarū quorū. dtō qs uel qbus.
actō quos quas q̄. ablatiuo a qs uel a quibus. Ntō alius

alia aliud. genitiuo alius. datiuo alii. accusatiō aliū aliā aliud. zc
Ntō alter altera altere. genitiuo alterius. dtō alteri. & cetera.

Ntō uterq; utraq; utrūq;. gtiō utriusq;. datiuo utriq;. accusati
uo utrūq; utrāq; utrūq;. ablatiuo ab utroq; ab utraq; ab utroq;. Etplr.
ntō utriq; utreq; utraq;. gtiō utrorūq; utrarūq; utrorunq;. datiuo
utriq;. accusatiuo utrosq; utrasq; utraq;. abltō ab utrisq;

Ntō neuter neutra neutre. genitiuo neutrius. datio neutri. actō
neutre neutra neutre. abltō a neutro a neutra a neutro. & reliq;. Noīatiuo
aliquis aliq; aliquod vel aliqd. gtiō alicuius. dtō alicui.

Accusatiuo aliquē aliquā aliquod uel aliqd .ablatio ab aliquo.
etplr. noīatiuo aliqui aliq̄ue aliqua. gtiō aliquorū aliquarum ali
quorū. dtō aliq̄bus. actō aliquos aliquas aliq̄. abltō ab aliq̄bus.
Ntīo quidā q̄dam quoddā. genitiuo cuiusdā. dtīo cuidā. accusa
tiuo quēdam quandā quoddā uel qdā. abltio a quodā a q̄dam
a quodam. etplr. Ntīo q̄dam q̄dam quedam. gtiō quorundam
quarūdam quorūdam. accusatiuo quosdam q̄sdam quedam. ab
latiūo a quibusdam.

Notaudū q̄ interrogatiua infinita abnegatiua distributiua rela
tiua qm̄ carēt demonstratiōe. carēt etiam utiō casu. ut qs̄ qlis
talīs aliūs nullus. alter uter bini trini & similia. Tertii modi p̄
noīa sunt q̄ per oēs casus sequunt̄ declinatiōē mobiliū noīum
declinatiōis secūde. Quot p̄noīa hoc mō declināt̄. q̄nq̄ .meus
tuus suus noster & uester. sed meus in utiō cum deberet facere o
mee duas e breues in i longā conuertit & facit o mi.

Ntīo meus mea meū. gtiō mei mee mei. dtīo meo mee meo .ac
cusatiō meū meā meū. utiō o mi mea meū. ablatiūo a meo mea
meo. etplr. Ntīo mei mee mea. gtiō meorū mearū meorū. datiūo
meis. actō meos meas mea. utiō o mei mee mea. ablatiō a meis.
Ntīo tuus tua tuū. eodē modo caret uocatiō. Ntō suus sua suū
noster nostra nostrā. uester uestra uestrā eodem modo .Quarti
modi p̄noīa sunt q̄ per oēs casus sequunt̄ tertiā declinatiōem
ut nostras & uestras q̄ antiq̄ etiam in ntīo dicebāt̄ .nostratis &
uestratis. ideo circūflectunt̄ quia sunt per sincopen dicta.

Ntīo hic & hec & hoc nostras. gtiō huius nostratis. datiō huic
nostrati. accusatiūo hūc & hanc nostratē & hoc nostras. utiō o
nostras & o nostrate. abltiō ab hoc & ab hac & ab hoc nostra
te uel nostrati. etplr. ntō hi & he nostrates & hec nostratia gtiō
horū & harū & horū n̄ratiū . dtō his n̄ratibus. actō hos & has
nostrates & hec nostratia. utiō o nostrates & o nostratia. abltō
ab his nostratibus. Ntīo hic & hec & hoc uestras. genitiūo
huius uestratis. datiūo huic uestrati. & reliqua.

De Prepositione.

Vid est p̄positio. est pars orōnis īdecliabilis que aliis partibus orōnis in appositōe uel cōpositōe p̄ponitur. Prepositiōi quot accidūt. unū. qd casus tm̄. Qui casus accidūt p̄positiōi. accusatūs & abltūs. Que sunt p̄positiōēs seruientes accusatō casui. Ad apud añ. ~~tra~~ aduersus uel aduersū cis cītra circū circa cōtra erga extra īter itra īfra iuxta ob pone. per p̄pe p̄pter scđm post trās vltra supra p̄ter circiter usq; secus penes. Dicimus. n. ad patrē. apud villā. añ edes. aduersū īmicos. cis renū. cītra for̄. circū vicinos. circa tēplū. cōtra hostē. erga p̄p̄quos extra termios. īter naues. itra menia. īfra tectū. iuxta macellum. ob auguriū. pone tribunal. p̄ parietē. p̄pe fenestrā. p̄pter disciplinā scđm fores. post terga. trās ripā. vltra fines. p̄ter officiū. supra celū. usq; oceanū. penes arbitros. circiter ānos. Que sūt p̄positiōēs seruientes abltō casui. A ab abs cū corā clā de e ex p̄ pre palā sine absq; tenus. Quō. Dicimus. n. a domo. ab hoīe. ab hoste. ab te. cū exercitu. corā testibus. clā custodibus. de foro. e iure. ex p̄fectura. p̄ cliētibus. p̄ timore. palā oībus. sine labore. absq; iniuria. tenus pube qđ nos dicimus pubetenus. Que sūt p̄positiōēs utriq; casui seruientes. in sub sup & subter. ^{sub} Quādo accusatiuo casui seruiūt. qñ uel nos uel quoslibet ad locū ire isse uel ituros eē significamus. Quādo ablatō. qñ uel nos uel quoslibet in loco eē fuisse futuros eē significamus. In accusatiuo casui. itur in antiqā siluā. In abltō casui. stās celsa ī puppi. Sub accusatiuo casui postesq; sub ipsos nitūt gradibus. Sub abltō casui. arma sub aduersa posuit radiātia quercu. Que sūt p̄positiōēs q̄ dūtaxat ī cōpositiōe reperiunt. di dis re se am & con. Quō. dicimus enī. di. duco distraho r̄cipio secubo āplector cōgredior. Que sunt que cōponi non possunt. apud & penes. Que coniungunt & separant. relique omnes. Quot prepositiones desinunt in x. una tm̄ que est ex. & nulla alia pars orōnis desinit in x preter nomia. & uix & mox & pax aduerbium cōmicum.

De Aduerbio.

Vid est aduerbiū. est p̄sonis īdeclīnabilis q̄ adiecta uerbo significatiōē eius explanat atq; implet. Quare d̄r aduerbiū. q̄a stat ad uerbū hoc est iuxta uerbum.

Aduerbio quot accidūt. tria. q̄ species. significatio. & figura
Quot sunt sp̄s aduerbioꝝ. due. Primitiua. ut sepe. deriuatiua ut sepissime. Aduerbia vñ deriuātur. Vel ab aliis aduerbiis. ut clā clāculum. a sepe sepius. Vel a noībus. vt tullius tulliane. latinus latine. Vel a uerbo siue p̄ticipio seu participiali noīe: ut sentio sensus sensim. sto status statī. singultio singultus singultim uel a noīe & uerbo. vt a pede & tēto. ut pedetētim. uel a p̄noīe. ut hic illic ab hic & ille. uel a p̄positiōe: ut ex extra. in intra. con cōtra. Quot sunt deriuatiuoꝝ aduerbioꝝ species. tres. Aut enī cōparatiua sunt. aut superlatiua. aut dīminutiua. ut bene melius optime belle. clare clarius clarissime. primū primulū. lōge longule. Quot sunt significatiōēs aduerbioꝝ. diuerse. Aut enī tēporis sunt. aut loci. aut numerī. aut negādi. p̄terea affirmādi de mōstrandi. optandi hortandi ordīs interrogandi. similitudinī q̄lītatis quātītatis dubitandi: Aliqua etiā sunt aduerbia p̄fōa lia uocandi r̄ndendi separandi iurandi eligēdi cōgregandi. prohibēdi euetus cōparandi. Da aduerbia loci. hic uel ibi illuc ūde intro foras intus foris. Da tēporis. hodie nuper cras aliqñ nūc olim iam iā iam dudū. Da nūerī. semel bis ter q̄ter decies centies & millies. Da negandi. haud non nec neq; & nequaq;. Da affirmandi. p̄fecto scilicet q̄ppe uidelicet quidni. Da demonstrandi en ecce. Da optandi. utinā oī o utinā. Da ordīs deiceps postea p̄terea. Da īterrogandi. ut cur q̄re q̄obrem. Da similitudinī. ceu ^{stano} quasi uelut ueluti ut uti. Da qualitatis bñ male docte pulchre. fortiter suauiter. Da q̄tītatis multū parū nimiū magnope. Da dubitādi forsan fortassis fortasse fors forte. Da p̄sonalia. me tū tecum secū nobiscū & uobiscū. Da uocandi eus o. Da respōdendi. eu oe o. Da separandi. seorsum secus secreto sigillatim.

bifariam omnifariā. Da congregandi simul una piter coniuncti
Da iurandi edepol castor hercle mediuffidius. Da eligendi po-
tius immo. Da phibendi ne. Da ^{adverbii} euetus forte casu forte fortuna
Da hortandi eia age agite. Da remittēdi sensim paulatim pede
tētīm. Da intendēdi ualde nīmiū prsus penitus oīno. Da cōpa-
ratiui magis minus plus celerius tardius. Da suplatiui maxime
minime otissime. quod a greco uocabulo deriuatur:

Quot sunt figure aduerbioꝝ. tres. simplex. ut diu huc. cōposita
ut interdiu adhuc. decōposita q̄ a compositis deriuat̄. vt a mise-
ricordie misericorditer. ab indocto idocte. ab efficace efficaciter

De Interiectione:

Vid ē interiectio. est p̄sonis indeclinabilis uoce in
cognita mētis affectum significās. Quare dicit̄ inter-
iectio. q̄a interiacet aliis p̄tibusōnis. Cur greci interiectionē
inter aduerbia ponunt. qm̄ hec quoq; vel adiungit̄ uerbis. ut si
dicā pape qd uideo uel uerba ei subaudiunt̄. ut si dicā pape etiā
si nō addat̄ miror hēt in se eius uerbi significationem.

Interiectioni quot accidunt. unum tantum. signifiatio. Quot
sunt signifiatioēs interiectionum. diuerse. aut enī dolentis sunt
ut heu hei ah. aut gaudentis. ut euax io euoge euge. aut metuē-
tis. ut atat. aut admirantis. ut pape. aut execrantis. ut ah. aut illu-
dendi. ut euge euge. aut ridendi. utahaha.

De Coniunctione.

Vid est coniunctio. Est p̄sorptionis indeclinabilis adne-
ctens ordinansq; sententiā. Coniunctioni quot accidūt
tria. q̄. species figura & ordo. Quot sunt species cōiunctionum
decē & octo. q̄. copulatiua. continuatiua. subcōtinuatiua. adiun-
ctiua. cāusalis. approbatiua. disiunctiua. subdisiunctiua. desertiua.
electiua. aduersatiua. abnegatiua. collectiua vel illatiua: uel rōnalis.
dubitatiua. cōpletuiua. effectiua. distributiua. diminutiua. Que est
cōiunctō copulatiua. q̄ copulat tā uerba q̄ sēsūm. ut & q; ac atq;
qdem quoq; at ast sed autē uero. Que sunt cōiunctiones cōtinua

tiue q̄ continuationē & cōsequentīā reꝝ significant. vt si cū
grecū significat. q̄n̄ enī significat causalis est. similiter siue si
seu tā cōtinuatiue q̄ cāles. ut si eū uolo manere qd ad te. & si ster
tit dormit. Que sunt subcōtinuatiue. q̄ cām continuationis osten
dunt cōsequentē cū essentia reꝝ. ut quia qm̄. vt q̄a sol est supra
terrā dies ē. Que sunt adiūctiue. q̄ uerbis subiunctis adiungūt.
ut si cū dū ut q̄tenus. q̄dam tñ ex his sunt etiam causales. Que
sunt cāles. q̄ adiūcte uerbo indicatio significant cām p̄cedentē
& hoc interest inter cāles & adiūctiuas. q̄ cāles cū affirmatiōe ad
iunctiue cū dubitatione p̄feruntur. Que sunt approbatiue: que
approbant rē. ut q̄dem eq̄dem & aliq̄n̄ si. vt apud Virgiliū. Diū
si q̄ est celo pietas. Que sunt disiūctiue. q̄ quis dictiones cōiun
gant. sensū tñ disiungūt. & alterā q̄dem rē esse alterā uero nō es
se significāt. vt ue uel aut seu siue. vt aut lux ē aut tenebre. Que
sunt subiunctiue. que uoce disiunctiuarū utrunq; tamē esse signi
ficant uel simul uel discrete simul. ut apud Terentium. Vel rex
semp̄ maximas mihi gratias agebat. p̄ etiam rex. & Alexander
siue Paris p̄ Alexander qui & Paris dicit̄. discrete. vt tota die.
uel legit iste uel cogitat. significat enī utrunq; facere sed n̄ simul
Que sunt dubitatiue. que dubitationē ostēdunt. ut aut p̄dest.
aut nō p̄dest diuitias querere. Dissertiuue uel electiue que sunt.
q̄ cū diuersis p̄positis aliquid ex eis nos eligere ostēdimus. Vt
diues esse uolo q̄ paup. Terētius. Que inhoneste hic uoluit diui
tias parare q̄ honeste in patria uiuere. Aduersatiue que sūt. que
aduersum cōuenienti significat. ut tamē q̄q̄ quis etsi etiāsi. Ab
negatiue que sunt. que uerbis cōiuncte posse rem fieri ostēdunt
sed p̄pter causam aliquā impediti. vt iuisssem nisi hostes impe
dissent. Collectiue uel rationales que sunt. que rōne cōfirmant
supradicta. vt ergo igit̄ itaq; q̄n̄ alioquin immo utiq; atq; n̄. Di
cunt̄ etiā illatiue q̄ p̄positis aliis inferunt̄. Interrogatiue q̄ sūt.
que dubitationē cū interrogatiōe significāt. ut an ne necne. Cō
pletiuue q̄ sunt. he uero autē q̄dem equidē quoq; enim nā nāq;.

& fere ubicunq; cōiunctiones ornatus cā uel metri nulla signifi-
cationis necessitate ponunt. Effectiue que sunt. q̄ significāt effe-
ctum ex causa. ut legi nam doctus sum. Distributiue que sūt. q̄
diuersis diuersa distribuūt. ut ego lego .tu uero dormis. Dimi-
nutiue q̄ sunt. q̄ diminutionē significant. ut si nō potes utrunq;
concedere saltē cōcede alterum. *figl'* Quot sunt figure coniūctionū.
due. simplex. ut at sed. composita ut atq; sedenī. Ordo cōiuncti-
onis quotuplex est. triplex. Aut. n. p̄positiue sunt coniūctioēs:
aut subiunctiue. aut cōmunes. Que sunt ^{coniūctioēs} p̄positiue
que semp p̄ponunt in ordine orōnis. ut ut at ast aut ac uel nec
neq; si qn q̄tenus sin seu siue ni. Que sunt cōiūctioēs subiūcti-
ue. que semp subiungunt in ordine orōnis. ut q; ue ne .q̄ etiā
enclitice dicunt. quidem quoq; autem. Que sunt coniūctioēs
medie. que indifferenter & preponi & subiungi possunt. Ut er-
go igitur itaq; .& alie pene omnes coniūctioēs.

De Constructione Orationis.

Vid est constructio. est debita dispositio partiū orati-
onis in ipsa oratiōe.

Adiectm cū substātiuo in quot accidētibus cōuenire debet. i tri-
bus. in genere. nūero & casu. ut Pyrrhus modestus & Penelope
pudica. Nominatiuus cum uerbo in quot accidentibus con-
uenire debet. in duobus. persona & numero. ut Pyrrhus discit:
Relatm cū aīcedente in quot accidētibus cōuenire debet. i q̄tu-
or. genere numero. p̄sona. & aliqñ in casu. ut Pyrrhus qui legit
Penelope que cātat. tēpla q̄ edificant. urbē quā statuo uestra ē
Que sunt uerba q̄ tā aī se q̄ post se exigunt ntm casū. duo sub-
stantia uerba. sum & existo. ut sū bonus. existo doctus. Itē qnq;
uocatiua. uocor dicor noīor nūcupor & appello. ut dicor Pyr-
hus: Itē fio. ut ego fio quotidie doctior. & ego factus sum eqs.
p̄terea oīa fere uerba q̄ reciproce dicunt. ut ego euado doctus.
efficior fortis. scribor magnanimus. cātor liberalis. p̄dicor pius.
sto imobilis. & similiter tu euadis. efficeris. scriberis. cātaris. pre-

dícaris: ille euadit. efficit. scribit. cantat. p̄dicat. doctus. fortis
magnanimus. liberalis. pius. imobilis. Quotuplex est uerbū. du-
plex. p̄sonale. & ip̄sonale. Personale ē quod hēt distinctos nu-
meros & p̄sonas. Impersonale quod caret numeris & p̄sonis.
Quid ē uerbū actm. qđ in o delinēs facit ex se passiuū in or: ut
amo amor. excipiūt facio & cōposita eius. ut frigefacio. calefa-
cio puifacio. quorū passiuā sunt fio frigefio calefio puifio & reli-
qua. Verba actiua quos casus exigūt. nt̄m semp̄ añ le. p̄ re agen-
te. post se accusatm̄ uel dtm̄ p̄ re patiēte. ut amo te & iuideo tibi.
Nōne exigunt etiā infinitū. ut cupio legere. Infinitū eo loco
in vim noīs trāsit & ē indeclinabile. vñ cū adiectiuo coniungit̄
Vt apud Persium. Scire tuum nihil est nisi te scire hoc sciat al-
ter. & alibi. Velle suum cuiq; est nec uoto uiuitur uno.
Nota qđ interdū absolute opnūt uerba actiua. ut ego amo id ē
amore captus sū. & cogito. i. cogitabūsus sū. Nota etiā qđ ultra
pprios casus oē uerbū pōt habere dtm̄ post se. Itē abltm̄ unum
significatē cām efficientē aliū significatē instrumētū aliū sig-
nificatē cām finalē aliū etiā cū p̄positiōe. ut ego summo studio
scribo mihi libꝛ calamo in mēbranis bonitate eius utilitate mea
quocūq; loco & tpe. Nota etiā qđ eadē uerba p̄nt esse diuersorū
ordinū & diuersorū generū. ut audio te. ē primi ordīs & generis
actiui. Itē septi ordīs & pōt esse generis neutri cū dicimus. audio
tibi ut inferius explicabit̄. Itē sexti ordīs. cū dicimus. audio vir-
giliū abs te. Cū qbus accusatiuis iungunt̄ uerba actiua. in-
terdū cū accusatiuis significātibus aīal rōnale. interdū cū accusa-
tiuis significātibus rē. ut amo hoīem. amo agrū. qđ non accidit
neutris. nō. n. possumus dicere aro hoīem. sicut aro agrum.
Variat̄ ne significatio uerbi qñ variat̄ significatio actiui. aliqñ
non uariatur. ut amo homiēm. amo agrum. eadem est utrobicq;
significatio. Aliquando uariatur. ut oro te id est p̄cor te. & oro
uitam. id est peto uitam. unde exoraui te. est persuasi tibi. & ex-
oraui uitam. est impetraui uitam.

Quot sunt ordines verborum actiuorum? septem.

Ve sūt uerba primī ordīs. q̄ exigunt ntm̄ añ se p̄ re agē
te & actm̄ post se p̄ re patiēte. vt Pyrrhus amat penelopē

Diligo	gis	xi	ctum	
Amo	as	auī	atum	per amare.
Audio	dis	ui	tum	per odire.
Exaudio	dis	ui	tum	per exaudire:
Fastidio	dis	ui	tum	p̄ hauere ī fastidio
Tango	gis	gi	ctum	per toccare.
Colo	lis	ui	ultum.	
Per amare. ornare. coltiuare. honorare. & habitare.				
Fero	ers	tulī	latum	per portare.
Video	des	di	sum	per vedere.
Verbero	ras	ui	atum	
Cedo	dis	cidī	sum	per battere.
Percutio	tis	cussī	cussum	per percutere.
Aspicio	cis	exī	ectum.	
Respicio	cis	exī	ectum	per reguardare.
Despicio	cis	xi	ectum	
Contemno	nis	p̄si	ptum.	
Sperno	nis	ui	etum	per desprezare.
Desidero	as	auī	atum.	
Cupio	is	iui	itum.	
Opto	as	auī	atum	per desiderare.
Appeto	is	iui	itum	appetere hauer uo,
Nosco	cis	oui	otum	glia.
Cognosco	scis	oui	gnitum.	
Agnosco	scis	oui	gnitum	per cognoscere
Expecto	ctas	auī	atum	per aspectare.
Fallo	lis	fefelli	falsum.	
Decipio	p̄is	epi	ptum	per ingannare
Capio	p̄is	cepi	ptum.	

Summo	mis	plí	ptum	per pigliare.
Intelligo	gis	xí	ctum	per intendere.
Consulo	lis	ui	sultum.	per demandare cō
Voco	cas	auí	atum	seglio.
Appello	las	auí	atum	
Nomino	nas	auí	atum	per chiamare e no-
Rego	gis	xí	ctum	minare
Guberno	as	auí	atum	
Administro	as	auí	atum	per gouernare.
Perficio	cis	eci	ctum:	
Compleo	es	uí	tum.	
Absoluo	uis	uí	utum.	
Finio	nis	íui	itum	per finire
Torqueo	ques	orfi	ortum	per torcere e p tor-
Occido	dis	fi	sum.	mentare .
Interficio	cis	eci	ctum	
Interimo	mis	emi	emptum	
Perimo	mis	emi	emptú	pet amazare & per
Neco	cas	auí	atum	tagliare a pzo
Trucido	das	auí	atum	
Obtrunco	as	auí	atum.	
Terreo	res	rui	itum	per spauentare
Tímeo	es	uí	caret sup.	
Metuo	is	ui	caret sup.	
Formído	as	auí.	atum	per temere
Facio	cis	eci	actum.	
Ago	gis	egi	actum	per fare:
Frigefacio	cis	eci	actum	per refredare
Calefacio	cis	eci	actum	per scaldare.
Paruífacio	cis	eci	actum.	
Nihilifacio	cis	eci	actum	p fare poca o nul-
Floccifacio	cis	eci	actum	la stima

Paruipendo	dis	di	sum.	
Nihilipendo	dis	di	sum.	
Floccipendo	dis	di	sum.	
Pronihilohabeo	bes	ui	itum	
Perdo	dis	didi	tum	
Amitto	tis	isi	issum	per perdere
Quero	ris	ui	itum	
Inquiro	ris	ui	itum	
Exquiro	ris	ui	itum	per circare
Vestigo	gas	ui	atum	
Inuenio	nis	ni	entum.	
Reperio	ris	eri	ertum	per trouare
Comperio	ris	eri	ertum.	
Inuestigo	gas	ui	tum	
Acquiro	ris	siui	situm.	
Lucrifacio	cis	eci	ctum	per aquista e guadagnat
Pario	ris	eperi	artum	per parturire.
Gigno	gnis	enui	enitum.	
Genero	ras	auí	atum	per generare.
Pono	nis	lui	situm	per ponere.
Libero	ras	auí	atum	per liberare
Recipio	pis	epi	ptum.	
Suscipio	pis	epi	ptum	per receuere.
Adiuuo	as	ui	utum	per adiutare.
Duco	cis	xi	ctum	per menare
Moueo	es	ui	otum	per mouere.
Commoueo	es	ui	otum	per commouere.
Verto	tis	erti	uersum	per reuolgere.
Conuerto	tis	erti	ersum	per conuertere
Laudo	das	auí	atum	per laudare.
Vitupero	ras	auí	atum	per uituperare
Vulnero	as	auí	atum	

Saucio	as	auí	atum	per ferire.
Fugio	gis	ugí	ítum	per fugire.
Fugo	as	auí	atum	
Expello	lís	ulí	ulsum	per scaciare.
Repello	lís	ulí	ulsum.	
Compello	lís	ulí	ulsum.	
Cogo	gis	egí	actum	per constrengere.
Vinco	cís	icí	victum.	
Supero	as	auí	atum	per uincere
Augeo	es	xi	ctum	per accrescere.
Minuo	is	uí	utum	
Diminuo	is	uí	utum	per decre scere
Extenuo	as	auí	atum	
Iacio	cís	eci	actum.	
Proiicio	cís	eci	ectum	per gettare. o vero
Deiicio	cís	eci	ectum	precipitare
Precipito	as	auí	atum	
Mergo	gis	erlí	ersum.	
Submergo	gis	erlí	ersum	per afondare.
Recreo	as	auí ^R	atú	per recreare.
Foueo	ues	oui	otum	per couare
Mordeo	des	ordí	orsum	per mordere.
Paro	ras	auí	atum	p apañchiare.e met
Apparo	ras	auí	atum	tere in ponto.
Efferro	ers			
Extollo	lis	tulí	latum	per inalzare.

Quó differút inter se diligo colo & amo. diligimus leuiter. amamus vehementer. colimus cū veneratōe. Fero quot significatōes habet. quq. ferre portarē. ferre dicere. ferre optare. vt fert aius. ferre pducere. vt arbor fert bonos fructus. ferre pati. Cōsulo quot significatioēs habet. tres. Consulere. n. cū accusatiuo ē primi ordís actiuorū & significat petere consiliū. ut cōsule

iurisperitos. i. pete consiliū a iurisperitis. Cōsulere cū datiuo septimi ordīs actiuorū ē dare consiliū. ut cōsulant tibi iurisconsulti id est dēt tibi consiliū. Cōsulere neutræ secundi ordīs ē iuuā & p̄sidiū ferre. ut cōsule honorī tuo. cōsule calamitati hominū. vñ cōsultor quis p̄prie dicat q̄ cōsiliū ab alio q̄rit. significat tñ etiā eū q̄ consulit. ut ē in p̄uerbio illo. malū cōsiliū cōsultori pessimū Occido quātā hēt penultimā. longā qñ actm̄ est primī ordīs & significat īterficio. nā qñ penultimā breuē hēt neutræ est absolutū. & significat mori. q̄q̄ dicat etiā de sole occidit cū a cōspectu nostro terre īterpositione auferet & occasus solis q̄si mors. ita enī potest dici ortus hoīs & occasus sicut ortus solis & occasus Timeo & metuo cū primī ordinis sunt & accusatiuū habent significant formidare. vt discipulus timet p̄ceptorem. Quādo autem habent datiuum sunt septimi ordīs. & significant uereri ne qd malī alicuī accidat. vt timeo tibi. timeo mihi. timeo amico Perdo p̄dis quando habet accusatm̄ significantem rem idē est q̄ amitto. ut p̄didi pecuniam. hoc est amisī pecuniā. Quando autē habet accusatm̄ significantem aīal interdū significat amittere. ut p̄didi patrē. p̄didi fratrē. interdum significat destruere ut p̄dam inimicos meos. hoc est destruam eos.

Quid interest inter parere & parturire. Parturire neutræ est z desideratiuum. significat autem enitī & quasi partum desiderare: parere actiuum est. & significat in lucem iam emittere & enixā esse. ut quod iam diu parturiit aliquando pariet.

Recipio si accusatm̄ habet sine ablatō cū a uel ab primī ordinis actiuorū est & significat accipere. si autē cū ablatō et a uel ab sexti ordīs est & idē significat. Si uero datiuū habeat scđi ordīs neutrorū ē et significat p̄mittere. ut r̄cepisti mihi hoc ē p̄misisti mihi

Cogere aliquando significat compellere. aliquando cōiungere. & coadunare. ut cogite capellas. id est coadunate. *ipi te cogunt pietas.*

Superare aliqñ est uincere cū est actm̄ primī ordinis. aliqñ autē est neutræ & significat supesse. ut superāt pecunie. id est supsunt

Ve sunt uerba secundí ordinis. que exigunt nominatiuum ante se. & post se accusatiuum cum genitiuo uel ablatiui. ut tu ímplesti domum tritico. Et consulo te remedii.

Emo	mis	emi	ptum.	
Comparo	as	auí	atum	per comparare.
Vendo	dis	di	itum	
Venundo	das	uidi	atum	per vendere.
Reuendo	dis	di	itum	per reuendere.
Estimo	as	auí	atum	per stimare.
Redímo	mis	mí	ptum	per recomprare. <i>o redimz</i>
Culpo	as	ui	atum	per inculpare.
Arguo	is	uí	utum.	
Reprehendo	dis	dí	sum	per reprehendere.
Accuso	as	auí	atum	per accusare.
Inculso	as	auí	atum	
Increpo	as	auí	atum	
Damno	as	auí	atum	<i>per damnz</i>
Condemno	nas	auí	atum	per condemnare.
Castigo	gas	auí	atum	per castigare.
Punio	nis	iuí	itum	per punire. <i>o atormite</i>
Mulcto	ctas	auí	atum	per punire í denariis
Impleo	es	euí	etum	per impire. <i>sendiz</i>
Euacuo	as	auí	atum	per uitare <i>uacuz</i>

Quíd interest íter accusare & inculcare. inculamus maiores: accusamus pares uel inferiores. & possunt habere datiuú uel ablatm cū coram uel accusatiuú cū apud aut ante. ut Pyrrhus accusat penelopen supbie corā matre sua uel apud aut ante matrem suam. In uerbis p̄ciú significātibus in quo casu ponit̄ p̄ciú. in ablatio. ut emi equum decē mnis. uel emi equum magno p̄cio /z pōt ad di alius ablat̄ cū a uel ab. ut emi a Platone aut Socrate licut cū uendo pōt addi dtús. ut uendidí tibi libz decē aureis. Ceterum hec adiectiua tantí quantí & sua composita. ut tantidē. q̄ntiuis

quāticūq; quātilibet itē pluris & mīoris cū sine substātiuō sunt
 temp ponunt in gtiō & p̄ter hec omīa alīa in ablatiuō ponūt.
 vt Plautus. q̄ti eam emit vili. & Horatius. q̄nte empte puo. Ean-
 dem legē seruant hec adiectiua cū aliis etiā uerbis similibus. va-
 leo estio redimo ueno lucrōr conduco loco & aliis huiusmodi.
 Quod si addāt substātiua statī in abltō cōuertunt. & sicut nō
 dicimus q̄to emisti sed q̄ti emisti ita nō possumus dicere quāti
 p̄ciū emisti sed q̄to p̄ciō emisti. sic dicimus q̄tiuis emisti & q̄to
 uis p̄ciō emas. excipit̄ tantidē qd̄ in abltm̄ resolui nō pōt q̄a du-
 os tm̄ casus hēt tantidē & tantidē eadē rō ē de pluris et mi-
 noris cōparatiuis. Dicimus enim pluris emit. & minoris uēdit.
 dicimus etiā carius & uilius nō tñ carioris & uilioris uel emi uel
 uēdidi. Plinius lib. xxxv. cū de Pāphilo p̄ctore scribit. Neminē
 inqt̄ minoris docuit talento. i. neminē minori p̄ciō docuit q̄ ta-
 lento. cōtra Vallengis Laurētii sententiam. qui uult huiusmodi
 gtōs iungi dūtaxat cū uerbis emo ualeo uēdo cōsto sto estimo

Ve sunt uerba actiua tertiū ordinis. que exigūt no-
 minatiuum ante se. & post se accusatiuum. & da-

tiuum. ut trado te studiis philosophiæ:

Do	das	dedi	atum.	
Trado	is	idi	itum.	
Dedo	dis	di	itum.	
Tribuo	is	ui	utum	per dare.
Prebeo	es	ui	itum	
Impendo	dis	di	itum	
Prepono	is	ui	itum	
Antepono	is	ui	itum	per preferire. o anteponez
Prefero	ers	tuli	latū.	
Premitto	tis	isi	issum	per mādare i ante. o por ante dicit o mādaz
Dico	cis	xi	ctum	per dire. dicit
Dico	cas	auī	atum	per dedicare. o conſagrax
Subiugo	as	auī	atum	secrare. por fornetaz

Subigo	gis	egi	actum.
Subiitio	cis	eci	ectum per subiugare. e lot
Subdo	dis	didi	ditum to mettere.
Suppono	nis	si	litum.
Mitto	tis	si	sum. per mittar
Destino	nas	ui	atum per mandare. o mittar
Lego	as	auí	atum.
Oppono	nis	si	atum.
Obiicio	cis	ieci	atum per opponere. o gtrio
Predico	cis	xi	atum.
Prenuntio	as	auí	atum per predire.
Edico	cis	xi	atum per amittar
Indico	cis	xi	atum.
Iubeo	es	si	sum per comendare.
Impero	as	auí	atum.
Precipio	is	epi	eptum.
Nuntio	as	auí	atum.
Renuntio	as	auí	atum per auisare. o manifestar
Interdico	cis	xi	atum.
Prohibeo	es	ui	atum per vetare. per in-
Veto	as	ui	atum terdire
Commendo	as	auí	atum per recomandare. & laudare
Confero	ers	tuli	latum. per comparare. & amittar & disputare. & potest
Comparo	as	auí	atum per paragonare.
Prodo	dis	didi	atum per demonstrare. e
Indico	as	auí	atum per tradire. & mittar
Declaro	as	auí	atum.
Demonstro	as	auí	atum.
Manifesto	as	auí	atum.
Ostendo	dis	di	atum per demonstrare.
Explico	as	as	atum dechiarare per declarare
Enucleo	as	auí	atum & explicare.

Episcopus reges.
indiat festa sacerdos.

Dilucido	das	auī	atum	por deducar
Aperio	īs	ui	ertum	por abiri
Commodo	as	auī	atum	
Mutuo	as	auī	atum	per prestare.
Reddo	dīs	dīdi	itum	por dar
Restituo	is	uī	utum	per rendere. <i>restituere</i>
Promitto	tis	si	sum	
Spondeo	es	di	sum	per promettere.
Addico	cis	xī	ctum	per manicolare.
Accomodo	as	auī	atum	per aslettare. <i>lo empratar</i>
Dono	nas	auī	atum	per donare

Legare quot significationes hēt. duas. Legare enim est mittere.

vnde dicuntur legati. q̄ oratores mittantur. hinc etiam dicuntur col

lege quasi simul mittantur ad idem officiū. Item legare ē testa

mēto relinq̄re. unde dicuntur legata. hoc est relicta & legatarii.

Dare litteras dicimus non ei ad quem scribimus. sed ad eū. Et

ecōuerso non ad eum qui fert litteras sed ei. Vt do tibi litteras

ad Ciceronē. id est do tibi lras quas feras ad Ciceronē: & dedi

lras ad te Ciceroni. id est dedi Ciceroni lras quas ferret ad te.

Commendare quot significationes habet. duas. Est enim aliq̄n

primi ordinis & significat laudare. ut commendauī te in sena

tu & apud cesarē. hoc est laudauī. Aliquando est tertii ordīs. &

significat tradere fidei. ut commendo me tibi. id est tue trado

fidei. & cōmendo tibi pecuniam. aut commendo rem memorie

Quid interest inter mutuo & commodo. Cōmodamus que ea

dem restituuntur. ut libros uestes uasa & similia. Mutuamus q̄

non redduntur eadem. & consistunt in pondere fere & numero

& mensura. ut pecunias oleum triticum & similia. Vnde dicitur

mutuum quasi meum tuum q̄ ex meo fiat tuum.

Quod uerbū huius ordīs habere potest post accusatm̄ duos da

tiuos. do das. ut do tibi uirginē dono. dedi filie tue talētū doti.

Reddo quot signifiatiōes habet. tres. Reddere. n. huius ordīs

significat restituere. ut reddo tibi pecunias. Significat etiam cō-
 signare. ut reddo tibi lras quas Cicero mihi ad te dedit. Signi-
 ficat etiā facere qñ quarti ordīs ē. & duos hēt accusatīos. ut red-
 dā te doctrinē. i. faciā te doctū. Reddo quō cōponit̄. ex re &
 do. q̄re geminatur d: ut in secunda persona differat a redeo re-
 dis. in quo uerbo ideo iterponit̄ d. ut euitetur hiatus q̄ esset in
 reeo. hoc ē euphonie grā. quēadmodū fit in reditegro z r̄dimo
 Que sunt uerba huius ordīs que possunt eē etiā ordinis quīnti
 sunt hec. *Dono. impartio. augeo. cōduplico. accumulo.* & si qua
 sūt similia. dicimus. n. dono tibi libertatē. & dono te libertate.
 impartio tibi res meas. & impartio tibi rebus meis. Augeo tibi for-
 tunas. & augeo te fortunis. Cōduplico & accumulo tibi diuiti-
 as. cōduplico & accumulo te diuitiis. Que sūt uerba huius ordīs
 q̄ iungunt̄ tā dtō q̄ accusatiuo cum ad. duo. Rescribo & mitto.
 dicimus. n. rescribo tibi et r̄scribo ad te. mitto tibi z mitto ad te

Ve sunt uerba actiua quarti ordinis. que exigunt noīa
 tiuū & accusatīos duos. ut ego doceo te artē grāmaticā:

Doceo	es	ui	ctum	per insegnare.
Moneo	es	ui	itum	per amonire. <i>ar</i>
Flagito	as	auī	atum	per domandare.
Peto	tis	tīi	itum	
Posco	scis	sci	itum	
Postulo	as	auī	atum	
Rogo	as	auī	atum	per pregare. <i>restar</i>
Oro	as	auī	atum	
Celo	las	auī	atum	per nascondere
Caltio	as	auī	atum	per calzare
Induo	is	uī	utum.	per uestire.
Vestio	stis	iūi	itum	
Exuo	is	uī	utum	per spogliare. <i>asmidaz</i>
Cingo	gis	xi	ctum	per cengere. <i>restaz</i>
Interrogo	as	auī	atum	per domandare. <i>o pfitaz</i>

Quid interest inter orare & exorare. Orare est p̄cari. Exorare ē impetrare. Celo quot aliis modis construūt cum casibus suis. tribus modis, dicimus enī. celo tibi hanc rem. celo te hac re. celo te de hac re. Que sunt uerba huius ordinis q̄ post primū accusatm̄ possunt habere etiā ablatm̄ loco secundi accusatiui sunt hec. Cingo calcio siue calceo exuo uestio induo. Dicimus enim. induo te uestem & ueste. accingo me gladium uel gladio Calceo me coturnos uel coturnis. Exuo me & induo & Vestio palium & palio. Peto etiā & postulo plerūq; ablatiuum habēt cum a uel ab. Ut ego peto & postulo hec abs te.

Ve sunt uerba actiua quinti ord̄is. que exigunt noīatm̄ ^{actm̄} cū ablatiuo sine p̄positiōe. ut pasce te liberalibus studiis

Spolio	as	auī	atum	per spogliare.
Priuo	as	auī	atum	per priuare.
Onero	as	auī	atum.	por cargar
Aggrauo	as	auī	atum	per premere. ^{agruar}
Premo	is	essi	essum.	o. tormentar.
Exonero	as	auī	atum.	
Alleuio	as	auī	atum.	per alleggerire. ^{disargar}
Leuo	as	auī	atum.	por alumar
Impleo	es	euī	etum.	per impiere. ^{por alcar.}
Imbuo	is	uī	utum	fenclir
Euacuo	as	auī	atū	per uoitare. ^{u. g. u. d.}
Inficio	cis	eci	ctum	per tenere. ^{m. f. iona / o. d. a. n. d.}
Farcio	cis	si	arctum	per infarcare. ^{fenclir.}
Orno	nas	auī	atum	
Exorno	nas	auī	atum	per ornare. ^{afeytar.}
Alo	lis	uī	litum	laltuz.
Nutrio	tris	iuī	itum	per nutrire ^{por car p. m. a. t. e. n. e. z.}
Lacto	as	auī	atum	per lactare. ^{por da leche.}
Munio	nis	iuī	itum	per fortificare. ^{g. n. d. n. e. z.}
Inquiro	as	auī	atum	por buscar

Maculo	as	auī	atū	per machiare: <i>visuū</i>
Tego	gīs	xī	ctum	
Cooperio	ris	ui	ertum	per coprire <i>obruē</i>
Impartio	tis	ui	itum	p fare participare. <i>facere pti</i>
Pasco	cis	uī	stum	<i>mpar</i>
Cibo	as	auī	atum	per pascere. <i>por aparēta/o mā</i>
Educo	as	auī	atum	per aleuare <i>tenez.</i>

Pasco quot modis construitur octo. dicimus enim boues pascunt herbam. herba pascit boues. boues pascunt herba. herbis pascunt boues. ego pasco boues. ego pasco herbam. boues pascunt. boues pascunt

Lacto & lacteo quomodo differunt inter se. Lactare est lacte nutrire. ut matres lactant pueros. Lactere uero est lac sugere. ut infantes lactent. hoc est lac sugunt.

Impartio quot modis construitur quatuor. dicimus enim impartio tibi bona mea. impartio te bonis meis. impartior te bonis meis. & tu impartiris a me bonis meis.

Que sunt uerba que suscipiunt etiam deum. sunt hec septem. onero. ex onero. spargo. fundo. figo. sterno. leuo. ut onero te donis. & onero tibi dona. figo terram hasta & figo hastam terre. sterno lectulum. & sterno lectulum lecto. spargo fundo tibi aquam. spargo fundo te aqua. leuabo te hoc fasces. & leuabo tibi hunc fascem. Possunt addi huic ordini etiam aliorum ordinum uerba. ut tango te digito. uideo te oculis. secundo te auribus. cum alioquin primi ordinis sunt hec uerba. Audio etiam sexti

Ve sunt uerba actiua sexti ordinis. que exigunt nominatiuum & accusatiuum cum ablatiua a uel ab mediante. Ut

ego audiui hoc a patre. ego quesiiui hoc abs te.

Audio	dis	iui	itum	per odire: <i>oyz</i>
Ausculto	as	auī	atum	p ascoltare <i>esuchāz</i>
Alieno	as	auī	atum	por uindico ena ientē.
Auerto	tis	erti	ertum	per alienar. per ini <i>toluez</i>
Amoueo	es	ui	otum	micare. <i>por mouez/o qd</i>
Remoueo	es	ui	otum.	per remouere?

Abigo	gis	egi	actum	per clamare
Intelligo	gis	exi	ctum	per entendre
Diuido	dis	si	sum	per apartar
Separo	ras	aui	atum	
Accipio	pis	pi	ptum	per ferre
Recipio	pis	pi	ptum	per torere p receuer
Quero	ris	iui	itum	per domandare - bustar
Eripio	pis	ui	ptum	per torere e p liberat lib 2

Audio & ausculto iungunt etiam dno soli & significat obedire. sicut quod sequentis hoc est septimi ordinis & recipio similiter quod significat promittere. Amoueo hoc est remoueo sine d scribitur. nam si cum d scriberetur admoueo esset tertii ordinis & significaret adiungere siue appropinquare. Eripio duobus modis constructur. dicimus. n. eripio te a malis & eripio te malis. & est tertii ordinis. ut iste eripuit tibi filiam tuam. Quero cuius figure compositae. componitur. n. ex que & res. cum nihil aliud sit querere quam que sit res aliquid dubitare. ideoque per diphthongum scribitur quae & alia ratio esse possit. ut eius passiuum differat a quor. deponente quod est lametor. Quero in compositae mutat diphthongum in i longam. inquiror. cuius uerbi regimen uarie auctores accipiunt dicimus. n. quor uel requor hac rem abs te. & quor uel requor te de statu reipublice quemadmodum etiam deponente eiusdem significationis utimur. ut habeo quos propter & propterea hac re ab illo.

Verba sunt uerba actiua septimi ordinis. quae exigunt nominatiuum ante se & dnm post se sine aliquo accusato. sunt tamen quae haec putant magis neutra dici debere sed nos contrarium censemus cum etiam passiuam eorum recipiant. ut ego inuideo tibi. & tu inuideris a me Horatius in poetica. Ego cum acquirere pauca. si possu inuideor.

Inuideo	des	di	sum	per inuidiare. ab enuidia
Recipio	pis	pi	ptum	per promettere. Ferre
Audio <i>audio</i>	dis	iui	itum	per obedire.
Ausculto	tas	ui	tum	per obedire. esuare
Impero	as	ui	tum	per legnaregiare. mandaz

Benedicō	ci s	xi	ctum	per benedire.
Maledicō	cis	xi	ctum	per maledire.
Timeo	es	ui	caret sup.	
Metuo	uis	ui	caret	per timere.
Interdicō	cis	xi	ctum	per intendere. pone entōis

Nota q̄ non pōt dici hoc uerbū non esse actiuū. q̄a habet ī usu passiuū interdīcor. nec pōt dici q̄ habere possit accusatm̄ post se. nō enī possumus dicere interdico tibi aquā & ignē. nec interdico te aq̄ & igni. sed dūtaxat dicimus interdico tibi aq̄ & igni q̄q̄ passiuē possum dicere. tu iterdictus es aqua & igni. & aqua & ignis iterdictus est tibi. & tibi iterdictū est aq̄ & igni. sed hoc postremū ē magis ipersonale. Officio etiā officis huius ordīs ē id est noceo cuius passiuū ē officeor. Lucretius in secūdo. officiū tur uti cogant tardius ire. Inuideo cuius figure cōposite. vñ cōponit ex in & video q̄ oculos & aimū in eos q̄bus iuidemus cōtinue intētos teneamus p̄pter qđ veteres hoc uerbū nō dtō sed accusatio iungebāt. vt Ennius. q̄snā liberum florem inuidit meū

De verbo Passiuo.

Vid est uerbum passiuum. quod in or desinēs formatur ab actiuo. Quot sunt ordies uerboꝝ passiuoꝝ. septē sicut actiuoꝝ. & oēs exigunt añ se nt̄m p̄sone patiētis. & post se abltm̄ cū a uel ab p̄sone agētis. ut preceptor amat Pyrrhū. Pyrrhus amat a p̄ceptore: p̄ceptor docet Pyrrhū. pyrrhus docetur a p̄ceptore. Casus. n. qui ultra duos p̄cipales sunt nō mutant ī passiuo. ut ego doceo te grāmaticā. tu doceris a me grāmaticā. ego sūmo studio scribo mihi libꝝ calamo ī mēbranis bonitate eius utilitate mea quocūq̄ loco & t̄p̄e. ~~sa~~ me sūmo studio scribit mihi liber calamo ī membranīs bonitate eius utilitate mea quocūq̄ loco & tempore.

Diligor	ris	ctus sum	per esse amato.
Emor	ris	ptus sum	p esse cōparato.
Dor nō est in usu	ris	tus sum	per esse dato

Doceor	ris	ctus sum	p essere in segnado.
Spolior	ris	tus sum	per essere spoliato & spoliado.
Audior	ris	tus sum	per essere o dito. o ydo
Inuideor	ris	tus sum	p essere inuideato. & enuidia.

De verbis Neutris.

Vod e uerbu neutre. quod in o desines no format passiuum in or. Vn dr neutre. qa hec uerba neutra sut hoc e nec actia nec passiuu. Quot sunt ordies uerboru neutroru. noue Substantm qq iproprie dicat neutre. qa no desinit in o. Possessiuu. acqsiuu. transitiuu. effectiuu. absolutu. imperfectu. neutrum passiuu. & neutropassiuu. Que sunt uerba neutra primi ordinis q dicunt substatiua. ut sum es est quod p se substat. ut ego sum & in ipm cetera uerba resoluunt. ut amo. i. amas sum. Legebā. id est legens erā. & ab eo composita. ut absum adsum. Copulat aut similes casus. ut ego su fortis. Cōstruit etiā cū gto. ut hic liber est Pyrrhi. & cū dtio. ut est mihi pater. & cū ablatiuo. ut sum magno animo. & cū duobus datiuis. ut sum tibi cure. sum tibi i pedimēto. & cū abltio cū ppositione uel sub uel apud. ut sum i foro. sub tecto. apud macellū. interdum sine casu posteriore. ut deus est. deus fuit semper. & deus erit semper. Cōposita autem iunguntur fere semper datiuo. ut ego intersum lectioni. illi iest uirtus. multa mihi desunt. *absuz. struit ai. ab. opus sub reasione. & possid ai. ac. p uerba sub in telecto.*

Sum	es	fui	per essere.
Intersum	es	fui	per essere p sente.
Obsum	es	fui	per nocere in p e r e z
Prosum	des	fui	per gionare. apucchi
Presum	prees	fui	per sopraftare ensemorcar se
Adsum	es	fui	per essere appsto. i. p sente. acerta
Absum	es	fui	per essere absente.
Desum	es	fui	per manere. de falle scz
Insum	es	fui	per essere dentro. allegarse
Subsum	es	fui	per essere sotto. sometarse

absid. es. fui. por s absente. i pte.
assid. es. fui. por s p sente.
desid. es. fui. de falle cer. oio
mesid. es. fui. e tre uenir.
insid. es. fui. p e r e allegor.
possid. es. fui. p r e p d.
psid. es. fui. p r e s e i s n o r c a r.
prosid. des. fui. p r e a p u c c h i
obsid. es. fui. e n p e a r.
subsid. es. fui. p s o m e t a r s e
insid. es. fui. e s t a r d e b i p o.
absid. es. fui. e s t a r d e b i p o.
absid. es. fui. e s t a r d e b i p o.
absid. es. fui. e s t a r d e b i p o.

Superlum es fui ^{por semeter / o qda} ~~p effere de sopra & p auanzare~~

Nota q̄ adlū nō significat p̄ns sum vt qdam existimāt sed p̄pe sum. sicut absum significat lōge sum. qd̄ ex ipsa significatōne p̄positiōis cōponentis itelligit̄. ad enī significat apud & q̄si p̄pe Cicero de officiis. inter hominē & beluam hoc maxie itereft. q̄ hec tm̄ q̄tū sensu mouet̄ ad id solū quod adest quodq̄ p̄ns est se accomodat. hoc ē ad id quod p̄pe ē & qd̄ p̄ns est. qd̄ ipemet declarat subiungēs paululū admodū sentiens ptm̄ aut futurū. i. sentiēs tm̄ quod adest hoc ē quod mox abiit uel mox futurū ē. Que sūt uerba neutra secūdi ordīs: q̄ dicūt possessiua & exigūt ntm̄ añ se et post se abltm̄ sine p̄positōe vt pyrhus abūdat libris

Egeo	es	ui	caret	sup. ^{por abmenester}
Indigeo	es	ui	caret	^{per hauer bifogno}
Careo	es	ui	tum uel cassū	^{per maneat turca}
Abundo	as	ui	atum	
Affluo	is	xi	xum	^{per abondare.}
Exubero	as	auī	atum	^{effort}
Satago	gis	egi	ctum	^{per effere diligente}
Memini	sti	it	caret	^{per ricordarsi.}

Que sunt ex his q̄ & ḡtio iunguntur. Egeo. indigeo. satago: ut Terētius. hic satagit rerū suarū. i. anxius & curiosus ē rerū suarū Memini huius ordīs neutre est. licet in o nō desinat & tm̄ iungitur aliqñ accusatiuo: ut Virgilius. Forsan & hec olim meminisse iuuabit. Aliquādo etiā iungit̄ ablatiui cū de p̄positione. Sed qñ accusatiuo & ḡtio iungit̄ significat recordari. ut nō memini hanc rē uel huius rei. hoc ē non recordor: quādo aut̄ iungit̄ ablatiō cū p̄positōe uel interdū ḡtio significat mētione facere. ut Priscianus nō memit̄ de hac re uel huius rei. hoc ē mētione nō fecit. Abūdo & affluo p̄nt esse etiā possessiua. dicimus enim ego abūdo & affluo rebus oibus. & res oēs abundāt & affluūt mihi Careo & indigeo differūt. q̄a non indigemus oibus q̄bus caremus. utputa caremus multitudie seruoꝝ q̄ nō idigemus: oibus

autē qbus indigemus caremus. q̄a si nō caremus nō idigeremus
 Deficio deficiō huius ordīs ē. ut ego deficio pecunia. pōt tñ esse
 possessiūm secūdi ordīs. ut pecunia deficit mihi. pōt quoq̄ esse
 actiūū primī ordīs. ut inopē deficiūt oēs amici. hoc est deserunt
 Que sunt uerba neutra tertii ordīs. q̄ dicunt acq̄litiua & exigūt
 ntrm̄ ante se & post se dtm̄. ut ego indulgeo amori nostro.

Seruiō	is	ui	tum	per seruire.
Inseruiō	is	ui	tum	
Fauēo	es	ui	autum.	per fauorez otorgar
Aspiro	ras	ui	tum	per fauorire. aspiroz
Benefacio	cis	eci	actum	per benefarez
Derogo	as	auī	atum	per detrazere. destruyz
Detraho	is	xī	ctum	per bialmiare. per murmuraz
Studeo	es	ui	caret	per studiare.
Hereo	es	si	sum	
Inhereo	es	si	sum	per acostarse. per alligarse
Adhereo	es	si	sum	
Obuiō	as	ui	tum	
Occurro	ris	ri	sum	per incontrarse
Succurro	ris	si	sum	
Subuenio	nīs	nī	tum	per socorere.
Prouideo	es	di	sum	per prouedere.
Placeo	ces	ui	tum	per placere
Displiceo	ces	ui	tum	per desplacerē.
Proficio	cis	eci	ctum	per fare profecto. apuiclioz
Parco	cīs	peperci.	sum	
Indulgeo	es	dulsi	tum	per perdonare
Pareo	es	ui	caret	lupinis
Obedio	dīs	iui	itum	per obediretz
Obtempero	as	ui	atum	
Annuo	is	ui	utum	per acconfomire. consensu otorgar
Abnuo	is	ui	utum	per denegare

Soluo	is	ui	utum	per pagare
Caueo	es	ui	utum	per guardarfe.
Obſiſto	ſtis	ui	atum	
Obſto	ſtas	ſtiti	atum	per reſiſtere:
^{reſiſto} Repugno	gnas	auī	atum	per repugnare o ^{oſtēdi}
Cedo	is	eſſi	eſſum	per dare loco
Conſulo	is	ui	ultum	per conſeſſare
Debeo	es	ui	itum	per eſſere debitorē
Satiſfacio	cis	eci	ctum	per ſatiſfarez
Incumbo	is	ui	itum	per ^{contēderē} attendere. ^{oſtēdi}
Sapio	is	ui	itum	per hauer ſapore. ^{ſale}
Acquieſco	ſcis	eui	etum	per ſtare contento o ^{oſtēdi}
^{per attendere} Vaco	as	auī	atum	per attendere. ^{oſtēdi}

Hereo quot ſignificatioēs hēt. duas. aliqñ. n. ſignificat adherē vt hereo pieti. aliqñ dubitare & tūc eſt abſolutū. vñ fit frequēta tiuū heſito. vt Iuuenalis. & tñ heret & dubitat alta Chionē deducere ſella. Placeo quō facit ptm. placui & placitū ſum. ſicut etiā pleraq; alia neutra. Iuro iurauī & iuratus ſū. Prādeo prandi & prāſus ſym. Ceno cenauī & cenatus ſū. Careo carui & caſus ſum. Pateo patui & paſſus ſū. Titubo titubauī & titubatus ſum. Poto potauī & potus ſū. Potus tñ cenatus et iuratus aliqñ paſſi ue capiūt. ut e poto medicamēto efflauit aīum & iuratus diſceſ ſit & it icenatus cubitū. Caueo pōt etiā inter actia cōnumerari ſeptimi ordīs; & eius paſſiuū eſt caueor. vt caue tibi. i. attēde ne qd tibi mali accidat. pōt etiā iungi cū abltio cū ppoſitōne. ut caue ab illo. Itē cū accuſatio. ut caue illū. itē cū alio uerbo. vt caue cadas. Vbi notandū eſt qd cū negatōe & ſine negatōne eadem ē ſignificatio. ut caue cadas. & caue ne cadas idē ſignificant. Seruio et iſeruio quō differūt. illud neceſſitatis ē. hoc voluptatis Cōſulo debeo et ſapio interdū hnt poſt ſe etiā accuſatm. ut cōſulo tibi cōmodū tuū. et debeo tibi talentū. et carmia ſapiunt de morſum vnguē. ſed tūc cōſulo et debeo ſuunt actiua. ſapio vero

nō est actm. sed figurata ē hec locutio sapit mel. hoc ē habet sa-
 porē mellis quēadmodū fit in qbusdā aliis uerbis actis passiuis
 & neutrīs. ut ille agit uxore. i. agendo rēp̄sentat uxorē. & uxor
 temulenta uomuit maritū. i. uomitu sperfit maritum. & tu uiuis
 bacchanalia. i. uiuēdo bacchanalia exerces. sonas asinū. i. sonan-
 do refers asinū. & epistola redolet antiq̄tatē. i. bñ olēdo rēp̄sen-
 tat antiq̄tatē. Ad hec dicunt aliq̄. expuisti me. exsibylasti me.
 execrasti me. i. expuendo exsibylando execrando derisisti me.
 Quod uerbū ex his cōtrariā sibi hēt significationē cū ablatiuo
 iungit. Vaco. nā si dtio iungit significat do operā. ut uaco lris.
 si uero abltio significat cōtrariū. ut uaco curis hoc ē careo. si ab-
 solute ponat uacare interdū significat supfluū eē. ut .xv. carmina
 uacant. i. abundāt & supflua sunt. interdū cōmodū esse et ocium
 esse. ut si uacat nros audire labores. i. si cōmodum si ocium est.
 Que sūt uerba neutra quartī ordīs. q̄ trāsiua dicūt & exigunt
 nt̄m ante se post se accusatm. sicut actiua. ut tu aras terrā. z ego
 sero agr̄. potest etiā addi dtūs. ut Virgilius. En quis cōseuimus
 agros. & habēt passiuum in tertiis personis. in utroq̄ numero.
 ut terra arat a te. & agri serunt a me. Poete tamen p̄ prosopo-
 peiam utunt̄ etiam aliis p̄sonis. ut si terra loquens dicat aror :

Aro	as	auī	atum	per arare.
Colo	is	uī	ultum.	per lauorare. <i>Fba q̄ d̄ horra</i>
Semino	nas	auī	atum	per seminare. <i>sibr̄</i>
Sero	is	uī	atum	
Insero	is	uī	ertum	per inestare.
Consero	is	iūī	situm	per porre.
Planto	as	uī	atum	per plantare.
Poto	as	auī	atum	
Bibo	bis	bi	itum	per bere. <i>duer.</i>
Edo	dis <i>es</i>	dī <i>est</i>	sum	per mangiare. <i>omez</i>
Comedo	dis	dī	sum.	
Ceno	as	auī	atum	per cenare.

Coquo	quis	xi	ctum	per cocere.
Decoquo	quis	xi	ctum	per padire et columar
Digero	ris	ssi	stum	per padire digern ogaster
Sorbeo	es	ui	caret	per inghiottire sorbez
Mingo	gis	xi	ctum	per pillare. mcaz.
Suo	is	ui	tum	per culare. aser
Dissuo	is	ui	utum	per discolorare.
Neo	es	eu	etum	per filare.
Glomero	as	ui	atum	per naspare. debamaz
Texo	xis	ui	xtum	per texere.
Voluo	is	ui	lutum	per uolgere
Euoluo	is	ui	lutum	Per uolgere. desoluez
Inuerto	tis	ti	sum	per reuerlare. reuoluez
Retexo	is	ui	xtum	per texere.
Implico	cas	ui	atum	per auilupare. efumaz
Impedio	is	iu	itum	per impedire
Explico	cas	ui	tum	per suiluppare declaraz
Misceo	ces	ui	xtum	per mescolare.
Frango	gis	egi	ctum	per spezare qbra
Scindo	dis	di	issum	per rompere. orz
Findo	dis	di	sum	per spacare
Diuido	dis	si	sum	per spartire de partiz
Incido	dis	si	sum	per tagliare talaz
Sero	as	ui	atum	per legare.
Amputo	as	ui	tum	per mozare qbra
Edifico	as	ui	atum	per edificare
Malo	is	ui		per macinare. miss qrez
Pinso	is	ui	stum	per ammassare. uia pastor. is pama d. 10
Contundo	dis	di	usum	per pistare qbrataz
Pingo	is	xi	ctum	per depengere pinta
Terebro	as	ui	tum	per irriuellare.
Perforo	as	ui	tum	per forare.
Calleo	es	ui	tum	per optime qalite fare

Vello	is	li	ulsum	per cauare: arrāre
Condio	is	iui	tum	per condire: orāre
Puto	as	ui	tum	per putare: pensar.
Meto	is	ui	stum	per metere: por cogere
Repastino	as	ui	tum	per repastinare: farre
Tero	is	ui	tum	per tritare: abranth
Vindemio	as	ui	tum	per vindemiare.
Nauigo	as	ui	tum	per nauigare.
Inhibeo	es	ui	tum	per liare la naue.
Pitisso	as	ui	atum	per gustare.
Pregusto	as	ui	atum	p fare la credensa.
Triuiro	as	ui	atum	p battere el grano aba rll?
Ventilo	as	ui	atum	per auentare: abchar
Pulso	as	ui	atum	per battere: tancz.

Nota q̄ sero seris seui satū significat idē qđ semio. qñ aut facit ^{imp. sui.}
in supino fertū significat plātare. ut serit arbores. Virgilius. in-
sere nūc Melibee pīros. vñ dīr ager cōsitus. i. plenus arboribus.
significat etiā ordinare. unde dīr series. i. ordo & desero .i: dereli-
quo. & serio aduerbiū cuius contrariū est ioco .interdū signifi-
cat inserere & per ordinē miscere. & itexere. unde ferta dicūt co-
rolle floribus itexte. dicūt etiā ipse corone ferta hoc ē itexte flo-
ribus. Lucanus. accipiūt fertas nardi de flore coronas. inserit eti-
am ramus ī arbore. Cōserere etiā significat semiare & plantare.
Virgil. En q̄s cōseuimus agros. possumus tñ dicere seui triticū ī
agro & seui aḡe tritico. cōseui hortos arboribus. & cōseui arbo-
res ī ortis. Inseui malū ramusculo piri. et ramusculū piri ī malo ī
serui. un̄ fit satio et isitio q̄ duplex ē et cū ifixo trūco sterili inse-
rit furculus fecūde arboris et cū germē aliene arboris inserimus li-
bro iciso cortice. Putare pprie ē rsecare q̄ supflua sūt. vñ dicimus
putare uites et ueteres dicebāt argētū pux putū. i. purgatissimū
Hinc fit amputare qđ est rsecare. ppterea putare dicūt cogitar
qa cogitando q̄si rsecamus q̄ supflua sunt & qđ melius sit mē

te cōcipimus. Hinc descēdunt etiā disputare. deputare .reputare
 cōputare. Pitisso qd pprie significat. pce uinū gusto q̄si tētan.
 di grā. Terētius. Pitissando multū uinū absumpsisti hodie. Tale
 est uerbū quo Plautus utit̄ cyathisso. q̄q̄ sexti potius ordīs sit.
 ut cyathisso apud te quando poto. tale est etiam grecisso.

Ventilare quot modis cōstruit̄. dicimus uētilare triticū. hoc est
 uentilando purgare. & uentilare aux̄ digītis sudātibus dixit lu
 uenalis. dicimus etiā uentilare faciē & corpus flabello.

Pulsare pprie ē pcutere. ut pulsat pugnis pectora. Antiq̄ pulso
 dicebāt. un̄ sit ut significet etiā canere siue ludere. ut pulsat citha
 ram. nec pōt dici cāpana pulsat sed pulsa. nec campanā sono.
 sed pulso. possumus tñ dicere sono cāpana. sicut sono cithara.
 ablti casus. ut Virgil. cythara crinitus hiopal psonat aurata. pos
 sumus etiā dicei cāpana sonuit tertiā et q̄rtā horā. et tertia hora
 pulsata ē. & quotta hora pulsata ē. Virgilius. Iāq̄ eadē digītis
 iā pectore pulsat eburno. aliqñ sono iūgit̄ cū accusatio. Virgili
 us. nec uox hominē sonat. i. exprimit sonādo. & silue resonāt a
 marilida. i. resonādo exprimūt. Sunt q̄dam alia uerba huius
 ordīs q̄ raro & apud poetas in primis. & secūdis psonis in usu
 sunt. in tertiis uero personis frequens est usus eorum.

Pluo	is	ui	tum	per piouere. <i>Noner</i>
Ningo	is	xi	ctum	per neuegare. <i>neuer</i>
Tono	nas	ui	tum	per tonare <i>atrom</i>
Corusco	cas	ui	tum	per balenare. <i>resplidat</i>
Fulmino	nas	ui	tum	per fulminare. <i>Fon</i>
Grandino	nas	ui	tum	per grandinare <i>gr</i>

In his nō ponit̄ ntūs exp̄ssus & subaudit̄ deus ut ^{deus} ~~implet~~ pluit
 hodie magnos ibres. Liuius tñ & Valerius pluisse lapidibus di
 cūt. et Virgil. i Geor. dixit. nec dēsior aere grādo. nec de cōcul
 sa tñ pluit ilice glandis: tñ hoc loco noīatiui casus esse uidet̄.
 Que sunt uerba neutra q̄nti ordīs. q̄ effectia dicūt̄ & exigūt añ
 se nt̄m & post se ablt̄m sine p̄positōne uel act̄m cū p̄positōne

ob aut ppter. vt ego caleo igni. vel ob ignē. aut propter ignem				
Caleo	es	ui	caret	per scaldarse. <i>esallentarse</i>
Frigeo	es	ui	caret	per hauer freddo. <i>esfruisse</i>
Gaudeo	es	sus	sum	per alegrarse.
Pingueo	es	ui		per ingrassarse: <i>poz engrassarse</i>
Palleo	es	ui		per mipallidirse. <i>amarillarse</i>
Areo	es	ui		per secarse.
Vireo	es	ui		per inuerdarse. <i>enverdarse</i>
Tepeo	es	ui		per intepidirse <i>entibiarse</i>
Albeo	es	ui		per imbianchirse. <i>enblanquarse</i>
Nigreo	es	ui		per anegrirse. <i>ennegrase</i>
Rubeo	es	ui		per arosirse / <i>enhermesarse</i>
Floreo	es	ui		per fiorire. <i>florarse</i>
Tumeo	es	ui		per fincharse.
Turgeo	es	ui		per gomfiarse: <i>alimparse.</i>
Ferueo	es	ui		per bollire. <i>poz enfermarse</i>
Stupeo	es	ui		per stupire: <i>mamillarse / esputarse.</i>
Horreo	es	ui		per hauer horroꝝ. <i>espatarse</i>
Mereo	es	^{me} caret		per dolerse <i>o dorarse</i> entrustarse.
Caleo	es	ui		per fraglie el callo. e
Splendeo	es	ui		
Polleo	es	ui		per resplenderez
Liqueo	es			per manifestarse. <i>o derretirse.</i>

Caleo per simplex l huius ordīs est & significat calefcere hoc ē calefieri. p duplex uero l similiter huius ordīs esse pōt. & significat callū facere. ut nimio dolore obcalluit. aliqñ quarti ordinis est hoc ē neutri transitiuī. & significat callidū sive astutū esse & optime aliquid scire: ut dicēda silendaq; calles. Merere qñ primā sillabā longā habet cū diphthōgo significat mestū eē & anio egre & caret. ptō. nā mestus. a. um. nomē est nō pticipiū. Mereo uero hñs sillabā primā breuē idem est quod mereor. & facit in pterito merui sicut mereor meritus sū vel fui. vt ego merui laudē

siue meritis sui laudē. illud. n. neutre hoc deponēs ē tānsitiuum
 mereo etiā idē ē qđ milito sub stipēdio. ut iste meret sub celsar
 .i. militat et ē sexti generis neutre q̄ absoluta dicūt. dicit q̄ a
 mereo q̄ ē p mercede aliqd opor. vñ ipsa merces dr̄ potius q̄ a
 mercādo. hīc meretrices dicte sūt ipse quoq; suā militiā exercen
 tes ac stipēdia sua faciētes & adiectm̄ meritorius a. um. uñ stor
 ta mascula pueri meritorii uocāt. hīc etiā taberne meritorie di
 cūt. at apđ. A. Gel. Tais meretricādo magnā pecuniā demēbat
 mereo etiā et mereor qñ post se abltm̄ hnt cū ppositōe de signi
 ficat tractare: ut ego bñ mereor de te. Antonius male meritis ē
 de militibus suis. siue male meruit de militibus suis. Virgilius. si
 bñ qđ de te merui. sic dicunt etiā pmereo & pmereor. cōmereo.
 & cōmereor. inter q̄ hec. differentia ē. q̄ pmereor & meremur
 bona. cōmeremur mala. demereri etiā dicimus. i. bñ mereri. Vt
 Quītilianus. ut pleniori obsequo demerer amātissimos mei. unde
 male usurpāt aliq̄ demerita p uiciis. Emeriti milites dicūt q̄ ob
 i grauescentē etatē ab onere militādi liberāt nec amplius merēt
 Que sunt uerba neutra sexti ordinis. que absoluta dicuntur. &
 exigunt ante se noīatiuū. post se autem nullo indigent casu. ut
 deus est. ego uiuo. tu uiuis. q̄q̄ possit eē abltm̄ cū in uel sub. uel
 alia huiusmōi ppositōe. ut deus ē i celo. nos uiuius sub Ro. po.

Viuo	uis	xi	ctum	per uiuere.
Occūbo	is	ui	tum.	per adstare
Obeo	is	ui	tum.	per mori
Pereo	is	ui	tum	per perire
Intereo	is	ui	tum?	
Occido	is	di	sum.	per matare
Dormio	is	ui	tum	per dormire.
Deficio	cis	xi	ctum	per mancare. Desfallere
Quiesco	cis	ui	tum	per riposare.
Iaceo	es	ui		per iacere.
Sedeo	des	di	sum	per sedere. Absentare
ualeo	es	ui		estir bene no poder.

Verbum nō absolū ē illud qđ
 atz solo. n. pfectū hēt pēdē. ut
 ambulo. uigilo. 2 traha sic ista mltō
 indiget casu. s̄ ep̄ sua nātē possō
 rege. dātūm ep̄ uij adstare. 2 abō
 ep̄ uij amē. 2 ab acm̄. p p̄. sub m̄
 tletā. ut ambulo ē uiaz tuō m̄. s̄.
 E generalit̄ possūt rege ac. octo mōi
 p̄mo n̄ p̄fīgāz signōdōs. ut doleo
 2 cap. v. q̄ t̄. 2. m̄. p̄ u b̄ s̄ m̄ tle
 tid ut ex p̄tū l̄nḡ. mea ititāz tuā.
 1. enarrat̄. optem̄ iustitāz tuāz.
 3. terao n̄ qñ terminat modū uite
 4. ut iste uiuit hōm̄. i. humane
 5. uerbo p̄ p̄pōitōez sic p̄ adret̄ suo casuali. 2. nō m̄ ep̄ p̄ spaciū ut ambulāz dōc̄ m̄ l̄ias
 6. ut uigilāz totāz noctē. adstā tres mōs v̄ ab m̄ s̄ l̄y. 7. n̄ p̄ p̄z sub m̄ tletāz. ut ambulo uiaz. i. p̄ uiaz. 8. n̄ m̄ s̄
 re uerbali ut ambulo ambulādoz uigilo uigilāz. qz m̄ quobz uerbo d̄m̄ d̄ meliōr̄ res uerbaliō.
 s̄ v̄ uio. nō. aut tenet̄ trāstū. aut adstā. s̄ ite nēt̄ adstā. reg. dātū. ut gustādo uinūm dō. s̄ iac̄ tenet̄ trāstū. qđ s̄ d̄ aut ē
 sustātū aut aduēt̄. s̄ s̄. regit̄. ac. ut. uino hōm̄. s̄ aduētū. aut ē. generale. aut sp̄ciale. s̄ generale. pōt̄ m̄ nō. ut uino s̄ l̄y
 s̄ ē sp̄ciale ut logicz. ḡmaticz. rethoriz. 2 s̄ m̄ p̄ha. pōt̄ m̄ nō. v̄ m̄ accusatū. ut uino ḡmaticz v̄ ḡmaticz

Sto	stas	ti	tum	per stare.
Surgo	gis	xi	ctum	per drizarse: <i>loniturse.</i>
Maneo	es	si	sum	per stare fermo <i>o qdar</i>
Remaneo	es	si	sum	
Resto	stas	ti	tum	per restare.
Cado	dis	cecid	sum	per cadere.
Ruo	is	ui	tum	per ruinare
No	as	ui	tum	<i>ndar.</i>
Nato	as	ui	tum	per natare.
Nauigo	as	ui	tum	per nauigare.
Emergo	gis	si	sum	per vlti fora. <i>zapuer?</i>
Volo	as	ui	tum	per uolare. <i>svca</i>
Salto	as	ui	tum	p saltar. e p ballare
Laboro	as	ui	tum	p afatigare. i. p lauorañ <i>fbaz</i>
Sudo	as	ui	tum	per sudare.
Ludo	dis	si	sum	per guicare <i>jugar</i>
Vigilo	las	ui	tum	per ueghiare. <i>vehca</i>
Titubo	as	ui	tum.	
Nuto	tas	ui	tum	per uacillare <i>por dudar</i>
Vacillo	as	ui	tum.	
Labo	as			per cascare <i>delesna</i>
Hio	as	ui	tum	<i>por hosteraz</i>
Hisco	cis			per spandecerare.
Euado	dis	di	sum	per scampare.
Sum	es	fui		per essere
Vesperasco	cis	scit		per farse nocte <i>amochca?</i>
Lucesco	cis	scit		per farse di. <i>Scz de dia.</i>

Viuo volo las et aliq̄ alia ex supradcis hñt etiã post se ntm̄ .ut
 uiuo felix h̄ auis volat hilaris. uiuo etiã aliqn̄ hēt actm̄ post se vt
 viuo uitã. sicut etiã dicimus .obeo mortē. dicimus etiã iste viuit
 asinū. et hī viuūt bacchanalia. i. viuēdo sequūt asinū. et bachana
 lia quēadmodū etiã dicus tu euigilasti plia. i. vigilādo scriplisti

A uiuo deriuat uictus qđ uerbū alimonīā significat. ut Virgili-
 us: tū uictu reuocās uires. & Teren. semp erit p̄sidiū Clithípho
 uictus uestitus. qñ accusatm̄ hēt uiuo actiuū est primi ordīs .ut
 uiuo etatē. un̄ & passiuū hēt. iā tertia uiuif etas. hinc fit conuiuo
 cōuiuis cōuixi ctum. per uiuere e fare una spesa in sieme. inde cō
 uictores q̄ simul uiuūt. sed duo hec cōuiuator q̄ ad cōuiuiū inui
 tat & cōuiua q̄ iuitat a cōuiuor aris. uerbo deponēti hnt origi-
 nē. Titubare ē eius q̄ n̄ pōt īsistere pedibus ut faciūt hebrīi atq̄
 groti trāfferē q̄ ad aīm :ut ille titubat. i. mō ait mō negat .z ne
 scit qđ loq̄t. Natate ē alicuius magne molis ruinā minantis. &
 trāfferē ad aīm. Labare ē repēte ruere. ut labat turris & ad aīmū
 quoq̄ trāfferē .ut labascit ille uno uerbo tam cito. & d̄r̄t a labor
 ris. nā labi ē leuiter et sensū deorsū ire. Itē ab elabor beris. qđ est
 piculū fugio. ut hic ē elapsus. i. periculū aufugit istar anguille. q̄
 elabēs maibus fugit. Quid īterest īter hiare et hiscere. hiare ē ali
 qđ sua spōte apire externa aliq̄ ui. ut hia tellus siue lignū. hiscerē
 ē oris tm̄ & quidē humani. & capis̄ p̄ loqui. ut nō audeo hiscerē
 Sum es ē qñ absolute ponit̄ .i. solū unū nt̄m ante se hns̄ huius
 ordīs neutroꝝ est. ut deus ē & semp erit inuidia & huiusmodi.
 iungit̄ aut̄ & cū ḡtio qnq̄ modis primo qñ significat possessio
 nē. ut hoc pecus est melebei. Secundo quādo notat laudē uel ui
 tuperationē. ut hoc pecus ē magne utilitatis uel magni detrimē
 ti cuius loco aliqñ ponit̄ ablt̄s. ut Catilina fuit magna ui cor
 poris & animi. tertio qñ nullū habet nt̄m sed genitiuū cū infini
 to & significat īterest. ut discipulī ē honorare magist̄r̄. Quarto
 qñ sumitur pro ualet & ad p̄cium tendit. ut quanti est sumito.
 pro quātum ualet Cesar. Tanti eius apud se gratiam esse osten
 dit. uti & reipub. iniuriā & suū dolorē eius uolūtati ac precibus
 condonet. Quinto qñ māsiōnē significat. ut ego sum domi mee
 tu es domi tue. itē domi n̄re. domi ūre. domi aliene . Vbi notā
 dū ē q̄ cū aliis adiectis nō iūgeret̄ neq̄. n. dicer̄mus ego sū domi
 honeste et domi pulchre sed ī domo hoēsta et ī domo pulchra

& licet dicere sum domi & sum in domo. sicut egredior domo. & egredior e domo. Iungit etiam sum cum datio et significat habeo ut sunt mihi bis septem prestanti corpe nymphe. Item cum duobus dativis. ut tua uerba sunt mihi contemptui. Item cum datiuo & infinitio sine ntō. ut non est cuiquam fallere. item cum accusatio sine prepositione. ut hoc est apud Virgiliū. item cum ablatio sine prepositione. ut hec est prestanti corpe. item cum ablatio cum prepositione in. ut in mea manu est. item penes uos est. Est autem penes esse non apud aliquem esse sed in manu & quasi potestate alicuius esse. Aliquod est idem significat quod vergit & expositum est iungit quod accusatio cum prepositione ad. Cesar Aquitania a Garuna flumine ad pireneos montes & eam partem oceanum que est ad hispaniam pertinet. Aliquod iungit cum infinitio sine aliquo casu. ut cernere erat id est cernere licebat. Pernoctare est totam noctem insomnem ducere. Peruigilare etiam idem significat sed in hoc differunt quod illud nocte duntaxat hoc etiam die fit. unde pernox & peruigil. Que sunt uerba neutra septimi ordinis, que imperfecta dicuntur & exigunt nomen ante se & post se obliquum cum prepositione nisi fuerint nomina aduerbialiter posita. ut eo in urbem. eo domum.

Abeo	is	ui	tum: per yr.
Discedo	is	ssi	ssum per partire
Recedo	is	ssi	ssum
Eo	is	iuui	itum per yr.
Vado	is	si	sum
Incedo	is	ssi	ssum per andare
Pergo	is	xi	ctum
Venio	is	ni	tum per uenire.
Redeo	dis	ui	tum
Remigro	gras	ui	tum per tornare.
Introeo	is	ui	tum per intrare dentro
Exeo	is	ui	tum per uscire. salir.
Transeo	is	ui	tum per passare
Transmigro	gras	ui	tum per trapassare.

Contendo	dís	di	tum	percontender
Pugno	gnas	uí	tum	per combattere?
Certo	tas	ui	tum	o' pelear.
Curro	ris	curri	sum	per correre

Pergere proprie est iter. aut rem aliam inceptam prosequi.
 Venio apud doctos frequenter ponit' p' eo. ut ueniebā ad illū. si
 cut cōtra eo. p' uenio. ut eo ad te & ambo se coniungunt' cū da
 tiuo sine p'positione. ut id clamor celo ueturacq; delup urbi. &
 hostes ueniunt excidio. hoc est ad excidium.

Migrare est domiciliū mutare & alio se ad habitandū conferre.
 Remigrare est oppositū hoc est ad primū domiciliū reuerti. Et
 idcirco hoīes qui obeunt migrare ex hac uita dicuntur. Trans
 migrare est longius ad habitandum ire.

Eo & iterfacio idē sunt. sed nō est idē uia facio & iterfacio. nā
 facere iter ē ire seu uia ingredi. Facere uia est aperir' transitū per
 quē iri possit: Munire aut uia idē est quod reficere. repugnare.
 Sterner' scilicibus qñ uel contriti sunt. scilices uel forte deficiunt.
 Incubere est toto aīo siue corpe alicui rei insistere et aliqñ est hu
 ius ordīs. ut incūbo in studia & ad studia phīe. aliqñ ē ordīs ac
 quisitiuorū neutrorū. ut incūbo studiis phīe. Sed illud aiaduertē
 dū q' qñ ad animū refert' utriusq; ordīs est. qñ autē ad corpus
 dūtaxat tertii ordīs hoc est acquisitiuorū: ut incūbo remis. non
 enī dicimus incūbo in remos neq; ad remos.

Currere in agris dicimus si simus extra agris. si autē simus ī agro
 dicimus curro in agro. nā he qtuor p'positiones. in sub super &
 subter^{sub} quotiēs motū significant iungunt' accusatiuo. qñ autem
 nō significāt motū de loco ad locū iungunt' abltō. ut tityrus re
 cubat sub tegmine fagi. nos quiescimus sub tecto. & nos eamus
 sub tegmen fagi. rēducamus nos sub tectū. nauta cecidit ī undas
 non in undis. & hostes labunt' sup hostes. non sup hostibus.

Ve sunt uerba neutra octauī ordīs. q' neutrapassiuua di
 cunt' q' in uoce actiua instar passiuorum construātur.

vt discipulus vapulat a p̄ceptore. Et sunt quinque.

Exulo	as	auī	tum	per essere sbādito. s̄ desterrādo
Liceo	es	ui	tum	per essere aprezato s̄ apnādo
Vapulo	as	uī	tum	per essere battuto. s̄ ferido
Veneo	is	uī	tum	per essere uenduto. s̄ vendido
Nubo	is	pli	ptum	per essere maritata s̄ rasada.

Actm liceo p̄ficiū significat.
 p̄ficiū liceo-actm significat.

Exulo cuius figure cōposite. ex quot dictioibus cōponit̄. ex tri-
 bus. vna it̄gra & duobus corruptis. hoc ē ex p̄positōe ex & so-
 lo noīe & eo verbo. exulo. n. ē ex solo eo hoc ē extra solū eo sūt
 enī exules q̄ natali solo priuant̄ q̄ dicūt etiā extorres. q̄li extra
 terrā suā eūtes. d̄r aut̄ exulare de loco & ī loco. vt donatus affir-
 mat. ut nos exulamur Roma. & exulamur Viterbii. i. extorres
 Roma habitamus Viterbii. q̄ locus exiliū nobis assignatus est.
 Nubere d̄r de mulieribus tantū. vt hec puella nupta est a patre.
 formoso adolescētī. D̄r autē nubere a verbo obnubo quod ē ob-
 tego & coopio q̄ sponse ad vix̄ p̄ficiētes pudoris gratia ob-
 nupta. i. cooperta facie p̄ficiēbant̄. hinc nupte. i. sponse. repe-
 ritur tamen apud veteres nouus nuptus pro sponso
 Liceo lices in usu est. ut tu licebis a me paruo p̄cio. Reperit̄ tñ
 etiā deponēs liceor cū frequētatiuo eius licitor que cū accusatio
 iungunt̄. & significat ultra p̄ciū deferre in auctiōne faciēda. hic
 fit polliceor. quod est sponte p̄mitto.

Que sunt uerba neutra noni ordis. q̄ neutropassiuua dicunt̄ & ī
 p̄teritis atq̄ his q̄ a p̄teritis formant̄ declinant̄ sicut passiuua. In
 ceteris uero tēporibus seruant uocem actiuorū. neutrorū.

Gaudeo	des	sus sum	per alegrarse.
Fio	fis	ctus sum	per esser factō. s̄ factō.
Fido	dis	sus sum	
Confido	dis	sus sum	per confidarse.
Soleo	es	tus sum	per solere. acostūbrarse
Audeo	es	tus sum	per ardire. oscaz.

De Verbis Cōmunibus.

Ve sunt uerba coīa. q̄ in uoce passiua tam actiuā q̄ passiua habēt significationē. ut ego crimior te. & ego cri-

minor a te. tu ueneraris deum. deus ueneratur a te.

Largior	ris	tus sum	per donare & esse donato.
Experior	ris	tus sum	per puare & esse puado
Veneror	ris	tus sum	per honorare et esse honorato.
Moror	ris	tus sum	per aspectar et esse aspectato
Criminor	ris	tus sum	per sculpare et esse sculpado
Amplector	ris	xus sum	per abraaiar et esse abraaiado
Osculor	ris	tus sum	per basare & esse basado.
Hortor	ris	tus sum	per confortar et esse confortato.
Interptor	ris	tus sum	per exponer et esse exposto.
Hospitor	ris	tus sum	per albergaar et esse albergato

Largior experior ueneror moror osculor hortor. Criminor amplector interptor hospitor adde. 2 uador

Moror ultra ppriā significationē suā q̄ est expectare aut expectari significat etiā retinerē aut retardare. ut qd oēs ueniētes ad te tm̄ remoraris. i. tm̄ retines. & Terētius. ne uestre remoror cōmodū. i. retardē. Aliqñ etiā moror capic̄ p̄ hereo. i. dubito. ut nihil moror. i. nihil hereo. nihil dubito.

Osculor unde dicit̄. ab ore quod basando os rei quā basiamus adiūgit̄. vnde dicitur osculum. i. basiū. q̄q̄ osculum significat etiā am paruum os. ut meum osculum. meus ocellus.

Hortor per aspirationē scribitur differētie causa. Nam ueteres horto dicebant & ideo aspirabāt ut ab orto noīe differret. eius oppositum est dehortor. Dicimus aut̄ hortor filium tuū ad uirtutē. tu uero a uirtute dehortaris.

Hospitari est recipere vel recipi quēq̄ in domiciliū amice. inde fit hospes cōmunis generis & hospita feminini. ut sospes & sospita. idē dicit̄ etiā hospiciū. quod nō significat diuersoiū & cauponā siue tabernam uinariā ut aliqui putant sed ius amicitie que est inter hospites. hoc ē amicos externos.

Patior. donatus vult esse cōe verbū. dicimus. n. patior te. & pati-
 or abs te. Priscianus in numero quorū dā deponentiū ponit. q̄
 passiua hnt constructionē. vt nascor a te. orior a te. mereor a te
 Multa quoq; p̄ter supradicta apud v̄teres cōia reperiūt. ut ob-
 liuiscor. Virgil. nō oblita mihi tot carmīa. & aggredior. Cicerō
 vt a te aggrederer donis. & stipulor. in quo verbo attendendū
 est q̄ tā in actiua q̄ in passiua significatōe abltio iungit. Stipu-
 lor a te p̄ interrogo te & itterrogor abs te. quēadmodū dicimus
 q̄ro a te p̄ interrogo te. quis sit actm̄. ut Iuuenalis. q̄tū uis stipu-
 lare & p̄tinus accipe q̄d do subaudiſ a me et actie hoc loco ac-
 cipit. Suetonius uero passiuum posuit. qui uetat minorē ānis
 quindecim stipulari id est interrogari.

De Verbis Deponentibus.

Vod ē verbū deponēs q̄d in uoce passiua .uel actiua uel
 passiua deponit significatiōe. Quare d̄r deponēs. q̄a n̄
 hēt utrāq; significatiōe sicut cōe sed alterā deponit. uel actiua
 uel passiua. Quot sūt ordies uerborū deponentiū. septē. possessi-
 uū. acq̄sitm̄. trāsitm̄. effectm̄. absolutū. ip̄fctm̄. vt̄m. Que sūt ver-
 ba deponētia primī ordis. q̄ possessiua dicūt. et exigūt n̄m ān
 se et post se gr̄m vel abltm̄ sine p̄positōe. ut dii uestiūt ābroſia.

Vtor	ris	—	—	sus sum p̄ usare et opare ī cose utile.
Abutor	is	—	—	sus sum per usare male.
Fruor	is	—	—	etus uel uitus sum per usar cōdilecto amor.
Fungor	ris	—	—	ctus sum per usare officio
Potior	is	—	—	tus sum per ottēnere cose desiderate
Vescor	ris	—	—	sine sup. per usare cibi.
Recordor	ris	—	—	atus sum
Reminiscor	ris	—	—	sine sup. per ritordarse.
Obluiscor	ris	—	—	tus sum per dementicarse. oluiscor
Misereor	ris	—	—	tus sum per hauere misericordia / o amero & darsc.

Vti & frui differūt. nā frui ē cū delectatōe uti. uñ theologi frui
 trāsferūt dūtaxat ad res diuinas. & peccatū dicūt esse si quis uel

*Frui deo frui ex obtinētibz
 potim̄. uelari ac dapsibz
 frugim̄ officio. utim̄ utibz?*

*Frui atq; reminiscit partibz
 medē. suz sine supim̄. liq̄no adē
 ut.*

Deponēs t̄na t̄ d̄r̄ comune q̄t̄na.

vtat' rebus diuinis uel fruat' hūanis. scriptores tñ utunt' hoc uer-
 bo etiā in rbus hūanis quotiēs nō necessitate sed delectatōe uti
 mur. uerbi grā si amici patrociniō in aliq' cā egemus dicimur uti
 amicitia illius. si uero nulla cā intercedēte ex amici cōsuetudine
 fermōe aspectu pñtia uoluptatē capimus frui dicimur amicitia
 illius. Hic dicitur fructus & ex utroq; uerbū cōpositum usufru-
 ctus. Fruor. n. supinū facit fructū. ut Cicero in hortēlio : & ame-
 nitate summa perfructus. Vulpianus tamē ab Sabīnū fruiturū
 dixit nō fructurū quēadmodū ab ortum oriturū dicimus nō or-
 turū. a partū pariturū nō parturū. ab erutū eruiturū non eraturū.
 Potior potiris uel poteris cū secūdo q̄rto & sexto casu iungitur
 & esse pōt tertie & q̄rte cōiugatiōis. ut orior morior. sed ifiniti-
 uus facit mori scdm tertiā & oriri & potiri scdm q̄rtā cōiugōem
 Que sunt uerba deponētia secundi ordīs. q̄ acq̄sitiua dicunt' &
 exigunt nt̄m ante se. & post se datiuum. ut ego auxiliior tibi. *si ml toties aliq' ex h'*
construit' n̄ ai g' ut q' med' b' tu.

Auxilior	ris	tus sum	
Adminiculator	ris	tus sum	
Opitulator	ris	tus sum	per <i>ajutare ayidē.</i>
Suffragor	ris	tus sum	
Iniurior	aris	tus sum	per iniuriare <i>ad enuidia / ofensa / o amē.</i>
Emulor	aris	tus sum	per inuidiare e per imitare.
Blandior	ris	tus sum	per lufnigare. <i>ahsongraz.</i>
Minor	ris	tus sum	
Minitor	ris	tus sum	per menaciare. <i>amenaz.</i>
Adulor	ris	tus sum	
Assentor	ris	tus sum	per adulare. <i>ahsongraz.</i>
Assentior	ris	sus sum	per consentire.
Medeor	ris	sine sup.	per medicare. <i>ameleamē.</i>
Aduersor	ris	tus sum	per contrastare.
Obsequor	ris	tus sum	per seruire.
Moderor	ris	tus sum	per temperare
Feneror	ris	tus sum	per dare ad usura.
Confiteor.	ris	us sum	per ofessaz (o alabar.
Loqr	ris	us sum	per fablar

Gratulor	ris	tus sum	
Congratulor	ris	tus sum	per alegrarse e fare festa
Insidior	ris	tus sum	per insidiare & aguaitare. <i>archaz</i>
Dominor	ris	tus sum	per segnoregiarse
Innitor	ris	xus sum	per apogiarle. <i>effortarse.</i>

Misereor qdā ponūt huius ordīs cū dtio interdū iungat' ut mi serere nobis. tñ supioris potius ordīs ē & gtio iūgit' .ut Virgil. nil nri miserere. & alibi. miserere laborū tantorū. miserere animi nō digna ferētis. Misereor raris significat flere & lamētari & sem per iungit' accusatio. vt ignoratq; uie mecū miserātes amantes. Medicor huius ordīs ē sicut medeor. & iungit' etiā accusatio. ut medicatus sū tibi & te. inuenit' tñ etiā medico cas. Virgil. Semi na uidi equidē multos medicare serētes. iungit' etiā cū datiuo. Virgil. & senibus medicāc' anhelis. Moderor raris. iungitur etiā cū accusatio. vt Impator moderat' militibus vel milites. Terent. q ex sua libidie moderat' nos. Minor & eius frequētatm mini tor hnt post datiuū aliqn etiā accusatiuū. vt tu minaris vel mini taris mihi mortē uel exiliū. Iniuriōr & cōtrariōr multil aliis mo dis vltatiuis dr. loco. n. primi dr. tu es mihi iniurius. Tu infers mihi iniuriā. tu nō es mihi equus. tu mihi iniuriā facis. tu afficis me iniuriā. Loco secūdi ponit'. semper mihi aduersaris. Semper mihi repugnas. semp mihi refragaris. semper mihi obniteris. se. per mihi obstas. semper mihi opponeris. semp mihi contrarius es. semp mihi es aduersus. semp oppositus. Irasci & succēlere in hoc differūt q succēlere ē cū rōe irasci. Emulari ē inuidere. ē etiā seq & imitari. vt ego emulor Platonē. vñ emuli dicūt nō solum inuiti sed etiā imitatores. vt emulus atq; imitator sum Platonis Que sūt verba deponētia tertii ordīs. q trāsitiua siue actia dicū tur. z exigūt ntm añ se et post se actm. vt ego sequor impatorē

Sequor	ris	tus sum	
Prosequor	ris	tus sum	per sequitare.
Insequor	ris	tus sum	
Emulor	ris	tus sum	parar remedar esoluecerse

Persequor	ris	tus sum	per perseguitare
Aggredior	ris	sus sum	
Adorior	ris	tus sum	per assaltare
Furor	ris	tus sum	per furare.
Predor	ris	tus sum.	
Populor	ris	tus sum	per robare
Opinor	ris	tus sum	
Arbitror	ris	tus sum	per pensare.
Reor	ris	tus sum.	<i>per scilicet ut ne iudicet</i>
Perconctor	ris	tus sum	<i>per mandare. r. mar</i>
Sciscitor	ris	tus sum	<i>per esaudiri. u. salatabi. abes</i>
Vlcisor	ris	tus sum	per fare uendetta
Fateor	ris	tus sum	<i>manifestar</i>
Confiteor	ris	sus sum	per fare uendetta.
Adipiscor	ris	ptus sum.	<i>per alcanar.</i>
Consequor	ris	tus sum	per acquistare e per
Assequor	ris	tus sum	agiongere
Solor	ris	tus sum.	
Consolor	ris	tus sum	per consolare.
Operior	iris.		<i>per obrir</i>
Prestolor	ris	tus sum	per aspetare.
Speculor	aris	tus sum	per specular.
Contemplor	aris	tus sum	per contemplare.
Operor	aris	tus sum	per operare.
Imitor	aris	tus sum	
Emulor	aris	tus sum	per imitare 2 amare.
Nitor	ris	sus sum	<i>per ammoner puri qz m'at san</i>
Conor	ris	tus sum	<i>unde omnia c. i. peple.</i>
Dignor	ris	tus sum	per forzarle.
Dedignor	ris	tus sum	per dignare
Faris uel fare	tur	sus sum	per non dignar o
Loquor	ris	tus sum	reputar altro idegno.
policeor	ris	tus sum	per parlare
			sponte promite.

<i>Quaeror</i>	ris	tus sum	per uenire
Testor	ris	tus sum	per testificare.
chiamare testimonio. e fare testamento.			
Precor	ris	tus sum.	
Deprecor	ris	tus sum	per pregare.
Lucror	ris	tus sum	per guadagnare.
Minor	ris	tus sum	per guardare comataueglia.
Rimor	ris	tus sum	<i>per eserninar. trobar consonate recte</i>
Scrutor	ris	tus sum	per cercare condiligentia. <i>acatar. o byscar</i>
Suspícor	ris	tus sum	per sospicere p̄sare estimare
Aucupor	ris	tus sum	per ucellare.
Meditor	ris	tus sum.	per sciuerē cōporre exercitare la mente
Aggredior & adior in hoc differūt. q̄ aggredi est aperte hominem vel rem aliquā inuadere. Adoriri aut̄ est de improviso & repente & quasi ex insidiis inuadere.			
Cōsolari & solari qd differūt. Cōsolamur verbis. vñ d̄r consolatio. Solamur aliis rebus. Inde fit solamen. Virgil. Interea longū cantu solata laborē. Arguto cōiunx percurrat pectine telas.			
Meditari significat pprie exercere. vñ meditatio apud rhetores exercitatio appellat̄. & originē a greco. d̄r. n. muta			
tal in d. nā he sepe iuicē sibi cedūt. vt sella p̄ sede a sedendo			
Precor & deprecor quō differūt inter se. Precari ē rogare. Deprecari vero est p̄cando auertere. ut Ouidius. Sepe p̄cor mortē. mortē quoq̄ deprecor idem. ne mea sarmaticū contegat ossa solum.			
Que sunt verba deponētia quarti ord̄is. q̄ effectiua dicuntur et n̄tr̄m exigunt ante se. post se uero ablt̄m sine p̄positione. uel accusatiuū cum ob uel p̄pter. ut ego letor tua felicitate. <i>ob tuaz. l. p̄ tuaz felicitatez</i>			
Letor	ris	tus sum	per alegrarse.
Tristor	ris	tus sum	per atristarse.
Iraſcor	ris	tus sum	per adirarse.
Indignor	ris	tus sum	per sdegnarse
Verecūdor	ris	tus sum	per vergognarse.
Queror	ris	tus sum.	

Lamentor	ris	tus sum	per lamentarse
Glorior	ris	tus sum	per gloriarse.
Míror	ris	tus sum	par marauigliarse.

Letor et gaudeo quō differūt. gaudiū in aīo dūtaxat est. letitia aut etiā extrīsecus cernit̄ p̄ gestus oculos signa. Gratulor qdā putāt adnūerari debere iter verba huius ordīs sed errāt vehemēter. ē. n. gratulor ordīs acq̄litiuor̄ & semp̄ dtm̄ exigīt. significat q̄ de bono alicuius gauder̄. ut gratulor mihi q̄ oīa p̄ desiderio meo successerūt. gratulor tibi q̄ p̄ceptori carus sis. q̄ si aliū casū habeat hēt post dtm̄. significac tñ gr̄as ager̄ cū ad deū r̄fer̄. & nihilomīus dtō iūgīt. ut gratulor deo q̄ res nostras fecundat. id gratias ago.

Que sūt uerba deponētia quīnti ordīs. q̄ absoluta dicūt̄ & exigūt ntm̄ añ se & post se nullo idigēt casu. ut ego philosophor

Expergisor	ris	ctus sum	per suaghiarse p̄ se lenātar̄ de suis
Morior	ris	tuus sum	per morire
Philosophor	ris	tus sum	per philosophare
Rusticor	ris	tus sum	per andare p̄ uilla
Iocor	ris	tus sum	per motteggiare <i>jugat</i>
Nugor	ris	tus sum	per ciangiare
Venor	ris	tus sum	per caciare
Piscor	ris	tus sum	per pescare
Spacior	ris	tus sum	per andare a passo
Vagor	ris	tus sum	per andare sperfo
Labor	ris	plus sum	per transcorrere
Peregrinor	ris	tus sum	per ādare ī uiagio
Periclitor	ris	tus sum	per ādare apericolo
Ratiocinor	ris	tus sum	per fare rasone
Luctor	ris	cus sum	p̄ gicare ale brace.
Crapulor	ris	tus sum	per īplirse el corpo
Pergrecor	ris	tus sum	per luxuriare

Piscor & expiscor quō differūt. Piscari est pisces inquirere. expi-

scari ē piscādo pisces cape. Aucupor pōt eē huius ordis: ut aucu
por sine casu aliquo .i. aues capio siue insequor .Itē tertii ordis
transitiuorū. ut aucupor laudē. aucupor gloriam.

Ratiocinor interdū significat p rationes demōstro. uñ ratiocina
ri dicit q per syllogismos nitit aliqd pbare. interdū ratiocinari ē
qd uernacula lingua dicitur fur cāto uñ rōcinator dī lo abichista
Cice. optimus rōcinator q addēdo & deducēdo. v. uidet q reliq
sūma sūt. Que sūt uerba deponētia sexti ordis q imperfecta di
cuntur & exigūt nominatiuū āte se & post se obliquū cū aliqua
ppositiōe nisi sint nomina aduerbialiter posita ut ego egredior
de templo & pficiscor ad urbem & reuertor domum

Gradior	ris	essus sum	per andare.
Proficiscor	ris	ctus sum	per andare
Ingridior	ris	sus sum	per intrare
Egredior	ris	sus sum	per uscire
Regredior	ris	sus sum	
Reuertor	ris	sus sum	per retornare
Castrametor	ris	tus sum	per mutar el cāpo
Congredior	ris	sus sum	per uenir almano
Altrīcor	ris	tus sum	per contender e
Tumultuor	ris	tus sum	per fare tumulto
Molior	ris	tus sum	per tētar ordiare fare
Grassor	ris	sus sum	per andare
Queror	ris	stus sum	
Lamentor	ris	tus sum	per lamentarse

Gradior grassorq; in quo differūt. gradi ē ire. Grassari est cum
impetu & malefaciēdi animo ire ut solent latrones ire aduersus
uīatores. unde. dicuntur grassatores.

Queri & lamentari quō differūt. queri. ē. de iniuria accepta uer
bis conqri. lamētari ē uoce q̄rula & tristi iacturam suam testari
Tumultuor unde dī. a tumultu. Tumultus aut dictus est quasi
timor multus. unde italica bella dicta sunt italie tumultus.

Que sunt uerba deponētia septimi ordinis. q̄ passiuua dicuntur
& exigunt ntm̄ ante se & post se abltm̄ cū p̄pōsitione a uel ab:
ut tu es ortus a bono p̄re

Orior	ris	tus sum.	
Nascor	ris	tus sum	per nascē:
Pator	eris	sus sum	per patire
Renascor	eris	tus sum	p̄ renascē!

A pator fit vnū cōpōsitum p̄petior a mutata in e. & pōt habe
re accusatm̄ cum ablatiuo. ut ego pator a te magnā iniuriam.

Sunt qui octauo loco ponūt uerba uocatiua ideo sic dicta. q̄a p̄
ea uocamus. ut quo noīe uocaris. ego uocor Pirrhus. ego noīor
Nicolaus. Aptius tñ dicit̄. quod nomen ē tibi. mihi est nomen
Pirrhus uel Pirrho. & tu haberis aut diceris aut appellaris sapi
ens. Sunt autem hec uerba.

Dicor	ris	ctus sum	
Vocor	ris	tus sum	
Nominor	ris	tus sum	p̄ esse chiamato.
Nuncupor	ris	tus sum.	
Appellor	ris	tus sum.	

De Verbis Impsonalibus

Uod est uerbu impsonale. quod nō habet distictos
numeros nec psonas. Quotuplex ē psonale. duplex
actiue uocis. & passiuue uocis. Quod est impsonale actiue uocis
quod desinit in t. ut tedet. piget. Quod ē impsonale passiuue uo
cis. quod desinit in tur. & deriuat̄ a uerbis in o nō significatibus
passionē & nullū casū req̄rit. ut stat̄ it̄ legit̄. Quedā sunt uerba
ipsonalia q̄ in t desinūt. & tñ in significato sūt similia illis q̄ de
sinūt ī tur. ut satisfit. benefit. malefit. q̄noꝝ p̄terita sūt. satisfitū
ē. bñfactū ē. malefactū ē. Vbi notandū ē q̄ cōposita a facio quo
tiēs a r̄tinēt ī p̄nti totiēs hnt passiuū ī o. a fio fis. ut calefacio ca
lefio. a frigefacio frigefio. a patefacio patefio. a cōsuefacio cōsue
fio. a tepefacio tepefio. a tantifacio tantifio. a quātifacio quātifio.

a puifacio. magnifacio. multifacio. plurimifacio. nihilifacio. nau
 cifacio. floccifacio fimiliter. at fi mutāt a in i faciūt paffiuū in or
 ut cōficio cōficior. perficio perficior. reficio r̄ficior. afficio affici
 or. ificio ificior. efficio efficior. p̄ficio p̄ficior. p̄ficio p̄ficior. ple
 rūq; sine accusatō. vt conor p̄ficere l̄ris. cuius ip̄foāle Lucretius
 ptulit i tertio. p̄ficiē bello ut fepe officio cū dtio tm̄. ut tu offi
 cis mihi. Lucretius tñ in fecūdo officiūc uti cogāt tardius ire.
 Deficio deficior qñ ē actm̄ p̄ reliquo. vt ne te deficiat aīus. qñ
 aut ē neutre dī nihil mihi deficit z p̄ paffiuo hēt defio. Terē. i
 eunucho. oīa habeo neq; qcq; habeo. nihil cū est nihil defit tñ.
 Quot sūt ordies ip̄sonaliū verboꝝ definentiū in t. quinq;. in t. quinq;
 Que sūt uerba ip̄foālia primī ordis. que exigūt añ se gtm̄ et
 post se ifinitm̄. ut p̄ceptoris it̄est leger̄: discipuli refert audire.
 excipiūc gti qñq; p̄noim̄ mei tui sui nr̄i et ur̄i. Itē gt̄s huius no
 minis cuius cuia cuiū. loco quorum ponunt̄ ablatiui femi mea.
 tua. sua. nostra. uestra & cuia.
 Interest erat fuit
 Refert bat ulit per apertenere.
 Laurentius ualla latine lingue peritissimus multis uerbis cōatus
 est reddere rationem quamobrem ablatiuis hoꝝ p̄noim̄ femini
 nis potius q̄ genitiuis utamur & acute quidem multa disseruit.
 nec tamen attigit ueritatem que in p̄mptu .et quali ad manus
 erat quod nō est magnopere mirandū quippe nō omnia possu
 mus oēs. & ut poeta iquit. qñq; bonus dormitat Homerus. Ve
 ra autē & aperta eius rei ratio est q̄ interest cōponit̄ ex in et re
 & ē. Refert aut̄ ex res & fert. nihil. n. aliud est interest q̄ in re ē.
 & nihil aliud est refert q̄ res fert. non poterat itaq; aliter q̄ hoc
 modo dici. in mea re est. in tua sua nostra & uestra re est. Itē ref
 res mea fert. & tua sua nostra & uestra res fert. & in re Platonis
 seu Ciceronis ē. & Platonis seu Ciceronis res fert. & fimiliter si
 cū p̄noie nomen ip̄m ponere uolumus. mea Platonis interest. i.
 in re mea Platonis est. tua Pirrhi refert. idest res tua Pirrhi fert.

(uebeti q' id
tua refert.)

& i cuius siue cuius res e. & cuius siue cuius res fert. vt cuius siue cuius pecus e dicimus. Cu itaq; dicimus interst mea. interst Ciceronis id e ac si diceremus i re mea e. i re Ciceronis e. res mea fert res Ciceronis fert. Interst potest esse psonale & ipsonale. Inperonale quando habet genitiu & infinitiuum sicut supradictum est Personale uero si an se habeat nominatiu. ut sermo tuus interst nra & qd mea interst quatublibet scribas. cuius sensus. qd ad re mea ptinet & qd interesse meu e ut Iuriscosulti loquut. Significat etia aliqn psetia ut tu interfuisti nuptiis meis. Aliqn distantiam ut ex hoc ad ptoriu duo passu milia intersunt. Itē differētia ut multum interst bene an male qs agat. idest magna dra est. Inuenimus quoq; aliqn parui & magni interst uel refert. Itē prudens interst a stulto. Terētius in adelphis. Hoc pater hoc dñs interst. Eodē mō possumus dicere hoc nō refert mea nō rferat Socratis hoc e nō rferat res mea nō refert res Socratis. i. n ptinet ad utilitaē meā & Socratis. Oratius rferat cū datiuo iūxit ut dic qd rferat itra natuū fines uiuētī. Que sūt uerba ipsoālia secūdi ordīs q exigūt dtm an se & post se ifinitū ut mihī cōtigit legere

Accidit	bat	dit	
Contigit	bat	git	p auenire p acader
Euenit	bat	nit	
Conuenit	bat	nit	
Competit	bat	uit	per conuenire.
Placet	bat	cuit	
Libet	bat	uit	per piacere
Licet	bat	uit	per esse licito.
Expedit	bat	uit	per essere utile
Liquet	bat	uit	
Patet	bat	uit	p essere manifesto
Constat	bat	tit	
Vacat	bat	uit	per hauer tempo o cōmodita
Sufficit	bat	cit	per bastare

Hec oīa uerba & alia his similia si ntm & datinū hnt psonalia sūt & declināt p nūeros & psonas. si infinitū & dtm īperfoālia. Notandū aut q̄ dicimus recte placet mihi me eē largū. et placet mihi eē largus. qui modus loquēdi reperit̄ etiā cū aliis uerbis. vt puto te eē bonus amicus. Lucanus in decio. Titūq; putauit iā bonus eē focer. & Ouidius. qui pcor eē tuus. & Teren. heu mihi p̄r eē disce ab his q̄ uera sciūt: Idē. q̄ sese ihoneste optauit p̄re hic diuitias q̄ in patria paup̄ uiuere. hic modus loquēdi e greco fluxit apd̄ quos frequētissimus ē. ut ī sacris lris. popule meus qd̄ feci tibi aut qd̄ molestus fui respōde. & attēdite popule meus legē meā. & Virgil. nate mee uires mea magna potētia solus nā hec nisi a greco traherēt̄ dicerent̄ populus mi. Vel per ntm cū pnoie sic. tu popule meus r̄nde mihi. & subitelligit̄ ens. vt defende me tu dominus. hoc est tu ens dominus. adiuua me optime uir. & adiuua me tu optimus uir. i. ens optimus uir

Que sūt uerba īpersonalia tertiū ordīs. q̄ actm̄ exigūt & īfinitū ut me iuuat legere. te oportet discere. mulierē decet esse pudicā.

Iuuat	bat	uit	per giouare.
Oportet	bat	uit	per bisognare.
Decet	bat	uit	per conuenirse
Delectat	bat	uit	per delectarse.

Hec uerba si noīatiuū & accusatiuū habeant personalia sunt. ut cōsuetudo tua delectat me. q̄q̄ dicatur etiā ego delector cōsuetudine tua. si uero habēt accusatiuū & īfinitū īpersonalia sunt.

Oportet non reperit̄ in usu nisi īpersonale. Decet apud Teren. & Plautū sepe cū dtio reperitur. ut nobis decet eē bonis

Que sunt uerba īpersonalia quarti ordīs. q̄ ante se accusatiuum habēt persone patientis & post se infinitum uel genitiuū persone agentis. ut me miseret calamitatis humane.

Penitet	bat	uit	
Piget	bat	uit	per pentirse
Pudet	bat	uit	per uergognarse.

Tedet bat uít per renorstere.

Miseret bat tú est uel fuit per hauer misericordia

Tedet facit supinú pertesum est uel fuit. Reperit tamen teduit perteduit & disteduit.

Miserescit etiã rperit huius ordís. ut Teren. atq; inopís te mise rescat mei. et Virgil. his lachrimis uitã damus :et miserescemus

ultra. Pudet cuius oppositú est depudet aliquñ personale re-

perit .ut Teren. quid ille fecit quẽ neq; pudet quicq; neq; metuit quẽq;. & idẽ. heí mihi nõ te hec pudet. Reperit etiã cum datiuo

ut pudet mihi certare. Silus. Quis pudeat certare senes.

Piget quoq; personale reperit. Terentius. ne plus minusue faxit quod nos postea pigeat. Pudet & piget quõ differunt. pudet

ad dedecus rferit. vn pudor. piget ad dolorẽ animi. Trent. Fris me quidẽ pudet pigetq;. hoc est uercundor & doleo

Que sũt uerba ipersonalia quiti ordís. q si infinitis uerbis psonaliũ iungũt psonalia sũt. si uero infinitis ipsonaliũ ipersonalia. ut

istitutũ uite tue icipit mihi placeĩ z icipit me peĩter laboris mei

Incipit bat pit per commenzare.

Definit bat nit per finire.

Debet bat uít per deuere

Solet bat uít per soleĩ.

Pnt etiã eẽ ipersoãlta supradcã uerba qñ absolute hoc eẽ cũ solo

ifinitio iungũt. ut solet delucesceĩ. debet aduesperasceĩ. incipit stari. definit amari.

De Infinitis.

Nfinita qre ita dicũt. qa nõ hnt certos ac determĩatos numeros ac psonas. Infinita uerboꝝ psonaliũ si quẽ casũ exigũt añ se dũtaxat actm exigũt. post se aut casũ suoꝝ uerboꝝ ut cupio te frui felicitate tua. Excipiũt ifinita q copulaĩ deberet si milẽ casũ. hec. n. et a frõte et a tergo exigũt actm. ut qa tu es de formis miror. miror te eẽ deformẽ. letor qa tu euadis peritũ te euadeĩ peritũ leto. qa tu icedis superbus doleo. doleo te incedere superbum.

Infinita uero impersonalia & añ & post casus suorum uerborum exigunt. ut gaudeo tibi accidisse erudiri letor te iuuare uirtuti incubere. doleo te non penitere uitiorum. Aduertendum est quod infinita presentis & preteriti imperfecti temporis tam personalium quam impersonalium aliquando unum dumtaxat casum an se hoc est casum uerbi sui habent nec alicui uerbo adherent & tunc ponuntur pro preteritis imperfectis uerbi sui indicatiui modi cuiuscumque persone & utriusque numeri. ut Salustius. Milites romani percussi timore insolito arma capere alii se abdere pars territos confirmant. pro capiunt. abdebant. confirmabant. sic dicere possumus. nos tedere. illos pigere. alios penitere. pro nos tedeat. illos pigeat. alios penitebat.

De Gerundiis.

Gerundia habent non solum genitium accusatum ablatum: ut peritus colendi agrum. legendo interlegendum. sed secundum peritiores alios etiam casus. propterea uerba esse non possunt. sed quia construuntur cum casibus suorum uerborum transitiuue. ut causa colendi agrum. ueni ad colendum agrum. nec nomina esse possunt. unde quidam uerba esse putauerunt propter quod Iuuenalis quasi uerbum esse corripuit o finalem. Plurimus hic eger moritur uigilando. sed illum. Contra Virgilius pro duxit. Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

Gerundia que ab actiuis fiunt & neutris & coibus propter ea que a neutris absoluta fiunt tam actiuam quam passiuam habere possunt significationem. ut mulier urit uidendo. id est dum uidetur. & domus meritoria apta est ad uidendum. id est ut uideatur. & ego legendo disco. id est dum lego.

Quare gerundia participalia dicuntur. quia cum non sint nomina & habeant casus et genera in utroque numero propter quod nec uerba sunt merito participalia dicuntur quasi participiis similia sunt. Gerundia quoque differunt a participiis. quia ipsa significant rei administrationem sine tempore. illa uero hoc est participia tempus sine rei administratione. ut tenet me occupatio iuris dicendi gerundium est nec tempus significat futurum sed rei administrationem hoc est in iure dicendo. rursus tenet me cura dotis numeranda. id est que numeranda est. participium est futuri sine rei administratione significatum

In legendis libris. gerundiū ne an participiū est legendis utrūq; pōt esse. nā si dicā in legēdis libris tps cōsumo. gerundiū ē ac si diceret̄ ī legēdo libros. si aut̄ dixero .in legēdis libris deerit tibi tps p̄ticipiū ē futuri. hoc ē dū legēs libros vel potius legēt̄ a te libri. Nota q̄ gerūdia cū sociata sunt substantis semp̄ passiue accipiūt̄. disiūcta vero actiue & nōnunq̄ passiue cū sine p̄positiōe & sine genere ī casu ablatiō q̄si absolute usurpan̄. vt apud Virgil. uritq; uidēdo femia. hoc est dū uidet̄. & cātando rūpīt̄ anguis. hoc ē dum cantat̄. Itē apud oratores. ut apud Marcū Euryliū. sed mēoria excolēdo sicut alia oīa auget̄. hoc ē dū excolitur. Illud etiā aiaduertendū ē q̄ ḡtūs singularis gerūdiū cū ḡtō plurali sine uitio copulat̄. Liuius. non. n. uereor ne q̄s hoc me ur̄i ad hortādi cā magnifice loqui existiet. adhortādi. n. singularis numeri ē. ur̄i pluralis. Itē Cicero sc̄do de dīatione. dolebas tantam stoicos nostros Epicureis irridēdi sui facultatē dedisse. Plautus in captiuis. Nominandi tibi istoꝝ magis q̄ edundi copia.

De Supinis Verborum.

Uerba cuius participiōnis sunt. secundū Quintilianum sunt uerba participialia. sicut gerundia a quibusdā dicuntur nomina participialia ideo nō est dicendū q̄ sint alicuius casus. Primū supinū quod indocti putāt esse accusati casus nō differt a gerundio nisi q̄ supinū nūq̄ fere ē sine uerbo significāte motū ad locū. ut eo & uenio. nā illa do filiā nuptum. do uenū. siue uenundo edes. spectatū admissi fuimus latentē in se motum optinent gerundia nō ita. alioq̄n idē significant. ut uado uenatū. & uado ad uenandum. Ultimū supinū nō est ablati neq; alterius casus. neq; iungit̄ uerbo. ut uenio lectu. quēadmodū uulgus gramaticorū putat. nec iungit̄ cū adiectiuo nec regit casum nec regit̄ a uerbo nec a participio sed a nomīe tm̄ eoq; adiectiuo nunq̄ iterueniēte p̄positiōe. ut miserabilis uisu. i. cum uidet̄. facilis uisu. i. ut uideat̄ uel facilis ad uidendū. effabilis dictu. i. ut dicat̄ optimū factu. i. ut fiat. difficile factu. i. difficile ad faciendum.

De Participio.

Vare inuentū est pticipiū. ut oīo breuior sit ac dilucidior omissis relatis aduerbiis. aut cōiunctioibus q̄ alioq̄n in ipsa oīone ponerent. Quō primo euitat copula. dicimus. n. legēs disce. p̄ lege & disce. Deinde relatiuū nomē. ut homo currēs mouet. i. homo q̄ currit mouet. p̄terea alie cōiunctiōes siue aduerbia. uerba quoq; & alie p̄teloīonis. ut docēte te p̄ceptore ac te nullā lectionē p̄termittēte celeriter ac facile discēs. i. si doceret te quotidie p̄ceptor ac tu nullā lectionē p̄mitteres celeriter ac facile disceres. Itē cognitis bñ p̄cipiis. reilq̄ sine labore discunt. i. postq̄ sunt bñ cognita p̄cipia. Itē uolente discipulo discere pax laborat magister. i. dū aut q̄n uult discipulus discere. Itē cenatus eo cubitū. i. postq̄ cenatus sum eo cubitum. Itē interfecto p̄re iratus est filius. i. q̄a interfectus fuerat p̄r. uel cū interfectus esset p̄r. Itē mortuo hoīe eius tñ aīa uiuit. i. quāq̄ mortuus sit homo. Itē uiuente pontifice pax erit in Italia. i. donec uixerit pontifex. Inuentū est etiā pticipiū necessitatis causa cū multa per pticipiū dici possint q̄ aliter nō liceret p̄ uerbū. Ut mulieres ornāt se ne uidētes hoīes eas derideāt. nō. n. posset dici ne hoīes eas uideāt & rideant. nā uident oīno eas homines. Quid itereft iter pticipia & noīa t̄palia. nomīa t̄palia nō significāt aliud nisi ip̄m t̄ps p̄ se. ut ānus dies mēsis. pticipia uero actōnē uel passionē aliquā diuerso fieri t̄pe demōstrāt nō t̄ps per se. Quos casus exigūt pticipia quos & uerba ex q̄bus nascunt uerbi gr̄a. ego dū incūbo l̄ris nō desero negocia publica. ego incūbēs l̄ris nō desero negocia p̄blica. ego q̄ amor a p̄ceptore meo amo ipsum. ego a p̄ceptore meo amatus amo ipsum. Participiū in ans uel i ens p̄ntis & p̄teriti ip̄perfecti t̄pis est. & de scēdit a uerbo actiuo neutro & cōi in significatōe actiua & deponēti. ut Legēte el maestro fa che tu attēdi cōdiligētia. legēte magistro fac ut diligēter attēdas. i. q̄n legit magister. Viuedo tuo patre ipari q̄to tu poi. uiuēte p̄re disce q̄tū potes. i.

dū pater uiuit: Quando ha male o uero more lhomo alhora se conofce la fanita ei lauita. Egrotāte aut moriēte homie ualitudō aut uita cognofcitur. Li hominī che honorano dīo forāno bene in ogni tempo. Venerātes deum bñfacient omni tempore. Conciofia cofa chel mio maefiro me exhorta & in fegna ogni certamēte io deuo deuetare docto. Exhortāte ac erudiente me quotidie p̄ceptore deuo equidem fieri doctus.

Quot modis trāleunt p̄cipia in uim noīs. q̄nq; modis. Mutatione cōftructiōis. amiffiōe t̄pis. cōparatiōe. cōpofitiōe. & mutatione fignificati. Mutatiōe cōftructiōis q̄n cōftruant cū alio cafu q̄ eorū uerba req̄rant. ut amās uirtutē p̄cipiū eſt. amans uirtutis nomē. Saluſtius. Alieni appetēs fui p̄fuſus. Temporis amiffiōe q̄n nullū fignificat t̄ps. ut amans. i. q̄ amore captus eſt ut miferi ſunt oēs amātes. Itē doctus & eruditus. ut docti z eruditi hoīes ſolēt laudari. Cōparatiōe. ut amātor & amātiſſimus. Cōpofitiōe. ut innocēs & indoctus. Mutatiōe fignificati. ut amāduſ q̄n fignificat nō eū qui amabit ſed eū q̄ eſt dignus amari. ut merito laudādū eſt Cicero. q̄ mutatiō etiā in p̄cipio actiui futuri aliq̄n fit. Seneca de naturalibus q̄ſtionibus. Nullam aut mentionē fecit cometarū nō p̄termiſſurus ſi qd explorati apud illos cōperiffet p̄termiſſurus dixit p̄ eo qd eſt talis q̄ p̄termittet nec t̄ps fignificat ſed qualitātē hoīs & aī uoluntatem.

Si uero thema dareſ in paſſiua fignificatiōe in q̄ hoc p̄cipiū p̄ntis & p̄teriti ip̄fecti tēporis nō reperit̄. aut reſoluendū eſt in uerbū quod reperit̄. aut paſſiua fignificatiō thematis in actiuam cōuertenda hoc modo.

Legēdo ſe Virgilio dal maefiro el ſe ip̄pararia. Si legeret̄ a magiſtro Virgilius diſceret̄. aut mḡro legēte Virgiliū diſceretur

In tuſ ſus & xus & uus p̄cipia t̄pis ſūt p̄teriti p̄fci & pluſq̄ p̄fecti na ſcunt̄ q̄ ab oīb; uerbis hñtib; p̄teritū p̄ ſupplemētum. hoc eſt per ſum eſt. & p̄cipium uerbi. ut

Intefa la caſione le iformita piu facile mēte ſe curano. intellecta

causa morbi facilius curantur?

Quando in prima sera facto questo tu così seguirari el desiderio tuo. Hoc primum facto consequeris desiderium tuum.

Accomodatatur etiā plerūq; participiū uerbo cui, cōiungitur qđ in exponendo facile animaduerti pōt.

Quando in te in seigno tu impare. Me docente tu discis.

Quando io te in seignaua tu imparauē. Me docēte tu discebas.

Quando io te in seignaro tu imparai. Me docente tu disces.

Quādo sonno facti li fōdamenti edifica. Factis fundamentis edifica. Facti che seranno li fōdamenti tu edificarai. Factis fūdamētis edificato. Facti che fossero stati li fōdamenti tu haueris edificato. Factis fundamentis edificasses.

Sī aut desit participiū resoluatur in uerbū aut ad participiū eiusdē tēpīs recurratur licet ī alia significatōe sicut supradictū ē. Vt Hauendo io te amato e seruito piu uolte tu deuereste recordar tene. hoc picipiū nō repitur in actiua significatōe in q̄ thema ē sed in passiua tm̄. aut ergo sic resoluas in uerbū actiuū. Cū ego te amaueri. uel qñ ego te amauī. aut recurras ad participiū qđ in passiua significatōe reperitur. i. te amato a me. a neutro uero .i. seruiō qm̄ nullū tale reperitur participiū resoluatur in uerbū idest quoniam ego tibi seruiui. uel cum ego tibi seruiuerim.

Recordando me io de questo nō lo haueria mai facto. Sī ego huius meminissē nunq̄ id fecissē.

In rus participiū futuri descendit a uerbo actiuo neutro deponenti & cōi in significatōe actiua. Vt

Hauēdo tu a nauigare in asia & andare in diuersi paesi donde hai a tornare ricco va cō bono aīo. Nauigaturus in Asiā & pfecturus ī diuersas regiōes unde rediturus es diues. i. bono aīo.

Vtīmur etiā uerbo copulatiuo sum es est cū ntio eiusdē participiū. ut cū tu sis nauigaturus in Asiā & pfecturus ī diuersas regiones. Hauēdo tu stare a uerbo uiue a modo uiterbese. Cum tu cōmoraturus sis uiterbiū uiue moribus uiterbiensibus uel more

viterbiensiu. Hauendo mio zeo a caminare in francia me lasso molte facende. Profecturus patruus meus in Galliã multa mihi negocia reliqt. Hauedo me tu adessere scolaro & hauedo te io a giouare alai de imparã volentire. Cũ tu sis mihi futurus discipulus ego uero tibi plurimũ pfuturus disce queso libenter: Hauedo io ad insegnarte cõdiligentiã non tardoro. Cũ ego te sim diligẽter eruditurus minime cessabo. Io te ho a dire alcune cose. Sũ tibi qdam dicturus. Voi hauete adudire. vos estis audituri. Andarai in cõtra tua matre che ha a tornare. ito obuiã inri rediture. Vedi homo che ha a morire. Vidi hominẽ moriturũ. Tẽpus uite ita metiendũ est qsi & parum & diu uicturi simus. In dus pticipia nascuntẽ a passiuo tm̄ & cõi in significatiõẽ passiuã. his autẽ non utimur in ablatiuo absolute sed tm̄ cũ uerbo copulatiuo. vnde plerũq; nomen esse uidetur. Hauendose a legere Virgilio del maestro & hauedo ad essere iparato da noi se uole udirlo condiligentiã. Cum legendus a pceptore & a nobis audiẽdus sit Virgilius audiẽdus est diligẽter. Hanendose ad udire da te molte cose se uora elegere le meglioẽ ea quelle acostarse. Cum abs te audienda sint multa eligenda erunt potiora illisq; erit inherendum. hauendo costui adessere tormentato & poi strangulato deueria temere. Cũ puniẽdus hic ac postea strãgulãdus sit debẽt formidare. hauedo tu adessere aiuto e favorito da li amici nõ temere. Cũ tu ab amicis iuuãdus tibiq; amici fautori sint ne timeas. hauendose ad imparare Virgilio io usaria piu diligentia. Si ediscendus mihi esset Virgilius maiori uterer diligentia. Non se hauendo a perdere tempo imparã presto. Cum non sit amittendum tempus disce qprimũ. Hauedo tu in questo facto ad esserne lodato dachi ben uie attende glie cõdiligentiã. Cũ tu in hac re laudãdus sis a bñuiuentibus da operã diligẽter. sepe etiã huic pticipio adiugimus dtm̄ p ablatiuo. ut hauedo io trouato uno homo el qle de esse amato

& honorato dame pēso che parole se habiano adusañ. Nactus
hominē mihi amandū colendūq; cogito qbus uerbis utendū sit
Que se de fare o dire. Quid faciendum dicendumue est.
Nel reuoltare e leger li libri molte cose se imparano. In euoluen-
dis ac plegēdis libris multa discūt. q̄q̄ hec gerūdia potius sūt q̄
pticipia. Que cose se hanno da vui adintēdere o uero imparare
Que a uobis itelligenda aut discēda sunt. La lectione la quale
de essere itegnata dal maestro a li scolari e difficile. Lectio quā a
mgro docēdi sunt discipuli ē difficilis. caue dicas lectio docēda
sicut nec lectio docta. discipuli. n. docēt nō lectio. Similiter. La
ueste spogliata a Pirrho e lōga. uestis q̄ exutus ē Pirrhus ē lon-
ga. nō. n. dicendū eēt uestis exuta sed Pirrhus exutus.
Ab ipsonalibus fiunt ne pticipia. minie. nisi ptesus a tedet quo
utit Suetonius ptesus ignauā suā. nā pudēdus pigēdus carēdus
dolēdus & similia noīa potius dicēda sunt uel pticipia abusiua
Que sūt pticipia q̄ in voce passiua actiua significationē habent
Circūspectus qui circūspicit quē solemus appellare cōspicuum.
Cōsideratus qui agendo cōsiderat. quēadmodū incōsideratus.
q̄ nō uidet qd̄ agat. Disertus q̄ bñ disserit. Cautus q̄ cauet. hoc
ē qui sibi scit cauere. Tutus q̄ tuef. vt tutus portus q̄ tuef alios.
Ignotus aliqñ q̄ ignorat. ut Quītilianus. si qs̄ tñ erret ignotus
Argutus qui arguit. hoc est iuestigat. Falsus q̄ fallit. vt Terent.
censē me aliquā cām fictā. falsam. ineptā saltē potuisse ploqui
aliqñ etiā passiue. ut idē. Carine falsus es. i. deceptus. Cōtentus
qui cōtinet qd̄ aīo satisfacit. nō q̄ cōtinetur. Tacitus qui tacet.
hoc ē taciturnus. Virgil. tñ passiue posuit. Quis te magne cato
tacitū aut qs̄ cosse reliquat. Profusus qui pfundit. Scitus q̄ sciēs
ē. Discretus qui qualitates personarū & rerū momenta discernit.
Cōplacitus quod ab actiua voce uenit sicut fluxus & iueteratus
& iudices dicimus q̄ iurarūt. & excretos edos apud Virgilium
ab excresco. vt exoletus ab exoleto quod dū est substantm̄ sig-
nificat stortū masculū p̄cipue iā adultū. dū ē adiectm̄ significat

adultū sed raro reperitur. ut apud Plautū. reliqui domi exoletā uirginē. adultus ab adolesco. Defectus qui deficit. Martialis. dulcia defecta modulatur carmina lingua. Cātator cignus funeris ipse sui. Quintilianus defecta laborum senectus. Que sunt participia que in voce actiua passiuā hnt significationē. Euidēs negociū dicitur quod uidetur aperte non quod uidet. Indulgentior facies quam pulchra non quam aliis indulgeat sed cui alii indulgeant. propterea magnificentissimos ludos dicitur quasi magnifice factos. & honorificentissimos quasi honorifice factos. Aliqua participia presentis temporis presentem tempus significat. ut Cicerone. in Bruto. cum e Cilicia decedens Rhodum uenisset. non. n. decedens uenerat Rhodum sed diu postquam decesserat: quod ideo accidit. quia Latini carere participio presentis actiui. unum non recte diceret. cum e Cilicia proficiscens Rhodum uenisset sed deberet dici e Cilicia profectus. Participia presentis temporis cum substantiuantur cuius generis sunt. neutri. ut accedens. contingens. antecedens. conueniens. presentis. continens apud rhetores pro firmamento rationis. Participia que substantiuantur & sunt masculini generis que sunt. Oriens occidens. profluens pro flumine. Participia que cum substantiuantur sunt femini generis. que sunt. Continens que non est insula. ut a Sicilia ad comitantem partem interapedis est. Animas. ut Cicerone. ad que se applicet sui generis animantes. nonnunquam tamen hoc nomen in neutro genere reperitur sed magis in plurali. Consonans littera pro non uocali. Quod est participium quod a nullo uerbo originem habere uidetur. prognas. Repetundarum at de pecuniis repetundis non habet alios casus. nescio participium ne an gerundium dici debeat. hec accusatio proprie cadit in eos qui in magistratibus publicis aut uide aut dolo eripuerunt pecunias aut uasa preciosa. uestes. frumentum. nauigia. nummos. que omnia pecunie nomine comprehenduntur. & cum dicitur repetundarum subintelligitur pecuniarum. ideo autem in hoc uerbo mutata est in u. ut differat ab illo quod dicitur ad res repetendas. ut sunt missi legati ad res repetendas que principum aut populo erepta sunt pecora. agri. homines aut similia.

De Nominibus Verbalibus.

Verbum est nomen uerbale. quod a uerbo deriuatur. Verbale

masculinū desinēs ī or quō formaf . ab ultio supio mutata u i
 or. ut doctū doctor. auctū auctor. Verbale ī trix femininū quō
 formaf . a verbali masculio mutato tor ī trix. nā q̄ ī sor desinūt
 nō faciūt ex se femininū. p̄ter tōsor qđ facit tōstrix assūpta t. vñ
 diminutū tōstricula et tōstrina. et ab expulor expultrix. Quē
 casū r̄gunt uerbalia post se. gtm̄. ut persecutor malor̄ et expul
 trix uitiōr̄. Verbalia ī us uel in o quō formanf . a supio addita
 s. uel mutata u in io. ut uisus et uisio. et exigūt post se gtm̄ z ali
 qñ duos hoc ē p̄sone uel rei agētis q̄ patiētis. ut uisio rei multar̄
 rer̄: uisio. n. et actiōnē et passiōnē significare pōt. Notandū tñ
 qđ uerbalia q̄ ueniūt a uerbis p̄rie cōiugōis positionē supini hñti
 bus in itū uel in ctū p̄ter legē ceteror̄ exeūt ī atio nō in itio nec
 ī ctio. ueto uetitū uetatio n̄ uetitio. p̄sto p̄stitū p̄statio n̄ p̄stio
 cubo cubitū cubatio. domo domitū domatio. sono sonitū sona
 tio. crepo crepitū crepatio. tono tonitū tonatio. licet dicāus. so
 nitus. crepitus. tonitus. n̄ sonatus. c̄rpatus tonatus. Frico frictū
 fricatio et ita ī ceteris. Sectio tñ crebrius repit̄ q̄ secatio. Lauo &
 potō q̄a in otū hñt supinū formāt uerbalia lotio & potio & lo
 tor et potōr et lotiū p̄ vr̄ina p̄ria tñ breui. et q̄a aliqñ repitur la
 uatū et potatū fit lauatio et potatio lauatorq; & potator. Iuuo a
 iūtū facit iutor. vñ adiutor. a iuuatū iuuatio. Ex ceteris pauca sūt
 uerbalia. ut a domitū domitor et nō dōator. et sector a seco q̄ si
 gnificat uēditōrē et sectio ipsa uēditio. In men uerbalia quō for
 manf . a sc̄da uerbi p̄sone. ut acuo acuis acumē. nuō nuis numē
 doceo doces documē. moneo mones monumē. q̄ addita tū for
 mānt in tū uerbalia. ut documētū & monumētū. In bilis uerbalia
 passiuā hñt significationē et iungunt̄ dtō. ut nec dictū effabilis
 ulli. aliqñ etiā sine casu ponūt̄. ut hec res ē laudabilis. & nihil ē
 amabilius uirtute. In ax etiā qđā uerbalia sūt. ut loq̄x. dicax mul
 tor̄ uerbor̄. mordax. rapax. fallax. capax. De Relatiuis.

Vid ē relatm̄. qđ refert aliqd̄ p̄cedēs. Quotuplex ē rela
 tiuū. duplex. relatiuum substantie. & relatm̄ accidentis.

Quid ē relatiū substantiæ. qđ refert añcedens substantiā. ut qui qđ
qđ. is suus. ille. ipse. idē. & scđm aliquos alius alter reliquus. Et
cetera ceteris: Que sunt relatiua accidētis. qđ referūt añcedēs adie
ctiuū. ut qđlis. qđtus. quottus. & quotemus. quotuplex. Qui que
qđ. quot modis accipit. tribus. Relatiue. ut sū pius Aeneas rap
tos qđ ex hoste penates classe ueho mecū. Interrogatiue. ut Sed
uos qđ tandē qđbus aut uenistis ab oris. Itē ifinite. ut nescio quā
rē agas. aut quē hoīem diligas. Quis & qđ nūqđ ponit relatiue
sed uel itterrogatiue: ut qs es tu & qđ agis. Vel ifinite. ut nescio
qs sis. aut qđ agas. Quis uel qui ponit aliqñ p qđlis. ut Terētius
quis tibi uideor. & Virgil. qui iuuenes qđtas ostentant aspice ui
res. Itē p qđto. ut quo magis. i. qđto magis. Itē qui ponit p quō
aut ppter quid. ut Teren. qui istuc. i. quō. aut cur. Sui semp reci
proce ponit. Suus semp relatiue ponit. ut p̄r amat filios suos.
Is ea id ponit relatiue. ut deus diligit bonos ego eū colo. z red
ditie. ut is qđ deū colit ē bonus. Ipse ipsa ipm relatiue ponit i ter
tia psona. ut ego deū colo ipse bñfacit bonis. Demōstratiue qñ
p pnoibus demōstratis discrete ponit. ut ego ipse. tuipe. illeipe
Inuenit etiā sine pnoie. ut Virgilius ipse renito. & alibi. qđqđ ipse
miserria uidi & quorū ps magna fui. sic. n. p discretionē quandā
pferit. ut in. vi. eneidos. Ipse ratē cōto subigit ueliscqđ mīstrat qđsi
solus. Ille illa illud etiā figurate apponit. ut Virgil. ille ego qui
quōdā gracili modulatus auena. et tu ne ille Aeneas quē darda
nio Anchise. Alma venus phrigii genuit Simeontis ad undam
nō tñ discretionē significat ut ipse sed potius relationē quandā
Relatiue ponit. ut ego deū colo & illū cupio uidei. Demōstrati
ue. ut uiden tu illum. Redditiue. ut ille qui legit discit.
Alius alia aliud ponit relatiue. ut uideo Pet̄ & alios homines
licet. n. antecedēs. i. Petrus differat ad aliis hominibus numero.
cōuenit tñ specie qđ ē homo. Itē discretiue. ut ego sum alius a te.
idest qđ tu. Item diuisiue. ut hominū alii quiescunt alii laborant
Alter & alius quomodo differūt. Alter dicitur de duobus. Ali

us de pluribus. Sicut uter ex quo componitur neuter duorum tantum est interrogatiuum. quis uero plurium.

Relatiua accidētis multa sūt scdm diuersa genera accidentiū .q̄ p̄ noīa adiectiua significāt. Adiectiuorū .n. q̄dā significāt q̄titate. q̄dā q̄litate. Adiectiuorū q̄ significāt q̄titate. alia significāt q̄ntitate continuā. alia discretā. Que sūt adiectiua significātia q̄titate continuā. ut magnus p̄uus lōgus latus altus p̄fundus. q̄ referunt p̄ tātus & q̄tus. ut ego sū magnus q̄tus es tu. uel ego sū magnus & tātus es tu. itē per tā & q̄ dicimus. ut ego sū tā magnus q̄ tu. Ex his q̄ significāt q̄titate discretā. alia significāt q̄titate discretā absolutā. alia q̄ntitate discretā ordinalē. Quantitate discretā absolutam significant. q̄ referuntur per tot & quot. Vt ego habeo decem talenta quot habes tu uel ut tu. Et sunt hec.

Vnus una unū. Gtō unius. dtō uni. accusatiuo unū unā unum

Vocatiuo o une una unum. Ablatiuo ab uno una uno. Et plr

Ntō unī une una. gtō unorū unarū unorū. Datiuo unis. Accu-

latiuo unos unas una. Vtō o unī une una. Ablatiuo ab unis.

Et plr. Ntō duo due duo. Gtō duorū duarū duorū. dtō duobus

actō duos duas duo. utō o duo due duo. abltō a duobus.

Et plr. Ntō hi & he tres et hec tria. gtō horū & harū & horū triū

Datiuo his tribus. Accusatiuo hos & has tres & hec tria. Voca-

tīuo o tres & o tria. Ablatiuo ab his tribus.

Quatuor usq; ad cētū indeclīabilia sūt. Quinq; .sex. septē. octo
nouē. decē. undecī. duodecī. tredecī. q̄tuordecī .q̄ndecī . *se. decī. undecī. sexdecim.*
decē & septē. decē & octo. uel duo de uigīti. decē & nouem . uel
unde uigīti. uigīti. unus & uigīti. duo & uigīti . tres & uigīti
q̄tuor & uigīti. q̄nq; & uigīti. sex & uigīti. septē & uigīti: octo
& uigīti: uel duo de trigīta: nouē & uigīti uel unde trigīta: tri
gīta: unus & trigīta etē: q̄dragīta q̄nquagīta sexagīta sep
tuagīta octuagīta nonagīta centū. centum & unus. uel unus
supra centū. centū & duo. uel duo supra centū. centū & decē . uel
decē supra centū etē . Ducēti. te. tā. Tricēti . te. tā. q̄dringēti .

quingenti. sexcenti. septingenti. octingenti. noningenti. mille. Hec duo milia. horum duorum milium. his duobus milibus. hec milia. o milia. a milibus. tria milia. quatuor milia. & reliqua. Vbi nota quod non dicitur hi & he milia ut quidam putant. sed hec milia. quia est nomen substantivum nec dicere debemus duo milia homines. sed duo milia hominum. nam quod in sacris litteris legimus duodecim milia signati. si non est error hoc modo exponi debet. signati numero duodecim milia. hoc est quod erant numero duodecim milia. quidam ideo inciderunt in hunc errorem quia legimus duo milia pondus argenti sed pondus grati casus est hoc loco non numeri. Mille autem interdum adiectivum est & ideo dicere possumus mille homines. Interdum substantivum & sic dicimus mille hominum. ut mille mimum. nec possumus dicere duo mille. tria mille. sed duo milia. tria milia. uel bis mille. ter mille. ut bis centum. ter centum. Ovidius. annos uixi bis centum iam tertia uiuere etas. Ab his deriuant aduerbia numeralia que referuntur per toties quoties. ut ego ter legi Virgilium quotiens tu uel ut tu. Semel. bis. ter. quater. quinquies. sexies. septies. octies. nonies. decies. undecies. duodecies. tredecies. quatuordecies. quindecies. sexdecies. decies septies. decies octies. decies nonies. uigeties. Semel & uigeties. bis & uigeties. ter & uigeties. etc. Trigeties. quadrageties. quinquageties. sexageties. septuageties. octuageties. nonageties. per quibus dicimus uicies. tricies. quadragies. quinquagies. sexagies. septuagies. octogies & octagies. nonagies. Centies. duceties. treceties. quingenties. quingentes. sexcenties. octingentes. noningentes. millies. Quantitate discretam ordinali significant que referuntur per totum & quotum. ut ego fui secundus quotus uel ut non fuisti tu. quotus quisque est: quasi nemo: & sunt he: primus secundus tertius quartus quintus sextus septimus octauus nonus decimus undecimus duodecimus: tertiusdecimus quartusdecimus quintusdecimus sextusdecimus septimusdecimus octauusdecimus uel duodeuigesimus nonusdecimus uel uideuigesimus uigesimus. uigesimus prius etc. trigessimus. quadragessimus. quinquagesimus. sexagesimus. septuagesimus. octuagesimus. nonagesimus. centesimus. ducetesimus. trecetesimus. quingentesimus. quin

gētesimus. sexcētesimus. septīgētesimus. octīgētesimus. noni
gētesimus. millesimus. Nos sumus in āno salutis nre Millesimo
q̄dringentesimo septuagesimoquīto. x. Kalendas septēbris. Alia
sūt diuīsiua ī pares nūeros. q̄ quidā dicūt referri p̄ toteni & quo
teni. q̄ noīa legisse me ap̄d aliquē doctū nō memini. ut quoteni
itis. terni. Sunt aut̄ hec. Sīguli sīngule sīngula. bini. terni. q̄terni
q̄ni. seni. septeni. octeni. noueni. deni. undeni. duodeni. ternide
ni. q̄ternideni. q̄nideni. senideni. denisepteni. deniocteni. deni
noueni: Vigeni trigeni. q̄drageni. quinq̄geni. sexageni. Septua
geni. octuageni. nonageni. Cēteni. ducenteni uel duceni. trecen
teni uel treceni. q̄drīgenteni. q̄ngenteni. sexcenteni. septīgēnteni
octīgēnteni. nonīgēnteni. milleni. Ponūt̄ ne aliq̄n̄ bina p̄ duo.
& terna p̄ tria. ponūt̄. quotiēs substātiua q̄bus iūgunt̄ declināt̄
t̄m in plurali. ut bīnas ternas denas lras. nō duas tres decē. īter
dū t̄n̄ poete etiā cū aliis substātiuis eodē mō usurpāt. ut Virgil.
bīna manu lato crispās hastilia ferro. alia sunt q̄ ip̄m numeꝝ p̄
se sumptū significāt. ut unītas. biarius. ternarius. q̄ternarius. qui
narius. senarius. septeārius. octenarius. noueārius. denarius. un
denarius. duodenarius. et̄. Vigenarius. trigenarius. q̄dragenari
us. q̄nq̄genarius. sexagenarius. septuagenarius. octuagenarius.
nonagenarius. cētenarius. ducētenarius. trecentenarius. q̄tuorcē
tenarius. q̄ngentenarius. sexcentenarius. septīgēntenarius. octin
gentenarius. nonīgēntenarius. millenarius. Alia sūt que signifi
cāt numeꝝ annoꝝ. ut biennis. triennis quadriennis. quinquen
nis. sexennis. septennis. octennis. nouennis decēnis. un̄ fiūt sub
stātiua bienniū trienniū q̄drienniū q̄nquenniū septenniū & de
cenniū. alia fere n̄ sūt in usu nec repiunt̄ ut qdā ignari putāt to
tennis & quotennis. alia significāt q̄titatē discretā ponderis uel
mensur̄ q̄ referūt̄ p̄ totuplus et quotuplus & significāt quendā
sui excessum. Vt Centuplo maior est ager meus q̄ Socratis quo
tuplus non est tuus. Et sunt hec.
Duplus. a. um. triplus q̄druplus q̄ntuplus sextuplus septuplus

octuplus. decuplus. cētuplus. ducētuplus. millecuplus. Alia sūt
 diuīsiua seu multiplicatīa forme & referūt p totuplex .& quot-
 tplex. ut hēo triplicē lanā & triplicē vestē. i. triū genēꝝ quotu-
 plicē tu hēs. aliqñ tñ īproprie ponit̄ cū dictōibus carētibus plu-
 rali. ut triplex fumus domū n̄ram egredit̄ hoc ē tres fumi si ita
 dici posset: Simplex. duplex. triplex. q̄druplex. q̄ntuplex. sextu-
 plex. septuplex. octuplex. nonuplex. decuplex. vigecuplex. trige-
 cuplex. q̄dragecuplex. q̄nq̄gecuplex. sexagecuplex. septuagecu-
 plex. cētuplex. millecuplex. Itē duplex & triplex p duplicatus z
 triplicatus accipiūt. un̄ sūt uerba duplico & triplico. & a multi-
 plex multiplico. Relatīa q̄ incipiūt a c uel a q tribus modis acci-
 piūt. relatiue. ut ego sū albus q̄lis es tu. magnus q̄ntus es tu. sē-
 tinas cuias es tu. interrogatiue. ut q̄lis es tu. q̄ntus es tu. quottum
 annū agis. quot nūmos hēs. Infinite. ut nescio q̄tus sis: cuias sis.
 aut cuias filia sit hec puella. Relatīa q̄ incipiūt a t capiūt relatiue
 copula mediāte. ut ego sū albus & talis es tu. ego sū magnus &
 tantus ē Plato. ego hēo multos discipulos & tot hēt Socrates.
 Redditiue. ut ego sū talis & tātus q̄lis & q̄tus ē iste. Infinite. qñ
 seq̄ cōiunctio q̄ uel ut. ut ego sū talis & tātus ut non egeo opa
 tua. ego cupio talis eē ut felix uidear. Reperiunt̄ aliq̄ relatīa q̄ ge-
 minant̄ uel assumūt cūq̄. ut q̄sq̄ q̄cunq̄ quotquot. quotcunq̄
 q̄liscūq̄ q̄tuscūq̄. q̄ pprie posita uī hnt̄ ipsius relatī simul cū an-
 cedēte distributiō. ut q̄sq̄ aut q̄cunq̄ legit discit. i. omīs q̄ legit
 discit. ponunt̄ etiā aliqñ p ipso relatīo tm̄. ut deus oīa q̄cunq̄
 uoluit fecit. & p distributiō tm̄. ut ego diligo quēcūq̄ hoīem. i.
 oēm hoīem. ponunt̄ etiā īfinite. ut Virgil. qcquid erit supanda
 oīs fortuna ferēdo ē. Quis & qui cū quibus & quō cōponunt̄.

Siquis
 Enquis
 Nunquis
 Quisputas
 Aliquis

Assumūt etiā syllabi
 cā adiectiōne nihil
 p se significantē. ut
 Quisq̄
 Quisnam

Nequis
Quilibet
Quiuis

Quidam.
Quispiam & Quisq;
Quicumq;

A relatis substantie multa aduerbia deriuant q̄ eisdē modis ponunt. Temporalia. ut a qui que quod quando.

A pronois tunc. idest eo uel illo tempore.

Ab alius alia aliud alias. Localia uero ista a qui que quod.

Quo Vbi Qua Quorsum
Vnde Quousq;

Ab ille illa illud pnoie aduerbia deriuant illinc. illic. illuc. illac uel. illa. illorsum. illucusq;

Ab is ea id.

Ibi Eo.

Inde Ea.

Eorsum Eousq;

Ab hic hec hoc.

Hic huc

Hinc hac;

Horsum hucusq;

Ab iste ista istud.

Istinc istic.

Istac uel ista istuc.

Istorsum istucusq;

Ab Alius alia aliud.

Alibi Aliunde

Alia Alio

Aliorsum Aliousq;

Hic hec hoc. iste ista istud .ille illa illud quō differūt. Hic significat hominē uel rē pximā loquēti .iste pximā audiēti. ille rmo tam ab utroq;. Quēadmodū & aduerbia eorū. Hic significat locū pximū loquenti uel scribenti. istic locū pximū audiēti. uel ei ad quem sermo aut littere dirigunt. illic locū remotū ab utroq; iste tñ aliqn̄ ponit p̄ hic. Cicero. cū isto tēpore stent cū gladiis

armati. Ille quoque nonnumquam pro dignitate quandam atque eminentiam accipit iudicium esse quod omnes nosse debeant. ut Alexander ille magnus. Architas ille tarentinus. Is & hic quomodo differunt. Is spacio longiore accipit. hic uero propinquare. multis tamen in locis confunduntur. ut qui profert uirtutem diuitiis. hic sane prudens est. uel is sane prudens est. potest tamen aliquando capiunt ille pro is. ut Oratius qui didicit patrie quod debeat & quod amicis. Quo sit amore pariter quo frater amandus & hospes. quod sit conscripti. quod iudicis officium. quae partes in bellum missi ducis ille profecto. Reddere persone sit reuerentia cuique. nam quod in sacris litteris legitur. non qui seipsum commendat sed quem deus commendat ille probatus est. Equidem non probo. Relatum discordat ne aliquando ab antecedente. discordat. in quibus accidentibus. in genere. & numero. quomodo in genere. ut apud Salustium. Est locus in carcere quod Tullianum appellat. Quomodo in numero. ut omnes tenues atque humiles quae maxima in populo multitudo & sibi praesidium paratum putat

De Patronymicis.

Vod est nomen patronymicum. Est illud quod significat filium uel filiam. nepotem uel neptem. aut alium descendentem proprie tamen a propriis patrum nominibus deriuantur.

Quot sunt terminationes patronymicorum. quatuor in des. uel in as uel in is. uel in ne. ut hic priamides. hoc est filius priami. hec priamis priamidos. hoc est filia priami. hec pelias peliadis. uel peliadus hoc est filia pelei. hec adraštine. nerine. acrisioe. hoc est filia uel neptis adrašti. nereii. acrisei. Patronymica cuius generis. femina. praeter ea quae desinunt in des. Patronymica cuius declinationis sunt. quae desinunt in des uel in ne sunt praeter declinationis. quae uero desinunt in as uel in is. sunt tertiae. Patronymica quaelibet nomina sunt. substantiua. ut priamides helene raptor causa fuit excidii troiani. Quae nomina sunt quae interdum pro patronymicis ponuntur. Possessiua. ut Iuno saturnia. id est filia Saturni. & Scipio Aemilianus. id est filius Aemilii. Quomodo formantur patronymica. patronymica masculina quae fiunt a nominibus praeter declinationis formantur a genitio singulari mutata e in des. ut maia

maie maiades: Ilia ilie iliades. Eneas enee eneades. hippotes hip
pode hippotades. Anchises anchise pprie anchisades. q̄q̄ usus
obtinuit ut anchisiades diceret. Butes bute butades. Corinetes
corinete corinetades. quis magis sit in usu corinetides.

Patronymica masculina a noibus sc̄de decliatiois formant̄ a gto
addita des. vt Priamis priami priamides. Sed q̄ duplex. i. hnt in
gto mutata vltima i in a & addita des faciut patronymicum. ut
Antonius antonii antoniades. Menetias menetii menetiades.
Patronymica masculina a noibus tertie declinatiois formantur
a datiuo singulari addita des. ut Nestor nestori nestorides. An
tenor antenori antenorides. licet poete aliqui addant a ca metri
ut Amphitrionaides. Laertiades. dicunt etiam Deucalides. pro
deucalioniades. & Scipiaades pro scipionides.

Patronymica feminina a masculis formant̄ remota de. ut a Pria
mides priamis. a Durdanides durdanis. dixerut tn poete Atlan
tiades & phetotis. a Peliades pelias. ab eneades eneis cu deberet
fieri Eneas. multa tn patronymica abusiue pferunt̄. ut a tideus
titides. a peleus pelides. a pmeteus pmetides. a theseus thesides
ab achilles achilleides. ab orpheus orphides. a coronies coron
ides penultima pducta. Iliades filius ilie Romulus recte format̄
Patronymica aliqui sumunt̄ loco patrioe nominu. ut Romuli
de. i. romani. Theside. i. Athenienses. Aeneade Troiani. Cecro
pide athenienses. Thimarchides pprium est. & Thimarchides.
Thimarchi filius. Pauca iueniunt̄ patronymica in ne feminina
vt Nereus nerine. adraustus adraustine. acrisius acrisioe. ex quo a
crisioeus. Virgil. acrisioneis darie fudasse coloīs. qd dicit Pri
scianus ee possessiuu ab acrisioe. Seruius uero patronymicu femi
ninu. Reperiunt̄ patronymica i pprie formata & a noibus matre
ut Romulus iliades. i. ilie filius. & maiades mercurius. i. maie fili
us. & ab auis maternis. ut Atlantides. i. Mercurius atlantis filie
filius. & Inachides idest epaphus iouis inachi filius. & a rgibus
uel coditoribus. ut cecropide. i. Athenienses. ab Aenea aeneade

ideſt Troiani vel Romani. Item a noīe fr̄is. Virgil. Tū pheton
tiadas muſco circūdat amare corticis. i. ſorores phetontis.

De Comparatiuis.

Comparatiuū quod eſt. quod cū intellectu poſitiui vel ali
quo p̄ticipē ſenſu poſitiui magis aduerbiū ſignificat. ut
liberalior magis liberalis. & fortior magis fortis. & doctius ma
gis docte. Cōparatiua cuius generis. coīs p̄ter unū dūtaxat qđ ē
maſculini ſenior. Cōparatiua quē caſū exigūt poſt ſe n̄tm cū q̄.
uel abltm ſine q̄ cū alio abltio ſignificāte exceſſum. & cū oībus
caſibus quos habere poſſet poſitū ſuū. ut hoc doliū eſt pleniū
olei illo. uel q̄ illud doliū tribus digitis. Ver̄ relatiua & negatiua
ſemp ſine q̄ abltō iungunt. ut nemo ē doctior Platone.

Cōparatiua un̄ formant. a noībus adiectis ſignificātibus acci
dens quod incrementū diminutionēq; ſuſcipiat. ut ab albo albi
or. Vel a uerbis. ut a detero deterior. quod uerbū teſte Seruio.
minus bonū ſignificat nō peiorē. Virgil. cū duo ſunt apibus re
ges alter̄ deteriorē hoc eſt minus bonū iubet necari. Deterior
q̄ uiſus eū ne p̄dīgus adſit Dede neci. A potior hic & hec poti
or & hoc potius. A participiis q̄ tunc in uī noīs tranſeunt. Ut
amās amantior. A p̄poſitionibus ſiue aduerbiis. ut extra exteri
or. ultra ulterior. q̄q; exter quoq; nomen reperiat. ut Virgilius
ſas extera q̄rere regna. Antiqui aliqñ a p̄noībus & nominibus
ppriis cōparatiua & ſuperlatiua p̄tulere. ut ipſe ipſior ipſiſſimus
Nero neronior neroniſſimus.

Quō formant cōparatiua. a primo caſu deſinente in i. ut albus
albi albior. fortis forti fortior. Que ſunt cōparatiua anormala.
q̄ contra hanc regulā formant. Bonus melior optimus. malus
peior peſſimus. magnus maior maximus. Paruus minor imini
mus. Dexter dexterior dextimus. Sinifter ſiniſterior ſiniſtimus
Senex ſenior ſine ſuperlatiua. Iuuenis iunior ſine ſuperlatiua.
Multū plus in nūero ſingulari generis neutri. in plurali omnis
A noībus q̄ hnt uocalē ante is uel ante us. cōparatiua nō formant

primior.

sed accipit magis aduerbiū & dicitur magis arduus. magis tenuis.
magis pius. quibus tenuior apud ueteres reperitur. & Iuuenalis egregi-
us dixit pro magis egregiū. Egregius cenat meliusque miserimus
horum. Nequaquam eorum trium generum neque format comparatum & superlati-
uum nequissimus. Ab aduerbiis siue prepositiōibus in ra fiunt compara-
tiua. inferior. ut extra exterior. intra interior. ultra ulterior. citra ci-
terior. infra inferior. supra superior. post posterior. ante anterior. pro-
pe prior. a sepe comparatum non inuenitur. Cato tamen superlatiuo usus est
sepius discordiam fuisse dicens. Pridem prior cuius superlatiuum est
primus cum genitio iungatur & ad plures sui generis competat. Virgil.
Remus se Danaum magna comitate caterua. Androgeus offert
nobis ergo prior de duobus. primus uero de pluribus dicitur.
Magnificentior & magnificentissimus. munificentior & munificen-
tissimus. beneficentior & beneficentissimus. quibus a magnificēs munifi-
cēs & beneficēs deriuari uideantur tamen hec in usu non sunt sed pro his uti-
mur magnificus. munificus. beneficus. Cato de rege Ptolomeo di-
xit. optio atque beneficissimo. & Actius. magnificentissimo atque excel-
lentissimo honore. Teren. in Phormione. atquin mirificissimum.
Comparatum sepe pro positio accipitur: ut senior pro senex. nonnunquam tamen
significat minus positio. ut tristior & lacrimis oculos suffusa nitē-
tes. pro sub tristis. & quando ad contraria comparatur minus positio signifi-
cat. ut si dicam mare poticum est dulcius quam cetera. hic ostendit partem ali-
quid dulcedis habere plus quam cetera. Comparatiua sepe uero diminuti-
uorum formam accipiunt a neutra addita culus. ut maius maiusculus
& regimē seruant comparatiuorum. Teren. Tais quam ego sum maiuscula est
Magis aduerbiū non solum positio sed etiam comparatio aliquando iungitur
cum uel ad se uel ad alium comparatur. ut Achilles fortior Enea magis
quam Diomede. Nota quod quemadmodum dicimus ego sum fortior quam tu in
noto casu. ita dicimus etiam in obliquo iudico te doctiorē quam illū. in
seruio tibi magis quam illi. indigeo te uel tui magis quam illo uel illis.
Quando comparatio iungitur multo uidetur plus significare quam superla-
tiuū. Cice. de officiis. vale igitur mi Cicero tibi que persuadee te quidem

mīhi carissimū. sed multo fore cariorē sī talibus monumentis p̄
ceptisq; letabere. Cōpatio quotiēs fit apud gr̄cos ad unū sui ge
neris cōpatiuo utunt̄ quotiēs vero ad plures sui generis suplati
uo ī quo nos cū illis cōuenimus & hoc ab eis sc̄m est ut sensū
cōpatiui a sensu suplatiui distīguerēt. q̄ utriq; hoc ē cōparatiuo
& superlatiō gtm̄ tribuūt cum careāt abltiō. apud nos uero illa
ambiguitas non ē q̄ comparatiō abltm̄ damus siue ad unū siue
ad plura diuersi generis referat̄ tñ illa grecoꝝ rō tanti ē momē
ti ut eā latini ad formā grece cōstructiōis imitati cōpatiuo gtm̄
addiderūt utiq; iter duo. Sic Aiacū fortior fuit thelamonius. Et
manuū melior ē dextra. sī tres fuisset aiaes n̄ fortior sed fortissi
mus diceremus. sicut digitoꝝ medius ē longissimus. vñ nō licet
dicere Pirrhus ē doctior sentinatibus. sed doctissimus sentinatū
Virgil. huic coniūx Sicheus erat ditissimus agri phenicū. & Ho
ratiū ī sermoibus. o maior iuuenū inqt ad duos. n. pisones fili
os p̄cmq; scribebat. Ouidius ī persōa Medee q̄ duos filios ha
buit. cū mior e pueris iussus studioq; uidēdi. Cōstituūt ad gemi
ne limia priā foris. & Cesar ī cōmentario. x. ī testamento Ptole
mei patris heredes erāt scripti ex duobus filiis maior. hic Cato
maior & mior. Scipio maior & mior de duobus dr̄. de pluribus
vero Fabius maximus. & Valerius maxius. Cōparatm̄ igit̄ iter
duo ponit̄. superlatm̄ iter plura. qd̄ maifestissime oñdit Cice. cū
aut ī Phisonē me edilē priorē p̄torē primū. q̄ppe ediles duo tm̄
erāt sicut duo cēsores & duo cōsules. ceteri aut̄ mgratus plures
erāt. Nota hoc etiā itersse iter cōparatm̄ & superlatm̄. qd̄ dubi
tādo uel it̄rogādo cōparatiō utꝝ damus. superlatiō uero qd̄
cuius rei rō ē q̄ cōparatm̄ de duobus dr̄. superlatm̄ de pluribus
Quintilianus. ita n̄ tm̄ utꝝ sit melius sed qd̄ sit optimū q̄rit̄. Et
Cice. utꝝ potius aut̄ qd̄ potissimū dicamus. lūgit̄ tñ qd̄ etiā cū
cōparatiō. sed im̄pprie. utꝝ uero nūq; cū superlatiuo.
Quot modis fit cōpatio. q̄tuor. aut ab una substātia ad aliā. ut
ego sū maior te. aut ad seipam. ut ego sū ditior solito vel ditior

hodie q̄ heri. aut ab uno accidēte ad aliud & tūc semper fere uti
mur aduerbio magis. ut ego sum magis fortis q̄ doctus. aut ab
nō actu ad aliū. ut ego malo uitā q̄ mortē. z magis lego q̄ disco
Quot modis nō pōt cū ablatio iūgi cōparatiuū. q̄nq̄. aut cū cōpa
ratio ad duos fit tūc .n. eget ḡtio. ut duorū frat̄r maior ē Ma
rius. aut aliq̄n non inuenit̄ ablat̄s. ut dulcius ē mare ponticū q̄
cetera maria. aut q̄n inter ipsa adiectiua fit cōparatio. ut ego sū
magis albus q̄ niger. & n̄ nigro. uel cū inter ipsa uerba fit cōpa
ratio. ut plura audio q̄ credo. uel cū dictio a q̄ fit exceptio fue
rit in nt̄io. ut Diomedes fuit fortior q̄ Troiani omēs p̄terq̄ He
ctor. coniunctio. n. exceptiua copulare debet similes casus.

Quot modis non pōt cōpat̄m regere nt̄m cū q̄. similiter q̄nq̄.
aut cū cōparatio fit inter duos. tūc. n. oīno requirit ḡtm̄. ut duo
rū frat̄r maior ē Marius. aut cum non inuenit̄ nt̄s. ut nihil est
crudelius nece. & nihil ē ipsi seipso carius. aut q̄n relatiuū ē ter
minus cōparationis. ut uirtus q̄ nihil est homī melius. aut aliq̄n
ponit̄ cū dictione negatiua. ut nullo hoīe sis tardior. aut aliq̄n
dictio a q̄ fit exceptio fuerit in ablatiua. ut Diomedes fuit forti
or omnibus Troianis preterq̄ Hectore.

De Superlatiua.

Vod ē nomen superlatiui. quod ad plures sui generis
comparatū superponitur omnibus. uel per se prolatum
positiui intellectum habet cum ualde aduerbio.

Quot sūt terminatioēs superlatiuorū. octo. duē frequētissime in
rimus. & in simus. & sex prae in limus. ximus. timus. remus. fi
mus. nimus. Superlatiua in rimus desinētia quō formant̄. a po
sitiuis in er desinētibus siue secūde siue tertie declinationis fue
rint addita rimus. ut pulcher pulcherrimus. pauper pauprimus
excipiunt̄ dextimus & sinistimus. p̄ dexterrimus & sinisterrius
Suplatiua in simus desinētia quō formāt̄. a ḡtis secūde declina
tionis addita s & simus. & a ḡtis tertie addita simus. Vt locu
ples locupletis locupletissimus. excipiunt̄ a sc̄da q̄ sūt anormala.

bonus optimus. malus pessimus. magnus maximus. pius minimus. multus plurimus. & q̄ a facio cōponūt. ut magnificus magnificētissimus. munificus munificētissimus. maturus maturrius Cice. tñ ad Herēniū. in etate inq̄t uelit cōpare maturissima. nuperus nuperimus. Plautus captū hoīem nuper & nouitiū. uetusterrimus. A tertia uero excipiūtur facillimus. difficillius. gracillimus. huillimus. simillimus. dissimillimus. excipiūtur etiā q̄ ībris desinunt q̄ ris mutata ī er accipiunt rimus. ut salubris saluberrimus. celebris celeberrius. Vetus a ueter qđ olī īn usu erat ueterrimus facit. In ximus quot suplatī desinūt. duo tñ. maxiū & pximus. qđ uocabulū dū p cognato accipitur significatū hēt positiui. ideoq; a scriptoribus legū sepe cōpatīue pfertur. ut pximiores. i. ppinq̄ores. cognati. In timus quot desinunt unū dumtaxat. anormalū optimus & hec deriuata ab aduerbiis siue ppositōibus. īter interior itimus. ultra ulterior ultimus. citra citerior citimus. extra exterior extimus. qđ etiam p postremo ponitur. Plautus ī triculēto. Bona pdidi mala repi. factus sum extimus a uobis. Hec sūt ab aduerbiis siue ppositōibus. supra superior supremus. extra exterior extremus. q̄a si eēt a ntō superus & exter seruassēt regulā. In nimus quot suplatiua desinūt. unū dūtaxat. anormalū minimus. In rimus quot suplatia desinūt. unū. a uerbo detero deterior deterrius. z unū anormalū multū plus plurimus. p̄ter ea q̄ secundum regulā formantur. Nouissimus licet a nouo supltm sit tamē p positiuo ponitur & ultimum significat A pene Plautus superlatm formauit penissime. In cistellarīa. ita mea cōsilia peruertit penissime: A penitus penitissimus superlatium formatur. ut ex penitissimis edibus.

Superlatiua que a ppositionibus ueniunt ipsarū ppositionum exigunt casus. ut arbor illa est proxime littus.

A nequā sicut supra de cōpatīs dictū ē fit superltm neq̄ssimus. Illud aiaduertēdum diligēter ē qđ q̄ p ualde sepe iungitur superlatiua nunq̄ positiua: ut q̄ fortissimus & q̄ celeberrīe. qñ uero q̄

accipit̄ p̄ q̄tū nunq̄ iungit̄ suplatiuo nisi addant̄ verba possum
q̄o valeo. & q̄ eiisdē significatōis sunt. ut dicā q̄ breuissime po-
tero. feci q̄ optie qui. Per uero nūq̄ iungit̄ suplatiuo. nec dicere
possumus poptimus per doctissimus. ecōtrario aut̄ q̄. q̄n ualde
significat nūq̄ iungit̄ positio nec etiā cōparatio nisi forte cū per
uel oppido uel sane uel admodū uel ualde uel nimis. tūc. n. po-
sitiuo iūgit̄. ut Seruius Sulpitius. sane q̄ grauius ac moleste tu-
li ut debuī. A. gel. uoce admodū q̄ suauis oppido q̄ libēs nimis q̄
impiū. & Brutus ī epistola suos ualde q̄ paucos hēt. & itē sane
q̄ gauisus sum. Perq̄ tñ usitatius ē. ut p̄r q̄ bonus. p̄r q̄ pulcher
p̄r q̄ doctus. i. ualde bonus. ualde pulcher. ualde doctus.
Per uero p̄ ualde iungit̄ sēper positio. ut perpulcher. perdoctus
Cū uero q̄ p̄ q̄tū accipit̄ iungit̄ positio. ut Teren. reiecit se ī eā
flēs q̄ familiariter. i. q̄tū familiariter. & ī Eunucho. tu scis q̄ intimū
te habuerim. p̄ q̄tū. sumitur. n. hic intīmus pro doctiuo. quē
admodū proximus. Sic etiā iūgitur cōparatio: ut q̄ doctior est
Aristotile Plato. i. q̄nto doctior. At q̄ dicunt narraui q̄ breuiss̄
potui. errant. dicēdum est. n. q̄ breuissime potui. Quod ē cōpa-
ratm̄ siue superlatiuū huius positiui perdoctus. Multo doctior
cōparatīnū. & q̄ doctissimus siue multo doctissimus superlatm̄
Perq̄ nūq̄ iungit̄ cū suplatio. nā q̄ legit̄ ap̄d Quītum Curtiū
Bellū quoq̄ Bactrianorū ducem p̄r q̄ maxie posset exercitu coa-
cto descēdere ad se iubet. error potius liberariū dicēdus ē: cū alia
quoq̄ cōplura apud eundē auctore correpta sint. Multo etiam
pro ualde tā cōparatio q̄ superlatiuo adiungitur. ut multo do-
ctior & longe doctior. multo doctissimus & longe doctissimus
Superlatiuū ḡtō iungitur & ablatiuo & accusatiuo. ut Hector
fortissimus Troianorū. & multo maximus. & proxime domum
Cū superlatiuo iūgitur sēper q̄sq̄. oīs aut̄ nō iungitur. neq̄ enī
dicendū ē oīs optimus. oīs pessimus. sed optimus q̄sq̄: & pessi-
mus q̄sq̄. & similiter si suplatiua ī diuerso casu ponantur sic. ma-
xima q̄sq̄ fortitudine debet hostibus resistere. maximo q̄sq̄ aīo

calūniatores despicit. Validissimi quosque corporis paret arma. Comparatio vero e contrario non quosque convenit sed omnes. ut Quintilianus feruulos penates & omnia utiliora. nec licet dicere boni quique et sapientes quosque. sicut non licet dicere. omnes optimi. & omnes sapientissimi. Excipiuntur ex positis que superlatio caret. ut pius & strenuus. dicitur enim omnis pius. & pius quosque. Salustius. nam strenuus quosque aut occiderat in proelio. aut grauius uulneratus discesserat. Item numeralia. ut tertius quosque. quartus quosque. nam primus & ultimus superlatiua sunt. Cicerone primo quoque die consules ad senatum conferant. ergo non est dicendum. omni quinquagesimo anno facimus iubileum. sed quinquagesimo quoque anno. & hic factum est ut dicamus unusquisque. singularis quosque. nam singularissimus quo plerique indocti utuntur non reperitur sicut ab unico non reperitur unicissimus. Quotus etiam iungitur cum quosque. ut quotusquisque est. id est quotcumque sint. Illud quoque notandum quod quosque grammata plurali non habet cum adiectio duntaxat iunctum: ideoque utimur grammata singulari pro plurali. ut optimi cuiusque animus. pro bonorum omnium animus.

Fa al meglío e al piú psto che tu poi: Fac q̄ optie & q̄ celerrime potes. Io so asai piu grãde de tutti lí uiterbesi .che sone minori de me. e anche sonne minori de qlle che sonno magiori de me Ego sũ maximus oĩum uiterbiẽsiũ minorũ me & omĩbus maioribus me. Essendo io nato a Roma soa magiore de tutti qlli che sonno minore de me. e minori de qlli che sonno magiori d me Ego cũ natus sũm Rome sũ maior oĩbus minoribus me & maioribus me. Io so piu indocto de qlli che sonno piu docti de me e piu docti de qlli che sũno piu indocti de me. Ego sũ indoctior oĩbus doctioribus me. & omĩbus indoctioribus me. Io son minore de tutti quelli che sonno magiori de me e anche sonno magiori de qlli che sonno minori de me . Ego sũ minor oĩbus maioribus me & oĩbus minoribus me. Io ho dui deti i le mano lí qlí sonno e piu longhi de lialtri. e doi orecchie in capo. de le qlle luna e magiore. Ego hẽo duos dígitos i manibus ceterorum longissimos & duas aures i capite quarum altera est maior.

Tutti li homini fortissimi de ueno cō grande anio uentere q̄lli
delecti del corpo che sōno piū bruti de li altri tutti. Debet for
tissimus usq; magno aīo supare eas uoluptates q̄ sūt ceteris fedī
ores oībus. In ogni diece anni se refa el bussolo a Viterbo. De
cimo quoq; anno fiunt comitia. Viterbiū.

De Aduerbiis.

Duerbia localia: aut in loco significāt. aut de loco. aut p
locū. aut ad locū. aut aduersus locū. aut usq; ad locum:

Que sunt aduerbia significantia in loco. Hic. illic. istic. intus. fo
ris. ibi. ibidem. alibi. alicubi. usq;. nusq;. sicubi. necubi. nuncubi. su
perius. inferius. ubiq;. ubicunq;.

Que sunt aduerbia significantia de loco. Hinc. illinc. istinc. itus
foris. unde: aliunde. sicunde. necunde. alicunde. & unde: superne
inferne. celitus. funditus. utrinq;. undecunq;.

Que sūt aduerbia significantia per locū. Hac illac istac. ea. siqua
nequa. aliqua. & qua & utraq;. & quacunq;.

Que sūt aduerbia significantia ad locū. huc. illuc. istuc. itro. foras
usq;. nusq;. eo. eodē. siquo. nequo. alio. aliquo. & quo. supra. infra
utroq;. & quocūq;. Que sunt aduerbia significantia uersus locum
Horsū. illorsum. istorlū. dextrorsum. sinistrorsum. & quorsum.
sursū vel susū uersus. deorsū uersus. utroq; uersus. et quoq; uersus.

Que sūt aduerbia significantia usq; ad locū uel usq; ad tps. Huc
usq;. istucusq;. illucusq;. quousq;. Noīa urbiū ponunt p aduer
biis in loco in gto casu si prime uel secūde declinatōis sint. Ut
sum hic. fui illic. sum Rome. fui Rome. sum Tarenti. fui tarenti
q; si pluraliter tm̄ declinent ponunt in ablatiuo. ut sum Bais.
fui thebis. tertie uero declinatōis noīa in ablatiuo ponunt. ut
fui Carthagine. Tibure. Neapoli. Ponimus etiā loco aduerbio
rū humi. domi. belli. militie. & ruri i dtio. ut sum humi stratus.
do rmio domi. erā ruri. belli siue militie fortis sum. Repit etiā
vesperi & luci aduerbialiter sumi. ut vesperi ad te ueni. vespri ad
te ueniā. & luci similiter. Cice. in philippicis. Quis enī audeat

luci & in militari via. Pro aduerbiis vero de loco & per locū po-
nunt noīa urbiū in abl tō casu cuiuscūq; declinatōnis & numeri
sint. ut venio illinc. aut transeo illac. uenio aut transeo Verona.
Patauio. Carthagiē. thebis. & sic domo. hūo. rure. militiā. bello:
Pro aduerbiis vero ad locū noīa urbiū ponūt in accusatiuo. Ut
eo Romā. Tarentū. Carthaginē. ut eo illuc. uenio istuc. Et sic eo
domū. humū. rus. militiā. bellū. Si fiat interrogatio per quorsū
quō rñdetur. dextrorsum. sinistrorsum. uersus Venetias. uersus
thebas. uersus Romā: Si fiat interrogatio per q̄ quō respondetur
hac. illac. istac. per Romā. per Venetias. p urbē. Si fiat interroga-
tio p quo quō rñdet. huc. illuc. itro. foras. Venetias. Romam.
thebas. rus. Si fiat interrogatio p quousq; quō rñdet. hucusq; .il-
lucusq; . usq; ad annū. usq; Romam. usq; Venetias. usq; Thebas
usq; ad urbem. usq; rus. usq; domum. bellum. militiā. humum.
Noīa uiroꝝ ac mulierꝝ ppria. Itē noīa appellatiua hoīm. aīaliū.
locorꝝ & aliarꝝ quarūcūq; reꝝ querunt p̄positionē. ut sum in
urbe. in agro cum Socrate. eo urbē. ad agrꝝ. ad Socratē. uenio ab
urbe. ab agro. a Socrate. uel de Socrate. transeo per urbem. per
agrum. per locum in quo est Socrates. Eo uersus urbem. uersus
agrꝝ. uersus Socratē. eo usq; ad urbē. usq; ad agrꝝ. usq; ad Socra-
tē. Interdū tñ poete omittunt p̄positiones. ut Italia fato p̄fugus
lauinaq; uenit littora. Itē deuenere locos. Interdū etiā propriis
noībus additur p̄positio. ut Cicero ea die Verres ad Messanā
uenit. aliqñ subaudiť p̄positio noībus urbiū. ut Virgil. n̄ libye
nō ante tyro despectus hīarbas. noīaliter ponitur tyro. nam si
aduerbialiter ponere uoluisset dixisset tyri in casu genitiuo
Supina etiā p̄positione non egent. ut eo cubitum. & hoc est di-
gnum relatu. pro eo ad cubandum. & hoc ē dignū qđ referatur
Versus semp postponitur. ut Italiam uersus. Megaram uersus
Salustius. Quem locum Carthaginenses egiptum uersus finem
imperii habuere. Cicero de diuinatione. Qui cum exercitu lu-
strato Aretium uersus castra mouisset. Interdum huic aduerbio

Iungitur ad. ut ad orientem uersus. ad occidentem uersus:

De Nominibus Neutralibus.

Ve sunt nomina hetroclita. que non seruant declinationem aliorum nominum. ut

Pascua pascue	Pascua pascuorum.
Epulum epuli	Epule epularum
Delicium delicii	Delicie deliciarum. a delicio
fit deliciolum. quo uerbo utitur Seneca in epistolis.	
Carbasus carbasi	Carbasa carbasorum
Arbutus arbuti	Arbuta arbutorum.
Intubus intubi	intuba intuborum. Virgili.
Et amaris intima fibris edificia sublimia troiana.	
Pergamus pergami	Pergama pergamorum.
Celum celi	Celi celorum.
Altilis altilis	Altilia altilium:
Suppellex suppellectilis	Suppellectilia suppellectiliu.
Tartarus tartari	tartara tartarorum.
Superus	Supera superiorum.
Tenarus tenari	tenera tenerorum. p montoriu
laconie circa sine malee. un ad inferos dr esse descensus. ondit eni ibi qdam prupta uorago per qua dicunt Hercule emerfisse.	
Menalus	Menela menalorum. mons Archadie
Auernus.	Auerna auernorum. lacus ppe puteo
los. dictus ab auibus q superuolantes nimio uetore decidant. ut Virgil. Graue olentis auerni.	
Didimus.	Didima didimorum mons Phrigie.
Pileus	Pilea pileorum.
Garganus	Gargana garganorum mos Apulie.
Gargarus	Gargara gargarorum:
Pax	Carent Horatius dixit paces. Bella
Vulgus	plu quis & paces longum diffun
Pelagus	ra dit in eum.

De nominibus hetroclitis
 pasua. vizanja. In singulari. fe. m. ph
 neu. s. p. d. i. z. ph. vizanje. az. fe. h. g.
 balneid. z. agm. d. ad. m. f. ne. m. ph. fe.
 l. neu.
 long. z. iog. balneus. m. f. ma. z. m. ph. ne.
 r. mas
 Carbash. arbutus. intubus. p. g. am. m.
 s. fe. m. ph. neu.
 Z. pulid. z. deliad. m. f. neu. z. re. d. i. p. e.
 m. ph. fe. z. p. me. d. i. m. s.
 Celi. basid. porrid. m. f. neu. m.
 ph. mas.
 frenid. Capistrud. clausid. filid. m. f.
 ne. m. ph. mas. l. neu.
 Altilis. s. supellex. m. f. fe. m. ph.
 neu. z. p. t. declinari. h. alale. is.
 Tartarus. Sibily. Sindim. pileg. y. sma.
 r. g. arg. m. g. z. arg. m. g. Suping. t. na.
 r. m. f. g. menalg. luerng. Qu. sta.
 vndeom. nou. sup. masid. ma. m. n. f.
 z. m. n. ph. n. s. z. h. em. h. car.
 tarid. i. p. acano. s. z. s. t. s. t. d.
 non. sup. p. t. declinare
 Quid nota sunt hetroclita p. sup.
 abundantia d. i. m. s. l. auing. querng.
 ping. vrnig. q. q. s. f. m. v. l. g. d. m. g.
 peng. z. lacg. s. q. s. p. n. d. declinare
 id. p. r. m. q. m. p. z. m. ut. hec. la.
 m. g. r. l. hec. latig. us. m. s.
 Z. opostia. de. cera. i. n. g. o. l. i. m. o.
 aid. v. l. s. arma. z. baalo. norma.
 neuo. z. chuo. z. freno. p. t. declina.
 ri. p. p. m. d. z. z. m. l. p. t. t. d. d. l. e.
 ut. h. h. s. m. e. r. e. z. h. r. e. l. s. m. e. r. g.
 . a. d. l. o. s. i. n. g. . a. d. l. . h. h. l. o. s. i. n. g. e.
 . z. h. l. o. s. i. n. g. e. z. s. i. c. s. u. t. e. t. h. e. r. o. c. l. i. t. a.
 p. s. a. b. u. n. d. a. n. t. i. a. d. d. i. m. s.
 Istud nom. v. s. i. n. s. i. c. l. i. n. a. t. p.
 e. a. d. d. i. n. e. i. n. p. t. i. p. z. i. m. z. p. t. e.
 neutg. g. r. e.

Quid nota humore sufficiens. sic oleum. aced. sup. hetroclita p. defectu. n. p. s. excepte iste. equor. vonda. s. r. e. n. d.
 mare. mel. latex. aq. v. m. d. f. o. n. e. f. l. u. m. e. z. f. l. u. m. g. p. o. t. a. s. t. a. g. n. a. l. a. u. m. e. l. a. u. g. p. u. t. e. r. y. h. y. p. h. a. m. m. e. s.
 Quid nota metalor. sic. aurid. plumbid. argenid. sup. z. hetroclita. p. t. e. r. e. s. z. m. e. t. a. l. i. d.
 Quid nota q. p. n. m. e. s. t. m. e. r. i. s. e. n. p. e. n. s. u. v. e. n. d. i. s. i. c. v. e. a. s. y. p. o. d. z. n. o. t. a. s. t. m. y. n. u. d. z. s. u. t. e. t. h. e. r. o. c. l. i. t. a. p.
 defectu. n. p. s. e. x. c. e. p. t. e. i. s. t. e. f. a. r. p. i. s. s. a. z. l. u. p. i. n. g. m. e. l. o. n. e. u. t. r. u. h. p. e. p. o. n. s. z. r. e. p. e. p. o. r. r. i.
 Quid nota q. d. o. m. b. s. u. t. e. t. h. e. r. o. c. l. i. t. a. p. p. t. d. e. f. e. c. t. u. d. i. p. h. e. e. x. c. e. p. t. e. i. s. t. e. p. i. g. e. m. e. s. m. u. n. i. c. e. s.
 m. a. n. e. s. r. e. e. d. i. c. e. s. a. a. c. e. s. f. a. a. c. e. s. s. p. e. s. l. e. n. e. m. o. d. e. r. p. d. m. o. d. e. r. i. m. g. i. n. o. s. i. o. p. u. a. t. t.
 p. a. p. z. s. a. n. g. u. i. s. n. u. o. h. a. d. p. l. u. m. e. z. a. s. t. m. e. o. v. e. n. o. z. h. a. m. o. z. a. s. s. i. d. e. l. i. m. a.
 Quid nota glomg z. hetroclita p. s. t. a. z. g. l. o. m. g. n. a. l. i. s. s. e. m. a. g. h. i. p. l. a. p. a. v. o. c. a. t. i. o.
 b. u. d. a. n. t. i. a. d. v. o. c. e. s. p. t. d. e. c. l. i. n. a. r. i. h. g. l. o. m. g. . n. . l. h. g. l. o. m. g. . i.

Tellus	li	Vulgus neutrum caret plu- rali numero. Virgil. Scindit incertum studia in contraria vulgus. Sed hic vulgus habet pluralem. Cice. Saturnū ma- xime colunt uulgi. Raro tñ utimur masculino. Virgil. In uulgū ambiguas spgit uoces
Humus	Nu	
Plus	me	
Phas	ro	
Ir		
Fors		
Tabi		
Memo		

Duo ambo & tria declinantur tantum in plurali. A quatuor ad centum sunt indeclinabilia:

Ilia	Compitolia	carent singulari.
Menia	Neptunalia	
Manes	Nundine	
Proceres	Kalende	carent singulari:
Penates	None.	
Tenebre	Idus	
Extā	Athene	
Arma	Thebe	carent singulari.
Insidie	Mine	
Artus	Venetie	
Sponsalia	Zizania	
Diuitie.		carent singulari.

Mine.

Indutie:

Pisces pro signo celesti.

Manes.

Cesares. aiaces. fabios. scipiones. pluratiue dicimus. sed sic n̄ sūt
ppria noīa sed appellatiua & equoca. Soles & lune a poetis dū
taxat pluraliter ponūt. q̄a interdū plures uident̄ ad sensum ocu-
lorū. Sāguis & puluis usu carēt plurali. Mel frumentū. ordeum.
far. uinū auctoritate h̄nt pluralia. Aur̄. argētū. fer̄. auricalcum
blūbū. stānū. elect̄. uitr̄. carēt plurali. tñ es hēt era ī plurali in

tribus casibus. Metallū quod ē nomē generale habet pluralē nu-
merū per omnes casus. Triticū caret numero plurali. Frumenta
tñ ordea. pisa: fabas. lentes. in plurali numero inuenimus.
Acetum. mullum. oleum. & similia carent in numero plurali.
Mullum ē vinū mellitum. inueuit etiā aq̄ mulla hoc est mellita.
Piper. Zinziber & Fel in usu communi non habent pluralia.
Mel tres tñ modo casus habet. nominatim. accusatiuum. & Vo-
catiuum. mella. thus. rus. thuris thura. ruris rura
Balneum balnei hēt plurale. balnea balneorū & balnee balnearū
Locus loci facit in plurali loca locorū & loci locorū. utriūq; idem
significant. tñ loci in masculino. significant etiā sedes argumen-
torū apud rhetores. Locus etiā ioca & ioci habet in plurali.
Balteus similiter baltei & baltea habet in plurali.
Rastrum neutri ratri & rastra habet in plurali. Addunt qdam
Porrum. Frenum. Claustrum. Filum. Capistrum.
Rabies. sanies. caries. pnicies. scabies caret nūero plurali cū simi-
libus noībus q̄ntē declinatōis. res tñ & dies. acies. facies & p̄geni-
es. spēs. materies. hnt numerū pluralē. spes tres tñ casus i plura-
li hēt. Iuuenalis. post dānū t̄pis & spes deceptas. a quo noīe cō-
positū ē expes hnt n̄m dūtaxat & v̄tm. Cato. facierū dixit scdm
analogiā sed nō ē in usu. Verua ē plurale huius noīs qd̄ est ue-
ru. & repiunt dūtaxat duo casus. verua et verubus. Virgil. veru-
busq; tremētia figūt. Fors n̄ hēt nisi forte. ut fors fortuna z for-
te sua libicis cumarū astitit oris. Tabi & tabo dūtaxat reperitur
Frugī i declinabile ē. Vicē dicimus & uice. aliis casibus singula-
ris raro utimur. pluralis integer ē. Precis preci p̄cē & p̄ce. plura-
lis ē integer. Nex reperit apud Ciceronē & alios probos. unde
Semine. Pontus. Aer. Ether. carent numero plurali.
Sal neutri generis pluralē nō habet. masculini habet sales & sa-
libus p̄ qdam urbanitate dicendi. Tractum uerbum a sale q̄ si-
cut sal ciborū ita sales cōdimentum sint orōnis. & d̄r etiā i sin-
gulari. Teren. qui habet salem quod in te est.

Laterē accusatiuus ē nō habens alios casus in singulari. raro ta-
 men reperitur latere. Sponte ablatiuus solus .ut sua sponte
 Maecte in vtō tātum inuenitur. dī tamen maecte uirtute esto
 Ador genus farris ē aptū sacrificiis deorū generis neutri & ide-
 cīabile. ab adorādo dictū. Priscianus affirmat. at Festus Pōpei.
 us ab edēdo uel ab durādo dicit appellatū. igne. n. tostū fiebat
 Vis omnes casus habet. ut sentit Priscianus.

Interrogatiua. relatiua. infinita. distributiua. carent uocatis ideo
 ambo non habet uocatiuum. q̄a est distributiuum & secundum
 Priscianum relatiuum. Duo uero collectiuum habet .& omnia
 pronomina carent uocatiuis p̄ter tu meus noster & nostras.

Os oris ora tantum habet in plurali. q̄nquā Virgilius usus sit
 oribus. Os ossis in utroq; numero omnes casus habet.

Ops ē dea terre q̄ & tellus dicitur. Sed opis opi opem .auxiliū
 significant & facultatem. ut affer mihi opem. i. opitulare mihi.
 & Virgilius. Grates persoluere dignas non opis est nostre. i. fa-
 cultatis. Hec opis nymp̄ha q̄dam fuit. cuius poete faciunt men-
 tionem. Opes uero pluraliter significant diuitias.

Suppetie ī plurali tm̄ auxilia significāt & iungit hoc uerbū fere
 sēp cū fero. frequentissimūq; ē ap̄d̄ historicos. ut suppetias tulit
 hoc ē p̄sidiū attulit uel misit. q̄dā putant ego quoq; p̄nomē he-
 troclitū eē q̄ rectus nullā hābeat cū ceteris casibus similitudinē
 Hesperus seu uesperus ē stella q̄ añ noctē apparēs hesperus seu
 uesperus seu etiā vesp̄ dī. Virgil. Añ diē clauso cōponet uesper
 olympo. Añ lucē uero lucifer dī. vñ sit ut extrema pars diei seu
 malis noctis principiū uespera dicat̄ in feminio. uesperū in neu-
 tro. vesp̄ etiā uesperis ī masculino utit̄ Virgil. uñ q̄ in principio
 noctis salutare uolūt bonū uesperē dicere cōsueuerūt. q̄d̄ magis
 cēseo p̄bandū q̄ q̄d̄ a plerisq; dī bonū sero. cū. n. sero aduerbiū
 sit & tarde significet male ip̄catio ē. optatq; ut bonū tarde eue-
 niat. melius sane z elegantiū diceret̄ bonū serē. nā serē diei ap̄d̄ p̄-
 batissios historicos reperit̄ p̄ extrēa pte diei. Liui. erat iā diei serū

*Vesp̄ m. a. & m. e. & m. d. m. p̄ t̄pore d̄ias.
 .ti. ox. cantat. rz. m. abala pulsat.*

*Vespa. e. ē t̄p̄ m̄ diem z noctem. & inter noctem z diem.
 aq; gūm̄ p̄ome aduētiū ut vesp̄e aūā p̄bbi. hoc vesp̄d. i.
 obscuritas. hoc vesp̄. i. v. v. v. m̄. hōm q̄ sol̄ imp̄ de d̄m̄.*

Ego morem uestre religionis sequens dicere soleo noctē quietā
Penu etiā aliqñ īdeclīabile reperit̄ .ut apđ Actiū. penu aut̄ opti-
mū ē & nihil defit̄. d̄r tñ hec penus. nus. q̄rte .& penus oris. ter-
tie verba. A. Gel: sūt. Quītū Sceuolā ad̄ demōstrandā penū his
verbis usū. Penus ē inqt̄ qđ estulentū aut potulentū ē familie q̄
opus nō facit cā paratū & penitus recōditū. vñ a penitus penus
d̄r. nā q̄ ad edēdū bibēdūq; ī dies singulos prādū aut cene cā pa-
rant̄ penus n̄ sunt sed potius ea q̄ longe vsionis cā recondunt̄.
Seruius sulpitius ait Sacco Helio placuisse nō q̄ ad esū & potū
spectāt. sed thus quoq; & cereos ī penu eē. Massurius Sabinus.
qđ iumentorū cā apparatus eēt qbus dñs uteret̄ penori attribu-
tū dicit. Penu igit̄ ea oīa cōtinent̄ q̄ ad uictū pertinent. sed pri-
uatū si mō domi reposita sunt. nā locus ubi ista reponunt̄ Var-
rone teste penariū d̄r. q̄ uero ad uictū publicum spectāt cōmea-
tus uocant̄. sed uere nihil aliud cōtinet̄ q̄ annonā. non. n. ē an-
nona tñ frumentaria sed carniū salitarū & aliarū huiusmodi
reū. Cice. de diatione. putaret annonā in macello cariorē fore.
Repetundarū dumtaxat in gō plurali inuenitur. de quo uerbo
superius disserimus cum de participiis tractarem.

Indoles nunq̄ fere nisi nūero singulari iuenit̄. significat autē in
pueris & adolescentibus signū future virtutis. Cice. ut. n. adoles-
cētibus bona idole p̄ditis sapiētes senes delectāt. Quītilianus
In pris annis laudaret̄ idoles: Cice. tñ etiā de uiris idole dixit
De offi. In qbus ē uirtutis idoles cōmouent̄. Idē p̄celio. si q̄s
iudices hoc robore aī atq; hac idole uirtutis & cōtinentie fuit.
Liuius de lauīnia iam matre & īperium admīstrante. Tanta in-
qt̄ in ea uirtutis idoles fuit. Lucanus. indole si dignū latia. si san-
guine prisco. Robur inest aīs. Indode q̄si generositate qđā uir-
tutis atq; aī. Liuius etiā in malam partē accipit. nam loquēs de
Hanibale cū hac inqt̄ idole uirtutū ac uicioū triēnio sub hasdru-
bale impatore meruit. Copie qñ militū multitudinē significant
tñ pluratiē declinat̄. ut copie Cesaris. copie Pōpei. repit̄ tñ etiā

in singulari sed perraro. Pōpeius ad Domitiū. Atq; etiā hortor
vt cū oī copia ad me venias. Salustius. postremo ex oī copia ca
theline neq; ī plio neq; ī fuga qsq; ciuis īgenus captus. Virgil.
.ii. ænei. & q̄ sit mecū copia lustro. pprie aut in singulari copia
significat facultatē ptātēq; ut faciā tibi copiā inspiciendi libros
meos. i. dabo tibi facultatē. nec iūgunť cū alio uerbo q̄ cū facio.
apd' oratores. apd' poetas vero cū aliis verbis. ut cū do, das. Vir
gil. postq̄ itrogressi & corā data copia fādi: Accipit etiā plerūq;
copia p̄ abūdātia. vt copia oīois. copia frumēti. barbare oēs fere
etatis nre uli sūt copia p̄ exēplari qđ nusq; apud doctos repitur
Excubie & vigilie tm̄ pluraliter dicunt' . hec aut inter se differūt
q̄ excubie diurne et nocturne. vigilie vero dūtaxat nocturne sūt
Tenebre qñ noctē significat pluraliue tātum dē. vt luce & tene
bris scribo. p̄ die & nocte scribo. Differt aut priā luce & prima
die. nā ibi intelligit' priā ps diei & q̄si diluculo. hic aut priā dies
ita priis tenebris & prima nocte ibi de parte noctis loqmur hic
de ipsa nocte. Si diluculū volumus significare an lucē dicimus.
nā añ diē. nā añ diē significat añ tps p̄terq; si de certo die loqñť
vt añ diē decimū Kalen. nouēbris. hoc ē decimo diē añ Kalen.
nouē. ubi notandū ē p̄ceptū Pauli q̄ ait. añ diē decimū Kalēda
rū. & post decimū diē Kalendaz̄ . eque utroq; sermone undeci
mus diēs significat' . Añ noctē uero p̄ crepusculo optie dicimus
Lues & Strues nunq; fere pluraliue dicuntur.
Presto a plerisq; inter nomina ponitur & nullum habet casum.
nec aliter q̄ cum substantiuo uerbo construitur. ut presto sum.
nam presto adsum magis poeticum est.
Instar quoq; nonnulli nomen esse existimant indeclinabile. Et
similitudinem siue equiparantiam. ut instar montis.
Scale & scope tātū pluraliter dicūt' : & licet aliqñ scala inueniat'
q̄ ita pfert barbarismū si Quintiliano credimus cōmittit.
Liberi p̄ filiis pugillares nuptie . lre p̄ epistola carent singulari.
Inimicitie dumtaxat in plurali reperitur.

De Figuris.

Figuras quæ greci vocant quò diffiniunt. Figuram esse dicunt uicium cum ratione necessitatis ornatuque gratia permixtum.

Quò diuidunt figuras siue schemata: Alia dicunt esse lexeos. Alia dianoeas. sed dianoeas ad oratores duntaxat pertinere. lexeos uero ad grammaticos. Rursus figura siue schemata lexeos quæ ad grammaticos pertinet quò diuidunt. alia dicunt esse dictiois. alia locutionis. alia constructionis. Quid est barbarismus. est personis uiciosa quæ uel scribendo uel loquendo uicium contrahit. apud poetas metaplasmus dicitur. Quid est solecismus. est uicium in contextu partitionis contra regulam artis grammaticæ factum quod apud grecos uocatur ab alieno capite inparitas dicitur et a uetustioribus scribilibus. ut Angelus testatur. Cauenda ne sunt hec uicia. Profecto elaborandum est ut prima barbarismi ac solecismi feditas absit. sed quia aliquando excusantur hec uicia uel consuetudine uel auctoritate uel uetustate. uel uicinitate uirtutis magna in his diligentia adhibenda est.

Quò adhibenda est diligentia. Docendi sunt pueri quæ omnino uitanda sunt. ut guerra. treuga multoties prestabit singularissimum et similia. Item quæ apud scriptores duntaxat carminum uenia aut laude digna sunt. ut cathus. plixenus. mappalia. Postremo quæ insoluta quoque oratione a doctis recepta sunt. ut Cicerone canopitarum exercitum dicit cum urbem canobon dicant et duapondo et trepondo quæ in usu ab omnibus recepta sunt cum tamen nec dua nec tre apud probos auctores repiantur.

Quot modis committitur barbarismus. uno et uiginti. Primum cum orationi latine uocabula barbara commiscemus. quemadmodum Cicerone illud est mastruca quod sardum est uocabulum orationi inseruit per scauro. Quem purpura inquit regalis non commouit eum sardorum mastruca mutauit. Item fit barbarismus additione. detractio. immutatione. et transmutatione littere. syllabe. temporis. toni. et aspirationis. Per additionem quò fiunt barbarismi. per additionem littere. ut reliquas Danaum. per duplicem litteram cum per simplicem scribi deberet. Et reditegro per reintegro. Per additionem syllabe. ut nos abiisse rati.

& induperator per additionē t̄p̄is. ut Italiā fato p̄fugus. cū Italia correpta prima syllaba scribere ac proferre deberemus.
Per detractiōnē quō fit. per detractiōnē l̄re. ut imitis Achilli. p̄ Achillis. Per detractiōnē syllabe. vt repostū p̄ repositum. Per detractiōnem t̄p̄is. ut unius obnoxam pro unius.
Per imutatiōnē quō fit. per imutatiōnē l̄re. ut olli pro illi. Per imutatiōnē syllabe. nt quom̄ pro cū. Immutatiōnē t̄p̄is. ut feruere leucatē. cū feruere p̄ducta penultia dici debuisset. Per transmutatiōnē quō fit. per transmutatiōnē l̄re. ut euādre p̄ euāder. Per transmutatiōnē syllabe. ut si qs̄ displicinā p̄ disciplinā dixerit.
Per trāsmutatiōnē t̄p̄is. ut faciūt nōnulli indocti q̄ dicunt maria priā correpta & secūda p̄ducta. Itē iacobus prima syllaba ia producta & co correpta cū plane cōtrariū sit. nā Maria primā syllabā p̄ductā habet secundā correptā. iacobus vero q̄drisyllaba dictio sit habetq̄ primas duas correptas & productā penultiam Toni quoq̄ per has q̄tuor species cōmutant̄. nā & ipsi adiciūtur. detrahūtur. imutantur. & transmutātur. quorū exēpla ultro se offerūt. Totidē etiā modis dephendit̄ barbarismus per aspiratiōnē quā tam in p̄nūciando q̄ in scribēdo & adhibere possumus & tollere q̄q̄ nō sit l̄ra sed aspiratiōis nota. vt veteres sine aspiratiōe edos ircolq̄ dixerūt. & graccos. & triūfros. erupit deīde nimī ul̄ usus. ut chorone chēturiones. p̄chones dicerēt. z mehe p̄ me vt q̄būsdā adhuc iscriptōibus uideri pōt. Possunt ne aliis mōis fieri barbarismi. p̄nt. sc̄dm̄ quosdā per malas cōpositiōēs q̄ dicuntur Cacolynteta in q̄bus lūt iotacismi. metacismi. laudacismi hiatus collisiōes. & q̄cūq̄ plus equo minusue sonantia ab erudit̄is respuūtur. Sūt p̄terea q̄ absurdū Putant barbarismū q̄d̄ ē vni us uerbi uiciū fieri per nūeros aut genera sicut soleocismū. Verū tñ scala & scopa cōtraq̄ ordea & mulsa licet l̄raꝝ mutatiōnē adiectiōnē. detractiōnem. nō habeant nō alio uiciosa sunt q̄ q̄ pluralia singulariter & singularia pluraliter efferuntur. & gladia q̄ dixerunt genere exciderunt.

De Soloecismo.

E soleocismo multi errant q̄ eū putant in una p̄teorōnis fieri posse. ut si uiuē ostēdentes dicamus illā. aut oñdentes mulierē dicamus illū. aut iterrogāti quo p̄gamus. respōdeamus Rome. aut obuiū unū salutantes dicamus saluete.

Siquēdem hec oīa uim p̄fecte orōnis obtineāt. Intelligimus. n. il. lum uel illā uideo. Rome pergo. Tu saluete. Quot mōis fit soloecismus. duobus modis: aut per partē orōnis. Aut p̄ accidentia partiū orationis. Per p̄tesoratiois quō fiunt soloecismi. Cū p̄s p̄ parte ponit̄ ut toruūq; repēte clamat p̄ torue. Nomē p̄ aduerbio positū. Fit etiā i ipsa p̄teoratiois hoc uitiū cū ipsa p̄ se nec i suo loco. ut cōuenit ponit̄ ut cui tm̄ de te licuit p̄ in te. & apud amicum eo. pro ad amicum. & intro sum pro intus sum.

Per accidentia partiū orationis quot modis fiunt soloecismi. tot modis quot sunt ipsa accidentia. uerbī gratia. Per q̄litate noīm fiūt soloecismi. ut hauriat hunc oculis ignē crudelis ab alto: dardanus pro dardanius p̄prium p̄ appellatiuo posuit.

Per genera. ut ualide salices & amare cortices. q̄q; supra dixerimus hic potius barbarismum esse q̄ soloecismum. pro ualidi salices & amari cortices.

Per cōpationem. ut rñdit Iuno Saturnia sancta deay p̄ scīssima

Per calus. Urbem quam statuo uestra est: pro urbs.

Per modos uerborū. ut itis paratis q̄primum uiri. pro ite parate. indicatiuum pro imperatiuo.

Per significatōes. ut spoliāt eos & corpa nuda reliquūt p̄ spoliāt

Per t̄pa. ut ceciditq; superbū. Illū & oīs humo fumat neptunia.

Troia. p̄ fumauit. Per p̄sonas. ut Danai q̄ parent atridis q̄primū arma sumite. p̄ qui paretis: Per aduerbia. ut uenio Italia. p̄

ab Italia. & ad Romā eo. p̄ Romā. & itus eo p̄ eo intro. Per con

iūctioēs. ut subiectisq; uref flāmis p̄ ue aut uel. Per p̄positioēs cū

alia p̄ alia ponitur. ut sub lucē p̄ añ lucē. aut necessaria subtrahitur

ut. Siluis tē tyrene feras agitare putasti. p̄ in siluis. Fiunt p̄te

rea soloecismi pluribus aliis modis quos reprehendēdo potius quā imitando possumus notare. Quot sunt uicia quā cū barbarismo & soloecismo cōnumerantur. duodecim. Barbarismus. Soloecismus. Acyrologia. Cacophaton. Pleonasmus. Perissologia. Macrologia. Tantologia. Eclypsis. Tapniosis. Cacosyntheton. Amphibologia. Acyrologia est impropria dictio. Vt hunc ego si potui tantum sperare dolorē. sperare dixit pro timere.

Cacophaton est obscura enūciatio in cōposita dictione uel in uno verbo. ut numerūque cū nauibus equat. & arrige aures Pamphile. Pleonasmus est additio uerbi superuacua ad plenam significationem. ut sic ore locuta est.

Perissologia est superuacua uerborum additio sine ulla uis rerum. ut quae poterant ibant. & quae non poterant non ibant.

Macrologia est sententia longa & superuacua res non necessariis comprehendens. ut imperator cum exercitu re infecta retro unde uenerat regressus est.

Tantologia est eiusdem rei uiciosa repetitio. ut egometipse Eclypsis est necessarie dictionis defectus quā desiderare uidetur perfecta sententia. ut hec secum deest. n. locuta est.

Tapniosis est alicuius magne rei extenuatio sententia non id quod ostendit agente. ut penitusque cauernas ingentes. utrunque armato milite complent. & Dulichias uexasse rates in gurgite uasto.

Cacosyntheton est uiciosa compositio dictionum. ut uersaque iuuenum terga fatigamus hasta.

Amphibologia est ambiguitas dictionis quae fit aut per accusatiuum. ut si quis dicat audio Socratē amare Platonē. Aio te eiacida Romanos uincere posse. aut per cōe uerbum. ut si quis dicat. Cato iniuste criminatur. & non addat quē uel a quo. Aut per distinctionē. ut uidi statuā aureā hastam tenētē. Fit etiā per Omonyma ut si quis dicat aciē nec exprimat oculi uel gladii uel exercitus. Potest etiā fieri aliis modis quos recensere superuacuum est.

De Metaplasmo.

Vid ē Metaplasmus. ē transmutatio q̄dā recti solitiq̄ sermonis in alterā spēm metri ornatus aut necessitatis causa.

Quot sunt spēs metaplasmi. quatuordecī. Prothesis. Epêthesis. Paragoge. Apheresis. Syncope. Apocope. Ectasis. Systole. Diheresis. Epysynalipe. Ellipsis. Synaliphe. Anthitesis. Metathesis.

Quid est prothesis. ē appositio quedam ad principium dictiois littere uel sillabe. ut gnato pro nato:

Epenthesis ē appositio ad medium dictiois littere uel sillabe. ut induperator.

Paragoge ē appositio q̄dam ad finem dictiois. ut dicier p̄ dici hanc alii paralyphin uocant:

Quid ē apheresis. ē ablatio littere uel sillabe de principio dictiois contraria prothesi. ut temno p̄ contemno. mitte p̄ dimitte.

Syncope ē ablatio de media dictioe contraria epenthesi. ut audacter p̄ audaciter. & commorat pro comouerat.

Quid ē apocope. est ablatio littere uel sillabe a fine dictiois contraria paragoge. ut Achilli p̄ Achillis. & potes p̄ potestis.

Quid ē ectasis. ē extensio sillabe contra uerbi naturā. ut Italiā facto p̄ fugus. cū Italiā primā sillabā correptā habere debeat.

Quid ē systole. ē correptio sillabe contra naturā uerbi contraria ectasi. ut aquosus orion: cū orion dici debeat prima producta.

Quid est diheresis. est unius in duas sillabas facta diuisio. ut ē Aulai in medio libabant pocula bachi. pro aule.

Quid ē episyndalipe. ē conglutinatio duarū sillabarū in vnā contraria diheresi. ut phoeton p̄ phaetō. & eripidē ceruā p̄ aeripidē

Quid ē synaliphe. ē p̄ interreptionē cōcurrentiū inter se uocaliū lubrica q̄dā leuisq̄ collisio. ut atq̄ ea diuersa penitus dum parte gerunt. Sic q̄n abiicit. s. ut aut ouium foetus aut urentes culta capellas. hec a quibusdam synheresis uel collisio nominatur.

Ellipsis ē cōsonantiū cū uocalibus aspere cōcurrentiū q̄dā difficilis collisio ac dura. ut multum, ille & terris iactatus & alto.

Antithesis est littere pro littera positio. ut olli pro illi.
Quid est metathesis. est translatio litterarum in alienum locum nulla
tamen ex dictione sublata. ut euandre pro euander.

De Schematibus Lexeos.

Chemata lexeos quot sunt. Multa quaedam sunt sed magis
necessaria sunt decem & septem. Prolepsis. Zeuma. hyposeu-
xis. Sylepsis. Anadiplosis. Anaphora. Epanalepsis. Epizeuxis.
Paranomasia. Schesmaton. Paranomeon. Homoteuton.
Homoptoton. Polysyntheton. Hyrmos. Polypoton. Dyaliton.
Prolepsis quid est. est presumptio secutarum rerum ordinem antecedens vel
conturbans. ut continuo reges ingenti mole latinus conturbant.

Zeuma quod est. est unius uerbi conclusio diuersis clausulis apte con-
iuncta. ut troiugena interpretes diuum qui numina phoebe. Qui
tripodas clari lauros qui sidera sentis.

Hyposeuxis quod est. est figura superiori contraria. ubi diuersa
uerba singulis clausulis adiunguntur. ut regem adit. regem me-
morat nomenque genusque.

Sylepsis quod est. est dissimilium clausularum pro unum uerbum conglutinata
conceptio. ut hic illius arma. hic currus fuit. Item sunt nobis mitia
poma. castanee molles. & passu copia lactis.

Anadiplosis quod est. est congeminationis dictionis ex ultimo loco pre-
cedentis uersus & in principio sequentis. ut sequitur pulcherrimus
astur. astur equo uidens.

Anaphora quid est. est relatio eiusdem uerbi pro principia plurimo-
rum uersuum. ut Nate mee uires mea magna potentia solus. Na-
te patris summi qui tela tiphea temnis.

Epanalepsis quid est. est uerbi in principio uersus positi in eiusdem
fine repetitio. ut ante etiam sceptrum dicti regis & ante.

Epizeuxis quod est. est eiusdem uerbi in eodem uersu sine aliqua dilatione
congeminationis. ut meme adsum quod feci in me conuertite ferrum.

Paranomasia quod est. est quotiens de nomine aliud efficit nomen ue-
luti quaedam congeminationis. ut nam inceptio est amentium haud amanti-
um.

Schesonomatō uel Synthesisionomatō .ē multitudo noīm simul cōiūctōꝝ quodā habitu copulādī .ut Marfa manus. peligna co hors festina uirū uīs & itēꝝ nubila. nix grādo ꝑcelle fulmīa uēti Paranomeon quīd est. cū ab eisdem lris diuersa uerba incipiunt ut o Tite tute tati tibi tanta tiranne tulisti.

Homoteuton qd est. cū simili mō diuerse dictiones sumuntur ut eos reduci q̄ relinq̄ deuehi q̄ deseri malui. Item abiit excessit euasit. erupit. Fit etiā hoc schema quotiens mediā & postrema uersus finem con simili mō sententiē finiunt. ut Ecclesiastes. melius est uidere quod cupias q̄ desiderare quod nescias.

Homioptoton qd est. cum in similes casus exeunt uerba diuersa. ut merentes. flentes. lachrimantes. cōmiserantes.

Poliptoton quid est. est multitudo casuum uarietate distincta. ut littora littoribus contraria fluctibus undas. Imp̄cor arma armis pugnent ipsiq; nepotes.

Hyrmos qd est. est series dictionum q̄ tenorē suum usq; ad ultimum seruant. ut principio celum ac terras camposq; liquentes lucentemq; globum lune titaniaq; astra spiritus intus alit.

Polyyntheton qd est. est multis cōnexa cōiūctōibus dictio. ut Athamasq; thoasq; pelidosq; neoptolomeus primusq; machaō Dyalithon uel asyntheton qd est. ē figura superiori cōtraria cōiūctōibus carēs. ut ferte citi flammās. date tela. impellite remos.

De Tropo.

Tropus quid est. est dictio translata ā propria significatione ad ꝑꝑriam necessitatis. aut ornatus causa.

Quot sunt tropi. tredecī: Methaphora. Catachrisis. Metalepsis Metonomia. Antonomasia. Epitheton. Synechdoche. Onomatopia. Periphrasis: Hypbaton: Hypbole. Allegoria: Homoeosis. Methaphora qd est. ē reꝝ uerborumq; translatio. Quot modis fit methaphora. q̄tuor. Ad animalī ad aīale. Ab inaīalī ad inaīale. Ab aīalī ad inaīale. Ab inaīalī ad aīale. Ab aīalī ad aīale. ut typhīn aurigam celeres fecer̄ carine. nam auriga & gubernator

aīam habēt. Ab inaīali ad inaīale. ut pelagus tenuere rates. nam pelagus & rates aīam nō hnt. Ab aīali ad inaīale. ut Athlantis cinctū assidue cui nubibus atris pīniferūq; caput uēto pulsāt & hymbri. nā et hec aīalia sunt ita mōs aīam nō habet. cui mēbra hoīs ascribunt. Ab inaīali ad aīale. ut tm pectore robur cōcipis nā ut robur aīam nō habet sic turnus cui hec dicunt aīam hēt. Sciendū ē alias metaphoras eē reciprocas alias unius ptis. Reciprocas. ut altū mare celūq; p̄fundū. possumus. n. conuere altū celū mareq; p̄fundū. Vnius ptis sūt. vt germiare vites & fluctuare segetes. uolitare nubes. In his enim rebus alas. fluctus & germina non inuenimus.

Catachrisis qd est. ē usurpatio alieni noīs. ut sepe patricidā dicimus qui patrē non occidit. & piscinam que p̄sces non hēt. hec enim nisi extrinsecus sumerēt suum uocabulum non haberent. Metalepsis qd ē. est dictio gradatī p̄gēs ad id qd oñdit. ut at pater omnipotens speluncis abdidit atris. Et post aliquot mea regna uidens mirabor aristas.

Metonomiā qd ē. ē trāsmutatio qdā. cuius multe sunt spēs. aut .n. ponit qd cōtinet p̄ eo qd cōtinet. ut nūc pateras libate Ioui aut cōtra. crateras magnos stātūit & vina coronāt. aut p̄ iuento rē oñdit id qd iuentū ē. ut sine cerere & bacho friget venus. aut cōtra. ut uinūq; p̄cant. nā deus ē p̄sēs. aut p̄ efficientē effectū. ut p̄igx frigus. pallida mors. aut p̄ effectū efficiēs. ut frena spumāt. Antonomasiā qd ē. ē figura vice noīs posita. q̄ a tribus fit. Ab aīo. ut magnanimus. anchisiades: A corpe. ut ipse arduus altaq; pulsāt sidera. Extrinsecus. ut ifelix puer atq; ipar cōgressus achilli. Epitheton qd ē. est supposita dictio cū p̄prio noīe. nā Antonomasiā uicē nominis sustinet. Epitheton uero nūq; ē sine nomie ut hos mihi p̄dixit luctus harpia celeno & dia camilla. Fit etiā tribus modis epitheton. ab aīo. a corpe. & extrinsecus. his duobus tropis. uel laudamus aliquē. uel uituperamus. uel oñdimus. Synechdoche ē plenī intellectus capax cū plus minusue p̄nūciet

aut enim a parte totum ostendit. ut pubescq; tue: pubescq; tuorū.
aut contra. ut ipsius ante oculos ingens a uertice pontus in pu-
pim ferit & fontemq; ignemq; ferebant. Cum autem a parte to-
tum fit ab insigniori parte faciendum est.

Onomatopia quid est. nomen de sono factum. ut tinnitus eris
clangorq; tubarum.

Periphrasis qd ē. ē circūlocutio q̄ fit aut ornande rei cā q̄ pulcra
est aut uitande q̄ turpis est. ut & iā prima nouo spargebat lumi-
ne terras. Titoni croceū linquēs aurora cubile. Et ne nimio luxu
obtusior usus. Sit genitali aruo & sulcos oblimet inertes.

Hyperbaton qd est. ē transgressio q̄dam uerborū ordinē turbās
Cuius spēs sunt quinq;. Hysterologia. Anastrophe. Parenthesis
Ternasis. Synthesis

Hysterologia uel hysteron proteron. ē sententia cū uerbis ordo
mutatus. ut & torrere parant flammis & frangere saxo:

Anastrophe quid est. uerborū tantum ordo p̄posterus. ut Italiā
contra p̄ contra Italiā.

Parenthesis qd est. interposita oratio diuerse sententia. ut Eneas
neq;. n. partius cōsistere mentē passus a mō rapidum ad naues
p̄mittit archatem.

Ternasis qd ē. vnus cōpositi uel simplicis uerbi sectio una dicti-
one aut pluribus iteriectis. vt septē subiecta trioni. i. septētrioni
Synthesis hyperbaton ē obscurū & ex oī parte cōfusum. ut tris no-
thus arreptas in saxa latētia torquet. Saxa uocāt itali mediis q̄
in fluctibus aras. Est. n. hic ordo nothus tris arreptas i saxa tor-
quet q̄ saxa in mediis fluctibus latētia itali uocant aras.

Hyperbole est dictio q̄dam fidem excedens. augendi minuendi
ue causa. ut it clamor celo candidior niue. testudine tardior

Alegoria qd ē. tropus quo aliud significat q̄ dicit. vt & iā tps
equum fumātia soluere colla. hoc ē carmen finire. Huius multe
sunt spēs ex quibus eminet septē. Hyronia. Antiphrasis. Aenig-
ma. Charientismos. Paroemia. Sarcasmos. & Astismos.

Hyronia quid est. tropus ostendens quod conatur per contrarium superioris. ut egregiam uero laudem & spolia ampla reportas tuque puerque tuus. hanc nisi grauitas pronunciantis adiuuarit confiteri uidebitur quod negare contendit.

Antiphrasis est unius uerbi hyronia. ut bellum quia minime bellum & parce quia nemini parcunt.

Aenigma est obscura sententia per occultam similitudinem rebus. ut & quae me genuit mater mox gignitur ex me. Significat enim aquam in glaciem conuerti. & ex eadem rursus effluere.

Charietismus quid est. est tropus quo dura dictu gratius proferuntur. ut cum interrogantibus nobis. numquid nos quesierit aliquis. respondemus bona fortuna. ut ex hoc intelligat neminem nos quesierisse.

Peroemia est accommodatum rebus tropibusque puerbiu. ut lupo est in fabula. Sarcasmos est plena odio hostilisque derisio. ut Enagros & quae bello Troiano petisti hesperiam metire iacens.

Altitimos quod est. est tropus multiplex numero sequitur uirtutis. nam altimos putat quicquid rustica simplicitate caret & faceta satis urbanitate expolitu est. ut illud. Qui Bauum non odit amet tua carmina Meui. atque idem iungat vulpes & mulgeat hircos.

Homoeosis quod est. est minus note rei per similitudinem eius quae magis nota est demonstratio. Cuius species sunt tres. Icon. Parabola. et Paradigma. Icon est personarum uel eorum quae personis accidunt comparatio. ut hos humerosque deo similis.

Parabola est rebus genere dissimilium comparatio: ut qualis mugitus fugit cum sautius arat. Taurus & incertam excussit ceruice securim.

Paradigma quid est. est narratio exempli hortantis aut deterrentis. Hortantis. ut antenor potuit mediis elapsis achiuis. Iliricos penetrare sinus. Deterrentis. ut at non sic Phrygius penetrat laedemona pastor.

Ledeamque Helenam Troianam uexit da urbem.

Endiadis fiet resolutio in mobile fixi.

Uteris endiade si dixeris arma uirumque.

Tradi rati uentos dicas hyppallage fiet.

Emphasis cum dicimus scelus pro scelerato

Prosopopeia cum sermo rebus mutis tribuitur. ut cum celum aut terra loquitur.

Chronographia cum tempus describitur. ut tps erat quo pria quies mortalibus egris incipit.

Antipophora cum occurrimus tacite questioni.

Aposupelisis cum partem silemus orationis. ut quos ego.

Quot sunt figure constructionis. octo. Prolepsis. Sylepsis. Zeuma.

Synthesi. Euocacio. Appositio. Synechdoche. & Antiptosis.

Quid est prolepsis. prolepsis que latine presumptio dicitur est cum toti in suas

partes diuisio una proprietate attribuitur in qua si ordo incipit a toto tunc

totum & partes in eodem casu ponuntur. ut nos legimus ego bene tu ma-

le. si uero a partibus incipit tunc totum ponitur in genitio & proprietate in

ter partes. ut aquilae altera uolat ab oriente altera ab occidente.

Sylepsis que conceptio dicitur que est. est cum dignius concipit minus dignum.

& una proprietate subiectis diuersorum accidentium tribuitur una propter

alterius dignitatem. ut Scipio & Lucretia pudici. Est autem aut diuer-

si generis. ut Pirrus & Faustina potius. ubi masculinum concipit fe-

mininum. aut Faustina & Marcipius potius. ubi femininum concipit neu-

trum. aut diuersi numeri. ut Scipio & milites pugnant. aut diuersae per-

sonae. ut ego & tu legimus. ego & Socrates scribimus. tu & Plato

studetis. aut diuersi casus. ut Remo cum fratre Quirinus iura dabunt.

Zeuma est cum una proprietate subiectis diuersorum accidentium tribuitur

uni pro prius et alteri pro posterius. que fit aut a superiori: ut scribo ego

et tu. aut a medio. ut ego scribo et tu. aut ab inferiori. ut ego & tu

lego. licet potius legimus sit dicendum. Similiter in genere & nu-

mero fieri potest.

Synthesi quid est. Cum aliquam proprietate tribuitur uni subiecto aut

pluribus copulatis non gratia uocis sed significati. sub diuerso

genere aut numero. ut triste lupus stabulis anser ferta pars in fru-

stra secant & Scipio & Liuius admirantur.

Euocatio est cū prima uel secūda psonā tertiā euocat. ut ego Ci-
cero scribo. vos Romani oīa subiecistis imperio uestro:

Appositio ē cū una pprietas duobus subiectis sine copula attri-
buit̄ uni notiori aut magis cōi alteri minus. ut aīal homo loq̄t̄
canis stella lucet. Virgil. Ignauū fucos pecos a p̄sepibus arcent
Synechdoche quid ē. cum totī attribuitur pprietas partis. ut ho-
mo albus dentes. Aeneas. os humerosq; deo similis.

Antiptosis qd ē. cū casus p̄ casu ponit̄. ut urbem quam statuo
uestra est. Teren. Quas credis has nō sunt uere nuptie.

De punctis qbus oratio distinguitur:

Vot sunt pūcti qbus in p̄sentiaꝝ utimur. nouē. Suspēsi-
uus. Colus. Coma. Periodus. Semipūctus. Geminus pun-
ctus. Interrogatiuus. Exclamatiuus seu admiratiuus. & Parētelis
Suspēsiuus est simplex uirgula q̄ solet quietis gratia poni añ
q̄ sēsus aliq; clausule haberi possit hoc mō. arma

Geminuspūctus ē quo utimur ubi clausula maiorē q̄ndā quietē
habet & tñ sensū ip̄fectū hoc mō. Arma librosq; meos:

Coma ē quo utimur ubi clausula uidet̄ esse cōpleta & tñ imper-
fecta ē & ponitur planus in superiori parte lineae hoc modo. Ar-
ma librosq; meos diripuerunt milites:

Colus ē punctus q̄ ponit̄ in fine clausule qñ p̄fectus ē sensus &
ponit̄ planus in inferiori pte lineae. hoc mō. Arma librosq; meos
diripuerunt milites. q̄q; eos nunq; existimaui huc uenturos.

Periodus ē punctus q̄ ponit̄ in fine clausule qñ nō mō p̄fectus
est sensus sed etiā ipse sermo ut quod seq̄tur q̄si de nouo ichoa-
ri uideatur. & ponitur in inferiori pte lineae adiecta uirgula. hoc
mō. Arma librosq; meos diripuerunt milites q̄q; eos nunq; exi-
stimaui huc uenturos. Verē equo aīo ferenda sunt hec:

Semipūctus d̄r uirgula quā in fine lineae ponimus cū dictio im-
perfecta est & pars in sequentem transit lineam. hoc modo

Admiratiuus siue exclamatiuus est q̄ in tali orōne ponit̄. o ho-
minē fortem. o inteḡ. o omnibus q̄ etate nostra sunt p̄ponen

dū te ne īcepto delistere unq̄ aliq̄s uidit te ne fortune succūbere
Interrogatiuus est qui interrogatiōem significat. & fit hoc mō
de te uero quid dicam?

Parenthesis ē ubi diuersa oratio impfcē adhuc orationi interpo
nitur. hoc mō. te ne dicam. n. qđ sentio calamitatibus cedere.

Hoc iḡr exēplo oīa pūctoꝝ genera notabis. Arma librosq; me
os diripuerūt milites q̄q̄ eos nūq̄ existiaui huc uētuos: Verum
equo aīo ferēda sūt hec. de te uero qđ dicā. O hoīem fortē. o in
tegrē. o oībus q̄ etate nra sunt p̄ponēdū. te ne īcepto delistere
unq̄ aliq̄s uidit. te ne fortune succūbere .te ne dicā. n. qđ sentio
calamitatibus cedere.

De Cōponendis Epistolīs.

Vare īnuente sunt epistole. ut eos cū qbus siue ppter ab
sentiā siue ppter ruborē seu ob aliā q̄uis cām loqui nō li
cet certiores facere possumus si qđ sit qđ eos scire oporteat siue
nra siue illarū siue aliorū cā. Vñ dicūt epistola. epistola grecū pla
ne uocabulū ē. dicūt q̄ hoc ē a mittēdo q̄ ad
absentes mittat. Vñ etiā qđ similiter signifi

cat mittere dicunt apostoli. T. Liuius apostolos suos fregit ī se
natu hoc ē epistolas. & nūc libelli q̄ a iudicibus a qbus puocatū
ē ad mgratus mittunt dicunt apostoli cū sint instar epistolaz
Latino aut uocabulo epistolas lras dicimus dūtaxat in numero
plurali. nā in singulari nūero lra significat elementū. ut. a uel b.
significat etiā manū scribētis. Cice. ad Acticū. nā allexidis manū
amabā q̄ tā ppe accedebat ad similitudinē tue lre. Reperitur
quoq; aliqñ p epistola apđ poetas dūtaxat. Vt Ouidius. quā le
gis a rapta briseide lra venit. Quot sunt genera epistolaz: mul
ta sunt. Alie enim sunt dumtaxat de rebus diuinis. ut sunt Pla
tonis epistole ad Dionisiū. & in religione nostra Petri & Pau
li Iacobi & Iohannis epistole. Alie sunt de moribus. Vt episto
le Senece. Aurelii Augustini. Hieronimi. Ambrosii. Cypriani.
& aliorum que multa etiam de rebus diuinis continent.
Alie sunt de rebus q̄ quotidie accidūt tñ seueris & grauibus .ut

Epistola dicitur

Apostola

*littere. ay
littera. e.*

pote q̄ uel belli uel pacis t̄pe. aut ex castris ad urbē. aut ex urbe in exercitū scribunt̄ fere similis historie. Alie q̄ de rebus nouis q̄lescunq; acciderit certiores faciūt absētes. Alie cōsolatorie. ut si uel pp̄inq; alicuius uel amici mors aut calamitas it̄ruenerit. Alie cōmendatit̄ie. ut cū amicū aliquē aut familiarē aut alioq̄n notū siue ignotū l̄ris cōmendamus. Alie hortatorie. ut cū filios. affīes familiares. discipulos. p̄cīpes. aut quosuis alios ad mores. ad studia. ad laudē. ad decus. ad gloriā cohortamur. Alie amatorie q̄ magis poetaꝝ sūt. ut sunt epistole Nasoīs. Tibulli. Prop̄t̄ii. ceterorūq; huiusmōi. Alie de rebus familiaribus atq; doēsticis. ut de p̄diis. pecore. uino. frumēto. seruis. & reliq; id genus. Alie postremo iocose. q̄ dūtaxat aī gr̄a scribunt̄. ut cū deficiente etiam materia scribit̄ q̄cqd̄ in bucconi uenit. ad hec cetera fere oīa si q̄ sūt epistolaz̄ genera r̄duci p̄nt. Quid in p̄ris obseruandū est in epistolis scribēdis. ut stilus īferior sit & q̄si familiarior quā cum uel ōrones uel historias scribimus & t̄n sūt subiecte materie conueniēs. nā ut ī ceteris tres sūt dicēdi characteres. amplius. medius & infimus. ita etiā epistole tres suos characteres h̄nt. ab illis t̄n diuersos hoc ē illis īferiores. nā q̄ ī aliis mediocris ē hic ē summus q̄ in aliis īfimus. hic mediocris. Infimus uero ī epistolis quo dicēdi genere ī familiaribus utimur erit ab īfimo illo oīo diuersus hoc ē leuis facilis uerbis quotidianis & q̄si uernaculis cōtextus ī quo t̄n nihil barbaz̄ sit aut ineptū. amplo igit̄ illo atq; sublimi utemur cū de r̄bus altis atq; diuinis epistolas scribemus. ut Plato facit. mediocris cū de moribus de r̄bus gestis. de bello. de pace d̄ cōsilio capiēdo aut r̄bus aliis seueris & grauibus tractabimur. īfimo cū materia erit de r̄bus faīliaribus atq; iocosis. Quid āpli us obseruādū ut quo ad eius fieri pōt breues sint. pp̄ria. n. & q̄si peculiaris epistolaz̄ ē breuitas: cauendū t̄n ne nimio breuitatis studio squalens z̄ ieiuna et cōcisa ac plāe sicca ōro fiat q̄lis ē Annei Senece a cuius lectōe adolescētes oīo auertēdi sūt ne pra uū ac uiciosū dicēdi modū ibibāt q̄q; paulo post q̄si iactis iā fun

Nō hinc de tullio.

damentis idem auctor summo studio legendus sit. in quo magni alii
omnes uirtutes fuerunt multum ingenii plurimum eruditionis cum praesertim
sit uiciose diligentissimus inspector. Quis maxime proponendus est
quae studeant adolescentes imitari. M. Cicero. hic in omni dicendi ge-
nere omnium optimus fuit. hunc solum preceptores legant. hunc discipuli
imitentur. nec modo uerba eius hauriant sed etiam clausulas quoniam etiam per
ipsas epistolarum interdum fuerunt & suis inserant. ita. n. fiet ut succo Ci-
ceronis quasi lacte nutriti veri illius imitatores euadant. quomodo exordium
de sunt epistole. In primis tam scribentis quam eius ad quem scribitur proponen-
dum est nomen & is ad quem scribitur salutandus est. hoc modo. Pirrhus
potius Nicolao potto. S. p. d. uel si grece scribas

hic est. n. grecose mos ut bene agere dicant ubi lati-
ni salutem dicunt. In fine autem epistolarum ponendum est vale in quo
greci cum latinis conueniunt dicentes : Cuius nomen pro-
ponitur scribetis ne an eius ad quem scribitur scribetis etiam si ad pontificem
maximum siue regem aut imperatorem scribat homo infimus. Stulta est. n.
obseruatio quorundam qui dignioris nomen dicunt proponendum esse. ca-
uendum propterea est ne unquam deum honoris causa nominibus propriis proponerent
ut deo Pirrho et deo Nicolao. barbara est. n. ea locutio & nuper in-
uenta. non hoc latini non greci ueteres fecerunt. potest tamen addi nomen digni-
tatis siue magistratus post proprium nomen. Ut si ita scripseris Paulo
pon. max. Frederico imperatori. Bessarioni Cardinali. Ferdinando re-
gi. Nicolao potto. Tuscie pro papa. Illud etiam summo studio fugien-
dum est ne ad unum scribens plurali numero utaris in quem errorem
omnes fere nostre etatis homines incurrerunt putantes se magis honorari
eum ad quem scribunt si barbaramente loquantur. in qua re non tam ignorantiam
hominum admiror quam stultitiam. nam si id honoris causa non faciunt cur barba-
re loquantur. si uero id honoris causa agunt cur eo quoque sermone deum
non honorant quem singulari numero affant. an maior in loquendo reue-
rentia regi aut pontifici debet quam deo. at qui si barbaramente loquamur cum
aliquo unum alloquentes plurali numero utimur cur etiam non dicamus
barbari loqui cum de nobis ipsis loquentes per singularem plurali numero

usurpamus dicētes nos ꝑ ego. & qđ mirabilius ē in eodē loco. mō singularē mō pluralē numerꝫ adhibentes. ut Virgil. O Meli bee deus nobis hec oia fecit. nāqꝫ erit illa mihi semp deus illius arā sepe tener nris ab ouilibus ībuet agnus. Ille meas errare bo. ues ut cernis & ipm ludere q̄ uellē calamo permisit agresti : Hic enī Tytirus de se loquēs nūc nos nunc me ait. & Quintilianus utinā hoc fata mihi p̄starent ut residuū laborātis aie ī tuo pone remus amplexu. obtinuit certe usus ut in priā p̄sona loquentes mō singulari mō plurali nūero utamur. in scda vero p̄sona nemo unqꝫ doctus ad unū dirīgēs sermonē pluraliter locutus est. Cuius rei hec uideť rō fuisse qđ decet hoies de seipsis modeste. & ut ita dicā huiliter loq. de aliis uero honorifice potius & cum dignitate cōuenit habere sermonē. minueremus uero quodāmodo dignitatē alterius si ei ī rebus gestis aliū q̄si lociū adiungere mus. ut si Cesarē alloqntes diceremus. uos Pōpeium superastis. uestra ē gloria. ꝑ tu Pōpeiū superasti tua ē gloria. ita ecōtrario uideť nescio quō modestius loq siqꝫ nos soli egerimus plurali numero exprimamus hoc mō. Multa scripsimus. multa gessimus; magnā sumus gloriā apđ nros hoies cōsecuti q̄si nō soli. sed aliis adiutoribus ea egerimus. Iniciū igit huiusmōi loqndi modestia fuit atqꝫ huilitas sed tm̄ paulatī iualuit cōsuetudo ut etiam ubi hic respectus nō ē mō singularē mō pluralē numerꝫ ꝑferamus. Solemus etiā in principio epistolazꝫ ꝑsertim familiarium ad amicos scribentes hec uerba ponere. Si uales bene est ego ualeo. Qui modus cōpositōis ī epistolis seruat. ut uerbū frequēter ī fine clausule colloques hoc mō. Ego te cōmēdare n̄ cesso qđ longe pulchrius ē q̄ si diceret. ego n̄ cesso te cōmēdare. & spem maximā habeo potius q̄ habeo maximā spē. Interdū tm̄ in medio ponit. ut spē hēo maximā. interdū ī principio. ut scripsit ad me Cesar. In quo et imitatōi attendēdū et auribus cōsulēdū ē. dari. n. aliquā certa regula nō pōt. Circūlocutiōibus q̄s greci periphraſes uocāt raro utendū est in epistolis. Fugiēda sunt etiā uerba noua

affectata dura & obsoleta. structura quoque ipsa facilis esse debet
& minime implicita ut ad manus parati esse sensus uideantur.
Est ne utendum artificio dicendi in epistolis. Sepe quidem utendum
artificio est. ut quod cupis abniti persuadeas. Adhibenda exordia
sunt. quibus animus praeparat legentis. Adhibende rationes quibus promo-
ueas. Utendum est inter cōfirmatione. cōfutatione. diuisione. excitan-
di sunt affectus. & reliqua facienda quae etiam oratio exigeret. sed hoc
non in omnibus epistolis faciendum sed ubi suadendum aliquid aut disua-
dendum est & preceptum illud quod supra de characteribus diximus obser-
uandum ut etiam artificio dicendi inferioris sint orationibus epistole.
& eo artificio componende sunt ut nullum esse in his artificium uideatur.
Licet ne in epistolis aliquando ponere uerbum pro uerbo. Licet profecto
ad maiorem uehementiam sermonis. ut Cicero. Unum ostende in tabu-
lis aut tuis aut patris tui emptum. & uis testamenti profiteris. Plinius
dedisses huic animo par corpus fecisset quod optabat. hoc est si dedisses
Licet ne aliquando pretermittere uerbum in epistolis quemadmodum faci-
unt poete ut Virgilius. Mene in campo desistere uictam. Nec pos-
se ualida teucrorum auertere regem. Licet ut Cicero ad Terentiam
Me miseram in tantas te calamitates mea culpa incidisse. Vbi intel-
ligitur uerbum principale uerum est. ut est ne uerum te in tantas ca-
lamitates incidisse. Deficit ne aliquando in oratione suppositum. de-
ficit certe ita ut uix etiam intelligi possit. Cicero ad Herennium
ob finem plurimum eo tempore rei. pro consulum siue stultitiam siue ma-
litiā dicere oportet siue potius utrumque.

Quomodo eleganter dicemus. Io hoc receuuta la tua littera. multis
id modis dici potest. Accepi litteras tuas. Accepi abs te litteras. Red-
dite mihi sunt littere tue. Reddite mihi fuerunt abs te littere.
Reddidit mihi Helius potius litteras tuas. Accepi quas ad me
Helio perotto dedisti litteras. Accepi epistolam quam ad me scrip-
sisti. E thusculano reddita mihi est epistola tua. attulit mihi He-
lius potius epistolam tuam. Quid in his notandum est. Aduertendum
primo est quod dare alicui litteras siue epistolam est tradere ei.

do tibi lras
do ad te lras.

littere. 24.
Epistola. e.

abs. te
ab.
a.

Affero
Referro.

vt alii consignet. dare vero ad aliquē est mittere ut legat. ut De
di Helio perotto. dedi tabellario ad te lras. i. dedi Helio potto.
uel tabellario lras q̄s ad te scripsi. Vnde rescribentes postea di
cimus. Accepi litteras quas Helio perotto ad me dederas.
Quid interest inter litteras & epistolam. Significatio eadem est
Differunt in elegantia. Dicimus. n. unā epistolā & unas litteras
Ideo enim pluratiuū numerū habet unus una unū. ut iūgi possit
cū nominibus carētibus singulari. ut reliq̄ filio meo ternas edes.
vnas ī foro. alteras in ianiculo. tertias. in suburra. nā si dicēmus
vnā edē. nō domū sed templū significaremus. Itē dicimus. duas
tres. q̄tuor. sex. decē epistolas & binas. ternas. q̄ternas. quinas se
nas. denas litteras. nec licet dicere duas litteras. nec binas episto
las. In hoc tñ cōueniūt q̄ dicimus dedi singulis singulas lras siue
singulas epistolas. uel unicuiq̄ uel utriq̄ singulas lras uel epistolas
In maiori uero nūero nō cōueniūt ut dedi singulis duas lras uel
binas epistolas sed bīas lras & duas epistolas. ternas lras & tres
epistolas. Vbi etiā obseruādū ē ut si dicis lras. nō subiungas q̄z
alteri r̄ndi sed q̄z alteris. ita si dicis epistolas nō dicas q̄z alteris
iā r̄ndi sed q̄z alteri. Cur potius dicimus accepi lras abs te q̄ ab
te. q̄a ab cū duabus liq̄dis & cū. i. q̄n cōsonās ē iūgit & cū oibus
dictioibus icipiētibus a vocali. vt ab lege ab legatis ab rege: ab
Ioue ab hoibus. abs vero cū. t. vt abs te. abs Tito. Interdū cū. q.
ut. Terētius. abs quis hoie bñficiū accipe gratū ē. Cū ceteris ve
ro iūgit. a. ut a nobis a foro. Cur nō ita dicimus retulit mihi epi
stolā tuā sicut attulit mihi epistolā tuā. q̄a afferre & referre d̄nt
Afferre. n. est aliqd ad aliquē ferre: ut attulit mihi litteras. attulit
librū. Tēpus multa affert nobis. Referre uero ē retro aliqd ferre
ut si remitterē litteras q̄s accepī ita dicerē. Retulit tibi Helius p
ottus litteras q̄s mihi abs te attulerat. In quo notādum ē retulit
dicēdū eē & nō refert. Vbi omnes fere nostre etatis erāt dicētes
lator p̄sentiū in qua nō modo barbare loquūt sed etiā falso. nō
enim lator ē nec cū scribunt littere nec cū legūt sed cū scribuntur

laturus ē cū legunt attulit. Inspiciendū aut a nobis ē tps quo le-
gunt nō quo scribunt. Cum igit lras legit is ad quē scripsimus
nō rferunt sed iā relate sunt littere. Itaq; retulit dicendū est non
refert. Cice. ad Valeriū. P. Cornelius q tibi has lras dedit. & a-
libi. Amo eū q ad te cum his lris pfectus est miximodū. Sed
vt eo unde discessimus ruertamur. Referre ē retro ferre. ut Qui-
tilianus. Arma nō retuli. i. reportauī.

Differt ne aliqd cū dicimus. Retulit mihi. & retulit ad me. & re-
tulit senatui & i senatu & ad senatū. differt sane. nā cū dicius re-
tulit mihi uel rtulit senatui significat uel reptauit. ut retulit lras
& rferentē signa camillū. uel enarrauit. ut. T. Liuius. postq; lega-
ti cōsulibus & i senatu q gesta erāt rtulerūt. Cū uero dicimus re-
tulit ad me & ad senatū significat in cōsultationē tulit. ut Qui-
tilianus. nō retulit ad mrem. nō amicos cōsuluit. nō ppinquos.
Cice. i Cathilinā. refer inqt ad senatū. i. fer in cōsultationē sena-
tus. Virgil. delectos populi ad pceres primūq; parenrē monstra-
deū rfero & ne forte dubitares de sēsu subiūxit. & q sit sentētia
posco. Sed nota q quēadmodū dicimus. Referre ad senatū. ita
dicimus Referre ad populū. ut Pōpeius ad populū tulit. Ex illo
fit senatusconsultū ex hoc tugurio q ē instar legis. Dicimus pte-
rea Refero tibi acceptū p eo qd ē fateor me abs te accepisse. Ci-
ce. p Deiotaro. oīa q postea uidimus. qd aut mali nō uidimus.
si recte rōcinabimur nos accepta rferemus Antonio. Itē fero tī-
bi acceptū est hēo abs te p recepto id qd mihi debebas etiam si
nulla solutio iteruenerit. Referre uero expensum est rōnē rdde-
re de impensis factis. Io te ho renduta rāione de le spese che io
ho facte. Retuli tibi expēsum. Ponit etiam aliqn referre p con-
ferre. Cice. si ad unum oīa referenda sunt dignissimum eē Pom-
peiū. hoc ē si in unū oīa cōferenda sunt. Notandū est q cum re-
fero significat in cōsultationē fero accusatm habere pōt & ab-
latm cū de. ut hec oīa referā ad senatū & de oībus his referā ad
senatū. hoc tñ & frequentius & elegantius est. Quid cetera com

Retulit mihi uel senatui
Retulit ad me uel ad senatū

Referre acceptū

Referre expensū

Referre p conferre

hic omnia referre ad senatū uel de
his autem referre

Anseffero
Circumfero
Offero
Pfero
Profero

prefero

Auffero
Deffero

Effero
Transfero

Infero
Suffero
Differo
Cofero

posita a fero habēt ne eandē aut uariā significationē. variam p-
fecto p uarietate cōpositiois. nā Anteferre ē pponere. Circūfer-
re est per oēs partes rem aliquā siue sermonē. aut rumorē ferre
ut circūfert camelū. circumfert nouū. Offerre ē dedicare seu tra-
dere. ut obtulit deo sacrificiū. obtulit mihi libꝛ. Perferre ē tolle-
rare. ut multas ptulit calamitates. Proferre est p̄nunciare. ut ne
uerbū qdē ptulit est ī mediū ferre & q̄li reuelare. ut ptulit tabel-
las quas ī sinu habebat. pferre est etiā progā. ut pfert negocia
in longū. Preferre est anteferre. ut pudica uirgo pfert cōmodo
pudorē qd si iter pre & ferre iterponat me aut te aut se signifi-
cat oñdere. & q̄li signū atq; argumētum quodā p̄bere. ut p me
fero magnā huilitatem. i. oñdo magnā huilitatem. & signū qd
dā atq; argumentū p̄beo magne huilitatis. Auferre est vel furto
uel uī aliqd tollere. ut abstulit mihi libꝛ. abstulit ensem. Deferē
interdū est deorsū ferre. ut detulit nauē in mare. hoc ē deduxit
interdū est accusare siue maledicere. ut pleriq; iuste detulerunt
me ad pōtificē hoc est accusauerūt & male de me dixerunt pō-
tifici. vñ dicunt delatores hoc est clādestini accusatores. & p im-
pbitatē siue inuidiā mala referentes. Efferre ē extra ferre. ut effer
hāc rem ex edibus nostris. est etiā funus ferre. ut extulit defun-
ctū sine sumptu hoc est funus fecit. Trāfferre est trāsportare ita
tñ ut qd trāfferē sepe remaneat. Cice. hunc morē spartiate tran-
stulerunt ī semias. Idē de officiis qd in una re ab Ennio positū
transfert in multas. Lucanus. nōdū trāslatos Romana in secula
luxus. Inferre est imittere. ut ifer digitū in plagā. est etiā deduce-
re. ut ex maiori & mīori extremitate itulit cōclusionē. hoc ē de-
duxit. Sufferre ē tollerari & pati. Differre est p̄trahere. ut distu-
lit negociū hoc est p̄traxit. Est etiā differens eē. ut multū differt
p̄bus ab improbo. vñ dī differentia. Coferre aliquādo est cōpare
ut cofer hāc rem illi. uel cū illo hoc est cōpara. interdū est cōiun-
gere. ut cofer oīa in unū. nōnunq̄ est ire. Vbi notandū qd si cum
re inaiata iungimur pōt habere in & ad p̄positiones. ut cofero

me in templū. & confero me ad templum. contuli me in villam
& contuli me ad uillam. si uero cū re aīata. dūtaxat ad. ut contu-
li me ad Platonē & non in Platonē. confero me ad pontificē &
non in pontificē. non. n. pōt habere duos accusatiuos aīatos.
sed si habeat alterꝝ accusatm rei inaiate pōt iungi cū aīato cū p̄
positione in. & habet significationē q̄ndam doni siue benefitiū
ut multa contuli in te. & multa conferā. i. multa donauī. & mul-
ta donabo. multis te affici. te bñficiis multis afficiam.

Est ne aliud hic notandū. Illud maxie notandū est. q̄ priē per-
sone uerbi raro addit̄ ego & secunde psone raro addit̄ tu. Cu-
ius rei rō est. q̄ sola hec duo p̄noīa subintelligi p̄nt. cum. n. dici-
mus scripsi. intelligit̄ ego. & cum dicimus scripsisti. intelligitur
tu. frustra itaq̄ sepe ponerent̄ hec p̄noīa. ponunt̄ tamen aliq̄n
ad maiorem exp̄sionem. Eadem ratio est prime & secunde per-
sone numeri pluralis. ubi nos & uos p̄nomina intelliguntur.

Quō latine & eleganter dicemus. De la quale littera io ho pre-
so gran piacere. Id quoq̄ multis modis exprimimus. Que ma-
gnā mihi uoluptatē attulerunt. q̄ mihi gratissime fuerunt. q̄ me
nō mediocri uoluptate affecerunt. q̄ mihi mirumimodū iocūde
fuerūt. ex q̄bus nō mediocrē letitiā p̄cepi. q̄ uix exprimere possē
q̄tū mihi uoluptatis attulerunt. q̄bus nihil mihi accidere iocūdi-
us potuisset. q̄bus nihil mihi poterat gratius afferri. q̄ singulari
me letitiā affecerunt.

Quid interest inter gratū & iocundū. iocundum p̄prie in rebus
secundis d̄r. gratum in aduersis. In iocundo. n. est q̄dam grā de-
lectatiois tm̄. ut flumīa. fontes. nemora. rose. flores iocūda sunt
In grato uero etiā cōmodi. ut aspectus messis. olearꝝ. fructicum
uinearꝝ. gratus est. Dicimus aut̄ hoīem iocundū nō q̄ letus est.
sed q̄ letitiam alteri affert. vñ pōt aliq̄s tristis mestusq̄ esse & tm̄
iocundus. ut mestitia inimicorꝝ iocunda ē nobis. vñ non recte
locutus ē q̄ dixit. iocundos nos faciat sue interesse cōmemorati-
oni. iocundos dixit pro letos. Exprimit̄ aut̄ hanc differentiam

*Ioīem
gratū.*

optime Cice. ad Sulpitium cōsolantem de morte filie. Seruius inqt tuus omnibus rebus īterfuit. cuius officia z si aliquando iocundiora nunq̄ tamē gratiora. Idem amor tuus gratus & optatus: dicerē iocundum. nisi id uerbum in omne tps perdidissem. Coniungunt etiam hęc duo adiectiua in ea qm diximus pprie tate hoc mō lre tue gratissime mihi ac iocundissime fuerunt.

Afficere qd pprie significat. afficere est affectionē qndā siue dispositionē inducere. ut hęc res afficit me dolore. i. inducit in me dolorem. afficit me molestia. i. iducit mihi molestiam. afficit me letitia. afficit me consolatione. i. affert mihi gaudiū. affert consolationē. reperit etiā absolute positū hoc uerbū. ut multa sūt que afficiūt hoīem. hoc ē affectiones siue affectus iducunt. hincq; & affectio dī & affectus. q̄q̄ Cice. solo affectiois uocabulo utatur nūq̄ affectus quo Quītilianus & posteriores oēs utunt. Est aut affectio sicut Cice. diffinit aī & corpis ex tpe aliq̄ de cā mutatio ut letitia. gaudiū. dolor molestia & similia. Aīaduertendū autē qd dicimus facio tibi iniuriam. & afficio te iniuria. facio tibi cōtumeliā. & afficio te contumeliā. non aut dicimus facio tibi molestiā. facio tibi letitiā. facio tibi uoluptatē. facio tibi gaudiū. facio tibi iocunditatē. Sed afficio te molestia. afficio te letitia. afficio te uoluptate. afficio te gaudio. afficio te uoluptate. afficio te iocunditate.

Quid facio ex quo hoc uerbū componit. quot modis capitur in orōne. multis modis. Sed illud in primis notandū est quod ī epistolis frequētissime ponimus. facio te certiorē & nūq̄ certū. Dicimus etiā facio tibi gratū. facio ludos. facio rē diuinā. Facio sacrificiū. Itē illud diligenter attendendū est qd dicimus feci dānum. feci iacturā. feci naufragiū. q̄si passus sum damnū. iacturā. naufragiū. ut respublica fecit iacturā & damnū. Cicerois īteritu latine lre fecerūt. & Quītilianus. in portu naufragium fecimus. quēadmodum etiā dicimus. fregi brachiū p̄ eo qd brachiū meū fractum ē. & fregi nauē. p̄ nauis mea fracta ē. Itē dicimus facio

Affino

Affortg

Afforno

fano

fano te certiorē

fano rē diuinā

feno dānū iacturā ul naufragiū

tibi copiam rerū mearū. facio lucrū. facio urinam & similia.

Quō cōponit afficio ex ad & facio. cōponit etiā cū aliis p̄positi
onibus. ut iterficio hoc ē neco. officio. i. noceo. cuius passiuū est
officior. Perficio qđ est absoluo. Deficio qđ interdū significat
desse. & exigit accusatm̄. ut t̄ps me deficeret. hoc est t̄pus mihi
desset. interdū significat desciscere ab uno ad aliū. & q̄si rebella
re: & hēt accusatm̄ cū ad. ut deficit a Cesare ad Pōpeiū. hinc fit
defectio ut per defectiōnē opidanorū p̄sidium se in arcē recepit
Defectus aut̄ fit a deficio qñ significat desum. ut deficiunt mihi
pecunie n̄ possum incubere l̄ris. & p̄pter defectum pecuniarum
non possum incubere l̄ris. defectu medicorū multi pereunt. hoc
est qđ defunt medici. non aut̄ significat culpā siue uiciū. vt multī
p̄ ip̄eritiā capiūt defectus hoc ē vicia. vñ elegāter dicē possumus
plures pereunt culpa medicorū qđ defectu. i. plures pereunt qđ ma
los hñt medicos q̄ qđ non hñt. Efficio idē qđ facio. vñ officium
d̄r id qđ facere unusq̄sq; debet. vñ etiā factio a facio d̄r qđ opī
dianos ambiēdo facimus unius aut alterius ptis. Proficio .i. fru
ctum & q̄si p̄fectū facio. ut adolescētes discēdo p̄ficiūt. propter
qđ barbare loquunt̄ qui discūbentes ita salutāt. proficiat uobis
dicendum potius esset. p̄ficite aut̄ proficiatis. Preficio. i. p̄pono
alicui rei agende. unde p̄fecti uigilum. p̄fecti erarii. qđ aut uigili
is. aut erario p̄fecti sunt. Inficio hoc ē tingo. ut lane infecte. In
terdū maculo. ut ea lues finitima etiā loca inficit. Sufficio qđ
iterdum significat satis sum. ut sufficiat mihi beniuolentiā prin
cipis. interdum substituo. ut in locū defuncti cōsulis suffectus
est alius. Reficio quod est rursus facio siue instauro. ut Reficit
domū. reficit tēpla. Conficio quod interdum pro facio. interdū
pro perficio ponit̄. ut confeci negocium tuum. hoc est perfeci.
Reperit̄ etiā cum noībus compositum. ut supra cum de uerbis
tractarem̄ ostendimus. Officium de quo paulo ante mentio
nē fecisti qđ est. ē ea uirtutis actio. quā greci uocant.
hoc est quod homini. loco. tēpori. dignitatī conuenit. vñ recte

Interficio
Officio
perficio
Deficio
Tempus me deficit

Defectio
Defectus

Officium

proficio

preficio

Inficio

Sufficio

Reficio

Conficio

Officium

dī. In familia nostra oēs officium exercent. i. omēs agunt quod debēt. & eo legatis obuiā officii grā. i. qā sic debeo. Vñ factū ē ut officia significēt etiā beneficia. ut nō sunt exprobrāda officia & Quītilianus. duxit me similis etas euicerunt officia. cepit fides amantē odisse nō potui. Magistratus quoq; aliqñ officium dī. & artes bone suum officium habent. Vnde dicimus. officium grammatici. officium medici. officium architecti.

Vomodo elegāter dicemus. Per che de la dicta littera io ho facilmente compreso e che tu sei sano .e che tu nō solamēte me tu uoi bene ma me ami grādemente .Ex his. n. facile perspexi te & ualere & non mō me diligere sed etiā uehemēter amare. Itē quādoquidē ex his intellexi & tibi bñ esse. & me abs te nō solū diligi sed etiā uehemēter amari. Itē cū ex his facile cognouerī te & incolumē esse & me nō uulgariter sed mirifice amare. Itē q; siue qñ. siue nā. siue nāq; siue qm. siue quia. siue quippe ex his perspexi & ualere te & nō modo me diligere sed etiā mirifice amare. uel quin etiā mirifice amare:

Quid hic in prīs notandū est. qđ ea q; p; subiunctm uerbum cū cōiunctōe q; dici pñt lōge elegantius. siue q; p; infinitū dicuntur. uerbi grā. Io Io che tu leggi. Scio q; tu legis. Scio te legerē. Io ho conoluito che tu me ame. perspexi q; tu amas me. .perspexi te amare me uel me amari abs te. Spero che qsto ouero e ouero sera. Spero q; hoc uel ē uel erit. Spero hoc uel eē uel fore. Io te prometto sopra la mia fede che tu perdonarai a me e io perdonaro a te. Do tibi fidē q; & tu mihi & ego tibi ueniā dabo. Do tibi fidē & te mihi & me tibi ueniā daturē. Certa cosa e che qste cose se deueriano scriueri nō in carta ma in marmo ouero ī metallo Certū est q; hec non in mēbranis scribi deberent sed uel in marmore uel in es. Certum est hec non in mēbranis sed in marmore uel in es scribi debere. Vel potius. Certum est hec non in mēbranis sed in marmore uel in es scribenda esse.

Quid īterest īter esse & fore. Esse pñtis t̄pis significatiōnē habet

Nō eleganz bonā signū

*Esse
fore*

fore vero futuri. Idēq; ē fore qđ futūre esse . licet fore fores foret
idē sit qđ eēm eēs eēt. vñ barbare loquūt qđ dicūt amaturū fore
qđ p̄inde ē ac si diceret amaturū eē. qđ duo futura latīa lingua n̄
patiūt . Itaq; cū noībus iūgit̄ fore n̄ cū p̄ticipiis ut spero te amato
rem fore. Nā cū dicimus spero te amātē mei fore. nomē ē aman
tem non participiū. Non. n. diceremus spero te amantē me fore
Cice. Spero amicitiam n̄ram notam posteritati fore. posteritati
dixit. nō a posteritate ut nomen sit nō p̄ticipiū. dicimus aut spe
ro te admirādum fore cum adoleueris hoc ē dignū admiratione
nā p̄ noīe ponit̄ . Cōposita uero a fore absolute ponūt . Virgil.
Affore cernetis. hoc est affuturos uidebitis uel uidebitis qđ ade
runt. Cice. Verū arbitrant̄ non defore qđ illā restituant . hoc est
nō defuturos. uel qđ nō deerunt. Confore & p̄fore apud poetas
legunt̄ . Horatius. Que nocuere seqr̄ fugiā que p̄fore credā. hoc
est profutura esse.

Nōne ip̄fecta ē oratio illa sup̄ior. Do tibi fidē qđ tu mihi & ego
tibi ueniā dabo. deficit enī qđ tu mihi ueniā dabis. nā dabo illud
postremū n̄ pōt r̄ferri ad tu qđ ē p̄nomē sc̄de p̄sone. Perfecta ē
oīo & nihil deest. Nā cū ī oīone plura sūt sup̄posita uerbū sequi
debet ultimū sup̄positū ut ego te de grāmatica tu me de episto
lis p̄cōctaris. Sub̄telligit̄ enī ī prima p̄te p̄cōctor. Sic ecōuerso.
Tu me d̄ epistolis ego te de grāmatica p̄cōctor . Sub̄telligit̄ in
prima p̄te p̄cōctaris . Sed aiaduertēdū dilīgēt̄ qđ hoc non fit qñ
per cōparatōm aut similitudnē loqm̄ur ut lōge melius ego qđ tu
id dixissē n̄ p̄t dici dixisses. Hector ita eleganter hoc ut tu dixis
set nō pōt dici dixisses. Tu melius qđ ego dicres n̄ pōt dici dicerē
Do fidē qđ significet . Dare fidē nō ē adhibere fidē. ut fere oēs
loquūt̄ . Des fidē uerbis illius. i. credas & nō ē dāda fides uerbis
illius. i. non ē credendū illi . Immo soleo ego per iocū uernacula
lingua dicerē cōtrariū & cū uideo aliquē infidū atq; mendacē asse
rere. Acoītui se uole dare fide & q̄rētibus per che. responderē per
che non ha niente. Est ergo dare fidem aliquid sancte p̄mittere

fore nō p̄ticipiis ē iugentis

Affore
Defore
Confore
P̄fore

Nō hor bñ.

Dare fidem

quæadmodum vernacula lingua dicimus. Io te p̄metto sopra
la mia fede. Virgil. Accipe daq; fidem. hoc est accipe sanctam p̄
missionem a me & da mihi uicissim tuam. Quod autem uerna-
cula lingua dicimus. Dare fede ad altri. latine dicimus habere fi-
dem. Quintilianus. Fidem habes hoibus quos mentiri alius af-
firmat. Illud quoq; notandum q̄ a fidus fit perfidus penultima
breui hoc est is qui fidem uiolat. A fido uero uerbo fit infidus
penultima longa. hoc est cui non est fidendum.

Que est lingua uernacula. est lingua vulgaris & illitterata. q̄m
imperiti maternam uocant. & dicitur vernacula. q̄si peculiaris
patrie nostre & in patria nostra nata. nam uenaculus. la. lum. si-
gnificat quod est domi nostre & in patria nostra natum. & d̄r
a uerna qui est seruus domi nostre natus. hoc ē ex n̄ra ancilla.
Dare ueniã est ne quod dicimus indulgere an aliud significat.
Longe hec diuersa sunt. Imperiti capiūt indulgentiã pro uenia
ut indulgentiã & remissionē oīm peccator̄ tuor̄ tribuat tibi oī
potens & misericors d̄ns. Sed hoc barbare non latine dicitur.
Indulgere. n. est cōcedere. & cum q̄dam q̄si suauitate permittere
ut indulgent gula. indulgent uentri. Quintilianus. Mollis illa
educatio quã indulgentiã uocamus. Non ergo indulgētia pro
uenia accipiēda est. nec dicendū est. eo Romã pro indulgentia.
sed eo Romã ad ipetrandam ueniã. uel gratia ipetrande uenie.
sed ecōtrario uenia aliqñ q̄si pro indulgentia ponit̄. ut da mi-
hi hanc ueniã. hoc est indulge mihi & concede aut permitte mi-
hi q̄si ueniã daturus postq̄ id fecero. & cū uenia tua ibo. hoc est
dabis mihi ueniã si ibo. q̄d iperiti dicūt cū licentia. In q̄ re errāt
oēs fere grāmatice p̄ceptores pro bonis l̄ris docētes discipulos
suos barbariē. Idcirco diligēter notandus ē hic locus. El maestro
de la schola ha data licentia ali soī scholari. Non est dicendum
ludi magister dedit licentiã discipulis suis. Licentia. n. est liber-
tas q̄dam potius ad male agendū. & d̄r a uerbo licet hoc est cū
licet qcqd libet. Sed ludi magister dimisit discipulos suos. Vel

fidem habere

perfidus
infidus

Lingua uernacula

uernaculus. a. u. z.

uerna

Dare ueniã

Indulgencia

Indulgere

uenia

ludi magister

licentia

ludí magister indulſit diſcipulis ut abírent. Vel ludí magiſter
 dedit diſcipulis ueniã abeundi. Vel ludí magiſter dedit diſcipu
 lis cõmeatũ. Quippe tria ſignificat cõmeatus,annonã.locum in
 quo annona publica cuſtodit & facultatẽ abeundi .ut petii ab
 Impatore cõmeatũ.accepi ab Impatore cõmeatũ: dedit mihi Im
 perator cõmeatũ.Itẽ el maestro me hai data licentia de andare
 a fare mio dextro.Preceptor meus indulſit mihi ut eam ad cu
 randum corpus.Vel p̄ceptor meus fecit mihi poteſtatẽ eũdi ad
 curandũ corpus.Vel dedit mihi ueniã abeundi et corpus curan
 di.Licet.n.curarẽ corpus generale uerbũ ſit ad oĩa q̄ ad curam
 corporis ptinent.utpote euacuare uentrẽ.lauari.pectere.eſſe.po
 tare.queſcere.capit̄ tñ p̄cipue honor ſit auribus tuis.p̄ merere &
 egere.& caue ne dicas dedit mihi poteſtatẽ ſed fecit.Dare.n.po
 teſtatẽ eſt rẽ alicuius arbitrio cõmittere.lõge plus q̄ facere ptatẽ
 El maestro che ha data licẽtia che nui andiamo a merenda.Cõ
 ceſſit nobis p̄ceptor n̄r vt eamus meridiatum.Indulſit nobis ut
 eamus meridiatũ.Dedit nobis ueniã.Fecit nobis poteſtatẽ eun
 di meridiatũ.Meridiari.n.aliqñ ſignificat cibũ meridianũ capeĩ
 q̄ & merenda d̄r.aliqñ d̄r ſomnũ.unde d̄r meridianus cibus &
 ſomnus & poſt meridianus cibus & poſt meridianus ſomnus.
 diciĩ etiã meridiana exercitatio & poſt meridiana exercitatio.ut
 igit̄ breuiter cõcludã.idulgere ẽ cũ q̄dã facilitate cõcedere.Dare
 ueniã aliqñ ẽ ignoſcere.aliqñ p̄mittere et q̄ſi idulgere.Certũ ẽ qd
 pprie ſignificat.aliqñ manifeſtũ ẽ et exploratũ ẽ.ut nos hoc lo
 co cepimus.aliqñ deliberatũ et cõſtitutũ ẽ quo loco frequẽter ad
 iũgit̄ dtũs.ut certũ ẽ mihi potius mori q̄ hãc ignominiã ſubire
 .i.decretũ et deliberatũ a me ẽ.Virgil.certũ ẽ in ſiluis iter deſer
 ta ferarũ malle pati.Quare diciũs i marmore uel i es ſcribẽda et
 nõ potius i marmore & i ere.qa ita obtinuĩt uſus eruditorũ.dici
 mus.n.in marmore icife ſunt l̄re.in gẽmis.i ligno.nõ aut̄ i mar
 mor.in gẽmas.in lignũ.ecõtrario uero dicimus .in es icifas l̄ras
 et nõ in ere.nõ ẽ neceſſe aſſerre exẽpla qa nuſq̄ aliter reperitur.

Cõmeatũ

Curare corpũ.

facere ptates
Dare ptates

Meridiari
Merenda

Indulgere
dare ueniã
Certũ ẽ

Diffcrūt ne inter se he cōiunctiōes qbus in eodē loco uteris. enī
qn̄qdem. qn̄cūq. nā. nāq. qm̄. qa. qppe. eadē certe est oīum isto
rū significatio qn̄ accipiunt p̄ qa sed differūt in elegantia. enī m
nūq̄ in orōne p̄ponit sed semper sortit̄ secundū locū aut tertiū.
ut ego enī. ex his enī. nā nunq̄ secundū locū aut tertiū habet sē
per primū. vt nā multa sunt q̄ dici p̄nt. Namq; aliqñ primū locū
sortit̄. aliqñ secundū & tertiū. Quādoqdem & qn̄ semper p̄po
nunt̄. Virgil. qn̄qdē Ausonios n̄ fas contigere portus. idē. Hic
tibi faber. n. qn̄ hec te cura remordet. Quia & qm̄ sēper p̄ponū
tur nisi forte postponat̄ aduerbiis siue īteriectiōibus. ut heu qa
heu qm̄ & nō qa & nō qm̄. sicut etiā nā qd̄ sēp̄ alioqn̄ p̄ponit̄
ut heu qa nā tanti cixerūt ethera nīphi. & Cice. nū qdnā iqt̄ no
ui sed hoc in cōpositiōe potius est & nō significat qa. Cū p̄ter su
pradictoꝝ morē semp̄ subiūctm̄ req̄rit. ut cum ex his facile cog
nouerī. Quippe significat qa certe. Perspexi qd̄ p̄prie significat
diligēter cognoui z plane itellexi. vñ cōponitur ex per & spicio
.i. uideo quo uerbo veteres utebantur. ex quo etiā plurima cōpo
nūtur. vt aspicio hoc ē uideo. circūspicio qd̄ ē circūlustro oculis
Despicio qd̄ aliqñ significat cōtemno. īterdū deorsū aspicio. vt
Quintilia. nullā ego res hūanas despiciere p̄uidētiā arbitror hoc
est superne aspicere. Prospicio qd̄ ē lōge uideo. vñ d̄r p̄spectus.
qd̄ speculā significat. īterdū significat p̄uideo si cū dtō iūgatur.
ut p̄spice rebus n̄ris hoc ē subueni. inspicio hōc ē diligenter z q̄
si itus aspicio. Suspicio sursū aspicio. introspicio itro aspicio. de
spicio diligenter itueor: Respicio retro aspicio. Cōspicio uideo
siue simul uideo. A specio fit etiam spectro: specula: spectaculū.
specimen. speculum. specus. & auspiciū ab aspiciendis auibus.
Tep̄nomen qd̄ habet qd̄ sit notari dignū. Aduertendū est ne
īcidamus in barbariē aliquoꝝ qui gt̄ios istoꝝ p̄noīum mei tui
sui idē putant esse qd̄ p̄noīa ab his deriuata meus tuus solus z
eque posse dici. iste liber ē meus. & iste liber est mei. iste liber est
tuus & iste liber est tui. ille legit libꝝ suū et ille legit libꝝ sui qd̄

a ueritate multū abhorret hoc ē ut facilius itelligat. Sciendū est
gtōs oēs aut actiue aut passiue accipi. actiue. ut pudentia dei.
bonitas dei. passiue. ut timor dei & cultus dei. q̄ppe deus timeat
colit. Tria igit̄ ista p̄noia ego tui sola oīm binos gtōs sortī.
ta sūt. vnos mei tui sui. alteros q̄ iam exoleuerūt mis t̄is sis. loco
quorū fere nūc ponunt̄ deriuatiua illa. meus tuus suus. i. quoti
enscunq̄ actiua oīo est. ut hic liber est meus. uel mis. Plautus.
da diē hunc sospitē rebus mis agēdis. Mei uero tui sui nūq̄ po
nunt̄ nisi passiue. Quītilianus. amore mei uicit̄ eē m̄rem suā. Ci
ce. q̄ desideriu tui ferre nō posset. et me tui pudet. Virgil. quicq̄
sui memores alios fecere merēdo. ita etiā in plurali. nā nostr̄ &
uest̄r̄ q̄ succedūt loco mis & t̄is utimur actiue tm̄. ut nemo no
str̄. nemo uest̄r̄. Nostr̄i uero & uest̄ri q̄ succedūt loco mei & tui
utimur tm̄ passiue. ut habet curā nostr̄i. habet curā uest̄ri. Nec
diceret̄ nemo nostr̄i. & nemo uest̄ri. nec habet curā nostr̄r̄ & cu
ram uest̄r̄. vñ sunt q̄dā modi dicēdi hñtes utrūq̄ sēsū. Ideoq̄
utroq̄ mō dicuntur. ut tu habes potestātē meam actiue. i. oēm
potestātē q̄m ego habeo: & potestātē mei passiue. i. potestatem
faciēdi de me q̄cqd̄ libet. Octauius omībus faciēbat sui conue
niēdi potestātē. Sic copia mea & copia mei. utilitas mea: & utili
tas mei. amor meus & amor mei. usus meus & usus mei. nō aut̄
fortitudo mei sed fortitudo mea. nec doct̄ria tui sed doct̄ria tua
cuius rei certissimū argumētū ē q̄ dicimus mea unius cā & non
mei unius cā q̄d̄ certe diceret̄ si mei ponī actiue in gtō posset si
cut unius in gtō ponit̄. Cice. i. Gabiniū & Pisonē. dico mea uni
us opa rempub. eē liberatā. Idē ad Acticū. solius. n. meū peccatū
corrīgi n̄ pōt. Idē p̄ Murena. ex tuo ip̄ius aīo coniecturā ceperis
Itē i plurali. Quītili. sue ip̄sorū fiducie dimittūt. q̄n etiā ap̄d̄ no
stros recētiores hoc idē repit̄ ut i psalmis. Exaudi uocem meam
clamātis ad te. & alibi. audi uocē meā loq̄ntis. & alibi. Memora
bor iustitie tue solius. solius. n. masculinī generis est. & ad oleū
refer̄. ut ex greco apparet. Itē libro regum. ii. sustulit de latere

meo ancille tue dormiētis. & ī euangelio Luce. Tuā ipsius aīam
pertransibit gladius. & Boetius. Solat̄ mesti nūc mea fata senis.
Illud quoq; notandū de his tribus p̄noibus est q̄ p̄ter ceterorū
usum solēt aliqñ geminari. ut meme adsum q̄ feci in me cōuertī
te ferrē. & uerte omēs tete in facies. Et contulit sese in templum.
Valere qd̄ pprie significat. Bñ esse & sanū atq; incolumē esse. &
licet valitudo mediū verbū sit & tā bonā q̄ malā valitudinē sig-
nificet. tñ valeo semp̄ capit̄ in bonā ptē nisi aliud uerbū addat̄
utpote male valeo uel n̄ recte ualeo. sicut ecōtrario ualetudinari
us semp̄ capit̄ p̄ ifirmo. nā qd̄ apd̄ Terentiū ē. Valeāt qui inter
nos dissidiū q̄runt nō ē exponendū pereāt ut aliq̄ uolūt sed ab
eant et discedāt. qd̄ inde tractū ē q̄a semp̄ solemus abeūtes hoc
uerbo salutare. uale. sicut ueniētes hoc uerbo salue. q̄q̄ id uerbū
aliqñ etiā in discessu ponat̄. ut Cice. uale mi Tyro uale & salue.
Simile huic Terētiano ē illud Ciceroīs. Si deus ē talis ut nulla
grā nulla hoīum caritate teneat̄. ualeat. qd̄ si significaret pereat
p̄fecto Cice. nō dixisset de deo. Sed hunc ip̄m locū Lactantius
ita expoīt. qd̄ contēptius inq̄t potuit in deū dici. ualeat inq̄t. i.
abeat ac recedat. cū ergo dicimus ualeāt q̄ inter nos dissidiū q̄
runt. ualeāt q̄ de nobis male dicunt. ualeant q̄ aliter sentiūt. per
īde ē ac si diceremus discedāt a nobis. siue eos cum suo odio &
maledicētia & inscitia relinq̄mus. Te & ualere & non mō me di-
ligere. Num satis esset dicere te ualere & non mō me diligere. &
ita una ex his cōiunctioibus & superuacua est. posset quidē al-
tera ex his coniuñtionibus dimitti. tñ non inelegāter sepe nu-
mero due ponunt̄ ubi una sufficeret qd̄ fit ad maiorē rei exp̄ssi-
onē ut ego quotidie lego aliqd̄ et studeo. ego quotidie & lego
aliqd̄ et studeo. ego te diligo et amo. ego te & diligo & amo.
ego dilexi te & q̄tum in me fuit tibi benefeci. ego & dilexi te &
q̄tum in me fuit benefeci.

Facile p̄spexi qd̄ pprie hoc loco significat facile. significat n̄ du-
bie et maifeste. Cice. uirū oīum totius gretie facile doctissimum

Platonē. Et nota q̄ tam longe q̄ facile amant secū iungi cōpara-
tiuū. Virgil. at pedibus longe melior Lycus. & relatīs siue aduer-
biīs significantiā diuersitatē quēadmodū sunt. alius. alter. secus
longe ante. lōge post. & cōposita a p̄. ut longe p̄stat. & longe p̄-
stans. Quītilianus. sed eū longe p̄cedunt ingenia uiuentium. &
cetera q̄ q̄ndam superlationē h̄nt & p̄xīa ad superlatīa accedūt
ut lōge supat. longe uicit. & noīa q̄ diuersitatē significant. ut lō-
ge dissimilis. lōge alienus. lōge diuersus. Prīceps licet ne adiectm̄
qdē sit tñ qa superlationē q̄ndam significat asciscit sibi longe.
Quītilianus. nouē Lyricorū lōge Pindarus prīceps. Facile eodē
mō. Cice. porro scio regionis illius uirtute existiatione nobili-
tate facile prīceps. Preterea cū primus & secūsus & similibus cū
nō respicimus ordinē sed dignitatē. ut facile secūsus a Cesare.
hoc ē post cesarē primus. iūgī tñ facile cū aliis plerisq̄ noībus
& uerbis qd̄ lōge nō facit. neq̄. n. diceremus lōge intelligo. &
longe p̄spicio p̄ ualde intelligo & ualde perspicio. sicut dicitur:
facile perspicio & facile intelligo. p̄ haud dubito perspicio & in-
telligo. Hoc igit̄ iter lōge & ualde differt. q̄ lōge & ualde p̄pri-
um ē cōpatiui & suplatiui exceptis paucis. ualde aut̄ positiui ut
ualde bonus. ualde malus. ualde laudat. ualde uitupat. nec dice-
ret̄ lōge bonus. lōge malus. lōge laudat. lōge uitupat. iter facile
& manifeste similr̄ hoc iter est q̄ facile cū his q̄ supra diximus po-
nit̄. ut facile p̄stat. facile perspicio. manifeste passim cum oībus.
Nō mō qd̄ p̄prie significat. n̄ solū. mō. n. aliqñ significat solū ut
hoc loco. Aliqñ est datiuus siue ablatiuus huius nomīs modus
modi. Nōnunq̄ significat aliqñ. ut mō ais. mō negas. Aliqñ po-
nit̄ p̄ dūmodo ut mō me uocaueris ueniam. i. dūmodo me uo-
caueris. magna aut̄ differētia ē inter non tñ & nedū. Nedū enī
duobus dūtaxat modis in orōne accipimus. Vno cū utrāq̄ sen-
tentiā eodē claudimus uerbo: ut p̄ te uitā exponerē nedum for-
tunas: altere cū utriq̄ sentētie suū uerbū damus ut p̄ te uitam ex-
ponerē nedū fortunas meas effūderē. ponit̄ etiā negatiue hoc mō

Nō perderē p te q̄drantē nedū uitā. Itē nō p̄derē p te q̄drantē
nedū uitā exponerē. Vbi notandū ē q̄ i affirmādo id qd̄ plus
est i priā pte ponit̄ & qd̄ minus i sc̄da ut uita in priā pte ponit̄
pecunia in sc̄da. in negādo uero ecōtrario qd̄ minus ē in priā
parte ponitur ut pecunia & qd̄ plus in sc̄da ut uita. Atq̄ ip̄eriti
hanc dictiōnē capiūt p nō solū dicētes. nedū pecuniā pro te ex
ponerē sed etiā uitā. qd̄ dicendū ē uitā p te exponerē non solū
pecuniā. aut p nō solū sic. nō solū pecuniā p te exponerem sed
etiā uitam. Itē nō solū fortunas meas p te effūderē sed etiā uitā
ip̄am exponerē. & negatiue. nō mō p te nō exponerē uitam ue
rū ne pecuniā qd̄. & non mō pro te n̄ exponerē uitā ueꝝ ne
pecunias qdem meas effunderem. Vbi notandū q̄ quando per
non mō uel non tm̄ uel non solum loq̄mur. affirmādo qdem
quod minus est in prima parte ponimus & quod plus in secun
da. Negādo uero quod plus ē in prima & qd̄ minus i secun
da. Item notandū q̄ ubi ponitur nedum potest poni etiā nō
mō. sed addita altera negatione. ut ego non ponerē pro te obu
lum. nedum exponerem uitam. ego non ponerem pro te obu
lum non modo non exponerem uitam sed hoc perraro reperit̄
Quid interest inter diligere & amare. Amare plus est q̄ dilige
Cice. Quem & si ante hac dilexi nunc amo.
Sed. autē. uero. differunt ne inter se. significatiōem qdem fere
eandem habent. ueꝝ sed semper in p̄cipio clausule ponit̄. nisi
aliquando apud poetas. ut arma sed arripuit. Vero & autē po
nunt̄ semp̄ āncedente aliq̄ dictiōe & distīguunt sententiā a sē
tētia. ut ego scribo tu autē legis. ego vigilo tu uero dormis: h̄nt
tamen aliquando nescio qd̄ differentie. nam cū neq̄ nō ponit̄
autē dicentes. neq̄ autē sed dicimus neq̄ uero. Itē tū p̄pter hoc
tum uero propter illud. non tum autem propter illud. Econtra
rio non dicimus. non uero. sed non autem. ut sum amicus eius
non autem emulus. mutemus aduerbium & habebit locum ue
ro. sic. Sum eius amicus. emulus uero non. uel emulus aut non.

Item vero aliquñ i p̄cipiis siue orationū siue epistolay ponitur autē nō. Virgil. egregiā vero laudē & spolia ampla rfertis: Tuq; puerq; tuus. Et ad Suspitiū scribēs Cicero ita epistolam incipit. Ego uero serui uellē ut ais i meis doloribus affuisses. Preterea nō dicimus .sane aut. iā aut. enī autē. age aut. at autē. sed sane uero iā uero. enī uero. age uero. at uero. Illud magnope notandū q̄ hec duo aliquñ elegantissime & cum maxia gratia dimittuntur. Cice. Tu cum p̄cipē senatorē auunculū domi habeas ad eum nō referes ad ceteros referes. Lōge pulchrius dicitur q̄ si addita autē diceremus. ad ceteros aut referes. sed qñ uerbū ponit sine contrarietate oīno necesse est addere aut. ut incūbes lris q̄tū poteris. poteris autē q̄tum uoles: Porro licet eādē significationē habeat q̄ uero & aut. tñ nunq̄ postponit nisi cum dicimus age porro aut aliquid simile cum scilicet hanc significationē habet. Sed apud quosdā p̄sertim poetas significat longe. certe. postea ultra. ideoq; sepe in medio non in principio ponitur.

Quin etiā significat ne idē qd̄ sed etiā. aliquñ significat sed etiā ut hoc loco. aliquñ maiorē q̄ndā vi habet & significat imo etiā.

Quin uero aliquñ significat qñ etiā. ut Virgil .qñ aspera Iuno q̄ mare nunc terrasq; metu celūq; fatigat cōlilia in melius referet. aliquñ ut nō. ut idem. hic tibi ne q̄ more fuerint dispendia. tantū qñ uatē insanā aspicias. aliquñ cur nō. ut qñ potius imus cubitū Rursus et cōiūctio cuius mō fecimus mētione differt ne ab atq; cōiūctōe. cū ābe copulatiōe sūt n̄ differūt sed & aliquñ causalis cōiūctio ē et significat nā. magnāq; i epistolis grām hēt. ut si dicā El se uole cū ogni studio attēdere a le littere p̄ che apēa tutta la eta del homo basta a q̄sto. Sūmo studio icūbēdū ē lris et vix oīs hūana etas ad id sufficit. Quilianus. has primū audiet puer harū uerba effigere imitādo conabit̄ et natura tenacissimi sumus eorū q̄ rudibus aīs p̄cepimus. hoc ē. nā tenacissimi natura sumus. Marcialis. qd̄ numos cernis mītti nos credis amice. falleris et numos ista tabella rogat. Similr q; cōiūctio p̄ eodē accipit̄

Cice. Nō solum nobis natī sumus ortusq; nrī ptem patria uen-
dicat ptem amici. Cōpetit etiā & p̄cipiis sententiaꝝ. Quintili-
anus. Et finite q̄dem sunt ptes due. Interdū habet etiā affectum.
Cice. & q̄s est q̄ de me loq̄ possit. Interdū significat tñ. ut si di-
cā sup̄aui te saltu. & sum ita senex. significat p̄terea etiā. ut Vir-
gil. natus & ipse dea. hoc est etiā ipse. Quintilianus. inter oēs cō-
stat nisi iter eos q̄ & ipsi īsaniunt. Atq; uero aliqñ p̄ aduerbio
ponit̄. ut cū dicimus. Aliter ego feci atq; tu p̄ q̄ tu. Aliqñ poni-
tur p̄ statī. ut apud Virgil. Sic omīa fatis in peius ruere. ac r̄tro
sub lapsa referri. non aliter q̄ qui aduerso uix flumine Lembum
remigiis subiigit si brachia forte remisit. Atq; illum in p̄ceps p̄
no rapit alueus amni. i. statim.

Est n̄ e idē ualere & bñ esse. Valere quēadmodū supra diximus.
est incolumē eē. Bene esse ē bñ habere. ut bñ est. i. bñ se res hēt.
Si tu stai bene o uero si tu sei sano la cosa sta bene. Si uales bñ
est. & fere semp̄ ponit̄ absolute. Quod si addatur mihi uel tibi
idem significat quod ualere siue incolumē esse. ut si tibi bene ē
gaudeo. mihi bene est. i. Si uales gaudeo ego ualeo.

Quot modis possumus dicere. Io te amo sūma mente. Amo te
te multū. amo te ualde. amo te plurimum. amo te maxie. Eximie
amo te. amo te uehemēter. amo te summe. amo te mirifice. amo
te magnope. amo te supra modū. amo te plus equo. amo te su-
pra q̄ dici possit. Incredibilis ē meus erga te amor. incredibili te
beniuolētia cōplector. Expressere nō posse q̄tus ē amor erga te
meus. Ardētissimo amore te p̄sequor. Dicit non posset q̄to tui
amore cōflagrem. Nemo vnq̄ uehemētius aliquē amauit q̄ ego
te amo. Ardētissima te caritate cōplector. Nō possū mei erga te
amoris magnitudinē exprimere. Ardeo te uehemēter. q̄q̄ hoc
nouissimū potius poeticū sit. Amo te mix̄inmodum.

Vomodo elegāter dicemus. Io ancora Pirrho mio tenē
do el cābio del bene che tu me uoi & hote caro como
la uita mia p̄pria & parmece io sia sēza el mezo de lanima mia

quādo tu non me sei ap̄sso. Che si nō fosse che io ho respecto a la dignita mia. Io mene ueria uolādo in testa tua uilla dariam e piacere in sieme con testi toi campetelli e giardinetri e pecorelle Ego quoq; mi Pirrhe amo te. teq; nō secus ac uitam ppriam care habeo & cū sine te sum dimidio aīe mee carere uideor:

Quod nisi dignitatis mee rōnē haberē aduolarē mox in suburbanū tuū. meq; una tecū cum p̄diolis tuis & pomariolis & ouiculis oblectarē. Multa hīc digna sunt q̄ notent. Priō q̄ hīc mos est alloquēdi absentes cum q̄dam suauitate. mi Brute. mi Cicero mi Pirrhe: interdum etiā ad ostendendam maiorē uim amoris. aut desiderii repetunt eadem uerba cum additione alicuius adiectiui. ut. M. Tullius mi Cicero mi inq̄ suauissime Cicero:

Mutuo amare est amantē te amare. q̄d vernacula lingua dicius rendere el cābio. latīne aut redamare d̄r. Diciť aut mutuo quasi meo tuo. vñ d̄r mutuus amor. mutua beniuolētia. mutua caritas mutua officia. mutua bñficia. mutue lachrime. mutue q̄rele. hoc est q̄ abs te ad me p̄deunt & a me ad te. ideo possumus dicere. Ego quoq; mi Pirrhe amo te mutuo. ego quoq; redamo te. Ego quoq; n̄ mīori te amore cōplector. ego quoq; tibi ī amore respō deo. ego quoq; n̄ sino me abs te ī amore separi. Itē inter nos uehemēter amamus q̄d p̄inde ē ac si diceremus amamus nos iter nos sed illud nos elegātissime dimittit. Itē mutuo nos amamus est q̄d aliq̄ dicūt. inuicē nos amamus. uel uicissim nos amamus. Inuicē aut uicissim aliqd̄ facere pprie ē p̄ uices id facere. ut cantamus uicissim. i. qñ ego cāto tu siles. & qñ sileo cātas. itē legimus inuicē uel uicissim. i. qñ ego lego tu nō legis. et qñ tu legis ego n̄ lego. vñ fit adiectm̄ uicarius. ria. um. ut dedi tibi uicariā opam. i. dedi tibi opam uice illius itaq; si qs diceret amamus nos inuicē p̄inde eēt ac si diceret amo te dū tu nō amas me. & tu amas me dū ego te nō amo. ubi cauendū ē diligēter ne dicas hac uice tm̄ uolo tibi morē gerere sed nūc tm̄. nec una uice tm̄ sed semel tm̄. nec duabus tribus aut q̄tuor uicibus sed bis ter q̄ter. uel secūdo

tertio q̄rto uel bis tertio q̄rto uel bis ter q̄rto. nec da mihi ueniā
p̄ hac uice tm̄ sed da mihi ueniā nunc tm̄. nec quot uicibus sed
quotiēs nec multis uicibus sed plerūq; sepe sepenūero. vbi cauen
dū ē similit̄ ne multotiēs dicas qđ n̄ minus barbaꝝ ē q̄ multis ui
cibus. nec ueniā ad te alia uice sed alias. Nec priā sc̄da aut tertia
uice sed primo sc̄do tertio. nec última uice sed demū uel deniq;
uel último. uel tandē. uel postremo. uel nouissime. Sed quō dice
mus. Per la priā uolta che tu fallarai io te p̄donaro. ma per la se
conda io te spogliaro nudo e darotte de le botte. Pro priō quo
q; erroꝝ tuo ignoscā tibi. p̄ sc̄do te nudū cedā. Itē. Per la prima
uolta che tu me farai seruitio io nō te sero iꝑrato. Pro priō quo
q; tuo erga me bñficio n̄ ero in te iꝑratus. Per la priā uolta che
nisiuno di mei scholarī se partira senza mia licentia glie daro
una spalmata con la bacheta. La seconda uolta co la scoriata el
battero tuto. Si q; primū e discipulis meis iniussu meo e ludo
discesserit uirga manū p̄cutiā. si sc̄do defecerit loro totū cedam
Et tengo te caro cōmo de la uita mea p̄pria. Multis modis dici
pōt. Eꝑ te ac uitam meā carꝝ habeo. Instar uite mee apud me es
Instar uite mee te carꝝ habeo. nō secus te amo q̄ uitā meā. nō se
cus te ac uitā p̄pria carꝝ habeo. Haud aliter te amo q̄ p̄pria uitā
Ita te amo ut uitā meā. Perīde te ut uitā meā carꝝ habeo. uel pin
de ac uitā meā uel uitā p̄pria. & pinde mihi carus es atq; uita p̄
pria. Vbi notandū est qđ p̄prius. ria. um. cū tribus p̄sonis cōiun
git̄ & idē significat qđ meus tuus. suus. ut p̄prio cōmodo hoc
facio. i. meo cōmodo. p̄prio cōmodo id facis. hoc ē tuo cōmo
do. p̄prio cōmodo ille hoc facit. hoc ē suo cōmodo. Proīde ue
ro significat q̄propter. uel ergo. uel iō. Lucretius tm̄ accipit pin
de p̄ perinde & eā dictionē dissillabā ponit. Subinde aliqñ sig
nificat statī post. ut Horatius. Si dicet recte primū gaudere sub
inde. Preceptū auriculis hoc istillare memēto. Capiť etiā pro fre
quēter cū quodā interuallo. ut si sepe retro respiciā an aliq; me
seꝑ dicā subīde respicio hoc ē sepe cū quodā interuallo respicio

Deinde vero significat dehinc uel deiceps quod deiceps significat etiam gradati. Cicero quos uideo deinceps tribunos plebis per triennium fore hoc est unum post alium in qua significatio capitur aliquando etiam subinde. Prima uero el maestro da poi li scolari vano dereto al maestro a uno ouero luno depo laltro. Primum ita ludum magister postea discipuli cum deiceps uel subinde sequuntur. Illud hoc loco permittendum dum non est quod proinde exigit post se ac si uel atque si cum significat ita ut lege proinde ac si preceptor adesset uel proinde atque si preceptor deesset. Sed quando negatio precedit exigit etiam quod ut Suetonius. Nulla tamen reperinde motus quam responsio mathematici. Aliquando tamen ponitur absolute hoc est sine ac si & sine negatione & modo significat ita. Plinius. Funus Ruffi clarissimi viri & proinde feliciter modo multum Suetonius de Galba. Quare aduentus eius non proinde gratus fuit. id est multum gratus. Secus autem siue negatio precedat siue non haberi potest & ac & quod ut longe secus ac ego fecit & longe secus quam ego fecit. Non secus ac ego fecit non secus quam ego fecit.

E parme che io sia senza el mezo de la mia vita quando tu non me sei appso. Et cum sine te sum dimidio anime mee carere uideor. Item Dimidioque anime mee mancus esse uideor quam tu non es apud me. Item nec dimidiuaie mee habere uideor quam te careo. Item & cum te careo uideor dimidio anime mee esse priuatus. Item & cum tu mecum non es deesse mihi dimidium anime mee uidetur. Item facitque disiunctio nostra ut ne dimidium quidem anime mee uideatur habere. vel facitque disiunctio nostra ut disiunctum esse a me anime mee dimidium uideatur. Hic notandum est in primis quod modus iste loquendi uidetur mihi quod quando sine te sum dimidio anime mee caream. uidetur tibi quod ego sum doctus. uidetur illi quod tu legas. uidetur nobis quod male facitis. rusticanus est & plane puerilis. Qua propter sic dicendum est uideor mihi dimidio anime mee carere uideor tibi esse doctus. Videris illi legere. uidemini nobis male facere.

Cum aliquando est aduerbiu & significat quando. ut cum ad te uenio semper te inuenio scribentem. id est quando ad te uenio. & hoc loco cum sine te sum. id est quando

sine te sum Aliquādo significat partim & tūc semp seq̄ tū ut a
mo te cū ppter necessitudinē nrām tū ppter īgeniū tuū. i. partim
ppter necessitudinē nrām. partī ppter īgeniū tuū. Vbi notādū
ē q̄ sp̄ cū p̄cedit & ī eo ē qdā minus. ī tū qdā maius. & hoc duo
bus mōis ut generale aliqd̄ p̄cedat seq̄ speciale ut apud. Quī.
qd̄ cum oībus cōficiēdum est tū nobis p̄cipue. Aut ābo sint spe
cialia ut apd̄ eūdē. qd̄ opus Marcelle tibi dicamus quē cū amicif
simū nobis tū exiō lraꝝ amor̄ flagrātē dignissimū hoc mutue ī
ter nos caritatis pignore iudicauimus. i. multū ppter amorē tuū
in nos plus tamē propter amorē litteraꝝ. Aliquādo cū subiūcti
ua cōiunctio est ut cū in affricā uenissē. Aliquādo significat q̄
uis iuncta cum tū. & tum significat tamē. ut Cicerō cum in om
nibus causis grauioribus Caii Cesar iūcio dicēdi cōmouerī sole
am uehementius q̄ uel usus uel etas mea uidetur postulare. tū in
hac ita me multa perturbāt. tū p̄ tamen ponit & cū p̄ quīs. No
tandum q̄ quādo cū & tū significāt partī. semp̄ fere indicatiuo
adiūgit. quādo autē significat quīs subiunctiuo. Reperitur etiā
tū p̄ partim. aliquādo duplicatū. aliquādo triplicatū. aliquando
etiā multiplicatū. cum ī rebus paribul̄ ponit ut tū īgenio meo tū
studio tū diligētia factū ē. Cum p̄pōsitio ablatio casui seruit sed
nūq̄ iungit̄ ablatio significati īstrumētū. Neq̄ enī dicimus cū gla
dio p̄cussi. qd̄ imp̄iti faciūt sed gladio. nec cū pugno te impulsi.
sed pugno. nec cū calce te p̄strauī sed calce. nec cū oculis te p̄ter
rui sed oculis. nec cū lacrimis lras deleui sed lacrimis. nec cū igni
aqm̄ tepeseci sed igni Quādo autē ablatiuī significāt cōiūctionē
q̄ndā & nō īstrumētum tūc req̄runt cum p̄positionem ut conor
cum q̄nta possum facilitate scribere. cum labore hec scribo. cum
facilitate discis. cum tpe oīa fiūt. cū etate crescēt mores. Quī autē
ita loquunt̄ cum baculo p̄cussi cum hasta vulnerauī. inepte sane
& p̄ter oīm ātiquoꝝ morē loquūt̄ Apud & penes quomō diffe
runt. Apd̄ minus ē q̄ penes. Nā apud te ē q̄litercumq̄ res tenet̄
penes te ē qd̄ quodāmō possidetur. Festus uero Pompeius dicit

apud & penes in hoc differre q̄ apud personā cum loco signifi-
cat. ut apud Platonē. i. in loco i quo ē Plato. & apud templū. Pe-
nes uero psonā & dominiū ac potestātē qd̄ trahī dicit a penitus
Ut penes te est salus & uita mea q̄si in manu tua. & arbitriū uite
mee p̄es te ē. Tñ aliqñ p̄es requirit psonā sine dominio ut fides
penes auctores ē. i. apud. Nōnunq̄ etiā loco seruit. Cicer. ad He-
rennium. Ita petulās es atq̄ acer ut ne ad solarium qd̄ ut mihi
uidetur sed penes scenam. & in eiusmodi locis exercitatus sis.
Ma si non fosse che io ho rispetto a le dignita io me ne ueria
volando in testa uilla. Quod nisi dignitatis mee rationem ha-
berem aduolarem mox in suburbanum tuum. vel uerum nisi di-
gnitatis mee ratio me retraheret q̄ primum ad te in suburbanū
tuum uenirem. Quod aliquando significat uerū siue sed ut hoc
loco. Ponit̄ q̄ i principio clausule q̄ nullā habeat cū superiori clausu-
la cōnexionē Nisi aliqñdo iudicatio iūgic̄ p̄fertī qñ ē principium
sentētie. Cice. nisi forte putamus demētē Publium Scipionē Af-
fricanū fuisse. Aliqñ cū subiunctiuo. ut q̄ nisi dignitatis mee ra-
tionē haberē. qñ scilicet nō ē in principio sentētie. Nā hic uerbum
principale est aduolare. nota quātā vim habet hec parua dictio
duarū sillabarū qñ significat Se non che. Vel si non fosse che.
Ratiōem habere qd̄ pprie significat. Respectum habere. sed ca-
pit̄ i bonā partē. ut habēda ē ratio salutis & ratio dignitatis. i.
respectus ad dignitatē & ad salutē. Nō aut̄ dicereſ habēda ē ra-
tio egritudinis & infamie. Et nota habereſ ratiōē sēper requereſ ge-
nitium in hoc significato. qñ aut̄ habet ablatiuum cū p̄positōe
cum significat negociū & q̄si cōmerciū habere. Cice. de senectū-
te. Ratiōem habet cū terra q̄ nunq̄ recusat imperium. i. negociū
habet. Aduolare per methaphorā dictū. hoc ē q̄ celerrīe uenirē
siue accelerarē siue p̄perarē. nā maturarē nō ausim dicere. Matu-
rar̄ em̄ pprie d̄r cū neq̄ citius neq̄ serius aliqd̄ fit sed mediā qd̄ā
via z t̄pata tenes̄ ut i pomis matura dicunt̄ q̄ neq̄ cruda atq̄ im-
mitia sūt neq̄ caduca & sc̄llētia sed tēpore debito adulta ac ma

turata. ut sit maturare celeriter quidem sed sine impetu & cum moderatione aliquid agere. unde Virgil. Cum deum faceret uentis iubentem ut e mari discederet inquit matura te fugam. hoc est cum quaedam moderatioe & quasi maturitate discedite. alioquin facto impetu maiorem maris procellam excitassent. Hoc uerbum Cesar Augustus duobus grecis uocabulis elegantissime exprimebat hoc est propera tarde quasi monere uolens in rebus agendis et celeritatem industriam adhibendam esse. & diligentie tarditatem. Elegantissime uidetur Marro noster hec duo uocabula in Georgicis distinxisse cum inquit. frigidus agricolam si quando continet imber. multa forent quam mox celo properanda sereno matura reddat. quasi dicat. Possunt coloni instate tempestate multa maturare quam alioquin sereno tempore properarent. Suburbanum quod proprie significat. Suburbana in plurali tempore & suburbium dicuntur domus coniuncte instar urbis & urbi propinque tempore extra muros. Suburbanum uero significat praedium in suburbanis. et habet pluralis numerus suburbana. id est praedia in suburbanis. quemadmodum dicimus Thusculanum & Cumanum. hoc est praedium in agro Thusculano & Cumano. ut eramus in Thusculano meo. Formiano tuo. Pompeiano Varronis. Frequentes uero domus extra suburbia dicuntur uicius quod sint instar uici urbane. Vicus uero urbanus pars urbis est quippe diuisa est urbs in uicos quasi in membra membra. sicut suburbana carinae Aesquilie uici Rome fuerunt. nam diuisa fuit urbs in regiones circiter uiginti. in uicos autem supra mille. A uicis uicinia & uicinus & uicinitas dicuntur quasi ex eodem uico. Vicus extra urbem quod paganus dicitur muris caret. nam si haberet muros esset castellum quod a castro diminutum est. significat autem locum muris munitum instar oppidi uel urbis. Castra in plurali sunt loca in quibus milites tentoria fixerunt ut illic recipiant maneatque exercitus. Oppidum est omnis urbs propter Romam quam prius urbs dicta est. fecitque ut cetera oppida eodem nomine appellarentur. diciturque oppidum ab ope danda. Urbs uero dicta est ut Varro ait ab urbo. urbium autem inquit appellari curuaturam aratri quod aratro designatus sit locus in quo Roma condita est. Et

Póponius iuriscóultus urbs inqt ab urbo dicta est. Urbare est aratro diffinire. Municipia sūt opida quorū ciues municipes dicunt. & sūt ciues Romani ex municipiis legibus suis & suo iurē utentes muneris tm̄ cū Po. Romano honorumq; p̄ticipes a quo munere capeffendo appellati sunt municipes nullis aliis populū Romani legibus astricti. Primi autē municipes facti fuerūt. Cerites cōcessumq; eis ut ciues Romani essent p̄ sacris bello Gallico custoditis. Colonie uero sunt q̄ nō extrīsecus ueniunt ī ciuitatē nec suis radicibus nitunt̄ sed deducunt̄ ex ciuitate. & iura atq; īstituta Populi Romani habent que conditio licet minus libera sit tm̄ dignior existimat̄ p̄pter maiestatē populū Romani cuius ipse colonie q̄si quedā effigies uidētur. Ville dicunt̄ domus extra urbē. & suburbia q̄ cōstitute sunt habitandī cā. P̄dia scribit Vlpianus dici n̄ solū ea q̄ sunt in opidis sed etiam stabula. aut alia meritoria in uillis & ī uicis. Agri cōtinēt fundos nō cōtinēt̄ a fundis. suntq; simul cū uillis. vñ multi senatores in agris uixerūt. Differt autē ager ab aruo. qđ aruū est in quo aliqd̄ feritur. Salustius. qđ numide pabulo pecoris magis q̄ aruo student. Fundus ut dixi minus ē q̄ ager. nā prata. uinee. orti. oliueta. salicta. arbuta. pomaria. pascua. nemora. loca aucupatoria. uenatoria. piscatoria sunt p̄tes agri & singula singulis fundi sūt. In urbe autē siue opido. siue uico. siue castello. tm̄modo p̄diū est qcquid his q̄ diximus simile ē. Eadē etiā in agro p̄dia sunt. vñ dicē possumus qđ fundus ē possessio rustica. p̄diū & rustica et urbana. Fundus autē ut aliq; putāt d̄r a funda qđ tm̄ cōtineat q̄tum funda lapidē iactaret. d̄r autē fundus & fundū. hīc fundamentū dicit̄ & fundo fundas. Differunt autē fundare & fundamenta iacere. Siq; dem fundare ē firmare aliqd̄ & stabilire. vt recte funda domum tuā. Iacere autē fundamēta ē q̄lecunq; p̄icipiū edificii facere. Est ne differētie aliqd̄ iter una & simnl. simul aliqn̄ geiatum repitur apđ bonos auctores excepto Cice. z habet fere eā significatōem q̄m hēt tū. de quo uerbo paulo añ diximus. Quītil. simul ut ple

niori obsequio demererer amatissimos mei. simul ne uulgarē uia in
gressus alienis demum uestigiis insisterē. Cice. semel tamen quantum ego
inueni una pro simul usus est. in uerrē. una & id quod facio probabit una
et in hac causa perfecto neminem proponendum mihi esse existiabit. simul quoniam
non est geiatum ponit aliquando pro pater. Quintil. homo fortis simul & sa-
piens. i. ac pater sapiens. Cice. pro Roscio. perditissimi est igitur hominis si-
mul et amicitiam dissoluere & fallere eum quod lesus non esset nisi credidisset.
Cum autem simul significat insimul nihil differt ab una aduerbio.
Prediolum quod est nomen est. diminutum. ponunt autem aliquando diminutia
necessitatis causa. ut si uelint exprimere puum pueri dicant puerulum. interdum
humilitatis. ut si uelint dicere res meas dicant reculas. interdum causa contemp-
tus ut cum hominem uocamus hominione aut homulum aut homullulum. in-
terdum etiam utitur diminutis quasi blandientis. ut ego hoc loco feci cum
dixi prediolis et poriolis et ouiculis pro porciis & porciis et ouibus
sic Cice. blandicula specie uocatur. sic Plautus sepe corculum dicit &
animula et molliculum caseum pro corde & auro & molli caseo. hic
notandum est quod sunt alique nomina que diminutia uidentur & non sunt.
Diminutia enim sunt que diminutionem significant. ut corculum cor-
pusculum. passerulus. medaciunculum. lucubratiuicula. recula. & simi-
lia. que uero non significant diminutionem sunt ista. auunculus qui est non
puus auus sed frater matris. cuniculus animal. musculus non puus mus. sed
omnis genus in iuncturis. pediculus siue peduculus animal. cuculus auis
cicercula nomen leguminis. nouacula culter torsoris. anniculus. la. lum.
ut anniculus puer. annicula puella. anniculum macipium. i. unius an-
ni. sicut bimus trimus quadrimus. duorum trium quatuor annorum. nec de
animalibus tamen dicuntur sed etiam de inanimatis. ut anniculum uinum. bimum
oleum. Ridiculus. la. lum. i. dignum risu. & vernaculus. la. lum. i. domi-
nostre natum. sunt propterea multa neutra. ut umbraculum cenaculum.
crepusculum. uiculum. amiculum pro quodam genere amictus istar pallium
Curriculum pro cursu & pro loco in quo currit. nonnunquam etiam pro curru.
ut Curtius. aliorum tamen acti equi non modo in voragines lacunasque. sed etiam
in amnem precipitauerunt curricula. Cubiculum quod non est dicendum dimi-

nutrū eē cum ī cubiculo fit cubile. Cōuenticulū ꝑ cōuentu. ut Ci
ce: tū cōuenticula hoīm q̄ ciuitates noīauerunt. Baculus qđ nō ē
diminutrū sed hēt diminutrū bacillū. repit̄ etiā baculum neutri
generis. ut Ouidius lib. xv. eē solet baculumq; tenēs agreste. No
tandū etiā qđ sunt aliq̄ diminutia recte formata q̄ tñ ī signifi
cātiōe dissentiūt a suo primitiō. ut a mēta q̄ est herba reddēs odo
rē fit mētula q̄ significat uirilia. Ab os oris fit osculū qđ signifi
cat basiū. ab acu q̄ uestes sartiūt fit acicula q̄ mulieres utunt̄ ad
capitis ornatū. ab angue serpēte fit anguilla piscis. ab aure fit au
ricula q̄ n̄ significat aurē bruttoꝝ ut qđā īdocti dicūt sed cartila
ginē illā q̄ ē circa auriū cōcauitatē. et fidicula hoc ē cordula. siue
neruulus cithare fit a fide q̄ ut Fest. Pōpe. inqt̄ ē genus cithare.
ita dicta qđ tñ īter se corde eius q̄tum īter hoīes fides cōcordet
qđ mētio scā est de cōuentu. Sciēdum est n̄ absurde uocari a no
stris cōuentus religiosōꝝ utpote cōuentus minorōꝝ. cōuentus her
mitarōꝝ. ueꝝ id uocabulum n̄ domū siue habitaculū significat ut
uulgus sentit sed ipsā cōuentiōnē et cōgregationē religiosorum
hoc ē ipsos religiosos. ut ego habui orōnē ī cōuentu religiosōꝝ
hoīm. ī. in cōgregatōe et q̄li corona religiosōꝝ. qđ significatum
hēt ecclesia apđ grecos. sed ignari hoīes quēadmodū nomē cō
uentus trāstulerunt ad hitacula religiosōꝝ uiroꝝ ita nomē eccle
sie qđ cōtionē significat ad tēpla. tēplum. n. siue edes sacra siue
edes in singulari d̄r locus deo dicatus n̄ ecclesia. sed errāt ī hoc
ut ī aliis plerisq; qđ claustrōꝝ barbare dicunt pro atrio. sacri
stiam ꝑ sacrario. beneficium ꝑ sacerdocio. de iure patronatus
pro gentilitio. obseruantia ꝑ obseruatione. missam ꝑ sacri
ficio. Confiteor ꝑ audio confessiones. cōfessorem pro auditore cō
fitentium. indulgentiā pro uenia. ꝑterea isopum ꝑ isopo. eremū
ꝑ eremo sine aspiratōe: characterē ꝑ caractere. iacobum ꝑ Ia
cobo. Mariā ꝑ Mariā. Luciā pro lucia. idolum pro idolo. idoliū
pro idolio: idolatriā ꝑ idolatria. iosephū ꝑ iosepho. Salomonē
ꝑ Salomone. adamātinū ꝑ adamātino. christallinū ꝑ christalli.

no. cedrinū p cedriō. mirrinū p mirriō. et alia huiusmōi p multa.
Pomariolū similr̄ dimīnutm̄ ē a pomariū. est aut̄ pomariū locus
pomis cōsitus siue locus ī quo poma r̄ponunt̄. qđ sit locus po
mis cōsitus testat̄ Ouidius. Id metuēs solidis pomaria clauferat
Atlas menibus. qđ aut̄ significet locū ad reponēdū poma certū
ē. sic. n. dicius tabular̄ ī quo tabule hoc ē instrumenta & lre re
ponūt̄ sacra. Erariū repositoriū eris. Armariū ubi reponunt̄ libri
Armamētariū ubi reponūt̄ arma ceteraq; huiusmōi. Pomeriū ē
ne idē qđ pomariū. minie. siqdē. T. Liuius scribit pomeriū eē lo
cū apđ muros urbis siue opidī tā itra q̄ extra ī quo edīficare n̄ li
cet. dictū pomeriū q̄si post meniū hoc ē post menia. Ouiciale si
milr̄ dimīnutm̄ ē hoc ē pue oues. vbi cauēdum ē ne icidamus īn
errorē aliquor̄ q̄ dicunt pecudes z oues idē significare & hanc
differentiā iter pecus pecudis femininū & pecus pecoris neut̄.
qa pecus pecudis ē q̄ dat nobis agnos lanā & lac. pecus uero pe
coris significat omne aīal qđ hūana caret facie. Pecus pecudis &
pecus pecoris nihil differunt. significat aut̄ omne aīal qđ sub im
perio hoīm e pabulo terre pascitur. ut bos equus asinus mulus
camelus. z hec oīa armēta faciunt q̄q; aliq; dicāt armēta dumtax
at boum eē ab arādo dicta armenta. deinde sublata tertiā lra ar
menta. p̄terea ouis q̄ marē femināq; significat. Capra cum qua
caper siue hircus. Porcus & porca. un̄ fiunt greges. Ouidius. mil
le greges illi totidēq; armēta p herbas pascebāt. Virgī. hoc satis
armēta supat pars altera cure. Lanigeros agitare greges. Idē tñ
de ceruis dixit. bos tota armēta sequuntur. & de bobus greges
aut aliquā in magno seqtur grege. Cice. etiā ī Philippicis dixit.
cecidit greges armentor̄ q̄si grex sit generalius nomen. armen
tum uero specialius. hec iḡ oīa & pecudes & pecora dicūtur. Si
gnificat tñ nōnunq; pecus pecoris multitudinē pecudū gregali
um potius q̄ armētalium. Virgil. dic mihi Dameta cuium pecus
an Melibei. Infelix o semper ouis pecus: & alibi. Caprigenumq;
pecus nullo custode per herbā. significat tamen aliqn̄ pecus pe.

coris oues. Quintil. Cur in usum vestium sepe pecori lane detra-
hantur: propter pecudes quadrupedes fere sunt. licet proprie dicantur fere
quae mansuefacte non sunt. quae uero sunt mansuefacte dicuntur cicutures. ut
canis. elephas siue elephatus ad bella domitus. ap. onager ceruus
capreolus. dama. caprea. leo. & quicquid denique cicuturari potest. Cicuturari
ut Varro inquit est mansuefacere. quod non. fere contrarium est cicuturari
dicitur. & ideo dictum est cicutur ingenium habeo hoc est mansuetum. A ci-
co autem dictum cicutur uidetur. Cicutum dicebant veteres membranam tenuem
quae est in malopunico: Cicutum. in Thusculanis. hanc Varronis opini-
onem confirmat cum ait. Nam alie sunt fere. alie cicutures. alie natantes. a-
lie volucres. Illud postremo notandum quod bos comprehendit etiam
thaurum & vaccam. Equus & caballus differunt. quia caballus dicitur poti-
us qui asinariam artem exercet. Mulus proprie dicitur qui generatur ex asino &
equo. nam qui ex equo & asina gignitur himulus appellatur. quibus aliquid bur-
donem noient. Camelus cuius generis est & tamen nunquam in femina reperitur
quae admodum bos. ut Virgil. Ille meas errare boues quod non est miran-
dum cum lupo apud ueteres in feminino genere reperitur quibus fe-
mininum habeat lupa.

Vomō eleganter dicitur. Coglieria con teco de le herbe
coglieria de luua. recoglieria de pomi serua presente a la uin-
demia ueria a uedere el torchio. gustaria el uino nouo del canale
ne me guardaria de quae cose che sole fare comunamente ogniomo
in questo tempo. Legerē tecū oluscula decerperē uuas. colligerem po-
ma. adessem vindemie iuiscerē torculū. mustū de lacu degustarē
nec a ceteris quae agere fere omnes hoc tempore consueuerunt abstinere.
Legere interdum significat ut lego libri. lego Priscianū
vnde fit frequentatim lectito. interdum legere est colligere: ut hoc loco &
Virgil. qui legitis flores et humi nascentia fragra. Legare uero est
mittere siue in testam relinque vnde dicuntur legati hoc est oratores et le-
gata hoc est quae in testam relinquunt & legatarii qui relinquunt. quoniam componi-
tur cum pro fit plego. est autem plegere usque ad finem legere. Lactantius. non
iuste uideor petere ut si quis erit qui incidit in hec si legit plegat.

Sic dñt scribere & perscribere. usq̄ dicitur ab inicio scribā & ab inicio ad finē usq̄ perscripsi. sic perferē ē usq̄ ad cōstitutū ferrē. Cicero. sed nūtius ille q̄ lras cepit ut ferret nō pertulit. Seneca ī trage diis leue ē miserias ferrē pferē ē graue. i. leue ē p̄ aliqd̄ spaciū t̄pis eē in miseris sed ī his usq̄ ad uite finem perseuerare intollerabile ē. Sic Mar. Nā uigilare leue est peruigilare graue hoc ē partē noctis uigilare leue ē. totā uero ilōnē ducē graue. vñ idē ē puigilare z p̄noctā nisi q̄ illd̄ z noctu & iterdiu fit. hoc tm̄ noctu Agere reum est accusare. peragere reū est cōdēnare. Dñ aut̄ accusator reū cōdēnasse q̄n eum cōdēnādū curauit. Perorare est orandi finem facere. vñ peroratio dicit̄. Persuadere est suadēdo ī opinionem siue ī sententiā tuam iducere. Suadere enī & dissuadere in actu est. persuadere ī effectu. vñ maledicūt qdā Dissuasi hoc illis p̄ reuocauī eos ab opiniōe. debet enī dici persuasi eis ne facerēt. sicut ecōtrario dicimus persuasi eis ut facerent. q̄re & suator dicit̄ q̄ aliqd̄ suadet aut dissuadet & si nihil persuadeat. Permanere est ad finem usq̄ manere. Plini. tunc demum lente cunctat̄q̄ ueniunt nec tm̄ permanēt sed añ finē recedunt. Cōponit̄ etiam lego p̄rie cōiugatiōis cum ab & fit ablego qd̄ est expello siue trāsmitto. Cōponit̄ etiā cum de & fit delego. est autem delegare aliqd̄ faciendum administrandumue iniūgere ut pōtifex delegauit mihi hanc puinciam. Imperator delegauit mihi hanc curam. Quando aut̄ lego est tertie coniugationis fit deligo qd̄ est eligo qd̄ similr̄ ex e & lego cōponitur. Cum di etiam cōpositum fit diligo qd̄ idem significat. Relego si a lego tertie cōiugatiōis cōpositum fit significat rursus lego. si a lego legas significat in exilium mitto. ut Galba multos ex ciuibus relegauerat. Cum cō lego legis cōpositū fit collego ut collego pōa. Si uero lego legas cum cō cōpōat̄ fit collego. i. simul mitto. un̄ q̄ ī eādē legationē simul mittūt̄ uel q̄bus aliqd̄ munus simul delegatū ē college dicit̄. Que ē drā iter elego & delego deligerē ē magis idoneum ad rē agēdā secernerē ut populus Ro. delegit hūc sibi ipatorē

Imperator delegit sibi hos milites. nō aut̄ elegit q̄a uiric̄ ad bel-
lum gerēdū secernūt̄. Eligere uero ē ad n̄m̄ emolumētū uel ad
eiul̄ q̄ eligit̄ dignitatē ut eligo mihi domū: eligo mihi equū. Et
notādū q̄ deligo actm̄ r̄q̄rit s̄n̄ p̄positōe ut populus Romanus
delegit Cesarē Impatorē. Eligo uero regit duos actiōs. altere cū
p̄positōe ut populus Romanus elegit sibi ī pr̄cipē Octauiū. Ci-
cero quos cesar ī senatū elegerat. Inter pares siue collegas eligere
d̄r̄ cooptare. T. Liuius. M. Furius Camillus dictator mḡm̄ eq̄tū
Luciū Emiliū cooptat. Cicero ī Bruto. A quo in collegiū augur̄
fuerā cooptatus. Dicimus aut̄ agēr̄ delectū & facere d̄lectū & ha-
bere delectū q̄ a deligere hoc d̄r̄nt. q̄ deligimus etiā unū. facere
uero uel habere delectū. s̄p̄ ad multa r̄fer̄. Tecū cur dicimus po-
tius q̄ cū te. ita etiā mecū secū nobiscū & uobiscū. Ista tria pro-
noīa mei tui sui ita ī plerisc̄q̄ similia sunt ut q̄c̄qd̄ unī cōuēit alia
duo exigere uideāt̄. vñ cū tecū non sine rōne dicat̄ potius q̄ cū
te. cetera etiā q̄si q̄dā societate eodē mō in orōne collocari uolue-
rūt. Tecū aut̄ iō d̄r̄ q̄a si huic̄ p̄noī p̄poneret̄ cū ī ḡtō plurali fie-
ret cacophatō q̄ d̄ uiciū ē ī epistolis & ī oī orōe soluta max̄ie uitā
dū ē eēt̄q̄ lōge t̄ p̄ius cacophatō q̄ illd̄ vir. nūerū cū nauibus eq̄t̄
Ceterū obtinuit usus ut etiā q̄ cū diceremus ī ablatō casu prop-
ter supradictorum monasillaborum similitudinem. Vua & po-
ma quid proprie significant. Quid vua significet manifestum ē
Illud autem notandum q̄ inter acina & baccas & poma & nuceſ
differētia est. Acina inter fructus minores arbor̄ fructicū ve dē
siul̄ nascuntur ut sunt vua que cum acerba ē omphacium dicit̄
Vnde oleū omphacinū hoc ē ex vua acerba factum. Item grana
edere. grana sambuci. grana ebuli. grana mali morū et q̄c̄quid
est simile. Inter baccas uero sunt fructus lauri oliue myrti lentif-
ci & similia. Que supra hec sunt poma dicuntur quibus dum
taxat uescimur. ut sunt cerasum siue cerasium. prunum. mep̄ ilū
Castanea uero in nuceſ refertur. ut virgilius. Castaneasq̄ nuceſ.
Sicut pinus. corilus. amigdalus. iuglans & his similia.

Mustum quod proprie significat. Mustus musta mustum idem quod
nouus noua nouum. Plautus mustam iuuenem appellat. ideo dictum
est uinum mustum idest nouum. postea inualuit usus ut mustum
in uino diceremus quasi mustum substantiuum est non adiectiuum quemad-
modum merus. a. um. significat solum. unde merula dicta est quasi auis
solitaria & merum uinum dicitur quoniam solum est hoc est sine aqua obtinuit tamen usus
ut quoniam merum dicimus uinum intelligamus ut mero ingurgitatus hoc est
uino ingurgitatus. Quin etiam cum dicamus uinum meratius hoc est ma-
gis purum quod uernacula lingua dicimus. Piu modo. & uinum lymphati-
us in quo plus aqua est. quod eadem lingua dicimus: Piu adeo nihilominus
etiam sine uino utrumque dicimus & uinum intelligimus. ut ego
meratius bibo quam tu. hoc est magis purum uinum quam tu. & tu lymphatius
bibis quam ego hoc est uinum magis aqua temperatum quam tu bibas.
De lacu hoc est ex lacu. dicitur enim de uia te allocutus sum hoc est ex uia
de lacu ad me aqua deuecta est hoc est ex lacu. Dicitur autem lacus locus ille in
quem tortis uis uinum decidit. Item audiui de patre meo. id est audiui
ex patre meo. quasi uis te de ianua hoc est ex ianua. Sed notandum
quod de uia in alium quoque sensum accipitur. Cicero cum de uia languere &
mihimet displicere & alibi nisi de uia fessus esset quasi de labore uie.
Hic enim uia significat iter hoc est actionem ambulandi. illic significat
locum quo ambulamus. Nec a neque dicitur per apocope quae eadem est quod c u.
itaque ablati ex fine u & e remanet nec. Significat autem haec due con-
iunctiones & non ut eo non scribo nec uel neque tu scribis hoc est & tu non
scribis. Interdum nec capit per non etiam ut Quil. Persolui gratia non potest
nec malo patri hoc est nec est malo patri. Nota quatenus ad eleganti-
am spectat quod & neque aliquando confodit ut & discere uis nec tamen studes
Item nec studes & tamen uis discere. Item & discere non uis & tamen studes.
Item & studes nec discere tamen uis. Nec & neque sequente enim aut
uero per simpliciter non proposita negatione accipiuntur. Idem. non sunt. Nec enim le-
go & non enim lego. Neque uero dixi & non autem dixi. Communiter
omnino. Caue ne dicas communiter omnes. Sed fere omnes. Coiniter non
enim significat fere ut vulgus accipit. Sed pariter ita omnes ut

cōiter in hanc rē cōcurrerunt. i. pariter oēs in hāc rē cōcurrerūt:
Fere qđ pprie significat. aliqñ idem qđ pene hoc ē paululum ab
fuit. Quintil. vt fere cecidit. i. pax abfuit qñ caderet. aliqñ signi-
ficat qñdam vniuersalitatē rei uel tps uel loci. ut fere hoies ita
loquuntur. i. fere omnes hoies ita loquūtur. Fere utor hac ueste
.i. qñsi omni tpe & omni loco utor hac ueste. Romani vero orbē
subegerunt. hoc est. Romani qñsi totum orbem subegerunt.
Temere omnes fere docti post Ciceronem pro fere acceperunt
Quintilianus. Illud ingeniorum uelut pcox genus non temere
unq̄ peruenit ad frugem. pro non fere unq̄.
Ois distributua dictio est & complectitur qcqd sustantiuo est
cui coniūgitur. uerbi grā. oēs hoies. i. qcqd hoim est. omne pe-
cus. i. qcqd est pecoris. Sed diligenter aiaduertendum est ne in-
cidamus in multoꝝ errorē q̄ dicunt qlibet oēm significare z si-
militer dictionē distributiua esse. voluntq̄ qlibet homo currit.
et nullus homo currit cōtraria esse. sed oīs homo currit z nullus
homo currit nō eē contraria eo q̄ plus significet oīs hō currit.
q̄ nullus hō currit. siqdē oīs hō currit tā mares q̄ feminas hoc ē
omne hūanū genus cōplectit̄. nullus hō currit dūtaxat mares.
in utroq̄ sane pueriliter fallunt̄ q̄ ita sentiūt. nā & oīs homo &
nullus hō plane contraria sūt. nec obstat q̄ oīs coīs generis sit.
nullus tm̄ masculini. siqdē nullus hō omne genus hūanū cōple-
ctit̄. et nullus bos oē genus bouinū cū homo & bos coīs gene-
ris sint & dictio distributua nō ipediat quo minus tā mares q̄ fe-
minas significet. eodē. n. mō d̄r nullus hō currit ac si diceret̄ nul-
lus hō siue mas siue femia currit. nullus bos siue mas sit siue fe-
mina arat. qlibet vero n̄ distributua dictio ē sed pticularis. signi-
ficat. n. unū ex multis indetermiate. ut si multi sint hic mecū pu-
gnaturi dicā. p̄deat qlibet et mecū certet. hoc ē p̄deat unus qcū
q̄ ille sit. Quintili. q̄rū nos una res qlibet nihil itermittētes fati-
garet adeo facilius ē multa facerē q̄ diu. Hieronimus ad unū quē-
libet filioꝝ Aaron. Hic similiter notandū est q̄ aliquis & qdam

differūt. Aliqs. n. particularis dictio ē. & significat aliquē incertū
ut si dicā aliqs pulsauit hostiū. hoc ē homo aliqs quē nescimus.
qdā uero ē dictio potius singularis .& significat aliquē certū &
distinctū hoīem licet nō noīatū. ut si dicā uenit ad me qdā ami
cus meus. hoc ē unus quē scio & nō noīo nec liceret dicere. Ve
nit ad me aliquis amicus meus.

Abstinerere & cōtinere differūt ne iter se. differūt sane. nā cōtineē
fit cū quodā labore. cū scilicet rō obliſtit sensui. hoc est sensus
trahit hoīem in unā partē rō in aliā. abstinere uero sine aliquo
labore fit cū scilicet rō dñat sensui & ab his tēperat q̄ uictosa sūt
firmato iā habitu et sine aliq̄ difficultate. vñ cōtinētia nō est uir
tus sed dispositio ad uirtutē & p̄cipiū uirtutis. & diffiniē sic:
Cōtinētia est p̄ qm cupiditas aī rōe ac cōsilio gubernat. Absti
nētia uero ē p̄fcā & absoluta uirtus. & diffiniē. Abstinentia
ē rōnis ad libidinē atq; alios nō rectos ipetus aī firma & mode
rata dñatio. tñ hec duo uocabula aliquñ apd̄ scriptores indifferē
ter capiunt̄ q̄ res q̄ndam nra etate uix̄ doctissimū traxit in er
rorem ut in expositōe eorū uerbn̄x̄ longe a ueritate discesserit.

Quō latine diceret̄ & eleganter. io giocaria ancora alcune uolte
cōteco a giōchi piaceue li nō in campo a saltare o a la palla o a
scrīmire o ad altri giōchi che sogliono a fatigare o straccare li
torpī nostri ma caminando conteco per le selue e colie ualle e
boschi & portando le toi operette in seno cōmouerā ancora le
muse a giōcare con nui nel qual loco nō seria alcuno che te re
phendesse de troppo liberta e si alcuno che fosse nui celsufares
semo per essere in loco solitario. Luderem etiā interī tecū ludis
nō iniocūdis nō scilicet in cāpo saltu aut pila aut gladiatoris lu
dis siue aliis q̄ lassū ac defatigatū reddere corpus cōsueuerūt sed
p̄ siluas et colles et saltus et nēora tecū deambulās ac lufos tuos
linu gerens ipsas etiam camenas ad ludum excitarē ubi nemo
esset qui nos licentie accusaret. & si quis esset facile ipsam solitu
dinem excusaremus.

Ludere & iocari differunt. ludimus. n:re. iocamur verbis. vñ ludus in scō est. iocus in uerbo. ideo dicimus. loco ne an serio loq̄ris. Interdū tñ hec duo uerba cōfundunt. ut Iuuenalis. Quotiēl uoluit fortuna iocari p̄ ludeŕ posuit. Ouidius. hos ignara iocos tribuit natura puellis. Materia ludunt uberiore uiri. Mille fac eē iocos turpe ē nescire puellā. Ludere ludēdo sepe parat amor. Cice. ioca p̄ iocos scripsit ad Atticū. Itaq; ioca tua plena facetiā. e contrario ludus pro iocus ponitur. Horatius. sed tñ amato q̄ramus seria ludo. hīc ludere pro iocari frēq̄nter inuenit. Plinius. Ludere me putas serio peto. Cice. q̄ ita dixit ludere uidet. vñ & cōposita a ludo potius ad uerba q̄ ad actionē ptinent ut eludo Cice. sed & uos ab illo irridemī & ipsi illū uicissim eluditis. Ludere etiā dicimus uersibus scribere. vñ & opuscula poetā. siue alioꝝ uersu scribentiū lusus dicunt. Alludere ē cū aliud dicimus ad aliud latēter referre sententiā. ut Virgil. dū narrat ludos Aeneae alludit ad Augusti uictoriā. Atticāq; iliācis celebramus littoꝝra ludis. Ludū etiā appellamus scholā. vñ ludi magr̄ dr̄. & est ludus litterariū schola grāmatice. dr̄ etiam ludus ceterāꝝ artiū sicut musice. ut apd̄ Teren. de fidicina q̄ quotidie discebat ī ludo Itē ludus armōꝝ q̄ ludus quoq; gladiatorius dr̄. ludos tñ gladiatos frēq̄ntius q̄ ludū dicimus quotiēl unū pluraue paria gladiatorū ad spectaculū pugnature p̄ducunt q̄ res munus gladiatorū dr̄ & q̄ id spectaculum populo facit munerariū & q̄ gladiatores domi exercet & postea uendit lanista. uocant̄ autem ludi gladiatorii sicut ludi gladiatorii Circēses et Apollinares z reliq; Interim nōnunq; significat iterea. ut interi uenit ad me Socrates .i. interea dum hec agerent. Nōnunq; significat aliqñ. Quintil. barbarismī ac soloecismī feditas absit sed q̄a iteri excusāt hec uicia hoc ē aliqñ excusant. Nota q̄ elegāter dicimus ludo ludis z ludo ludos. sed ludeŕ ludis ē ludere ad aliqđ genus ludi. ut ludo pila. ludo palestra. ludere ludos est ludere quēadmodū dicimus uiuo uitā. morior mortē in quo mō dicēdi multū inest suauita.

tis & significant uiuo & morior. Secus dī acta age. hoc. n. puer
biū ē qđ dīci solet cū supuacuo dīcius aut facimus aliqd qđ no
tū actū ue sit. nō in iocūdis hoc ē iocūdis. Vbi aīa duertendū est
cū positiuū exprimere uolumus. Nōge elegātius cū positio sibi cō
trario preposita negatōe exprimimus qđ aliqñ minus aliqd si
gnificet qđ positiuū. ut si dicā hō nō improbus hoc ē satis probus
& phūs haud ignobilis. i. satis nobilis. iterdū plus qđ positiuū si
gnificat. ut si dicā nō illepide inqt poeta significat lepidissime et
nō insulsa oīo dī in qđ plurimū sit salis. & nō semel. i. sepius. qđ
nō semel significare etiā possit nūq̄. ut n̄ semel ad me uenit. i. se
pe ad me uenit. et nō semel ad me uenit. i. nūq̄ siue ne semel qđ
ad me uenit ita eadē aliqñ uerba duo plane iter se cōtraria signi
ficāt. ut fit etiā si dicā: adolescēs cui acutū ē ingeniū. nullo labo
re fit doctus. & adolescēs cui obtusū ē ingeniū nullo labore fit
doctus. priā q̄ppe oīo affirmatiua est et significat adolescentē bo
ni īgenii sine aliquo labore fieri doctū. scđa uero negatiua ē sig
nificatq; adolescentē obtusī īgenii. cū q̄tuncq; labore nō posse
doctū fieri. ita hec uerba nullo labore discis duo cōtraria signifi
cant hoc ē sine aliquo labore discis & cū quouis labore n̄ discis
Tu impare senza alcuna fatica: tu nullo labore discis. Tu non
impare etiā dico con q̄lunca fatica. tu nullo labore discis. Item
io me marauoglio grādissima mente duobus mōis inter se cōtra
riis exprīmī. hoc est nō possum satis mirari & nō possum non
satis mirari. eadē. n. utrobīq; sententiā ē & mirari me uehemēter
significat. qđ illic dicat nō posse me tm̄ admirari qn̄ magis etiā
admirādum esset hīc nō posse me facere qn̄ admirer. sic etiā dīci
mus nō possum satis de flere calamitatē n̄ram & nō possum nō
satis de flere calamitatē n̄ram. Nō possum satis q̄ri & non possū
nō satis queri hoc est lamentari. & alia huiusmodi permulta.
Que nō ueniūt mihi nūc in mentē. i. ueni in opinionē que oīo
aliqñ actiue accipit & significat opinor. aliqñ passiue & signifi
cat uenio in estimationē. i. alii opinant de me. Nota qđ elegātissi

me dicimus. nō memini huius rei. nō uenit mihi in mentē huius rei & hec res nō uenit mihi in mentē. & excidit mihi memoria huius rei in ntō. & hec res excidit mihi memoria in ablatio. dicimus etiā nō occurrit mihi: nō succurrit mihi. nō subiit mihi. Virgil. subiit cari genitoris imago. Quintus Curtius hoc uerbū cum actō cōiunxit. Sera penitētia subiit regē. Scilicet significat certe hoc loco quēadmodū apud Virgil. scilicet his supis labor ē ea cura q̄tos sollicitat. scribit̄ aut̄ cū c̄ q̄a cōpositū fere ē ex scire et licet. iterdum significat qd̄ dicimus. i. siue hoc est. ut si dicam hō aīal scilicet mortale. hoc est hō. i. animal mortale. Easdem significatōnes habet uidelicet. & cōponitur ex uidere & licet.

Campus qd̄ pprie significat. Cāpus ē grande atq; amplū spaciū terre q̄ plana sit. vñ aliqñ spaciōsas plateas cāpos uocāus. ut Rome cāpus martius d̄r. nā locus huiusmōi angustior area uocat̄. Differt aut̄ cāpus ab agro. nā ager si cū noīe urbis iungat̄ territoriū significat. ut ager viterbiēsis. ager Faliscus. ager Sētinas. & tūc caret plurali. alioqñ ē locus ruri sicut supradictū est quē colimus siue arādo siue serēdo arbores. nā si terrā seramus frugibus aruū noīat̄ z ī hoc scdo significato hēt pluratm̄ numeꝝ. ut oēs agros viterbiēses et faliscos & Sentinates depopulati sūt hostes Priore aut̄ mō nō recte diceremus hostes depopulati sunt agros viterbiēses z Sentinates. nō. n. itelligeret̄ de territorio. sed dicendū ē agros viterbiēse et Sentinatē. a cāpo aut̄ dicta sunt campestria hoc ē brache q̄ ludētes in cāpis oibus uestibus exuebāt & nudi ludebāt solis cāpestribus tecti uirilia. vñ et campestrati dicunt̄ sicut tunicati & manicati. dicūt̄ etiā femoralia siue feīalia a femoribus siue femibus. nā femora ptē illā exteriorē significant femia interiorē. Coxa aut̄ ps illa q̄ ē supra femora: vñ coxa uiciata siue fracta d̄r qñ os illud qd̄ in uertebro uoluit̄ fractū seu uiciatū est. Saltus a saltādo d̄r. saltare aut̄ siue eius freqntatm̄ saltitare iterdū significat choreā agere & qd̄ vulgo dicūt̄ tripudiare vñ & saltatio d̄r. & saltatiūcula. ut puelle egregie saltāt. & Plato

aliqui saltavit. scripsit autem Plato in libris de re. p. de diversis generibus saltationis modestis tamen et non quia his temporibus cernimus. interdum significat salire et tunc ab eo fit saltus quod est ceruorum. ponitur tamen aliquando salire pro saltare hoc est tripudiare sed saltus pro saltatione nunquam ponitur. Lassus laxus et lapsus quod differunt inter se. lassum dicimus tam animo quam corpore defatigatum. laxus uero non significat largum ut quidam putant sed lentum molle flexibile. nullam duriciem nullam rigiditatem habens et ad tria magis refertur ut laxi rudentes. laxae funes. laxae uestes. lapsus a labendo dicitur. ut lapsus in errorem hoc est quod cecidit in errorem. Fessus idem est quod defatigatus siue animo siue corpore. defessus defatigatus is dicitur quod ita fessus ac defatigatus est ut ab opere desistat quod instituerat. Cicerone de oratore. eadem nunquam quiescam: neque defatigabor. donec profecerem. Collis & mons in hoc differunt quod mons est maior. collis minor est. & quasi motus quidam siue a monte separatus sit. siue pars motus. Iugum est ipsa summitas motus siue etiam collis. Clivus est praeuius collis et facilis. ut clivus capitolinus. Promuntorium mons est in mare prominens. quod graece dicitur. unde Sicilia dicta est Trinacria quod habeat tria promuntoria. saltus autem dicuntur parui colles et sparsi interpolitis ualliculis a saltando dicti. Vallis dicitur quod introitum ab una parte. & ab altera exitum habet latum & patentem. Couallis uero quod introitum dumtaxat habet arctum & difficile quod est introitus ad lacum transmienum ueniens ex Thusciam quem locum per metaphoram fauces dicimus. Accusare est reum agere uel reprehendere. et semper iungitur cum genitio. ut accuso te insolentiae. accuso te patricidii. Excusare uero significat in excusationem deducere. et requirit accusatum. ut excusat morbum excusat imbrem. id est in excusationem adducit uel morbum uel imbrem. Quintilianus. tu tamen si interpellatus tempestatibus seruis. uenisses excusares mare & ambiguos flatus excusares dixit. hoc est in excusationem adduceres. Item excusare aliquando est purgare. ut excusamus crimen obiectum quod cum uideatur satis purgatum dicimus accipio excusationem pro eo quod uulgus dicit habeo te excusatum

Nemo nō dicit̄ q̄si nullus homo ut aliq̄ existimant . Nam si ita
esset nō iungeret̄ cum hō . ut Cice . dixit . hominem adhuc uidi
neminem . Verū est q̄ de hoībus solum dicit̄ . & apud poetas de
diis siue deabus . apte aut̄ aliquando ponitur in fine clausule . ut
homo adhuc uisus est nemo . et hominem adhuc uidi neminem

Vomō eleganter dicemus . Ma dapoī che io nō posso ue
nire da te : e cōdecēte chosa che tu torne a nuī . la q̄l cosa
si tu farai io hauero in tutto el desiderio mio . Contio sia cosa
che io nō posso da hora in anze nō stare in melanconia di fa
cti toi e non dubitare de te essendo tu ancor giouenetto ouero
piu tosto fancuillino . Sed postq̄ uenire ad te ipse non possum .
par est ut tu ad nos reuertaris . qd̄ si feceris oīa nobis ex senten
tia succedent . neq̄ . n . possum de te absente post hac non eē solli
citus & adolescenti tibi ne dicā puero aliquando non timere .
Postq̄ añq̄ dicimus et posteaq̄ et anteaq̄ . iungunt̄ aut̄ plerumq̄
elegātissime cū indicatō . ut anteq̄ ad rē uenio et posteaq̄ ad hoc
ueni . Ipse ē oīm p̄sonarū et si cū priā p̄sona uerbi iūgat̄ idē signi
ficat qd̄ ego . ut q̄q̄ ipse miserrima uidi hoc ē q̄q̄ ego uidi . si cū
scda p̄sona uerbi iungat̄ significat tu . ut sed celer ipse redi . i . tu re
di . cū tertia uero p̄sona p̄priū hēt significatū . Sed notandum q̄
ipse aliq̄n cū ego et tu & ille uel cū noīe p̄prio simul ponit̄ et ha
bet maiorē exp̄ssionē significatq̄ me te uel illū nō p̄ aliū sed per
nos aliqd̄ agere uel egisse uel acturos esse . ut ego ip̄e interfui . tu
ipse uidisti . ille ipse sensit . Plato ip̄e testat̄ . Quā uī hnt̄ hec p̄no
mina q̄n̄ met sillaba eis adiciat̄ . ut egomet . tumet . ip̄emet . huic
vero pronoī tu iūgit̄ etiā te . ut tute id fecisti . i . tu ip̄e . repit̄ etiam
apud ueteres ipsus . sa . um . vnde fit ipsior et ipsissimus .
Par est p̄ decens ē elegantissime dī . Quintili . si p̄pter m̄rimonia
uiolata urbes euerse sunt qd̄ q̄ri adultero par est . Sed nō minus
elegāter parē eē p̄ sufficere ponimus alicui operi siue resistendo
siue exequendo . Resistendo ut repugno fletui quoad possū . sed
adhuc pares non sumus . Itē nunc infelix par nō est dolori nunc

nō inuenit ulla solacia. In exequendo sic. aspicio par laboribus corpus. Paria facere est qđ nobis aliunde p̄stitum est. aliunde cōpensare multumq; habet elegantie. Quintili. Paria tecum facio res. p. q̄ p̄pter me unum ciuem perdideras. & alibi. sic paria faciemus. Tu illic eris uicarius meus. Seneca. ut statim tibi soluam quod debeo. & q̄tum ad hanc epistolam paria faciamus. Reuertor siue reuerto utroq; n. mō Cice. vtiť. Interdū significat redeo ut hoc loco. interdū significat venio multumq; i eo uerbo elegātie ē. Cice. de fato ad Chrisippi laq̄os reuertamur cū nihil de Chrisippo locutus fuisset. In eadē significatōe accipit̄ reddo Quintil. si uerx est post uetusta secula et innumerabiles ānos reddi rursus aliis corpibus aīas reddi dixit p̄ dari sicut Cice. reuertamur p̄ ueniamus. Ex sentētia significat p̄ desiderio n̄ro & ad uotū. additurq; aliqñ aī & dicimus ex aī sentētia. Vbi notādum ē qđ aliud ē ex aīo. aliud ex aī sentētia. nā ex aīo significat qđ greci dicunt hoc ē ex corde. ut ex aīo loquor qđ in aīo ē et cordi ē sint diuersa. nā in aīo ē significat in aīo hēo uel aīus ē mihi uel uolo atq; cōstituo. Cice. in aīo mihi erat mittere ad Dolobellā. At cordi ē significat placet et delectat. Teren. si tibi he nuptie sunt cordi. i. si tibi iocūde sunt. & alibi qđ uterq; utriq; ē cordi. i. uterq; alterx amat. Ex aī uero sentētia ē ex uoto. uel ad uotū. ut duxi uxore ex aī sentētia. Notādū ē huiusmōi p̄positiones e & ex magnā habere elegātiā si recte in orōne collocēt dicimus. n. e re. p. i. p̄ re. p. uel ad utilitatē rei. p. Quintilia. nemo dubitabit ut saluos esse eos magis e republica sit q̄ puniri. E regione. idest ex opposito. E diuerso. idest ex contrario. E re tua & e re nostra. i. ad tuam et nostram utilitatem. Liuius. per inde ac non postulauerint qua e re sua essent sed suaserint q̄ nobis censerent utilia eē. Similr̄ ex dignitate. ex utilitate. ex usu. Cice. ex tua ac rei. p. dignitate facies. et alibi. legē ut equū est ex dignitate rei. p. cōsiderate. Cesar. utx plium cōmitti ex usu sit. Ex t̄pe dicere ē iprouisum et imp̄meditatū dicere. hinc d̄r extēporalis

oŕo q̄ nō ē domi p̄meditata q̄ etiā extēporaria dictio appellat̄
 ex t̄p̄e uiuere dicit Persius hoc ē t̄p̄i se accōmodare. Itē dicit Ci
 ce. ex t̄p̄e agere et ex t̄p̄e cōsiliū cape et ex t̄p̄e officiū q̄rit̄ q̄si ex
 t̄p̄is cōditōe. Itē Cice. e renibus laborabat inq̄t hoc ē morbū in
 remibus patiebat̄. Ex uīnculis cām dicere ē vīctū rīdere. ut ex
 equo pugnare ē equo īsidentē pugnare. Operep̄ciū est cōmemo
 rare q̄tā etiā elegantiam in oŕone habeat p̄ p̄positio. Siquēdem ut
 A. Gel. refert aliter dicimus p̄tīfices p̄ collegio decreuisse. aliter
 quēpiā testē introductū p̄ testimoīo dixisse. aliter p̄liū factū de
 pugnatūq̄ p̄ castris. aliter p̄ ede castoris. aliter p̄ rostris. aliter p̄
 tribunali. aliter p̄ contōe. aliter tribunū plebis p̄ ptāte ītercessit̄.
 se. q̄ oīa neq̄ paria sūt neq̄ usq̄ q̄q̄ diuersa. Succedere q̄d p̄prie
 significat. succedere ē euenire z capit̄ tā ī malā q̄ ī bonā ptē. ut
 bñ successit et male successit. hinc d̄r successus hoc est reꝝ euetus
 cōponit̄ aut succedo ex sub et cedo b̄ mutata in c. quēadmo dū
 etiā cū aliis p̄positōibus cedo cōponit̄. vt cū ad accedo. q̄d īter
 dū significat aduenio. interdū appropīquo. interdū p̄ addit̄. ut
 ad hoc accidit. i. ad hoc addit̄. vñ accessus aliq̄n significat aug.
 mentū. Cū añ añcedo hoc ē p̄eo. cū īter ītercedo q̄d uerbū mul
 tū elegantie hēt. significat. n. interdū ītercedit hoc ē necessitudo
 q̄dam īter nos ē q̄ nos inuicē cōciliat. ut intercedit mihi tecum
 affinitas. ītercedit tibi cū illo amicitia. ītercedit illi cū utroq̄ ne
 cessitudo. interdū ītercedit significat medium se uerbis & ui op
 ponit̄. ut tribuni ītercesserunt hoc ē opposuerūt. Cū abs absce
 do. i. recedo. ut abscede a me scelerate. cū de decedo q̄d interdū
 ē discedo siue recedo. vt cū e domo decederē uel cū ex urbe dece
 derē doc est discederem. sed magis p̄prie decedere est a mādato
 custodie sue recedere. ut cōsules p̄tores ceteriq̄ mgratus dicunt̄
 e puīcia decedere. Item p̄silia ex urbibus et milites ex castris.
 Differt aut̄ decedo q̄n discedo significat a migro. migrare. n. est
 mutare domiciliū et alio se ad hitandum cōferre. cui similia sunt
 emigrare demigrare cōmigrare. Remigrare aut̄ significat reuerti

in pristinū domiciliū. Trāsmigrare uero ē in locū magis remotū
domiciliū mutare. ut trāsmigravit in Siriā. Immigrare est in do
mū aliq̄m hīrandi grā se cōferre. p̄pter hoc q̄ moriunt̄ migrare
dicunt̄ sed cū apposito. ut Cice. anteq̄ ex hac uita migro. Quin
til. seu cū ad īfernas sedes aīa migravit. Decedo aut̄ sine apposi
tione potius significat morior. et eo mō d̄r decessit quo defūctus
ē. nō. n. ponit̄ sed itelligit̄ uita. Cum ex excedo q̄d̄ aliq̄n signifi
cat discedo iterdū morior sed sēper cū appositōe. Cice. subito ex
cessit e uita. Cū p̄ p̄cedo q̄d̄ ē p̄sequor et p̄fectū facio ut p̄cedit
opus. cū p̄ p̄cedo q̄d̄ ē aīcedo. cū in īcedo. q̄d̄ ē ambulo. uñ in
cessus d̄r q̄cūq̄ et q̄liscūq̄ sit. p̄prie tñ grauior q̄dā atq̄ sublimi
or d̄r. Virgil. et uera īcessu patuit̄ dea. Optime oīm Seneca hoc
declarat dicens. tenero ac molli passo suspendimus gradum nec
ambulamus sed incedimus. ut liceat diffinire. Incedere ē tenero ac
molli passu ābulare. cū dis discedo hoc ē abeo. Cū re recedo q̄d̄
similr̄ significat abeo. Cū se secedo. i. seorsum cedo. ut secede pa
rūper. cū cō cōcedo q̄d̄ aliq̄n significat do siue p̄mitto ut cōcedo
tibi lib̄. cōcedo q̄d̄ petis. aliq̄n īdulgeo. ut cōcedo hoc lachris
uidue. nōnūq̄ cōcedo ē eo. ut cōcedo in for̄. i. eo in for̄. sicut cō
uenio ē alloquor. ut cōcessi ī for̄ et cōueni hoīem hoc ē iui in fo
rū et allocutus sū hoīem q̄q̄ cōuenit̄ alia quoq̄ p̄ multa significet
ē. n. simul uenire ut oēs ī unū locū cōuenimus. ē decens aut̄ cōue
niens eē. ut cōuenit̄ hoc mihi. cōueit̄ hoc tibi. cōuenire ē cōstare
et controuersia carere ut cōuenit̄ hoc iter nos. cōuenit̄ hoc mihi
tecū. Nota q̄ plurimū elegātie hēt hic modus. n̄ possū nō leger̄
hoc ē nō possū facere qn legā. nō possū nō eē sollicitus p̄ nō pos
sum facere qn sim sollicitus. nō possū nō admirari. nō possū nō
dolere p̄ nō possū facere qn admirer. nō possū facere qn doleā.
Quid p̄prie significat sollicitus. sollicitus homo p̄prie d̄r īquite
tus anxius curis plenus iter spē metumq̄ constitutus. unde solli
citare aliq̄e dicimur cum spē metumq̄ ostendimus. ut apud Ci
ce. reperit̄ sollicitare plebem. i. inquietare curamq̄ iniicere.

Absens & p̄sens sunt ne cōtraria. q̄n̄ p̄sens suā p̄priā significatō
 nē hēt significatq; qđ adest cōtraria sūt. ut mō p̄sēs ē mō absēs
 interdū p̄sens significat īminentē rē et iā īstantē ac n̄ dilatā in
 aliud t̄ps. ut Virgil. p̄sentēq; uiris intentāt oīa mortē. Iuuenalis
 pena tñ p̄sens et p̄sens vltio. vñ p̄sentissimū piculū: p̄ntissia me-
 dicina. p̄sentissimū remediū. p̄ntissimū venenū qđ etiā p̄sentaneū
 d̄r. hec iō dicunt p̄ntissima q̄a statī aut sanāt aut occidūt. p̄sens
 etiā aliqñ idē est qđ p̄stās. ut d̄r p̄sens aīus. presēs cor. in rē pre-
 sentē nō t̄ps sed locum significat. ut Cice .si cōstitueris cuipiā te
 in rē p̄ntem eē venturū. i. ad locū de quo cōtrouersia ē. Valerius
 Qu. Fabius. labeo arbiter a senatu cōstituēdoꝝ īter Nolanos z
 Neapolitanos finīū datus cū in rē p̄ntem venisset vtrosq; separa-
 tim mouit. sed illud in p̄ris notandū qđ presēs nō mō significat
 qđ ē huius t̄pis sed etiā alterius. ut Cice. ego icolumitati ciuūm
 primū et postea dignitati ille p̄nti potius dignitati q̄ future con-
 sulebat. p̄nti dixit nō q̄ nūc est sed q̄ tūc erat. D̄r aut nō mō de
 ptō sed etiā de futuro. ut Horatius. Hec amet hec nō hec presēs
 ad t̄ps omittat. i. in id t̄ps qđ t̄pus rei dicende erit. Eodē mō ī
 p̄ntia et īpresentiaꝝ capiunt hoc ē tā in ptō q̄ in futuro. Quītil.
 q̄a pauci aderāt nō putauit ī p̄ntia differēdū eē. Seneca. sed si ca-
 lūniator aderit. differēdū in p̄ntia erit hoc ē tūc differēdum eē et
 tūc differēdū erit. Posthac significat post hoc t̄ps. sicut añhac añ
 hoc t̄ps: aliqñ tñ repiunt significātia post illud uel ante illud tē-
 pus. Salust. sic erat accēsa libidīe ut sepius petēnt uiros q̄ peterēt
 sed ea sepe añhac fidē pdiderat .creditū abiurauerat. Suetonius
 de Domiciāo. pari arrogātia cū p̄curatoꝝ suoꝝ noīe formalē di-
 ctaret epistolā sic cepit. dñs et deus n̄r sic iubet fieri: vñ institutū
 posthac ut ne scripto qđē et sermone cuiusq; appellareē aliter.
 Et adolescētī tibi ne dicā puero aliquādo nō timere. hic duo no-
 tāda sunt precipue. p̄rio qđ timere et timere tibi differunt. time-
 re te ē formidare te ne qđ scilicet ex te q̄si īimico mali mihī con-
 tīgat. vt timeo hostes. timeo naufragiū. timeo serpētē. timeē tibi

est metuere ne qđ tibi tāq̄ amico aliūde mali cōtingat. ut timeo
p̄ri. timeo amicis. timeo filiis. Scđo qđ duobus modis possumus
elegātissime hoc dicere videlicet adolescēti tibi ne dicā puero &
adolescēti tibi ne dicā pueꝝ. sed si p̄nomen postponeret n̄ licēt
dicere in actō. nō. n. recte diceremus adolescēti ne dicā pueꝝ te
sed dicendū est adolescēti ne dicā puero tibi. Cice. Crudelis ca
stor ne dicā sceleratum z ip̄ium. sunt tñ q̄ uolūt hāc regulā dum
taxat ī recto seruari. ut si dicam hō supbus ne dicā crudelis. uel
hō supbus ne dicā crudelē. in obliq̄s uero id nō accidere. ut hoc
uiuo ne dicā Cōsule Milone. diligēs tñ lector aliqñ aliter inueni
et. Postremo etiā illud maxime aiaduertendū est qđ mihi & tibi
interdū nō ad unū sed ad oēs refert̄. interdū ad nullū. ut si dicā
en tibi fores crepuerunt. tu mihi semp̄ dormis oīo est sumpta d̄
medio nec ad me nec ad te nec ad quenq̄ refert̄. sicut Cice. hic
mihi gloriat̄ se oēs honores sine repulsa obtinuisse. Cōtra uero
cū inq̄t Virgil. heu mihi tū molles libeat iacuisse per herbas. Ne
ue tibi ad solem vergāt uineta cadentē: sub p̄ria & scđa persona
ad uniuersos p̄cipit. hoc frēntissimū est in oī genere scribendī.
ut si dicam. stultum est laborare cū nihil p̄ficis. idem est ac si di
cerem. stultum est homines laborare dum nihil proficiunt. & si
tu hic sis aliter sentias. i. si alii tales essent aliter sentirent.

Vomō eleganter dicemus. Che tu attendi ogni di piu o li
studii de le bone lettere io mene piglio grā piacere e alegro
mene cō teco e regratio dio che da picolino te ha concesso cosi
fato aīo e spero che tu farai per mō che nō pererai indegno de
tuo patre e de tuo auo li q̄li forono homini excellēti e da bene
Quod indies magis optimarū artū studiis icūbas gaudeo miꝝ
imodum & tibi gratulor ac deo grās ago qđ talē tibi ab ineun
te etate aīum p̄stiterit. teq̄ spero non commissurū ut patre atq̄
auo tuo optimus ac clarissimus uiris indignus esse uideare.
Quid p̄prie significat indies. quotidie. Sed nota qđ idies ī hoc a
quotidie differt. qđ sēper fere cū quodā icremēto d̄r. iōq̄ plerūq̄

cū cōparatō ponit̄ ut cū indies malū artius p̄meret. et cū in urbe malū serperet idq; manant̄ idies latius. sine cōparatō etiā d̄r sed p̄ uerbū significās incrementū. Liuius crescēte idies multitudine: Quotidie aut̄ & hoc mō dici potest et sine incrementō. ut quotidie scribo. nō indies lego et idies scribo. Est ne differētia si q̄s dicat idies & indiē. maxia d̄ra est. nā indiē aliqd agere est p̄ntis diei habere rōnē nihil cogitando de crastino & fere sēper iūgitur cū hoc uerbo uiuo. ut ego istar ferarū et uoluc̄rū indiē uiuo. Salust. dixit panē indiē mercari. Sed quō differūt indiē et idies eodē mō differūt ī horā et ī horas. Cice. nec q̄ in horā uiuūt nō mō de fortunis ac bonis ciuū sed de utilitate q̄dē sua cogitauerūt. Virg. gallo cuius amor tm̄ mihi crescīt ī horas. Propediē d̄r cū p̄pe ē dies. eo mō quo dicius p̄p̄modū quod significat pene uel q̄si. Incūbere ē toto pectore alicui rei faciēde insistere. ut ualidis incūbite remis. quēadmodū ecōtrario supini dicunt̄ q̄ negligenter aliqd agūt. Sed illud notādū q̄ qñ opus aliqd manuū significat cū d̄tō tm̄ iūgit̄ incūbo. ut incumbite remis n̄ aut̄ ad remos. uel ī remos. cū aut̄ adhibet̄ īgeniū dicimus icūbo studiis et ī studia et ad studia ac etiā ī malā ptē aliqñ accipit̄. ut icūbit in eius p̄niciē. multa aut̄ uerba eodē mō diuersā hnt̄ cōstructionē et elegāter dicūt̄ ut iest̄ huic loco et iest̄ ī hoc loco. Cōparo hāc rē illi et cū ille. cōfero te isti et cū isto. sū similis tibi et sum similis tui hoc ē cōe oibus et oīm. hoc ē mihi cōe tecū et cū ceteris. Ego sū p̄ticeps laborū tuorū et sū tibi ī laboribus particeps. accedit huic rei et ad hāc rē et huc uel eo uel eodē. R̄ndeo tibi et ad te. rescribo tibi et ad te. celo te hanc rē. celo tibi hanc rē. Celo te de hac re. Impendo curā uel operā uel laborē uel studium huic rei et in hanc rē et ad hāc rem. Audiuī a patre meo. de patre meo. & ex patre meo. Tu es natus laudī & ad laudē. Ascribo ad ciuitatem ascribo ī ciuitatē. ascribo ī ciuitate. ascribo ciuitati. Meminit uadimonia. Meminit iniuriarum. Verū in hoc uerbo notādum est q̄ aliqñ meminī capit̄ p̄ mentionē fecit et tunc oīo recusat actm̄

exigitq; gr̄m uel ablt̄m cū p̄positōe de. ut neq; huius rei mem̄it
Plato. Itē de q̄ re multī mem̄inerūt. hinc ut nōnulli putāt deriua
tur mētio & mens q̄ oīm recordat̄ & mentū. q̄a in mentiōe faci
enda hac pte p̄cipue utimur. oīa. n. aīalia mouent dūtaxat partē
inferiorē lo lo Crocodillo excepto q̄ mouet dūtaxat superiorē.
Mentē tñ Aurelius Augustinus uel a mene q̄ grece significat lu
nā dictā esse ait q̄ sicut luna crescit et decrescit & uaria uicissitu
dine cōmutat̄ in id tñ qd̄ fuit perfecta qd̄ nouitate se restituit
sic mēs nunc caput sūmis inserit nunc decidit in infima. mō ad
corpalia deflectit mō sublimibus atq; eternis rōnibus adherescit
uel ab em̄nēdo q̄ p̄stantior uis aīe sit

Quid īterest inter gaudere et gratulari. gaudere ē letari. gratula
ri ē uerbis oñdere gaudium qd̄ ex alicuius cōmodo aut felicitate
suscipias ap̄d eū ip̄um q̄ cōmodo siue felicitate affectus ē. ut gra
tutor tibi ob cōsolatū adeptū: gratulor mihi q̄ sub tali p̄ncipe
educatus sū. qd̄ uernacula līgua dicius. Io me alegro con teco. Io
me alegro cō meco. Gratare uidet̄ idē significare sed dūtaxat po
etis atq; historicis p̄mittit̄. Virgili. inueni germana uīā gratare
sorori. T. Li. tuū seq̄ntes currū louis opt̄imi maxī templū gratā
tes ouātesq; adire. qd̄ existimāt gratulari aliqñ accipi p̄ gratias
agere cū scilicet diis īmortalibus gratulamur. ego cēleo potius ī
priori significato accipi q̄li significatio sit uoluisse nobis illos.
bñfacē idq; assecutos eē. neq; hoc mīx ē cū etiā deos salutemus
qd̄ hoībus cōuenit n̄ diis. qn etiā ī religione n̄ra lignū sacratissie
crucis qd̄ sensu caret salutamus dūtaxat ī significatiōe reueren
tie. Gratū facere uero et gratificari licet idē plane eē uideant̄ nisi
q̄ altep̄ cōpositū est altep̄ nō. tñ differūt. nā gratū facere est ali
qd̄ minus et significat obseq̄ hoc ē qd̄ uernacula līgua dicimus
cōpiacē. gratificari uero ē aliqd̄ maius et significat bñfacē siue
bñficia cōterre quēadmodū dii gratificant̄ hoibus. vñ possumus
dicere. Si tu me farai dei bñ me farai cosa grata. si mihi gratifica
tus fueris gratū facies: z fieri pōt ut gratificemur alicui z tñ dif.

pliceamus potius q̄ gratū faciamus ut si egroto a q̄m negemus
gratificamur qdē et tñ molesti potius sumus q̄ gratū faciamus
Quid interest inter agere gr̄as et habere et referre. agimus gr̄as
uerbo qd̄ uernacula lingua dicimus Regratiare. habemus gr̄as
aīo cū scilicet meōres sumus accepti bñficii. referimus uero. siue
redimus gr̄as scō ut si tu a me bñficio aliquo honestatus fueris
aut malo aliquo affectus uicissi mihi aliqd̄ boni maliue retribu-
as ut q̄si sit q̄ sup̄ius diximus paria facere qd̄ uernacula lingua
dicimus. Io te la rédero et in bonā & in malā ptē. Seneca tamen
uult maloꝝ reddi gratiā n̄ referri. bonoꝝ uero ecōtrario referri
nō reddi sed hāc d̄ram solus ip̄e et excogitauit et fecit. Cic. nūq̄
fere aliter dixit q̄ referre gratiā siue in bonū siue in malū. Quod
hec differētia sit inter gratias agere & referre aptissime declarat
Plancus ī ep̄istolis Cice. īmortales inq̄t ago tibi gratias agamq̄
dū uiuā. nā relatuꝝ me affirmare n̄ possum tātis. n. tuis officiis
n̄ uideor mihi r̄ndere posse. Ecce q̄ r̄ndere officiis hoc est satiffa-
cere bñficiis est gratiam referre qd̄ aliq̄ & p̄sertim poete dicunt
persoluere. Illud aut̄ quo ad elegantiam notandum ē q̄ dicimus
semp̄ agere gratias. habere gr̄am et gratias. et referre gratiam.
raro. n. & fere nunq̄ reperies referre gratias. Apud Cice. certe &
Quintil. plane nunq̄. Itē illud aīaduertendum ē q̄ diis nunq̄ re-
ferimus gratiam dicimus qs. n. referre diis gr̄am possit. agimus
gratias diis dicimus praro. habemus aut̄ freq̄nter quotiens scili-
cet agnoscimus et nobiscū fatemur bñficiū nos ab illis accepisse
Ago grates nunq̄ fere nisi apud poetas uel historicos inuenitur
Ab iennte etate qd̄ pp̄rie significat. a p̄ncipio etatis hoc ē a pue-
ritia. maxiam. n. gr̄am atq̄ elegantiam hēt hoc verbū in eo a quo
fit p̄ncipiū iniēs iēuntis. dicius. n. in eo sedus. in eo pacē. ieo socie-
tatē. in eo bellū. in eo pugnā. in eo uiam. q̄si īgredior et īcipio. vbi
nota q̄ sepe fere d̄r de re aliq̄ graui et magna. nō. n. recte dice-
remus ieo opus. in eo libꝝ. in eo prandiū. in eo cenā. hīc fit iniciū
qd̄ est p̄ncipium alicuius rei maioris. ut iniciū libri. iniciū oꝝo

nis. qđ aperte testat Quintil. qđ latine inqt p̄icipium uel exor
dium d̄r id maiore q̄dam rōe greci iudēc̄ p̄hemiu noīasse. qđ a
n̄ris mō inīciū dic̄it̄. p̄pterea etiā huius uerbi p̄icipium qñ post
se casum nō hēt cū maioribus q̄busdā rebus poni solet. ut iēunte
pueritiā. iēunte etate. iēunte adoleſcētia. iēunte uere. iēunte estate
iēunte hyeme. iēunte nouo anno. nō autē diceremus iēunte die.
iēunte nocte. iēunte cōuiuio. iēunte p̄lio sed iēute bello z iēunte
belli t̄pe. rursus aīaduertēdū ē qđ in eo aliqñ significat cōpro siue
cōtraho . ut dic̄ius ieo gr̄am n̄ aut diceremus ieo amorē uel beni
uolētiā sicut ecōtrario dic̄ius cōcilio mihi amorē cōcilio beniuo
lētia n̄ aut cōcilio gr̄am et tñ recōciliari et in gratiā redire idē sūt
qñ q̄ fuerāt ex amicis facti iimici itēx̄ ī pristinā redeūt beniuolē
tiā dic̄ius autē redīr in gratiā etiā cū inaiatis ut cū agello meo re
dīi ī gratiā. Cic. in gām cū uoluptate redeamus p̄pterea cōciliāus
nobis famā honores nō aut inimus . cōponit̄ aut̄ in eo ex eo & ī
p̄positōe quēadmodū cum ad adeo ut adeo Socratē. i. eo ad So
cratē. Cū añ anteo qđ ē p̄cedo & iungit̄ tā cū dtō q̄ cum actō.
ut anteo te & anteo tibi. Cū circū circūeo qđ iterdū significat
ire circū aliqd̄ iterdū circū dare et q̄si obsidere circumeunt milites
opidū hoc ē circū dedit. cū ob obo qđ aliqñ significat exequor
et pago ut obo legationē. obo munus mihi cōmissum. aliqñ si
gnificat morior qđ q̄ morit̄ q̄si exeq̄t̄. et pagat mortē quēadmo
dū etiā dic̄ius obiuisse aliquē diē suū p̄ pegisse diē suū et obiisse
uitā. i. pegisse uitā. iterdū reperit̄ sine actō obiit. i. mortuus ē quē
admodū etiā opetiit dic̄ius et itelligimus mortē et defunctus ē
& itelligimus uita. d̄r aut defunctus a defungor q̄ppe. Fungor ē
officiū ac munus aliqd̄ ago ut fungor mgr̄atu. fungor p̄tura fū
gor munere iudicis. vñ fungor vita. i. fungor mūere et adm̄stra
tōe gubernādi corpus et seruandī uitā. qđ p̄pter defunctus officio
d̄r q̄ finiuit officiū nec āplius eā adm̄strationē hēt. un̄ d̄r defun
ctus munere p̄torio defunctus cura tribunitia. i. q̄ finiuit officiū
p̄torium et tribunitiū munus. Itē defūctus p̄iculis q̄ finiuit et iā

est extra pericula. Virgil. O tandē magnis pelagi defuncte periculis & corpora defuncta morbis. nō mortua sed q̄ iam finierunt morbos & sana sunt. T. Liuius. defuncta morbis corpora salubri ora eē incipere. sic itaq; d̄r defunctus uita. i. q̄ finiuit admīstratiōne uite & mortuus ē. Cū inter similiter cōponit̄ eo & fit itereō significatq; morior. vñ interitus mors. Cū p̄ pereō qđ etiā significat morior. ut perii. i. extinctus est. Itē in magnā aliq̄m calamitatē incido. ut perii nisi ad me adiuues. qđ uernacula lingua d̄r lo so defacto. Virgili. vt uidi ut perii ut me malus abstulit error. qđ uerbū si cū de cōponat̄ fit depereō & exigit accusat̄m significatq; flagro amore alicuius. ut eam puellā deperibat. i. uehemēter amabat. Cū ab abeo hoc ē recedo. Cū ex exeō cuius significatio maifesta ē. Cū p̄ preeō qđ ē ańcedo & interdū apđ poetas sepat̄. Terē. I pre seqr̄. Cū sub subeo qđ significat suppono me alicui rei. ut subeo hāc puinciā. subeo hoc onus. iterdū sicut supradictū ē significat ī mētē uenio. ut subiit cari genitoris imago. Cū re redeo d̄ ite r̄posita euphonie gr̄a quēadmodū fit ī red itegro. significat aut̄ redeo reuertor. Cū con coeo abiecta n̄ qđ aliq̄n significat cōiungor. ut ite r̄ se coisse uiros hoc ē ite r̄ se con iunctos et q̄si cōmixtos eē. aliq̄n significat ita misceri ut ex duobus aut pluribus fiat unū ut due uocales coeūt ite r̄ se. i. ex duabus fit una. ut rephēdo rephendo. iterdum coire ē cōcubere vñ d̄r coitus qđ ex duobus corporibus unū q̄si fiat coeundo. Iungit̄ p̄te rea eo cū ificias & d̄r ificias eo qđ ē nego. Itē cū obuīā. ut eo obuīā qđ multis modis d̄r. eo tibi obuīā. obuius tibi sū. obuio tibi. fero me tibi obuīū. obuīū me tibi fortuna obtulit. obuīā tibi p̄cessi. Inter animum & aīam qđ interest. Anima est q̄ uiuimus. Animus ē quo sapimus. sepe tñ altere p̄ altero ponit̄. Plautus aīam ponit̄ pro flatu cum inquit. fetet aīa uxoris tue: Prestare qđ pprie significat. Prestare aliq̄n ē dare siue concedere ut presta mihi opē. & hoc loco deus p̄stitit talem aīum. hoc ē concessit. Aliq̄n p̄stare ē exhibere ut presta te uiuē bonū. p̄sta te

fortē uir. hoc est exhibe te uir bonum & fortē. qđ uernacula li-
 gua dicimus. Fa che tu sie un bon homo. fa che tu sie uno ualēte
 homo. Interdū p̄stare est añcellere. ut Terē. Dii boni homo hoī
 qđ p̄stat hoc ē q̄tum homo hoī antecellit & hēt nōnunq̄ abltm
 post datm. ut p̄sto tibi doctrina. i. antecedo te doctrina. et do-
 ctrina tibi supior sum hoc ē doctior te sū. Interdū p̄stare apud
 iuriscōsultos ē prohibere ne alicui fiat aliqđ incōmodi & si nō p̄
 hibuerit satisfacere. ut uēditor debet p̄stare uiciū rei qm uendit.
 hoc ē prohibere atq; efficere ne emptor dāni qđ faciat alioqn sa-
 tisfacere neq; id in altery mō uey etiā in nosip̄os. Cice. cū id qđ
 ab hoīe nō potuerit p̄stari euenerit. i. qđ non potuerit caueri &
 prohiberi. Propria aut huius uerbi significatio est p̄stat. hoc est
 melius & p̄stantius est. un̄ fit p̄stans & p̄stantia. Prestat mori q̄
 in seruitute uiuere. hoc ē melius est. Cōponiturq; p̄sto ex pre &
 sto. significat aut pre ualde. sicut in p̄potens. p̄cellus. p̄clarus. p̄
 longus. p̄ualidus. & similibus. & p̄cox fructus. q̄ ualde coctus
 ac muturus ē ante tps. Vbi notandū est qđ pre maiorē in cōposi-
 tione uim hēt q̄ per. plus. n. est p̄potens q̄ si diceremus p̄potens
 q̄q̄ aliqn nullā hec p̄positio a luo positio diuersitatē faciat. ut
 p̄cludo. premorior. p̄cingo. hoc ē claudo. morior. cingo. Cōpo-
 nit̄ etiā sto cū aliis p̄positiōibus. cū ad asto qđ significat assisto
 ut asto tibi. i. assisto tibi. presens sū. ut astat. hoc ē adest & stat.
 ut arrectisq; auribus astat. cū ante antesto. cuius significatio no-
 ta. cū circū circūsto. qđ similr notā habet significationē. Circum-
 sto. n. est circūdo. & facit preteritū circūsteti. sicut facit etiā circū-
 listo qđ significat inuado & cū terrore quodā aggredior. Virgi.
 Circūstant aīe dextra leuaq; petentes. nōnunq̄ ecōtrario hortan-
 di cā ponit̄ Cesar. Si qs grauiori uulnere accepto deciderat cir-
 cūstebant hoc ē hortabant̄ tela hostiū arcētes. Cū ob obsto
 quod ē cōtrauenio & ipediō. ut. illud mihi obstat. i. illud ipedit.
 Cū per persto. i. fixus sto. ut perstat in opiniōe. i. fixus stat. & p̄
 manet in opiniōe. Cū ex exto quod uerbū plurimum elegantie

habet in oratione. Quippe existit atq; extat unū atq; idem p̄te-
ritum habent & significāt eminet siue supest. sed primū cū motu
d̄r q̄si p̄dit uel exurgit .hoc uero sine motu q̄si supstat. Cicero.
Submersus equus voragibus nō existit adhuc. Idē. Nec diu ulla
uox extitisset. Idē anguem ab ara extitisse. De rebus quoq; q̄ ad
mentē p̄tinent existere dicimus. Cice. existit hoc loco q̄stio subdi-
fficialis de extare. Virgilius : Stāt circūfusa pruīnis corpa magna
boū confertocq; agmine ceruī. Torpēt mole noua & summis uix
cornibus extant. Hic dicimus extant pauci libri Varronis hoc ē
superfunt & sicut de hoīe dicimus superest uel superstes ē. sic de
rebus extat. ut memoria nō extat. extat oīo Cice. Cū p̄ prostat
hoc ē ī p̄patulo ē. vñ dicūt meretrices p̄stare hoc est ī p̄patulo eē
ad se oībus p̄stituendū. Cum ī instat. q̄d aliqn̄ significat iminet
ut īstat uer. instat hyems aliq̄ndo urget. ut instat. Pyhrrus ut scri-
bam. hoc est urget. cum sub & super substat & superstat quorū
significatōes manifeste sūt Cū dī distat. hoc ē differt siue remotū
est. Cū re restat. hoc ē supest. Cum cō cōstat. hoc ē manifestum ē
uel constat in p̄prio eius significato. ut res tm̄ constat q̄tū ualet
Sisto nescio an a sto compositū sit. Significat autē sistere repre-
sentare & habet p̄teritū steti & supinū statum . Dictūq; ab eo ē
q̄ non tm̄ compare q̄s debet sed etiam manere vnde de iudicio
sisti hoc ē desistēdi aliquē de iudicio. Cice. ad. Atticū des opā. i.
q̄d mihi affirmasti ut te āte Kalē. Ianuarias vbicūq; erimus lista f
Proprie. tm̄ sistere ē retinē & quod uernacula līgua dicimus. Fer-
mare. ut siste gradū. siste fugā. siste lacrimis. vñ fit stator &. Iupi-
ter stator dictus ē. q̄ rōulū rogātē ut fugā suorū listert exaudiuit
Spero quot modis diciē multis . Spero nō despero. magna spe
sum. nō parua spe sū. Capiō spē de hac re. concipio spem de hac
re . ducor in spem huius rei. uocor in spem. ingredior in spem
colloco spem. repono spem. spes fixa est. spes mihi est. Non de
est mihi spes. nō desino sperār. spem hēo. nec nulla nec magna
spe sū iqt Cice. Sed notādū hoc loco diligēter q̄ hec duo uerba

spero & cōfido usurpāt̄ frēq̄ntissime a doctis uiris p̄ credo & iō
capiūt̄ non solū p̄ tempoꝝ futuro sed etiā p̄ p̄terito & p̄senti. p̄
futuro ut spero ita fore & cōfido ita fore. Pro p̄terito ut forti ut
spero animo mortem tulit. & facile ut confido eū laborem tole-
rauit. p̄ p̄senti ut scribo rem ut spero non iutilem neq; idignam
& laboro ī re ut confido non inutili. Cōmissurū qd̄ p̄prie signi-
ficat. Cōmittere aliquādo ē iniūgere aliqd̄ faciendū & q̄si cōmen-
ut cōmisi tibi hoc negociū. hoc ē mādaui. & cōmisi tibi ut ad
me uenires. Aliquādo cōmittere p̄cedente negatione & sequēte
ut uel q̄obrem significat permittere & semper capiūt̄ ī malā par-
tem ut non cōmittā ut aliqs me laceret. Cice. non committas ut
cū oīa tibi a nobis suppeditata fuerit tu tibi defuisse uideare Idē
alibi nihil tibi esse cōmittendum considerare debes q̄obrem eo-
rum quos laudas te non similitū prebeas.

w Ut qd̄ proprie significat. ut aliquādo est coniūctio causalis quē
admodū si dicamus comparo mihi diuitias ut aler̄ familiā pos-
sim hoc est propter hāc causā & ad hūc finem comparo diuitias
ut possim alere familiā. Aliquando nullam talem uim habet sed
ponit̄ dumtaxat elegātie causa ut .Cice. Inuitus feci ut .C. Fla-
miniū de senatu eiicerem nihil enī aliud significat hec oratio iui-
tus feci ut eiicerē nisi inuitus eiēci. & Quintil. Quis credat me
fecisse. ut stīpem filio negarem. i. quis credat me negasse filio sti-
pem: sic hoc loco. Spero te non cōmissurū. ut indignus uideare.
idē est ac si diceret̄ spero q̄ nō uideberis indignus. ut nōnunq̄
significat postq̄. ut apud Virgili. ut uidi. i. postq̄ uidi. uel q̄pri-
mū uidi. nōnunq̄ quō. ut apud eundē. ut uidi ut perii. i. postq̄ ui-
di quō perii. vñ amicos siue hospites īterrogamus. ut uales. hoc
ē quō uales. Aliqn̄ etiā significat sicut. ut ego loquor sicut rex
loquit̄. aliqn̄ uelut. ut loquor ut rex. i. p̄de ac si eēm rex. aliqn̄
ita ut. ut si dicā quotidie ad me hospites ueniunt. ut incipiā iam
stomachari tantā frequentiā hoc ē ita ut incipiā stomachari uel
p̄pter qd̄ uel q̄propter incipio stomachari. Aliqn̄ significat q̄

ut nō est opus ut fugias. i. q̄ fugias. Hic notandū q̄ uelut ueluti & tanq̄ differūt a sicut sicuti & uti. q̄ illa imaginē significant hec similitudinē. vñ illa resoluunt per substantm̄ : hec per idem uerbū. nam si dico tu incedis uelut rex uel tanq̄ rex ita resoluūt tanq̄ si esses rex uel q̄si esses rex. si uero dico tu loq̄ris sicut rex. & uti rex exponitur. sicut rex loq̄tur. uel uti rex loq̄tur.

Clarissimus qd̄ pprie significat. Clarus. p̄clarus. splēdidus. luculētus & similia. iproprie & p̄ metaphorā dicunt̄ p̄ eo q̄ tanq̄ fulgore quodā glorie resplēdeat. Clarus poeta. splēdidus eques. p̄clarus orator. luculētus hō. i. ceber & magni noīs ac glorie. preclarus tñ aliqñ p̄ bonus a Cice. accipit̄. & luculentus p̄ magnus In philippicis. luculentū vulnus accipit hoc ē magnū. & alibi. O p̄clarę custodē ouiuū ut aiunt lupū. p̄clarę. i. bonū. In custode. n. bonitas potius q̄ fama req̄rit̄. z in Lelio. cū illo uero quis neget actum esse p̄clare hoc est optime. qd̄ ipse paulo post declarat cū inq̄t. cū illo qd̄ ut supra dixi actū optime ē. Nobilis aut̄ & clarus i hoc differūt. q̄ clarus semp̄ capit̄ in bonā ptē. nobilis uero aliqñ etiā in malā & a nosco d̄r q̄si notus. vñ & nobilis mētrix d̄r & nobile scortū. & nobilis iūria. quō etiā famosus accipitur aliqñ scilicet in bonā ptē. ut apud Iuuenalē. Famosos equitū cū dictatore mḡros. aliqñ in malā p̄ infami & turpi. ut famosa mulier & ipudica. Gloriosus etiā aliqñ significat plenum glorie. ut gloriosa mors. gloriosa uictoria. aliqñ ostētatorē glorie. ut apd̄ Plautū & Teren. miles gloriosus d̄r. Item imperiosus q̄ forti aīo exercet iperiuū & q̄ ē ostētator iperii. vñ Torquatus dictus ē imperiosus q̄ filium ob imperiuū contēptum occidit.

Hoc loco notandū q̄ a uirtute nō d̄r uirtuosus quo uerbo imperiti utunt̄ quēadmodū etiā greci nō faciūt adiectm̄. sed cum uirtute p̄ditum dicere uolunt. dicūt hoc ē studiosū. quos Cice: imitat̄ multis i modis. ut in libris ad Heren. Idōq̄ boīs uiris & studiosis amicus erat. i. uirtute p̄ditis Videare cur potius dixisti q̄ uidearis. Aī aduertendū est q̄ non

mō in epístolis et soluta orōne sed etiā in carmiē ubi maior licētia ē conari debēt scriptores q̄tū fieri pōt euitare freq̄ntiā l̄rē.s. nā in orōne q̄dē.r.l̄ra sonoritatē q̄ndā & pulcritudinē affert.ut si dicā.fundatorē Romani īperii cesarē.& apud Virgil.tāte molis erat romanā cōdere gentē.vñ graui aīo ferebat Demoschenes orator q̄ r litterā p̄ferre nature uicio nō posset:cū uero īdustria & exercitatōe naturā supasset letus exclamauit

q̄d' latine dicit .En tibi effero r rerorizatū.Ecōtrario uero s littera dehonestare si frequēs sit orationē uidet .nā si humili & submissa uoce p̄ferat sybulū generat.quē ut euitaret Virgil:dixit imītis Achilli.pro immītis Achillis. sic hoc loco.si diceret optimis ac clarissimis uiris īdignus esse uidearis nimia eēt huius littere īculcatio.īō uideare potius dicendum fuit:sepenumero tñ cōtinget ut iam nulla cā intercedente doceare potius q̄ docearis & intelligare potius q̄ itelligaris dicat . In q̄ re standū ē solī auriū iudicio quēadmodū a p̄icipio diximus.

Vomō latine dicemus et elegāter. Qui hora mai laire e sano gia tre mesi nō glie e morto niuno de peste .q̄si tutti li citadini sonno tornati a lacita.solo Mario el q̄le io amo .depo te e ancora a falera.ma pure nui lo aspettamō domane o laltro Così me auiso hoggi e tri di el suo maestro hauēdo mādato in q̄llo di li soi cagnoli e le sue bestiolette e casa.ma q̄sto nō aperte ne a te.Hic iā aer saluberrimus ē.nemo iā tribus mēsibus pestilētia periit.ciues fere oēs in urbē redierūt.dūtaxat Marius quem ego scdm te diligo adhuc phalerios incolit.eū cras aut pendie expectamus.ita mihi nudiustertius pedagogus eius nūciauit.cū eo die catulos eius et pullos domū misisset.sed hoc nihil ad te. Hic.i.ī hac urbe.significat.n.hic quēadmodū supra cū d̄ grāmatice tractarēus diximus locū pximū dicēti.Istic locū pximū audiēti.& illic locū remotū ab utroq̄ .vñ si uolumus dicere. Qui laire e bono.dicemus.hic uel ī hac urbe salubre ē celū.Li sonno pi aceuelissimi prati:Istic uel ī suburbāo isto sūt amenissima prata.

De faleriis uero ubi Marius est loquentes. Coli e sempre gran
copia de ucelli e de bestie. Illic siue in illo opido magna semper
multitudo est auiu atq; ferax. in hoc plurimi nostre etatis scrip
tores errat. p iste. ista. istud uel istic scribentes ille illa illud .uel
illic. Misi ad illam ciuitatem dicentes pro misi ad istam urbem
Vrbs. n. locum significat. Ciuitas multitudinem ciuium.

Ia qd pprie significat. aliqn nunc primu & qd uernacula lingua
dicimus. Ormai. ut hic saluberrimus e aer. aliqn accipit p. tunc
Cice. Ipsa uerba copone & qsi coagmenta: qd ne greci quidem
factitauerunt. Ia nemine antepones Catoni. aliqn significat pte
rea. Cice. iam qs parentis tui singularē erga me habet beniuole
tia explicet. qd idem efficit iunctu cum uero. ut ia uero urbibus
constitutus. Ia iam de futuro tm dicitur. i. mox. & licet reperiatur
cum pnti. ut iamiamq; manu tenet & pmit hasta. resoluit tm
ad futurū. i. iamiam tenebit & pmet. Aliquando per indignatō
nem dicitur. ut apud Virgil. iamiam nec maxima iuno. nec Sa
turnus hec oculis pater aspicit equis. item per comiserationem.
Salustius. iamiam anio in eo carissime frater qq tibi imaturo &
unde minie decuit uita erepta est tamē letandū magis q dolen
dum puto. itē p exhortationē. ut Liuius. ia iam exigere aio tela
sumite. obuia ite hostibus. habetis in manibus uictoriam.

Que differentia est iter salubre & sanu. Saluber siue salubris di
cit qd salutē cōducit. ut aer. cibus. potus. exercitatio: & similia.
Sanus uero cui salus iest. ut hō & aialia. Salubre est qd dat. sa
nu qd accipit salutē. quēadmodū differunt pper & felix. qa p
per dr q dat pperitatē. felix q accipit. ut sidus pperum dr sub
quo natus e q felix significat futurus. felix igitur hō dr: diū autē
potius pperī. similiter loca actiones successos pperos dicimus
aliqn tm cōfundunt. ut Suetonius. pperā Cesaris ualitudinem
dicit. & Virgil. sis felix nostrūq; leues qcunq; laborē. sic etiā dici
mus iterdum sanu cibum. sanu potū. & Salustius dicit. genus ho
minū salubri corpore. In epistolis tm seruanda in pris e uerboꝝ

pprietas. Notandū autē q̄capit̄ aliqñ celum p̄ aere. vnde dicere
possumus. hic iā aer saluberrimus. hic saluberrimū ē celum. hic ē
celi siue aeris salubritas. celum est clementius solito & similia. ne
mo iā tribus mensibus pestilentia periit. liceret ne dicere nemo
iā tres menses pestilentia periit. an est aliq̄ differentia si t̄ps ī ab
latio & si in accusatio ponatur. ineruditi dicunt p̄ ablat̄m signifi
cari t̄ps interruptum & nō cōtinuatū. ut si dicamus magni estus
fuerunt hoc anno cū nō toto anno sed aliq̄ anni pte fuerit. Per
accusat̄m uero significari t̄ps cōtinuum sine interruptōne. ut Ci
ce. q̄q̄ te Marce fili annū iā audientē Cratippum. q̄ Marcus ite
gr̄ annum. hoc est singulis diebus & sine intermissiōe Cratippū
audisset. Frustra excogitata est hec differentia cum falsa sit. Nā
si in accusatio significaret̄ t̄ps cōtinuum nō oportet addere uel
potius nō liceret addere cōtinuos. At Cice. p̄ lege Manlia inq̄t
at Hercule aliquot annos cōtinuos ante legem Gabiani ille po
pulus Ro. cuius usq̄ ad nostrā memoriā nomen inuictum in
naualibus pugnis p̄manerat magna ac multo maxima parte n̄
mō utilitatis sed dignitatis atq̄ imperii caruit. & Virgili. Hic iā
tercentum totos regnabitur annos. Si per act̄m t̄ps minie inter
ruptum significaretur non oportebat addere totos. Dicendum
est igitur q̄ indifferenter utimur ablatiuo more latino et actio
instar Grecorum. Nihilq̄ differt si dicamus. Audiui Platonem
decem annis. & decem annos audiui Platonem. sed illud fortas
se uerius precipitur cum de parte non de toto tempore loqui
mur non licere per accusatiuum loqui sed per ablatiuum quale
est ego hoc anno ad te ueniam. i. aliquo tempore istius anni qd̄
non recte diceret hunc annum. Illud p̄terea notandum q̄ dici
mus p̄ximis diebus ueni in Affricam. & Cice. q̄ his paucis die
bus p̄t̄ifex factus est. & in futuro paucis diebus eram domesti
cos tabellarios missurus. & triduo aut ad summum q̄triduo peri
tura. & Salust. legati triduo nauī conscendere. Hec omnia nō p̄
superiores dies & per triduū. & p̄ paucos dies exponēda sunt sed

intra superiores dies. intra paucos dies. intra triduum aut q̄tri-
duum. Illud quoq; aīaduertendū q̄ aliquñ in hoc genere sermōis
obmittimus post uel ante: ut triduo q̄ ad te ueni cōfeci oē nego-
cium. & decem diebus q̄ ad te uenirem acceperā a Cesare lras.
hoc est decem diebus anteq̄ ad te uenirē. In urbē redierūt. hoc
est reuerſi sunt. possumus etiā elegantissime dicere reuerterunt
Secundum te qd̄ pprie significat. post te. secundū. n. multa signi-
ficat. p̄rio habet notissimum illum sensum. ut scdm̄ Platonem.
loquor. secundum Pythagorā disputo. Aliqñ significat iuxta.
Virgil. dulcibus illa qdam illecebris & plena secundum flumina.
Sulpitius duo vulnera accepisse. unum in stomacho. altere in ca-
pite secundum aurem. secundum aurem & secundum flumina. i.
iuxta aurem & iuxta flumina qd̄ ea rōe fit. q̄a quod secundum
a p̄rio est iuxta est. Aliqñ significat post ob eandem rōnem. ut
hoc loco secundum te. i. post te. Quintil. nā quod unum mihi
secundum patrem fortuna uidebat̄ parasse p̄sidium id ego sepa-
rare in illa sorte non poterā. Cice. p̄xime autem secundū deos
hoīes maxime utiles esse. Secundum etiā accipit̄ p̄ eo quod est
pro. ut secundum te litem do. secundum me iudica. i. do litem p̄
te & tu iudica p̄ me. Et pro in. ut secundum quietem. i. inter dor-
miendum. Cice. scdm̄ quietem uisus est repente adesse. i. in q̄te
Incolit. i. habitat. & de exteris dumtaxat dicitur. Hinc dicuntur
Inquilini & incole. Sunt autem incole & inquilini qui in alieno
habitant opido. Opidani uero qui habitant in suo.
Eum cras aut pendie expectamus. qd̄ significat perendie. id qd̄
uulgares dicunt post cras. dicitur. n. perendie de die sequēti cra-
stinum diem. dictumq; est ut quidam putant q̄si perempto die
uno. Cice. ad Atticū. Facies igit̄ cras aut ad summum perendie.
hinc d̄r dies perendinus hoc est dies ab hinc tertius. Cesar ī cō-
mentariis. Quod si per te liceat perendino die cum p̄ximis Hi-
bēnis coniuncti cōmunē cū reliqs belli casum sustineant: unde
cōperendinare apud aliquos reperitur. i. in longū de die in diem

differre. Pridie uero & postridie quasi idem significant quod heri & cras. dictumque est pridie quasi priori die. & postridie quasi posteriori die. sed notandum quod magna elegantiam habent hec duo uocabula. Pridie. n. non significat heri a die presenti. neque postridie significat cras a die presenti sed ab altero quodam die. unde pridie dicitur non solum de tempore preterito sed etiam de futuro. et postridie non solum de futuro sed etiam de preterito. hoc utrumque dicitur tam de preterito quam de futuro. De preterito sic. Pridie quam Cesar urbem intraret profecti sunt ei obuiam patres De futuro sic. Pridie quam iter ingrediamur petamus a Cesare comitatum. id est die precedenti quo Cesar urbem intravit & nos iter ingrediemur. Item postridie de preterito sic. Postridie quam Cesar urbem intravit omnes legati discesserunt. Et de futuro. Postridie quam Cesar discesserit mihi quoque erit abeundum. Iunguntur hec aduerbia aliquando cum genitio. ut pridie eius diei. & postridie eius diei. aliquando nec cum habent nec genitium sed intelligitur genitiuus uel quod. ut uenit ad me Cremes postridie clamitans. hoc est postridie eius diei quo hec gesta sunt uel postridie quam hec gesta sunt. Et cum domum tuam uenissem. ut te conuenirem. Audiui te pridie discessisse. id est pridie eius diei quo ad te ueni. uel pridie quam ad te ueni. Dicimus tamen pridie kalendas & pridie nonas & pridie ludorum Circensium & postridie nondinarum. Essendo io andato a casa per parlargli me disse torna domane da me. Cum domum ut eum conuenire iuissem dixit mihi postridie redeas. Male dicitur. Debet. n. dici cras redeas: nunquam. n. dicimus postridie uel pridie huius diei sed cras uel heri. sicut cras & heri non dicimus de diebus iam preteritis aut futuris ante uel post proximum. Dicendum itaque fuit dixit mihi cras redeas. uel mihi. ut postridie. redire dixit. & non ut cras redire dixit. intelligeret. n. cras de die hunc quo loquor sequenti & non de castino illius diei quo domum iui. Ex pridie fit denotatiuum nomen pridianus pridiana pridianum. quod dicitur non modo de die precedenti hodiernum. Sed de quo libet die aliquem diem precedenti in quo significatio accipitur etiam hesternus. na. num. Teren. Iure hesternum panem atrum uoret

nō de hesternō die dixit sed quouis die altere p̄cedente. Suetonius in uita Tiberii. Solēnibus ipse cenis & pridiana sepe & se-
meia obsonia apposuit: Idē in uita Caii. marcente iā stomacho
pridiani cibi onere. Iuriscōsulti n̄ri t̄p̄is multum a ueteribus illis
differētes exponūt postridie post tertiū diem & pridie p̄ eo qđ
est nuper siue p̄ximis diebus. atq; huius tā insignis erroris mul-
tos seq̄ces h̄nt cuius erroris auctōr fuisse uideť cōterranens n̄r.
& fere ex m̄re gentilis Bartholus. Atq; postridie nō format de-
noiatm̄ postridianus sicut pridie pridianus. sed p̄ postridiano
utimur hoc uocabulo crastinus. a. um. qđ significat non mō di-
em sequentem hodiernū sed etiā quēlibet alium diē sequentem.
Virgil. si uero ad solē rapidum lunasq; sequentes ordine respici-
es nūq; te crastina fallat hora neq; insidiis noctis capiere serene
Nudiustertius qđ p̄prie significat. Nudiustertius d̄r de die ānce-
dente diē hesternū. sicut nudiusquartus de die āncedente diem
tertiū. ut si hodie kalen. sint & dicā nudiusquartus ad te ueni itel-
ligitur tertio kalen. & nudiusquartus quarto kalen.

Cur ita dicunt nudiusquartus & nudiusquartus. dicta sūt q̄si nūc
de die tertio & nunc de die q̄rto. Procedimus ne āplius. & dici-
mus nudiusquintus. nudiussextus. & reliq;. Minime. licet Plautus
per licentiam his aliqñ usus fuerit. Nam qđ in Philippicis legi-
tur nudius & tertiusdecimus error est. Dicimus itaq; nudiusster-
tius & nudiusquartus tm̄. sicut biduo. triduo. q̄triduo tm̄. & bi-
noctio. trinoctio. q̄drinoctio tantum.

Cur nō dicimus & nudiussextus quēadmodū tertius & q̄rtus. Si-
cut dicimus biduo. triduo. q̄triduo. binoc̄tio. trinoc̄tio. q̄trino-
ctio. Quia p̄ nudiussextus habemus heri. iō nec sc̄do kalen. dici-
mus. quia pro sc̄do kalen. pridie dicimus pridie kalen.

Pedagogus d̄r nō ludī magister sed is quē domi tenemus ad se-
quendos atq; erudiendos pueros nostros. Est aut̄ grecū uocabu-
lum dictum

hoc est a puerorū educatione

Nunciare qđ p̄prie significat. Nunciare est uerbis alicuius absen-

tis aliquid significare. & qđ triviali lingua dñ. Mandare a dire.
 verbí gr̃a. Mario te manda adire che p̃sto sera qua. Marius nū
 ciat tibi se p̃pediem affutur̃. & tā is qui nuncio rē cōmittit q̃ ip
 se nuncius nunciare dñ. ut si Helius Perottus libertus nñ nūcius
 a Mario ueniens dicat. nuncio tibi Pyrrhe uerbis Marii. & Ma
 rius nunciat tibi uerbis meis. A nuncio nuncias dñ nuncius. &
 tā eum q̃ nunciat significat q̃ id qđ nunciat. ut uenit ad me nū
 cius tuus Helius Perottus libertus noster. Et nō potui nō cōmo
 uerí ob infelicē nunciū de obitu Camille sororis tue. hoc est ob
 infelix nouū. Seruius gr̃maticus scribit p̃ nouo nuncium in ter
 tio genere dici. sed ubi id repererit ipse si pōt dicat:
 Catuli & pulli q̃ pprie sunt. Catuli licet a canibus dicti eē uide
 ant. significāt tñ nō solū filios canū sed oīm ferar̃. vñ z muriū
 catulos legimus. Pulli uero pecudū dicūt. ut pulli equor̃. mulo
 rū. asinor̃ & similiū. & fetus auīū. siue pisciū. q̃q̃ hoc ultimū ge
 neralius nomē sit. vñ fetificare accipimus p̃ parere. & feturam p̃
 partu. q̃ ad oīa aīalia muta ptinent. ceruor̃. caprar̃. capreolorū.
 damar̃. leporumq̃ & similiū hímulos dicimus. Serpentum catu
 los. ut Virgil. de colubro. catulos tectis atq̃ oua relinquens. Di
 cunt etiā catuli immaniū pisciū q̃ oua nō edūt. Reperit tñ aliqñ
 pullos de auibus dici. A. Gel. pullis iā plumantibus. Idem. Pulli
 etiā tunc in uolucres erant. vñ pullastra apud Varronē dicit q̃
 est parua adolescensq̃ gallina. Noīa. n. in aster diminutia sunt
 sepe numero. ut Surdaster q̃ male audit. non tñ oīno surdus ē.
 & Recaluaster qui nō toto capite sed sola fronte caluus est
 Nihil ad te qđ pprie significat. aliqñ intelligit ptinet. sicut hoc
 loco. & significat nihil ad te ptinet. aliqñ significat nihil est in
 cōparatione tui. & qđ vernacula lingua dicimus. Non ha a fa
 re niente con teco. vt si dicā. Quintiliano eloquente. ma nō ha
 a fare niente con Tullio. Quintilianus ē eloquens sed nihil ad
 Ciceronē. Helia Perotta e bella ma nō ha fare niente con Pene
 lope Perotta. Helia Perotta ē pulchra sed nihil ad Penelopē Per

ottam. Cice. Lucræ uolo quem cognouimus uirum bonū & non illitteratū sed nihil ad Persium. i. nihil in cōparatione Persii. Terentius. Est ne Thais ut fertur forma. Sane. sed nihil ad nostrā hanc. hoc est nihil fere ad cōparationem nostre.

Vomō latine dicemus. Attendi a stare sano e a parechiare a tornare. o beato e iocūdo quel dī nel q̄le te poremo a braciare e basiare. Cura ut ualeas, teq; ad reditū para. O felicē illū & uere iocundū diē quo te amplecti osculariq; poterimus. Vale Cura ut ualeas. hoc ē da operā ut ualeas. Interdū dicimus Cura ualitudinē tuā. dicimus etiā Cure tibi sit ualitudo tua. & curam habeas ualitudis tue. Curare autē a cura d̄r q̄ ea q̄ curamus cum q̄dam aī sollicitudinē agere uideamur. Est. n. cura aī sollicitudo. dicta q̄si corura. q̄ scilicet cor urat. ponit tñ cura p̄ studio & diligentia. ut studiis lrax̄ oī cura atq; industria incūbo.

O felicē illū & uere iocundū diē. cur potius in accusatō dicimus q̄ in uocatiuo cū o aduerbio semp̄ soleat iungi uocatiuus. Multis modis solemus ponere. o. aduerbiū. Aliqñ cum ntō. Virgili. O fortunati quorū iā menia surgunt. Aliqñ cū accusatiuo. ut O fortunatos nimīū sua si bona norint agricolas. Iungimus etiā. o cū priā & scda p̄sona. ut o me miserū. o te infelicē. Aliqñ cū ntō ut O ego infelix q̄ aliorū culpa huc redactus sum. Aliqñ. o. p̄ter mittit & tñ sermo eandē uim habet. ut idignū facinus p̄ eo qd̄ ē o indignū facinus. & Cice. hoīem neq; p̄ o hoīem neq;. Et notā dū q̄ n̄ ē aduerbiū uocādi i his locis sed miserēdi uel idignandi. Osculari ab osculo d̄r. osculū autē interdū significat paruum os. Est. n. diminutū huius noīs os oris. Interdū significat qd̄ basiū dicimus. eo q̄ basiantes restringunt labia & os diminiūt. Hoc autē inter osculū & basiū interest. q̄ osculū pii amoris est & caritatis sine aliq̄ cogitatione libidīs. ut patris in filiū. & filii in parentes. Basiū uero lasciuū est & iter amantes. Eadē quoq; differentia est iter basiare & osculari. q̄q; osculari & osculū aliqñ etiā in lasciuā accipiunt. Suauiare etiā & dissuauiare significat osculari

& in utrāq; partē accipit̄. & suauit̄ dicit̄ basium: a suauitate ut.
opinor dictum. & iō magis pprie in lasciuia partē accipiendum
est. Plantus meū suauiolū dixit. meū suauiolū mea suauitas.

Vomō latine dicemus. Data ī Viterbo a di vintenoue de
octobre. mille q̄drocēto. sessanto octo. Viterbiū q̄rto kalē.
nouembris. Anno salutis: M. cccc. lxxviii. Cur potius Viterbiū q̄
Viterbio scribendū est. Vtroq; mō scribi pōt recte. Et p̄ponitur
aliqñ hoc uerbum Date. subintelligiturq; l̄re. qđ si Date non
ponat̄ nihilominus intelligit̄ id uerbū. Itaq; l̄re tradunt̄ tabella
rio ī urbe Brundulii. ī castris. in littore. apđ Ephesū. in Thuscu
lano. Et sicut dicere possumus. accepi l̄ras q̄s Rome siue ī Vrbe
liberto meo dedisti. Ita possumus in calce l̄rae scribere Rome.
hoc ē Date sunt l̄re Rome. in vrbe. ī castris. & reliq;. sic etiā quē
admodū dicere possumus. Accepi l̄ras q̄s liberto n̄ro ad me ex
vrbe siue ex castris siue Brundulio dediisti. ita possumus dicere.
Date ex castris. ex vrbe. Brundulio. Roma. Itaq; potes si uelis
ponere. Date siue scripte potes etiā omittere. Noīa etiā opidoꝝ
vñ scribunt̄ in ḡtio siue ablatiuo ponere potes. hoc est cū signi
ficatōne in loco aut de loco. uel in dt̄io & ablatiuo. si sint tertie
declinatiois q̄ si tm̄ pluraliter declinant̄ in ablatiuo tm̄. si uero
cōposita sunt in ablatio cum p̄positōne in uel apđ uel ex. ut in
monte alto. apđ montem altū. & ex monte alto. potes etiam scri
bere domi. ruris. militie. belli. & domo. rure. militia. bello.

Quarto Kalen. nouēbris qđ pprie significat. aut q̄ sunt kalēde
& vñ dicunt̄. Quarto kalen. nouēbris significat añpenultimū
diē octobris. vnusq; n. mensis diuidit̄ in kalen. nonas et idus
Primus dies unicuiusq; mēsis d̄r kalende in numero plurali. Di
cte aut̄ sunt Kalende qđ est uoco q̄ eo die minor
pontifex calata hoc ē uocata in Capitiolū plebe iuxta curiā ca
labrā q̄ edibus Romuli ppinq̄ erat. quot dies a kalen. ad nonas
supessēt p̄nūciabat. vñ et ip̄a curia calabre nomē accepit. et clas
sis appellata q̄ oīs in eā populus uocaret̄. Dies uero q̄ est āte

kalende.

pridie

none

kalendas hoc ē ultimus dies p̄cedentis mensis d̄r pridie kalen.
 q̄si primo die añ kalen. Qui uero ante hunc diē est dicit̄ tertio
 kalen. q̄ tertius sit a kalen. sic p̄cedens hunc quarto kalendas. &
 hūc rursus p̄cedens q̄nto kalendas quousq̄ ad idus perueneris
 None uero q̄ dies sūt aut vñ dicunt̄. Ex duodecī mēsis i quos
 annus dīstrubuit̄. q̄tuor nonas habēt octauo die mēsis scilicet.
 martius. maius. iulius & october. reliq̄ uero mēses nonas habēt
 q̄nto die. vñ in q̄tuor mēsis supradictis primus dies ē kalen.
 secūduo sexto nonas. tertius q̄nto nonas. q̄rtus q̄nto nonas. q̄n-
 tus tertio nonas. sextus pridie nonas. septimus none. in ceteris
 uero mēsis primus dies kal. sc̄duo q̄nto nonas. tertius tertio
 nonas. q̄rtus pridie nonas. q̄ntus none. Notādū. n. q̄ quēadmo-
 dū n̄ dicimus nudiussecundus sed heri. nudius tertius. & nudius
 q̄rtus ita n̄ dicit̄ sc̄do kal. sc̄do nonas: sc̄do idus sed pridie kal.
 pridie nonas. pridie idus. & postea tertio nonas. tertio kalē. ter-
 tio idus. & sic de reliq̄. dicit̄ aut̄ none uel q̄si noue. q̄ iō minor
 pōtifex numer̄ dier̄ q̄ ad nonas superāt calādo hoc ē uocando
 populū p̄debat q̄ post nouā lunā optebat nonar̄ die popular̄s
 q̄ i agris erāt in urbē cōfluer̄ z cās feriar̄ a rege sacror̄ accipere
 et q̄d eo mēse faciendū eēt itelligere. vñ none dicte q̄si noue in
 sciū obseruatōis uel q̄ ab eo die ad idus sēp nouē dies cōputēt̄
 Idus q̄ sūt aut vñ dicūt̄. unusq̄sq̄ mēsis hēt octo idus. vñ in su-
 rioribus q̄tuor mēsis martio. maio. iulio et octobre q̄ sex hnt
 nonas idus est. xv. die mēsis. in ceteris uero q̄ q̄tuor hnt nonas
 die tertio decio. unde in illis q̄tuor octauo die incipimus dicere
 octauo idus et sequēti die septio idus et sic deinceps. vi. v. iiii. iii.
 idus pridie idus et idibus: i ceteris uero mēsis a sexto die inci-
 pimus dicere. viii. idus et septio die septimo idus et octauo die
 sexto idus et sic deinceps. finitis idibus si sint menses ianuarii uel
 augusti uel decēbris q̄ hi mēses hnt unū et trīgita dies et dūtax-
 at q̄tuor nonas dicit̄ statim: xix. kalen. septēbris si augustus sit.
 uel ianuarii si sit mēsis decēbris uel februar̄i si mēsis ianuarii sit

July
ydg

+

Nota signosendas. lat. nos. in m q̄z mēse.

Sex nonas martij / octob / iulij & marc.
 quatuor at reliq̄. Tenet 139 q̄z octo.
 Janij & augusti denas nonasq̄ Decēbris.
 Iulij / octob / marc / mayij septasq̄ Decem.
 Junij / ap̄lis / septēbris / & ipe nonasq̄
 10 nonas tenet. febr̄arij 6 q̄z octo lat.

Quippe is dies ē decimus octauus añ kalē. & cū ultimus dies di-
cat pridie kalen. penultimus tertio kalēdas. añ penultimus q̄rto
kalen. & sic de ceteris. merito hīc erit: xix. kalen. si uero sit mēsis
februariū statī post idus dicimus sextodecimo kalen. martii. nisi
forte sit bīsextus. tūc. n. q̄a februarius habet nouē & viginti dies
& q̄tuor nonas dūtaxat statī post idus dicimus. xvii. kal. martii
Si autē sint menses aprilis. iunii. septēbris. & nouēbris. q̄. xxx. di-
es hñt & dūtaxat q̄tuor nonas statī finitis idibus dicius .xvii.
kalen. iunii uel augusti uel nouēbris uel decēbris. quod si reliqui
menses fuerint hoc est Martius. maius. Iulius & october. q̄ dies
unū & triginta hñt. & nonas sex .statī post idus dicimus .xviii.
kalen. aprilis. aut iunii. aut augusti. aut nouēbris. q̄d ut summa-
tim colligat sit hec regula. Mēses q̄ unū & triginta dies habēt si
q̄tuor nonas habeāt incipiunt a .xix. kal. si sex habeant nonas a
xvii. kal. februarius semp a .xvi. kal. incipit nisi sit bīsextus. Reli-
qui mēses semp a .xviii. kal. incipiūt. Idus autē nomen a Thuscīa
translatū est. dicūt. n. illi itē q̄d uerbū interpretant̄ Iouis fiduciā.
nā cū Iouē accipiamus p̄ lucis auctore. uñ Lucretius a salūis uoca-
tur & Cretēses uocāt. Romani quoq̄ Diespitre q̄si
diei patrē appellauerūt optio iure is dies itis hoc ē Iouis fiducia
uocat̄ cuius lux nō finit̄ cū solis occalu sed splendorē diei & no-
ctis cōtinuat p̄pter claritatē lune q̄d semp ī plenilunio .hoc est
medio mēsis fieri solet. Alii existiant idus q̄si uidus .a uidendo
dictas eē u lra detracta q̄ tūc plena luna uideat̄ .melius dicere
deriuari q̄d significat uidere z hīc tractū ē uideo addita
u cōsonāte. sicut q̄ existiant idus dici hoc ē a specie.
q̄ eo die luna plenissimā spēm ostēdat. Alii cēsēt ab Ioue idus
dici q̄ oībus idibus Ioui imolat̄ hanc idulā Thuscī uocat̄. nō nul-
lī q̄d uerissimilius ē opinant̄ idus uocari q̄ is dies diuidat men-
sem. iduare. n. etrusca lingua ē diuideē. vñ uidua dicta ē q̄si uiro
diuisa. Hoc loco notādū ē q̄ hac mēsiū diuisiōe solī latīni utūt̄.
Cetere. n. natōes dūtaxat in dies et septimanas mēses distīguūt

ydus.

vñ cefar Augustus ut erat faceto igenio cū aliquos nō soluturos
existiabat ad Kalen. grecas soluturos aiebat. i. nūq̄ soluturos. cū
mille sint apđ grecos kalen. Illud quoq; notandū ē qđ dicius ter
tio kalen. idus z nonas. Tertio kalen. iduū et nonas. Itē pridie
kal. et pridie kalēdaꝝ. postridie kal. et postridie kalen. Itē tertio
kal. et ad tertiuū kal. q̄rto kal. et ad q̄rtū kalē. hoc tñ interest inter
tertio kal. et ad tertiuū kal. et similia q̄a p̄ tertio kal. et q̄rto kal.
et huiusmōi determinatus dies et certus significat qđ ē tertius aut
q̄rtus a kal. p̄ illud uero qđ dī ad tertiuū aut ad q̄rtū kal. nō itelli
gimus ip̄m tertiuū diē aut q̄rtū a kal. nec aliquē tertiuū diē sed diē
aliquē illi p̄pinquū et p̄inde ē dicere ad tertiuū kalen. ac si dicere
mus circiter tertiuū kal. pōt tñ aliqñ poni ad tertiuū siue q̄rtū kal.
p̄ ip̄so die tertio aut q̄rto kal. ut si dicā ab hoc die usq; ad q̄rtū
idus. x. diēs itersūt. nec illud p̄termittendū ē qđ dicimus kalēdas
ianuarii et ianuaras. february et februaryas. martii et martias. a
prilis dūtaxat & n̄ aprilias. maii & maias. iunii & iunias. iulii &
iulias et q̄ntilis. augusti et augustas et sextilis. septēbris et septē
brias et septēbres. octobris et octobrias et octobres. nouēbris z
nouēbrias et nouēbres. decēberis et decēbrias et decēbres. cur Iu
lius et augustus dicunt q̄ntilis et sextilis. rogare potius debuisti
cur q̄ntilis et sextilis iulius et augustus dicāt. illa. n. horū mensiū
ppria noīa fuer̄ hec postea ip̄posita sūt. veteres dūtaxat. x. mēses
habuer̄. eratq; apđ eos ānus. ccc. iiii. dieꝝ. sex mēses. i. aprilis. iu
nius sextilis septēber. nouēber. decēber singuli. xxx. diēs hēbāt. re
liq; uero q̄tuor hoc ē martius. maius. q̄ntilis. october: unū et tri
gita diēs singuli cōtinebāt. hāc anni ordiatiōē primus Romu
lus fecit et primū mensem genitori suo Marti dicauit et ab eius
noīe martiū appellauit. scđm uocauit aprilē uel a spuma q̄m gre
ci uocāt. vñ uenus dī qđ ex ea orta credat̄ et sic cū
aspiratiōe scriberet̄ haprilis. q̄ppe ex Venere natus ē Aeneas. &
iō primi duo mēses anni iure uidēt̄ dicatī marti et veneri gēmis
Romane urbis cōditoribus. uel aprilē dixit q̄li aperilē eo qđ hoc

mēse & celū qđ nubibus obductū fuerat z mare qđ clausum fue-
rat nauigātibus & terre q̄s ibres niues glaciēsq; cōtexerāt aperi-
ant qn etiā arbores frugesq; pturiāt. vñ Virgil. inqt. & nunc oīs
ager nunc oīs pturit arbos. nūc frōdent silue nūc formosissimuf
annus. Tertiū mēse & q̄rtū Romulus maiū & iuniū appellauit
qđ cū Po. Ro. in maiores iunioresq; diuisisset. ut illi cōsilio hī ar-
mis rem. p. tutarent in honorē utriusq; ptis; duos menses censuit
noīandos esse. aliqđ tñ putāt. maiū a maīa Mercurii mēse ita dici.
qđ hoc mēse mercatores oēs Maie Mercurioq; sacrificabāt. Iuni-
um vero dictū esse priō Iunoniū. deīde post lōgum tps detracta
no Iunium dictū. siue qđ edes Iunoni monete. Kalen. iunii dedi-
cata est. siue qđ hic mēlis iunoni sit sacer. Alii tñ existimant iuni-
um a iunio Bruto appellatum esse. qđ primus Rome cōsul fuit qđ
Kalen. iulii expulso Tarqnio sacre in mōte celio fecerit Kalende
iunie dicte sunt fabarie. qđ hoc mēse adulte fabe sacrificiis adhi-
bent. Hic seq̄ q̄ntilis sic dictus qđ i ordine q̄ntus sit. deīde sex-
tilis qđ sit sextus. postea septēber october. nouēber. et decēber. qđ
sint septius octauus nonus et decius. ceterę Quītil. iulii nomen
i honore Iulii cesaris positū fuit legē ferēte. M. Antonio consule
qđ eo mēse pcreatus eēt iulius cesar. similr sextilis appellatus ē au-
gustus senatu ei hūc honorē decernēte qđ eo mēse primū cōsula-
tū intuisset triūphos tres i urbē intulisset. & ægiptū in potestatē
Po. Ro. redegisset. Statuerat etiā Domicianus ut noīe suo Octo-
ber uocaret sed post mortē eius id nomē tāqđ ifaustū ex oī ere &
saxo deletū ē. Post Romulū Numa Pōpilius aliq̄to pitior. huic
āno. l. dies addidit qbus adiecit alios sex rtractos ex sigulis illis
sex mensibus qui. xxx. habebant. Et ex his constituit duos ali-
os menses quos his decem preposuit. uocauitq; primus. ianua-
rium tanqđ bicipitis dei mensem respicientem ac prospicientem
transacti anni finem & futuri p̄cipium. secundū diceuit februo-
deo lustrationū. uocauitq; februariū qđ ciuitas eo mēse lustraba-
tur. Postreō Caius cesar. ccclxy. dieꝝ annū cōstituit quo spacio

addito quadrante sol zodiacū circuit et ne quadrās deesset cōstituit.
ut quarto quoque āno sacerdotes qui curā de mēsis ac diebus habe-
bant unū intercalerēt diē añ quocumque ultimos menses februarīi dies
idque bisextū noīauit. Vñ dī mensis . grecū uocabulū est. Illi enī
dicūt. Annus vñ dī. qdam existiant ab an dictū eē qd
uerbū antiq dicebant p circū unde dicūt ambio. i. circūdo. & Ca-
to an terminum dixit p circū terminū qd annus in seipm reuol-
uatur. Quia sol semper ab eodem ad eundem terminum reuol-
uit. vñ Virgil. Interea magnū sol circūuoluit annū. Annū salu-
tis dicimus quo deus optimus maximus hūanū genus legato fi-
lio suo a ppetuo exicio liberauit et quēadmodum ueteres olim
per olympiades & Romani per consules tempora distingue-
bant. ita nos per annos qui annum salutis sequuntur distingui-
mus a quo tpe agitur nunc annus. M. cccc. lxxviii.

A nūc totā epistolā Nicolaus Perottus pōtifex Sypōtinus
Pirrho Perotto fr̄is filio. S. pl. d. Reddite mihi fuerunt lre
tue q magnā nobis uoluptatē attulerūt. ex his. n. itelleximus &
tibi bñ eē et me abs te nō mō diligī sed etiam uehemēter amari
ego quoque mi Pirrhe amo te mutuo. teque non secus ac uitā ppriā
carere hēo et cū sine te sū dimidio aīe mee carere uideor. qd nisi di-
gnitatis mee rōnē haberē aduolarē mox ī suburbanū tuū. meque
una tecū cū p̄diolis tuis et pōariolis et ouiculis oblectarē. Lege-
rē tecū oluscula. decerperē uuas. colligerē poma. ad eē uīdemie
mustum de lacu gustarē. nec ab his q agere fere oēs hoc tpe cō-
sueuerunt abstinere. Luderem etiā interi tecum ludis nō iniocun-
dis nō scilicet in campo saltu aut gladiatoris ludis. siue aliis q
lassum ac defatigatū reddere corpus cōsueuerunt sed p siluas &
colles & saltus & nemora tecum deambulās ac lusus tuos sinu ge-
rens. ī uas etiā camenas ad ludū excitarē ubi nemo esset q nos
licentis accusaret & si qs esset facile ipam solitudinē excusāmus
sed potē uenire ad te ipse nō possū par ē ut tu ad nos r̄uertaris
qd si feceris oīa nobis ex sn̄ia succedēt. neque. n. possū de te abn̄te

post hac nō esse sollicitus et tibi adhuc adolescenti ne dicā pue
ro aliquñ nō timere q̄ indies magis optimarū artiū studiis icum
bas. gaudeo mirumimodū & tibi gratulor ac deo grās agā q̄ ta
lē tibi mentē p̄stiterit. teq̄ spero nō commissurū ut p̄re atq̄ auo
tuo optōnis ac clarissimis uiris idignus eē uideare. hic iā aer salu
berrimus ē. nemo iā tribus mensibus pestilentia periit. ciues fere
oēs in urbē redierunt. Marius dūtaxat quē ego scdm te diligo
adhuc Phalerios incolit eum tñ cras aut pendie expectamus. ita
mihī nudiustertius pedagogus eius nunciauit cū eo die catulos
eius & puellos domū misisset. sed hoc nihil ad te. Cura ut uale
as teq̄ ad reditū para. O felicem illum & uere iocundum diem
quo te amplecti osculariq̄ poterimus. Vale. Date Viterbiū quar
to Kalen. Nouēbris. Anno salutis. M. cccc. lviij.

Fratrīs filius pōt ne recte nepos appellari. Nepos pprie dī filiū
aut filie filius. un̄ auus & nepos sunt relatia. & sicut nepotīs fili
us dī pnepos. & pnepotīs filius abnepos. ita auī pater dicit̄ pro
auus. & p̄auī pater abauus. tñ Aurelius Augustinus & Hyeroni
mus & alii recētiores alioqñ docti & excellētes uiri usurpant ne
potē p̄ filio fratris eumq̄ ex fr̄e siue sorore nepotē uocant quos
ego ut in aliis plerisq̄ ita in hoc libenter sequor cū id neq̄q̄ alie
num esse a rōe uideatur. qñquidē patruī frat̄e filios diligunt in
star nepotum suntq̄ q̄si auorū loco. unde fratres mat̄e dicuntur
auunculi qđ uerbū certe ab auo diminutū est q̄ si parentū fra
tres auunculi sunt p̄fecto sororū filii sūt nepotes. Libet itaq̄ mi
hī te appellare mō fratris filium modo ex fratre nepotem.

Illud postremo Quintil. i calce opis ponendū existiaui pluria a
nobis p̄mutationē figurari debere. ut scio. nō ignoro. n̄ me fugit
nō me p̄terit. q̄s nescit. nemī dubiū ē etiā ex pxio mutuari lice
nā & itelligo & sentio et uideo et p̄spicio sepe idē ualēt & scī

Peroratio.

Ed satis superq̄ euagata est oīo nostra. Tempus ē ut re
ceptui canamus. Habes Pyrrhe fili quē maxime oīum &

quomodo imitari debeas habet tua quoque causa preceptores quam in erudiendis pueris atque adolescentibus uiam tenere, quomodo eos docere, quomodo examinare, & quae meliora sunt in praeceptis tradere debeant. Superest ut consilium meum toto anno sequaris, & quantum fieri potest nitaris ad optima. Quod si ut spero feceris non dubito te breui tempore superis iuuantibus in summum uirum euasurum. Vale.

Regule grammaticales Reuerendissimi patris & domini, domini Nicolai Perotti Archiepiscopi Sypontini viri doctissimi atque eloquentissimi absolute sunt foeliciter. Neapoli. impressae per Mathiam Morauum uirum singulari ingenio & arte perditum.

Registrum libri huius.

Primū vacat. nicolai perotti consonantes quot sunt	Bifariam & fere quot sunt paruipendo	Sed accipit. hodie quae accipitur pro tutti li	Ludez iocari me dicimus nemo non. oratio

Rethorice in. r. secunda regula gulari.	Abigo. doceor. autem quibus non est	De soloecismo quid est schesonomaton aut enim	Habet in. ut non est de faleriis intra superiores non de hesterno

Composita.
cit. tango
amictum
a regula

Vt discipulus.
patior
gratulor
testor

Laturus.
me in
tibi copiam
fore uero

Finis huius re
gistri.

itis
ebā

De participio
causa morbi
honorato
masculinum
Quando tu
deinde uero
apud et
pomponius

Composita
cit. tango
amictura
nona regula

Quidiussetis
fectuolebas
edilis
in perfecto

Manuscrito de la Academia
de la Lengua

